DÖNEM : 17 CİLT : 39 YASAMA YILI : 4

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

88 inci Birleşim

9 . 4 . 1987 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	45
II. — GELEN KÂĞITLAR	45
III. — YOKLAMA	48
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	48
A) Gündem Dışı Konuşmalar	48
1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Kültür ve Turizm Bakanlığının bir genelgesi ve bu genelgeye ilişkin uygulamalarla ilgili yanlışlıklar konusunda gündem dışı konuşması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Mükerrem Taşçıoğlu'nun cevabı	48:51
2. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'ın, uluslararası taşımacılarımızın ve ihracatçılarımızın Suudi Arabistan'da karşılaştıkları sorunlara dair gündem dışı konuşması	51:52
3. — Artvin Milletvekili Ahmet Doğru'nun, Artvin İli Göktaş Bucağında faaliyette bulunan bakır izabe tesislerinden çıkan zehirli gazların yörede yaptığı tahribata dair gündem dışı konuşması	52:53
B) Tezkereler ve Önergeler	53
1. — 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bağçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun tekliflerinin geri verilmesine ilişkin Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (1/808, 2/231, 2/306, 2/365)	53
V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	54
1. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı: 541)	54:64,69,120:123
2. — Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmün-	

Sayfa

de Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) 64:69,69:107

3. — Erzurum Milletvekili Sabahattin Aras, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt, Afyon Milletvekili Metin Balıbey, Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve Balıkesir Milletvekili Fenni İslimyeli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Çorum Milletvekili İhsan Tombuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344 ve 344'e 1 inci Ek) 107

4. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, 25.8.1971 Tarih ve 1475 Sayılı İş Kanununun 25 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/330) (S. Sayısı : 512) 107

5. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Arıcılık Kanunu Teklifi ve Tarım ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/348) (S. Sayısı: 514) 107:108

6. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, İpekböcekçiliği Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/139) (S. Sayısı : 515) 108

7. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.10.1983 Tarihli ve 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/319) (S. Sayısı : 526) 108

8. — 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bahçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun teklifleri ve İçişleri; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/808, 2/231, 2/306, 2/365) (S. Sayısı : 531 ve 531'e 1 inci Ek) 108

9. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/375) (S. Sayısı : 539) 108:118,119,124:127

10. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/404) (S. Sayısı : 540) 118

11. — Ankara Milletvekili Alpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının, Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ile Adana Milletvekili Çoşkun Bayram'ın, Emniyeti Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/380, 2/385) (S. Sayısı : 542) 118:119

12. — İstanbul Milletvekili Hayrettin Elmas ve 14 Arkadaşının, 22.5.1986 Tarih ve 3290 Sayılı Kanun ile Değişik 24.2.1984 Tarih ve 2981 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/394) (S. Sayısı: 543) 119

13. — Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/826) (S. Sayısı : 544) 119

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.30'da açılarak üç oturum yaptı.

Danimarka, İspanya, Portekiz, İrlanda, Yunanistan, Fransa, İtalya ve Lüksemburg'a gidecek olan Devlet Bakanı Ali Bozer'in dönüşüne kadar Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci'nin vekillik etmesinin uygun bulunduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ile

Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Ekim, Kasım Aralık 1986 Ayları Hesabına Ait Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Raporu (5/136) (S. Sayısı : 545);

Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın (6/781), (6/905),

İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün (6/928);

Numaralı sözlü sorularını geri aldıklarına ilişkin önergeleri okundu; Başkanlıkça sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifinin (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344 ve 344'e 1 inci Ek) görüşmelerine devam olunarak;

122, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132 nci maddeler kabul edildi,

126 ncı madde Komisyona geri verildi,

133 üncü maddenin oylaması sırasında karar yetersayısı bulunmadığından;

9 Nisan 1987 Perşembe günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşime saat 18.50'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Özer Gürbüz

Kâtip Üye	Kâtip Üye
İsmail Üğdül	*Mehmet Zeki Uzun*
Edirne	Tokat

Kâtip Üye
Arif Ağaoğlu
Adıyaman

II. — GELEN KÂĞITLAR

9.4.1987 Perşembe

Rapor

1. — 16.6.1927 Tarihli ve 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesi, 21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/828) (S. Sayısı : 552) (Dağıtma tarihi : 9.4.1987) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Trabzon Milletvekili Mehmet Kara'nın, ağır kış şartları nedeniyle mahsulleri zarar gören fındık üreticilerine yardım yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1826) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

2. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, memur ve işçiler tarafından satın alınan köprü ve barajlara ait gelir ortaklığı senetlerine ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1827) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

3. — Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri ve üst kuruluşları ile esnaf kefalet kooperatifleri üye ve yöneticilerinin siyasî partilere üye olmalarının, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca kısıtlandığı iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1828) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

4. — Sivas Milletvekili Ruşan Işın'ın, Sivas İlinde kurulması kararlaştırılan haddehaneye ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1829) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

5. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İlinde Devlet tarafından yaptırılmakta iken yarım kalan iki fabrikanın satıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1830) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

6. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, İstanbul'da yaptırılması düşünülen «Boğaz Tüp

Geçidi» nedeniyle Eminönü ve Surlar bölgelerinin tahrip göreceği iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/1831) (Başkanlığa geliş tarihi 6.4.1987)

7. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, İstanbul - Şişli İlçesi Esentepe Mahallesinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bir arsa ile ilgili iddiaya ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/1832) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

8. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, Karadeniz Ereğlisi Müftü Yardımcısı tarafından resmî fiyatının üzerinde satılan Kur'an-ı Kerimlerden elde edilen paraya ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/1833) (Başkanlığa geliş tarihi 6.4.1987)

9. — Trabzon Milletvekili Mehmet Kara'nın, Karadeniz Üniversitesinde bir öğrenci derneği kurulması için yapılan müracaatın Valilikçe engellendiği ve Rektörlükçe yeni bir dernek kurulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1834) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

10. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Hükümetin göreve başlamasından bu yana yapılan orta dereceli okullara ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından yazılı soru önergesi (7/1835) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

11. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, bir şahsa ait ihbar ve şikayet mektupları nedeniyle yapılan inceleme ve soruşturmanın sonucuna ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/1836) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

12. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, bir vatandaşın Şanlıurfa - Ceylanpınar İlçesi Jandarma Karakolunda işkence ile öldürüldüğü ve cesedinin sahibine teslim edilmediği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1837) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

13. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, Hac ve Umre İşleri Yönetmeliğinin 27 nci maddesi hükmünün yasal dayanağına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/1838) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

14. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, öğretmenlerin gazete bulundurmalarının ve meslek dergilerini okumalarının yasaklandığı ve buna uymayanların cezalandırıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından yazılı soru önergesi (7/1839) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

15. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, 1986 yılı son yoklama tarihi itibariyle yoklama kaçağı ve bakaya sayısına ve bunlardan kaçının bedel ödeme sisteminden yararlanacağına ilişkin Millî Savunma Bakanından yazılı soru önergesi (7/1840) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

16. — İzmir Milletvekili Ali Aşkın Toktaş'ın, asgarî ücretin vergi dışı bırakılmasına ve yükseltilmesine ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından yazılı soru önergesi (7/1841) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

17. — İzmir Milletvekili Ali Aşkın Toktaş'ın, İzmir Nüfus Müdürlüğüne alınan bilgisayarlara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1842) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

18. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu uyarınca kaldırılan ve hafifletilen formalitelere ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1843) (Başkanlığa geliş tarihi 6.4.1987)

19. — Ankara Milletvekili Mehmet Seyfi Oktay'ın, yurt dışında çalışan işçilerimizin ortak ve temel sorunlarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1844) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

20. — Edirne Milletvekili Muhittin Yıldırım'ın, pamuk üreticilerine TARİŞ tarafından fiyat farkı ödenip ödenmeyeceğine ve Tekirdağ - Şereflikoçhisar Yağlı Tohumlar Entegre Tesislerinde fahiş fiyatla yedek parça alındığı iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/1845) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

21. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, genel ve katma bütçeli kuruluşlar ile kamu iktisadî teşebbüslerinde çalışan memurlara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından yazılı soru önergesi (7/1846) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

22. — Erzincan Milletvekili Veysel Varol'un, Erzincan İlindeki ova köylerinde dolduğu ileri sürülen sulama kanallarının işler hale getirilmesi için ne gibi çalışmalar yapıldığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/1847) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

23. — Edirne Milletvekili Muhittin Yıldırım'ın, ithal edilen tohumların ülkemiz koşullarına uymadığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1848) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

24. — Edirne Milletvekili Muhittin Yıldırım'ın, pancar ekim alanlarının daraltıldığı iddiasına ve 1986 - 1987 yılında ithal edilen şeker miktarına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1849) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

25. — Erzincan Milletvekili Veysel Varol'un, Erzincan İli Ulalar Köyünde belediye teşkilatı kurulmasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1850) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

26. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Bakanlığa bağlı il müdürlerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1851) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

27. — Ankara Milletvekili Neriman Elgin'in, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde arapça derslerini veren öğretim elemanlarının maaşlarının Suudî Arabistan Yüksek Eğitim Bakanlığına bağlı bir kuruluş tarafından ödendiği iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından yazılı soru önergesi (7/1852) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

28. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, toplu iş sözleşmelerinin bitirilememesinin nedenlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/1853) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

29. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, 28.2.1987 tarihine kadar açılan beceri kurslarına ve bu kurslara kayıt yaptıran ve diploma alan kursiyerlere ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1854) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

30. — Ankara Milletvekili Neriman Elgin'in, Devlet ve Hükümet yetkililerine verilen resmî armağanların saklanması için Devlet Armağanları Müzesi kurulmasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1855) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

31. — Sivas Milletvekili Ruşan Işın'ın, Sivas İlindeki vatandaşların diğer illere göç etmelerini önlemek için ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1856) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

32. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum'un kurtuluşunun 69 uncu Yıldönümü nedeniyle T.R.T. tarafından yapılan yayınlara ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1857) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

33. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, serbest ithalat rejimi çerçevesinde ithal edilen tüketim mallarına ve tahsis edilen döviz miktarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1858) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

34. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, kalkınmada birinci derecede öncelikli illerde gerçekleştirilen yatırımlara ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1859) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

35. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, kamu kesiminde eleman bulma güçlüğü çekilen görevlere ve münhal kadroların kurumlara göre dağılımına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1860) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

36. — Ankara Milletvekili Mehmet Seyfi Oktay'ın, bankalar tarafından kimlere, ne miktar kredi kullandırıldığına ve batık kredi ve şirketlere ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/1861) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.4.1987)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

BAŞKAN : Başkanvekili Özer Gürbüz

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Zeki Uzun (Tokat), İsmail Üğdül (Edirne)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88 inci Birleşimini açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(İzmir Milletvekili Hayrullah Olca'ya kadar yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, yeterli çoğunluğumuz vardır; görüşmelere başlıyoruz.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Kültür ve Turizm Bakanlığının bir genelgesi ve bu genelgeye ilişkin uygulamalarla ilgili yanlışlıklar konusunda gündem dışı konuşması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Mükerrem Taşçıoğlu'nun cevabı.

BAŞKAN — Gündem dışı konuşma istekleri vardır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının bir genelgesi ve uygulamaları hakkında, Kayseri Milletvekili Sayın Mehmet Üner söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Üner.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; size Kültür ve Turizm Bakanlığının 26.12.1985 tarih ve 55.5/2869 - 14415 - 49500 sayı ile yayımlanan genelgesi ve bu genelgeye ilişkin yapılan uygulamalarla ilgili yanlışlıkları açıklamak istiyorum.

Önce, zabıtlara geçmesi bakımından, bu her derde deva olan genelgeyi sizlere okumak istiyorum. Genelge, valilikler ve belediye başkanlıklarına hitaben yazılmıştır.

«Ülkemizin turizm potansiyelinin millî ekonomimize en verimli şekilde katkıda bulunmasını sağlamak üzere, kamu sektörü ile özel sektör arasında etkili bir işbirliği yapılması öngörülmüştür. Bu anlayış içinde yapılan çalışmalar sonunda, özellikle son iki yıl içinde, yatak sayısında, buna parelel olarak da turist sayısında ve döviz girdilerinde önemli artışlar sağlanmıştır. Bununla birlikte, ülkemizin, özellikle yatak kapasitesi yeterli olmaktan çok uzaktır.

1985 yılı turizm sezonu sorunları çeşitli yönleriyle değerlendirilmiş ve alınan sonuçlara göre, kamu kurum ve kuruluşlarıyla -özellikle mahallî idarelerle- daha sıkı işbirliği yapılması zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Bu çerçeve içinde :

1. Herhangi bir ölçekteki imar planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı, tatbikat imar planı ile turizm yatırımlarına ayrılan alanlarla, imar planı dışında bulunup, turizm amaçlı kullanılmasında yarar görülen alanların başka amaçlarla kullanılmaması;

2. Mevcut veya yeni yapılacak turistik tesislerin kapasitesinin artırılması veya vasfının yükseltilmesi amacıyla yapılacak proje veya imar planı değişiklik tekliflerinin -altını çizerek belirtiyorum- mümkün olduğu kadar olumlu sonuçlandırılması; bir başka deyimle, tesisleri tevsi etmek, kat ilavesi, ek bina vesair maksadıyla müteşebbise elden gelen her gayret gösterilerek imar müsaadesi vermek ve bilfarz Boğaziçi Kanununa göre, öngörünüm bölgesinde yalnız turistik tesislere izin verilmesi gibi, özel izin veya özel tadilatla istisnaî müsaade ve kolaylıklar temini;

3. Turizm yatırımlarına ait müracaatların ivedilikle ve öncelikle incelenip sonuçlandırılması gerekmektedir.

Konu ile Sayın Başbakanımız doğrudan ilgilenmektedir; bu konuda ilgililerin göstereceği gayreti bizzat takip etmek istemektedir. Bu maksatla iki ayda

bir düzenlenecek raporun doğrudan Başbakanlığa gönderilmesi istenmektedir.

Turizm patlamasına acil çözüm gerekmektedir. Yeni tesislerin kurulmasına paralel olarak en pratik yol, mevcut tesislerin tevsiidir. Bölgenizde mevcut turistik belgeli konaklama tesislerinin teşvikini ve icap ediyorsa imar planlarının tadilini öngörmekteyiz. Belediye Meclisinin normal toplantılarını beklemeden, bütün muamelelerinin acele ve olağanüstü metotlarla intacı ve bir nevi turizm seferberlik havasına girilmesi şarttır.

Konunun önemle ele alınması, yukarıda belirtilen tedbirlerle yapılan uygulamalar hakkında ikişer aylık dönemler halinde Bakanlığıma bilgi verilmesini rica ederim.»

Günün Turizm ve Tanıtma Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'nun imzası var altında.

Bu genelgenin, yasaların üstünde olduğunu düşünmek, kanımca büyük bir yanlışlıktır. 3194 sayılı Yasayla belediyelere verilen imar planı yapımı, plan tadil yetkilerine, bu genelgeyle ambargo konmaktadır. Yoğunluk hesabı yapılmadan, çevre kat nizamına uyulmadan tatbikatlar yapıldığı tarafımızdan tespit edilmiştir. Buna örnek olarak, Ankara Meşrutiyet Caddesi, Tapunun Çankaya Üçüncü Bölge Kocatepe Mahallesindeki; 133 pafta, 1080 ada, 2 parselde yapılan uygulamayı gösterebilirim.

Çankaya Belediyesi tarafından 2 parseldeki bu arsaya yapılan uygulamanın bir örneğinin Ankarada olmadığı tespitlerim arasında bulunmaktadır. Şöyle ki : Aynı alan içinde yürürlükte olan imar planının da imar durumu (bodrum katlar hariç), 5, 30 inşaat emsali vermekte iken, yapılan bu değişiklikle inşaat emsali yüzde 100'ün üstünde artırılarak, 10, 64'e çıkarılmaktadır. Bu emsalin Ankara'da örneğini bulmak mümkün değildir. Yapılmasına müsaade edilen bu değişiklikle tüm yoğunluk hesapları altüst edilmektedir. Aynı belediyenin sınırları içinde kalan, hemen hemen sayıları 30'u bulan bir çok otel tevsi, kat ilavesi vesair nedenlerle Çankaya Belediyesine müracaat ediyorlar; ancak, aradan bir yıl geçiyor, hâlâ bu müracaatlara cevap verilmiyor; ama her ne hikmetse, anılan parsele 7 kat birden ilave yapılabiliyor.

Biraz önce arz etmiştim, genelgede kat ilavesinden söz edilirken, «7 kat» diye bir açıklık yok. Aslında, o genelgeye göre de zaten böyle bir kat ilavesi verilmesi de mümkün değil.

Gönül istiyor ki, belediyelerimiz hep bu tür müracaatlara -olumlu veya olumsuz- bu kadar kısa sürede cevap versin. Halkımız, rüşvetin, haksız kazancın sağlanmadığı, partizanca hareketlerin olmadığı, yatırımlarda bilgisizce savurganlığın yapılmadığı belediye yönetimleri istemektedir.

Yine Ankara'da onbeş katın üzerinde inşa edilmiş olan İş Bankası, TC Emekli Sandığı Genel Müdürlük binalarında, Sabancı Kız Öğrenci Yurdunda, Kızılay Gima binasında maksimum inşaat yoğunluğunun beş civarında olduğu görülmektedir.

Yine, bu genelgeye istinaden söz konusu parselin kat durumunu yedi kat artıran, bina inşaat derinliğini 15 metreden, 19 metreye çıkaran, Çankaya Belediye Meclisinin 17.2.1987 tarih ve 35 sayılı kararı, hiçbir yasal gerekçeye dayanmadan, tamamen partizanca hareket edilerek, mezkûr parselin sahibine büyük çıkarlar sağlayan, bilgisizce ve korkusuzca alınmış bir karardır.

Konu, kararı alanlarca yerinde ve yasalara uygun olarak incelenmiş olsaydı, bakın nelere şahit olacaklardı :

1. Ankara Büyükşehir Belediye İmar Yönetmeliğini iyi incelemiş olsalardı, blok-nizam parsellerin kotlandırılmasının inşaat cephe hattı ortasında bordürden yapılması gerektiğini görürlerdi.

Bu hükme aykırı olarak, asıl cephenin verilmesi gereken ara sokaktan kat alınsaydı, imar yönetmeliğine uyulmuş olurdu.

Bu, böyle olmuyor; yönetmeliğe aykırı olarak, yüksek yol olan Meşrutiyet Caddesinden 00 (sıfır sıfır) kodu veriliyor. Hal böyle olunca, ekstradan bir bodrum kat hediye ediliyor.

2. Blok-nizamda inşaat cephe hattının blok parseller istikameti doğrultusunda verilmesi gerektiği ortaya çıkardı.

Eğer çıkar sağlamak düşüncesinden hareket edilmeseydi, inşaat derinliğinin 15 metreden 19 metreye çıkarılması mümkün olmayacaktı. Zira, bitişiğindeki 3 sayılı parselin 15 metre olan inşaat derinliği ile uyumsuz olacağı görülecekti.

4. Söz konusu parselin blok-nizamında olması bitişik parselle saçak seviyelerinde uyumsuzluk yaratacağı ve komşu parselin de aynı taleple gelebileceği düşünülebilirdi.

İş bilmek, iş bitirmek, iktidarın anladığı manada bu şekilde yandaşlarına çıkar sağlamaksa, bunun kamuoyu tarafından benimsenmeyeceğini, nefretle karşılandığını, bu tür yasal olmayan uygulamalara müsaade etmeyeceğimizi ve bu tür uygulamaların dikkatle takipçisi olacağımızın bilinmesini istiyorum.

Şehirle, imar planı ile ilgisi olmayan, mücavir alan sınırları içinde kalan fakir fukaranın çoluğu çocuğu ile barınmak için yaptığı gecekonduyu acımasızca, canlarını da içine gömerek, yıkanlardan ve her türlü yasayı, meşru imar planı hükümlerini yok farz ederek, yandaşlarına fütursuzca çıkar sağlayanlardan hesap sormak, bizim en başta gelen görevimiz olacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Üner.

Cevap vermek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Mükerrem Taşçıoğlu; buyurun efendim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; arkadaşımızın biraz evvel okuduğu metnin altındaki ismin bana ait olması nedeniyle, genelgeyi daha başka bir şekilde ifade edeyim; benim yayımlamış olmam sebebiyle, müsaade ederseniz cevaplarımı arz edeyim.

Bu genelgeyi, bundan zannediyorum ki, birbuçuk iki sene evvel yayınladık. Hepinizin çok iyi bildiği gibi, turizmde, turistik belgeyi haiz yatak ihtiyacı, birdenbire artmıştır, tahminlerimizin de fevkinde artmıştır; artmaya devam etmektedir. Bu, son derecede mesut bir hadisedir.

Tabiî bunu karşılayabilmek, turistik tesislerin inşaatına bağlıdır; bu da zaman ister. Bu ihtiyaca ne kadar erken cevap verebilirsek, o kadar kârlı çıkarız düşüncesiyle, her çareye, ama meşru olan her çareye başvurma yoluna gittik; bu da, o yollardan bir tanesidir.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Bu meşru mu Sayın Bakan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Arkadaşımız eğer dikkatli okursa, o genelgenin içerisinde, «Kanunların, mevcut imar mevzuatının dışına çıkın» şeklinde hiçbir söz yoktur.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Çıkanlara ne yapacaksınız peki?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Şimdi, müsaade edin, konuşayım efendim. Bakın, siz burada konuşurken ben orada sabırla dinliyorum. Şu dinlemeyi biraz öğrenebilsek, şu Meclis rahat edecek.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Sizler de dinlemiyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Şimdi, genelgemde, dikkat ederseniz, takdir haklarınızı iyi kullanın. İl genel meclislerinin özellikle, toplantı tarihlerini beklemeyin, icap ederse fevkalade oturumlar yapın; bir an evvel bu işleri neticelendirin. Hangi işleri? Turistik belgeyi haiz otellerin, mevcut otellerin tevsii için, kat ilavesi veya yanına yeni bir inşaat ilavesi şeklinde tevsiiyle ilgilidir bu.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — O zaman uygulamalarında yanlış anlamışlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Efendim, yanlışlar varsa, oraya geleceğim.

Şöyle düşündüm; Bir şehirde üç tane, dört tane turistik belgeli otelimiz var. Eğer o otellere birer kat ilave edilebilirse, gene imar planları kendi yöntemleriyle tadil edilmek şartıyla, mümkünse ve bunu bir an evvel yaparsanız, şehrin acaba...

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Bir kat değil Sayın Bakan 7 kat.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Gene sabredemiyorsunuz bakın yine, yani cümlemi bitiremiyorum. O zaman buyurun dışarı çıkalım, bir siz söyleyin, bir ben söyleyeyim, olmaz mı?

BAŞKAN — Sayın Üner, lütfen söz kesmeyiniz. Devam edin Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Sizin suallerinize cevap vermek için kürsüye çıktım, sizi tatmin etmeye çalışıyorum. Beni susturmaya gayret etmenin bir manası yok ki.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Susmayın Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Bırakın o zaman konuşayım.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Sayın Başkan, lütfen ihtar edin.

BAŞKAN — İhtar edilmiştir Sayın Özalp.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Şimdi, tatbikatta birtakım aksaklıklar olabilir. Bunlar bir nevi polisiye vakadır efendim. Bunların üstüne gidilir; getirirsiniz dosya halinde bize, ilgili arkadaşımız bu işle uğraşır. Bu bir yolsuzluktur, bu bir

yanlışlıktır, rüşvet olayı da olabilir, olmayabilir de, bu konu ayrıdır; ama siz buraya, kürsüye çıkıp da bir genelgeye istinat ederek bazı fikirler serd ederseniz ve o genelgenin...

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Alınan kararlar öyle Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Hâlâ söylüyorsunuz efendim!

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Öyle karar alıyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) Bırakın da bitireyim kardeşim.

BAŞKAN — Sayın Üner, lütfen...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Devamla) — Niçin genelgeyi neşrettik, genelgede ne söyleniyor, onu izaha çalışıyorum. Onun tatbikatında suç var ise, o başka bir meseledir; onun üstüne gideriz; ama o genelge bu memleketin hayrına çıkarılmıştır. Hâlâ fikrim odur, hâlâ ısrarla söylerim. Özellikle belediyelerimizin, imar müdürlüklerimizin, turistik belgeyi haiz otellerin tevsii konusunda çok süratli iş görmelerini ve kanunları rencide etmeden, kanunları çiğnemeden, mevzuatı çiğnemeden elden gelen kolaylığın gösterilmesinde takdir hakkının, lehlerine kullanmasında memleket ekonomisi bakımından fayda görürüz.

Arz ederim efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

2. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, uluslararası taşımacılarımızın ve ihracatçılarımızın Suudi Arabistan'da karşılaştıkları sorunlara dair gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Uluslararası taşımacılarımızın ve ihracatçılarımızın Suudi Arabistan'da karşılaştıkları sorunlarla ilgili, Hatay Milletvekili Sayın Tevfik Bilal, buyurun.

TEVFİK BİLAL (Hatay) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; uluslararası taşımacılarımızın ve ihracatçılarımızın Suudi Arabistan'da karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak konuşmak üzere gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bilindiği gibi, ortadoğu ülkelerinde uluslararası taşımacılıkta, sebze ve meyve ihracatımız önemli bir yer işgal etmektedir. Bu durum, dolaylı olarak, taşımacılar ve ihracatçılarımız kadar, üreticilerimizi ve ülke ekonomimizi de ilgilendirir duruma gelmiştir. Ancak, Ortadoğu ülkelerinden en fazla ticaret yaptığımız Suudi Arabistan, son yıllarda dostluk ilişkileriyle bağdaşmayan ve ülke ekonomimizi baltalayan bazı önlemlere girişmektedir.

Sayın milletvekilleri, yıllardır Suudi Arabistan'a yük taşıyan TIR'larımız, yaklaşık bir yıldan beri bu ülkenin sınırlarından içeri sokulmamaktadır. Özellikle Suudi Arabistan'ın son olarak aldığı bir kararla, daha önce tenteli TIR'larla gönderdiğimiz soğan, sarmısak ve patates gibi gıda maddelerini, şimdi termo - kinglerle Suudi Arabistan sınırına kadar taşıtma zorunluluğu koyarak, taşımacı ve ihracatçılarımızı, dolayısıyla da üreticilerimizi büyük bir sıkıntıya düşürmüştür.

Başından beri kendi kaderine terk edilmiş olan taşımacılarımız, sebze ve meyve ihracatçılarımız, o günün koşullarında ağır aksak yürürken, şimdi tamamen çaresiz kalmışlardır. Hükümetin giderek artan vurdumduymazlığı, bu sektörün tamamen bunalıma girmesine neden olmuştur. Ne yazık ki hükümet, ne bu sektörün varlığından haberdardır, ne de onların sorunlarından.

Sayın milletvekilleri, sadece yük taşımacılarımız mı bu sorunlarla karşılaşmaktadırlar? Hayır; yolcu taşıyan otobüs taşımacıları da, ülkede çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Otobüs taşımacılarımız, yolcu götürdüklerinde, Suudi Arabistan'ın sınır kapısından girerken, otobüslerin yedek sürücüsünü kabul etmemektedir; o kadar uzunca bir yolu tek bir sürücü ile kat etmek mecburiyeti ile karşı karşıya bırakılmaktadırlar. Diğer yandan da, götürdüğümüz Türk işçilerini, Suudi Arabistan topraklarından geri götürmeye müsaade etmemektedir. Götürdüğümüz işçilerimizin ancak Suudi Arabistan'ın sınır kapısından Türk plakalı otobüslere binmelerine müsaade etmektedirler. Buna karşılık, Ürdün ve Suriye plakalı otobüsler, Suudi Arabistan'ın her yerinden yolcu alabilmekte ve taşıyabilmektedirler. Suudi Arabistan, bizim yük ve yolcu taşımacılarımıza karşı koydukları engelleri, Ürdün ve Suriye araçlarına koymamaktadırlar. Bu, nasıl dost ülke anlayışı, anlayamadım!

Sayın milletvekilleri, gerek taşımacı, gerekse sebze ve meyve ihracatçılarımızın karşılaştıkları bu sorunları, daha önce Ulaştırma, Dışişleri, Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarına yazılı olarak iletmiştim. Verilen yanıtlarda, Dışişleri Bakanlığının Riyad Büyükelçiliği kanalı ile bir araştırma yaptırdığını; Suudi Ara

bistan'ın aldığı bu kararla, yaş meyve ve sebze, kuru soğan, sarmısak ve patatesin de termo - king kamyonlarla taşınmasının zorunlu tutulduğunun öğrenildiğini, keyfiyetin tüm hudut kapılarına bildirildiğini, ihracatçılarımızın da durumdan haberdar edildiğinin öğrenildiğini belirtiyorlar. Oysa, taşımacı ve ihracatçılarımız, yaş sebze ve meyvenin termo - kinglerle taşınmasına karşı çıkmıyorlar. İki ay öncesine kadar tenteli TIR'larla taşınan soğan sarmısak ve patatesin, termo - kinglerle taşıtılma zorunluluğunun nedenlerinin açıklığa kavuşmasını istiyoruz; hükümetten de bu haksız uygulamanın kaldırılması için hızlı ve etkili girişimlerde bulunmasını istiyoruz.

Ulaştırma Bakanlığı ise, yine bu şekildeki başvurumuza verdikleri yanıtta. Suudi Arabistan'ın tek taraflı aldığı bir karar sonucu, soğan, sarmısak ve patates yüklü Türk TIR'larının bu ülkeye sokulmaması ile ilgili hususların Suudi Arabistan'da 28 Şubat ve 3 Mart tarihlerinde yapılan Ulaştırma Karma Komisyonunda Türk tarafınca dile getirildiğini, söz konusu kararın tekrar gözden geçirilmesinin istendiğini, Suudi Arabistan tarafının ise, yeniden kararı gözden geçirmeye karar verdiğini belirtmektedirler.

Sayın milletvekilleri, biz bu yanıtlarla yetinmiyoruz; taşımacı ve ihracatçılarımızın da yetinmesi beklenemez. Durumun oldukça vahim olduğunun bilinmesini istiyorum. Çünkü, hükümetin her konuda olduğu gibi, bu konudaki vurdumduymazlığı karşısında bir seneden beri Suudi Arabistan'ın bu uygulaması neticesinde taşımacılarımız, ihracatçılarımız, üreticilerimiz perişan edilmiştir; dolayısıyla da yurt ekonomimizin büyük zarara uğramasına neden olmuştur.

Şimdi soruyorum; O zamandan bu zamana kadar, hükümet bu sorunlara neden çözüm getirmemiştir? Hükümet bir seneden beri neredeydi, neleri düşünüyordu?

Sayın milletvekilleri, konuya biraz daha açıklık getirmek istiyorum: Bilindiği gibi, Ortadoğunun en büyük termo - king filosuna sahip olan Ürdün son günlerde termo - king araçlarına yük bulmakta zorluk çekiyordu. Yaptığım araştırmalar neticesinde, işsiz kalan termo - kinglerine iş bulabilmek için, Ürdün yetkililerinin Suudi Arabistan yetkilileriyle anlaşarak bu kararı aldıkları iddiaları ağırlık kazanmaktadır. Çünkü, bizim yeterli termo - king filomuz olmadığı için, söz konusu gıda maddelerini yüksek ücretle Ürdün plakalı termo - kinglere taşıtmak zorunda kalacağız.

Sayın milletvekilleri, bu olayın ardında yatan başka bir gerçek de; Suudi Arabistan'ın, bir başka ülkenin çıkarı uğruna, ticarî ilişkilerimizi baltalayıp, taşımacılarımızın işsiz kalmasına sebep olmasıdır.

Bu uygulamalardan dolayı maliyeti artan soğan, sarmısak ve patates ihracının - çıkmaza girmesi dolayısıyla - gerek üreticilerimizi, gerekse ihracatçılarımızı ve de taşımacılarımızı olumsuz yönde etkilediği açıkça görülmektedir. Aynı zamanda, bu uygulamadan dolayı, elimizde tuttuğumuz bu pazarı kaçırma ihtimali de doğmaktadır; çünkü, Suudi Arabistan, diğer taraftan, Hindistan, Pakistan, İtalya ve İspanya'dan da söz konusu gıda maddelerini almaktadır. Bu pazarı elimizden kaçırdığımız takdirde, yıllık kaybımızın 60 milyar Türk lirasını aşacağı tahmin edilmektedir.

Sayın milletvekilleri, dost ülke Suudi Arabistan'ın bu uygulamaları karşısında suskun kalan Özal Hükümetini ciddî bir şekilde uyarıyorum. Bekletilmeye tahammül olmayan bu konunun, gerek taşımacılarımızı, gerekse ihracatçı ve üreticilerimizi, dolayısıyla da ekonomimizi çok yakından ilgilendirdiğini unutmamalıyız.

Çözümlenmesinde çok geç kalınan bu sorunların hemen çözümlenmesi gerektiğine inanıyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bilâl.

3. — Artvin Milletvekili Ahmet Doğru'nun, Artvin İli Göktaş Bucağında faaliyette bulunan bakır izabe tesislerinden çıkan zehirli gazların yörede yaptığı tahribata dair gündem dışı konuşması

BAŞKAN — Artvin İli, Göktaş Bucağında faaliyette bulunan bakır izabe tesislerinden çıkan zehirli gazların yörede yaptığı tahribatla ilgili olarak, Artvin Milletvekili Sayın Ahmet Doğru, gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Doğru.

AHMET DOĞRU (Artvin) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan evvel, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Artvin ilimiz Murgul (yeni ismiyle Göktaş) Bucağında faaliyette bulunan bakır izabe tesislerinden çıkan zehirli SO_2 gazının yörede yaptığı tahribatı dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum. Ancak, şunu peşinen arz etmek isterim ki, gayem, herhangi bir kuruluşu veya kişileri suçlamak veya eleştirmek değildir. Senelerden beri bu yöre halkının gittikçe

ağırlaşan yaşam koşullarından, temiz bir havaya veya yeşile hasretinden kısaca bahsetmek istiyorum.

Bu yöremizde oldukça zengin bakır yatakları mevcuttur. Ancak, bu madenin işlendiği izabe tesislerinden çıkan zehirli gazdan, bitki örtüsü ve civar ormanlar hemen hemen yok olduğu gibi, açık havada dolaşmak âdeta imkânsız hale gelmiş bulunmaktadır. Önceleri Etibank tarafından işletilen ve bilahara Karadeniz Bakır İşletmelerine devredilen bu tesislerde, öncelikle yöre halkı çalışmakta ve ancak ağır şartlar nedeniyle, bu insanlar bu müesseseden zor emekli olmakta ve emekliliklerini huzur içinde geçirmeye fırsat bulamadan, gazın yaptığı tahribat sonucu bu dünyadan göçüp gitmektedirler.

Fabrika bacalarından günde yüzlerce metreküp SO_2 gazı havaya karışmaktadır. Bu gaz, mevcut havayı zehirlediği gibi, toprağa nüfuz etmekle de bitki örtüsünü tamamen yok etmektedir. Zarar ziyan karşılığında bu yöre halkına her sene cüzî bir tazminat ödenmekte ise de, bugünkü ekonomik koşullar altında bu tazminatın hiçbir şey ifade etmediğini ve artırılması gerektiğini, özellikle belirtmek istiyorum.

Fabrika bacasından çıkan SO_2 gazından sülfirik-asit elde edildiği yüksek malumlarıdır. Ancak, senelerden bu yana kurulmasına çalışılan ve bugün için deneme çalışmalarına başlanan bu fabrikanın sık sık arıza yapması nedeniyle, baca gazının etkisiyle, yöre halkının çaresiz hale geldiğini, bu bakımdan bu asit fabrikasının bir an evvel devreye sokulmasını büyük bir sabırsızlıkla beklediğimizi arz etmek isterim.

Şahsen ben, bu yörenin insanları adına Sayın Bakanımdan ve ilgililerden rica ediyorum; bu fabrikanın normal olarak ne zaman faaliyete geçeceğini ve halkın çileli yaşamından ne zaman kurtulacağı müjdesini bekliyoruz.

Bu vesileyle tekrar saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Doğru.

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bağçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun tekliflerinin geri verilmesine ilişkin Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (1/808, 2/231, 2/306, 2/365)

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

Gündemin «Sunuşlar» bölümünde, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının, İçtüzüğün 89 uncu maddesine göre verilmiş bir tezkeresi vardır, okutuyorum;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» bölümünün 8 inci sırasında yer alan ve 27.2.1987 tarihinde sıra sayısı 531 ve 531'e 1 inci ek olarak dağıtılan, 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bağçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifleri ve İçişleri; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/808, 2/231, 2/306, 2/365)'in bazı maddelerinin yeniden görüşülmesine gerek görüldüğünden, İçtüzüğün 89 uncu maddesi gereğince Komisyonumuza geri verilmesini arz ederim.

Saygılarımla.

Cengiz Tuncer
Plan ve Bütçe Komisyonu
Başkanı

BAŞKAN — Söz konusu tasarı ve teklifler, İçtüzüğün 89 uncu maddesi uyarınca bir defaya mahsus olmak üzere Plan ve Bütçe Komisyonuna geri verilmiştir.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 541) (1)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, gündemin «Kanun tasarı ve teklifleriyle komisyonlardan gelen diğer işler» kısmına geçiyoruz.

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarı üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Geçen birleşimde tasarının tümü üzerinde Doğru Yol Partisi ve Sosyaldemokrat Halkçı Parti grupları adına birer üye ile, şahsı adına bir üye konuşmuştu.

Şimdi, hükümet adına, Maliye ve Gümrük Bakanı Sayın Kurtcebe Alptemoçin konuşacak; buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 12.3.1986 tarih ve 3268 Sayılı Yetki Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında açıklamalarda bulunmak ve tasarı üzerinde yapılan eleştirilere ilişkin görüşlerimizi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum.

Çok değerli milletvekilleri, Anayasamızda, kanun hükmünde kararname, hangi şartlarda, nasıl çıkarılır, açık bir şekilde ifade edilmiştir; neler için kanun hükmünde kararname çıkarılmaz, bu da açıkça ifade edilmiştir.

Personelle ilgili kanun hükmünde kararname çıkarılması, bizim getirdiğimiz, ilk defa uygulattığımız bir olay değildir. Devlet Memurları Kanunu ile ilgili 23.5.1972 gün ve 1589 sayılı Yetki Kanunu çıkarılmış ve bu Yetki Kanununa dayanılarak, 12 tane kanun hükmünde kararname çıkarılmıştır. Bu kararnameler, daha sonra 1897 sayılı Kanunla tadat edilmiştir. Kamu yönetiminde ve harcamalarında etkinlik ve verimliliği sağlamak, savurganlığı önlemek amacıyla, 1978 yılında gene bir yetki kanunu çıkarılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilindiği gibi, hükümete geldiğimiz tarihte, bizden önceki hükümet tarafından da, kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapılarında düzenlemeler yapmak amacıyla, 17.6.1982 tarih ve 2680 sayılı Yetki Kanunu çıkarılmış ve bu Kanunun yürürlük süresi, daha sonra, 2.12.1983 tarihinde 18.6.1984 tarihine kadar uzatılmıştır.

Tekrar ifade etmek gerekir ise, hükümetler, Anayasanın kendisine verdiği imkândan istifade etmek üzere, Anayasada tarif edilen konularda, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini yüce Meclisten istemektedir ve bu yetki zaman zaman alınarak hükümetler tarafından kullanılmaktadır; 1972 tarihinden bu yana uygulanan bir usuldür.

Değerli milletvekilleri, biraz önce ifade ettiğim gibi, işbaşına geldiğimizde, süresi uzatılmış olan bir kanun hükmünde kararname vardı. Bu kanun hükmünde kararnameye dayanılarak, hükümet tarafından teşkilatlarda birtakım değişiklikler yapılmıştır. Ancak, altıncı aya kadar süresi olan bu yetkiye dayanılarak yapılan değişiklikler, bugünkü politikalara, meydana gelen değişikliklere ve programımıza uygun olarak yapılmasını düşündüğümüz bazı değişikliklerin yapılmasına imkân verememiştir.

Şimdi, yüce Meclisin huzurunda bulunan bu tasarı ile biz bu yetkiyi bir kere daha almak suretiyle, teşkilatlarda bazı düzenlemeler yapmayı arzu ediyoruz. Ayrıca, gene kamu görevlilerinin ve memurların bazı haklarında değişiklikler yapmak üzere, mevcut kanun hükmünde kararnamenin süresini uzatmak arzusundayız.

Çok değerli konuşmacılar burada yapılan bu düzenlemeler dolayısıyla «Anayasaya göre kanun hükmünde kararname çıkarmanın çok nadir hallere münhasır olması gerektiği» yolunda ifadelerde bulunmuşlardır. Ancak, böyle bir nadir hal kısıtlaması Anayasamızda yoktur. Hangi hallerde ve nasıl kanun hükmünde kararname çıkarılacağı açıkça ifade edilmiştir ve biraz önce de ifade ettiğim gibi, hükümetler, programlarına ve ihtiyaçlarına göre kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini talep etmek üzere yüce Meclise başvurabilirler.

Değerli milletvekilleri, bazı arkadaşlar, kalkınmada öncelikli yörelerde çalışan kamu görevlilerine, bu bölgede çalışmaları sebebiyle yapılan ilave ödemenin

---

(1) 541 S. Sayılı Basmayazı 2.4.1987 tarihli 85 inci Birleşim Tutanağına eklidir.

500 lira gibi çok düşük bir seviyede olduğunu ifade ettiler.

Hükümetimiz, kalkınmada öncelikli yörelerde çalışan memurların durumlarını iyileştirirken, özellikle bu bölgelerde çalışan memurların yanı sıra, kamu ve özel kesimde ücretle çalışan işçilerin durumlarını da dikkate almış, yani meseleye daha geniş bir perspektiften yaklaşmıştır. Bu amaçla 1984 yılında çıkarılan kararname ile bu bölgelere yapılacak yatırımlar teşvik edilirken, kamu hizmetlerinin getirilmesine de özel bir önem verilmiştir.

Yapılan bu düzenleme ile aylık ve ücretlerin vergiye tabi kısmından yapılan 6 bin Türk Lirası tutarındaki indirim, geri kalmış yörelerin öncelik derecesi ve merkez ilçe olup olmamasına göre 3 kat ila 8 kat arasında artırılmıştır. Bu şekilde bu yörelerde çalışan kamu görevlilerinin aylıklarında 3 bin ila 10 500 arasında değişen miktarlarda ilave net artışlar sağlanmıştır.

Sağlanan bu vergi kolaylıkları dışında, yan ödeme kararnameleriyle, bu yörelerde çalışan kamu görevlilerine, bulundukları hizmet sınıfına göre, net 43 320 liraya kadar çıkabilen yan ödemeler de verilmektedir.

Öğretmenlerimiz için yapılan son düzenlemelerin yetersiz olduğu yönünde görüşler üzerinde de bir hatırlatma yapmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, hatırlayacağınız gibi, 1987 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile yapılan düzenleme ile ek ders ücretleri 210 liradan 500 liraya çıkarılmıştır. Şu anda değişiklik tasarısını görüştüğümüz 3268 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak çıkardığımız 263 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile öğretmenlerimize ödenmekte olan eğitim ve öğrenim tazminatı miktarı net olarak 9 300 liradan 19 800 liraya çıkarılmıştır.

Yapılan bu iki düzenleme sonucunda işe yeni başlayan yüksekokul mezunu bir ilkokul öğretmenimize - vergi iadesi dahil olmak üzere - 1986 yılında 76 245 lira öder iken, 1987 yılı başından itibaren vergi iadesi dahil 106 316 lira para ödemekteyiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hükümet olarak, devlet dairelerine memur alımında vuku bulabilecek usulsüz davranışları tecviz etmemiz mümkün değildir. Daha önce de ifade ettiğim gibi, devlet memuriyetine girişin esas ve usulleri kanunlarda açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu kanunî usuller dışında yapılacak uygulamalara hükümet olarak asla müsamaha göstermerlik, göstermeyeceğiz. Ellerinde bilgi ve belge bulunanların, gereği yapılmak üzere, ilgili mercilere başvurması gerekmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; makam tazminatına ilişkin olarak yaptığımız düzenlemeye gelince: Bilindiği gibi, 265, 269 ve 270 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle makam tazminatı uygulaması yeniden düzenlenmiş ve yüksek hâkimlik tazminatı ihdas edilmiş bulunmaktadır. Bu tazminatlar, devletin belirli makamlarında bulunan kamu görevlilerine, imkânları ölçüsünde ve prim almaksızın yapmış olduğu karşılıksız bir ödemedir. Bu görevlerde belirli süre hizmet yaptıktan sonra emekli olanların, kamu veya özel sektörde gelir sağlayıcı bir faaliyette bulunmamaları kaydıyla, bu tazminatlardan yararlanmaları sağlanmıştır. Yani, bu tazminatlar emekli olanlara otomatik olarak ödenmemekte, belirli şartlar aranmaktadır.

Yapılan konuşmalarda, ücret sisteminin karmaşık hale geldiği ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere, kamuda çalışanların hizmetleri, değişik nitelikleri, özellikleri, yetki ve sorumlulukları gerektirmekte; ayrıca liyakat, kıdem ve çalışılan bölgenin özelliğine göre farklı ücret ödenmesi gerekli bulunmaktadır. Her kamu çalışanına aynı ücretin verilmesi, hizmetin gerekleriyle bağdaşmamaktadır. Bu itibarla, hizmetin özeliklerine ve çalışanların nitelik, kıdem ve çalışma bölgelerine göre farklı ücret almaları son derece tabiîdir. Doğru ve adil bir ücret sistemi ile, basit bir ücret sistemini birbirine karıştırmamak gerekmektedir. Memurlar arasındaki ücret farklılıkları, esas itibariyle yukarıda açıklanan zaruretlerin bir sonucudur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ücret politikalarımızın esasını kamu görevlilerinin net gelirlerinde, enflasyon seviyesinin üzerinde reel artışlar sağlamak oluşturmaktadır. Bunu temin için, bir yandan genel ücret artışlarını fiyat artışlarının üzerinde tutarken, diğer yandan da, memuriyet ve görevleri devlet açısından özellik arz eden eğitim ve öğretim, yardımı, teknik, sağlık gibi hizmet sınıflarında ek iyileştirmeler cihetine gidilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, çalışmalarımız burada bitmemiştir. 3268 sayılı Kanun çerçevesinde sürdürülen ve bütün memuriyet kesimlerini kapsayacak genel düzenleme çalışmalarımızın kademeli bir şekilde uygulamaya konulması ile, memurlarımız ve emeklilerimizin çok daha iyi bir duruma getirileceğini ifade eder, bu vesileyle saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Başka söz isteyen?... Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır; ancak, maddelere geçmeden önce, tasarının Anayasa Komisyonuna gönderilmesine dair bir önerge vardır; okutup, işleme koyuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının tümünün, Anayasaya uygunluğunun incelenmesi için, Anayasa Komisyonuna gönderilmesini arz ve teklif ederiz.

Cahit Tutum Balıkesir	Turan Bayezit Kahramanmaraş
Muhittin Yıldırım Edirne	Mehmet Sait Erol Hakkâri
Erol Ağagil Kırklareli	Kenan Nehrazoğlu Mardin

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden açıklama yapmak isteyen?... Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının maddeler geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

12.3.1986 Tarih ve 3268 Sayılı Kanun ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilatlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı

MADDE 1. — 3268 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 1. — Memurların ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında müessiriyeti artırmak ve kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini temin etmek üzere, bunların idarî, malî, sosyal haklarında iyileştirmeler yapmak; kamu kurum ve kuruluşlarının (Cumhurbaşkanlığı Dairesi, Yasama Organı idarî kuruluşları, Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, yargı kuruluşları, Sayıştay, üniversiteler hariç) kuruluş, görev ve yetkilerine dair konularda aşağıda belirtilen çerçeve dahilinde düzenlemelerde bulunmak için Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilmiştir?.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Bir önerge vardır; okutup, işleme koyuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 12.3.1986 tarih ve 3268 sayılı Kanun ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilatlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı» nın 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aycan Çakıroğulları Denizli	Umur Akarca Muğla
Nihat Harmancı Konya	Mehmet Sağdıç Ankara

Bahri Karakeçili
Şanlıurfa

MADDE 1. — 3268 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Amaç :

Madde 1. — Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında müessiriyeti artırmak ve kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla bunların idarî, malî, sosyal haklarında iyileştirmeler yapmak; kamu kurum ve kuruluşlarının (Cumhurbaşkanlığı Dairesi, Yasama Organı idarî kuruluşları, Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Yargı Kuruluşları, Sayıştay ve Üniversiteler hariç) kuruluş, görev ve yetkilerine dair konularda aynı amaçla aşağıda belirtilen çerçeve dahilinde düzenlemelerde bulunmak için Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.»

Gerekçe :

Tasarıyla 3268 sayılı Yetki Kanununa kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin de dahil edilmesi sebebiyle tasarının amacını gösteren 1 inci maddesinde açıklık sağlanması için teklif hazırlanmıştır.

BAŞKAN — Metin tam anlaşılamadı, bir kere daha okutuyorum :

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Ses düzeni bozuk efendim. Yani net çıkmıyor sesler. (ANAP sıralarından «Güzel, güzel; biz anladık» sesleri)

Yani, şu ses düzenini düzeltemedik Sayın Başkanım. Bu haliyle açılmasın Meclis.

BAŞKAN — Sayın Tutum, düzeltilmeye çalışılıyor.

Buyurun tekrar okuyunuz :

MADDE 1. — 3268 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Amaç :

Madde 1. — Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında müessiriyeti artırmak ve kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla bunların idarî, malî, sosyal haklarında iyileştirmeler yapmak; kamu kurum ve kuruluşlarının (Cumhurbaşkanlığı Dairesi, Yasama Organı İdarî Kuruluşları, Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Yargı Kuruluşları, Sayıştay ve Üniversiteler hariç) kuruluş, görev ve yetkilerine dair konularda aynı amaçla aşağıda belirtilen çerçeve dahilinde düzenlemelerde bulunmak için Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.»

Denizli Milletvekili
Aycan Çakıroğulları
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Hayır, katılmıyoruz.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Türkçesi bozuk bir önerge. Böyle teklif olmaz efendim. (ANAP sıralarından «Ayağa kalk da konuş» sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Hükümet katılıyor mu?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Açıklık kazandıran bir düzenlemedir; katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor, hükümet katılıyor.

Önergeyi açıklamak ister misiniz Sayın Çakıroğulları?

AYCAN ÇAKIROĞULLARI (Denizli) — Önergemiz açıktır.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — 101 kişi yok efendim.

BAŞKAN — 101 için bir itiraz varsa...

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — 101 sayıyı lütfen arayın efendim.

BAŞKAN — Madde için aranacaktır.

Maddeyi kabul edilen önerge ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 3268 sayılı Kanunun 2 nci maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

«n) 1 inci maddede belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarında»,

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş bir önerge vardır; okutup, işleme koyacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan «12 . 3 . 1986 tarih ve 3268 sayılı Kanun ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilatlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı»nın 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 9.4.1987

Aycan Çakıroğulları Denizli	Umur Akarca Muğla
Nihat Harmancı Konya	Mehmet Sağdıç Ankara

Bahri Karakeçili
Şanlıurfa

Madde 2. — 3268 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kapsam

MADDE 2. — Bu Yetki Kanununa göre çıkartılacak Kanun Hükmünde Kararnameler;

A) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlarla diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin olarak;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

b) 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda,

c) 2424 sayılı Mülkî İdare Amirliği Hizmetleri Tazminat Kanununda,

d) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda,

e) 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda,

f) 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 38 inci maddesinde,

g) 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 22 nci maddesinde,

h) 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 42 nci maddesinde,

i) 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 80 inci maddesinde,

j) 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 18 inci maddesinde,

k) 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede,

l) 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede,

m) Diğer Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerin Devlet memurları ile diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal hakları ile ilgili hükümlerinde,

B) Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin olarak;

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında bölünüşüne, hangi ana hizmet kuruluşlarının hangi bakanlıklara bağlanacağına, bağlı veya ilgili kuruluşlar kurulmasına, mevcut kurum ve kuruluşların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, bakanlıkların taşrada ve yurt dışında teşkilat kurmasına; kurulması, muhafazası, birleştirilmesi veya yeniden düzenlenmesi öngörülen kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş biçimlerine, hukukî yapılarına, hangi ana hizmet birimlerinden oluşacağına, birimler arasındaki hiyerarşik ilişkilere, bütün kuruluşlarda benzer hizmet yapan birimlerin görev, yetki ve yükümlülüklerine ait genel esaslarda,

b) Bu esaslara uygun olarak, kurum ve kuruluşların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine ilişkin hükümlerinde,

Yapılacak yeni düzenleme ve değişiklikleri kapsar.»

Gerekçe : Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarında hangi esaslar dahilinde düzenleme yapılacağı hususuna açıklık getirilmesi için teklif hazırlanmıştır.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılıyoruz.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, açıklık getirilmeksizin getirilen bu önergede, birçok madde ve fıkralara atıfta bulunuluyor. Bu fıkraların ne olduğu belli değil. Ne biçim açıklık bu?

İlgili arkadaşlar lütfen açıklasınlar : Hangi fıkra hangi maksatla değiştiriliyor.

AYCAN ÇAKIROĞULLARI (Denizli) — Sayın Başkan, önergemiz ve gerekçesi açık efendim.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan!..

BAŞKAN — Buyurun Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Usulle ilgili bir hususu arz etmek istiyorum, çünkü oylarken sıkıntıya düşebiliriz.

3268 sayılı Kanuna güya yeni bir şeyler getiriliyormuş gibi bir ifade verilmek isteniyor. Ben anlıyorum ne olduğunu; fakat yerimden açıklama hakkım olmadığı için, bunu açıklamıyorum.

Bu tasarı, 3268 sayılı Kanunun bugün yürürlükte olan hükümlerini yeniden yürürlüğe koyuyor, kapsamı içinde; oysa 3268 sayılı Kanunun içinde bu söylediklerinin hepsi var. Acaba onları kaldırdılar da mı yeniden koymak istiyorlar, o belli değil. Sırf teşkilatda ilgili ifadeyi koymak için, marşandiz gibi, vagon gibi yan yana 3268'de sayılan fıkralar tasarıda yeniden sayılıyor. Buna gerek yok. Böyle bir tedvin usulü yok. Yani yürürlükte olan bir kanun maddesini, yeniden yürürlüktedir diye oylayamayız.

BAŞKAN — Anlaşılmıştır.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan!...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın konuşmacımız, «bu açıklıkları bu şekilde sıralamaya gerek yok» buyurdular.

Burada değişik tarzlarda kanun değişiklikleri veya yeni kanunlar üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Zaman zaman çok kısa olarak yapılan değişikliklerden şikâyet ederiz; zaman zaman da, değişiklik bizim istediğimiz gibi dört başı mamur yapıldığı zaman, bu dört başı mamur yapılan düzenlemenin lüzumsuz olduğunu söyleriz! Bu, tabiî, enteresan bir çelişkidir. Bu yapılan değişiklikler... (DYP ve DSP sıralarından gürültüler)

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Ne ilgisi var?..

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen... Açıklama istediniz; biz de, emsal olmamak ve sırf bu önergeye mahsus olmak üzere, Sayın Bakana, açıklamada bulunmak üzere söz verdik. Lütfen dinleyiniz. Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkanım, burada hep beraber oturup çalışıyoruz. Yapılan çok değerli tenkitleri, değişiklik önergelerini, arzuları dikkate alıp; zaman zaman, eğer bizim görüş ve politikalarımıza uygunsa, bu şekilde düzenlemeler yapmaya da gidiyoruz. Kanunların kabulünden sonra,

devamlı ifade ettiğimiz bir cümle var : «Değerli katkılarınızla olgunlaşmış ve mükemmel haline ulaşmış bu kanun tasarısının memleketimize hayırlı olmasını diliyoruz» diyoruz

Geçen günkü oturumda, bazı milletvekili arkadaşlarımız, kanunda «amaç», «kapsam» gibi ifadelerin yer almadığı; bazı hususlarda da, özellikle 2 nci maddede getirilen değişiklikte, yeteri kadar açıklık bulunmadığı konusunda endişelerini açık bir şekilde ifade ettiler. Önerge sahipleri bu dilekleri dikkate alarak, hem amaç, hem kapsam ve diğer hususları dile getiren ve hem de her türlü endişeyi ortadan kaldırabilecek şekilde gayet vazıh bir değişiklik önergesi getirdiler. Bu değişiklik önergesi hakkında arkadaşlarımızın bence müteşekkir olmaları gerekmektedir.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Önerge sahibi, bakan mı; yoksa o arkadaşlar mı anlamadık efendim?

BAŞKAN — Hükümet önergeye katılmıştı; katılma gerekçesi üzerinde arkadaşlarımız açıklama istedikleri için, usulde başka bir yerde bulamadık; onun için bu önergeye mahsus olmak üzere açıklama yapılıyor.

Yalnız bu önergeyi açıklayalım Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Evet efendim, sadece bu önergeyle ilgili hükümetimizin görüşünü arz ediyorum.

Bakınız, bu önergede, daha önceki kanun metninde yazılı olanlar bir kere daha tadat edildikten sonra, yapılmak istenen değişiklik de açık bir şekilde ifade edilmektedir. Bu bakımdan, biz hükümet olarak önergeye katılıyor ve getiren arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Açık değil Sayın Başkan.

BAŞKAN — Usulümüzde başkaca yapılacak bir işlem yok Sayın Sadıklar.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, bu ne biçim açıklama? Lütfen efendim... Falan kanunun, filan fıkrası deniyor; bunun ne olduğunu ne Sayın Bakan biliyor, ne sayın milletvekilleri biliyor, ne de bizler biliyoruz!

BAŞKAN — Sayın Sadıklar, «Bilinmiyor» gibi bir iddiada bulunmayın.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Bilinmiyor efendim, mümkün değil; önerge şimdi okundu Sayın Başkan, kim ne anladı?.

BAŞKAN — Nasıl bilinmez? Bilinir, uygulayanlar bilirler.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — «Askerî Yargıtay Kanununun 42 nci maddesi» denince, nereden bilinir? Bilinmez Sayın Başkan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, hangi kanunun nesi olduğunu bilmemek mümkün değil. Bu şekilde bir ithamda bulunmamak lazım.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Biliyorsa teker teker söylesin Sayın Başkan!..

BAŞKAN — Sayın Sadıklar, lütfen; lütfen sayın milletvekilleri, böyle aklına gelenin, ya da itirazı olanın söz almadan konuşması gibi bir usul yoktur. Böyle devam edersek, sonuçlandıramayız.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Önergenin kabulü ya da reddi için Anayasada aranan yeterli sayı oluşmamıştır. Oylama tekrarlanacaktır.

Önergeyi kabul edenler...

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, bakanların vekâletlerinin kaça çıktığı kontrol edilsin lütfen.

BAŞKAN — Dikkat ediliyor efendim.

SABİT BATUMLU (İstanbul) — Herkes iki elini kaldırıyor; eksik kaç bakan varsa, ona uygun olması gerekmez mi?

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi, kabul edilen önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum : 2 nci maddeyi, kabul edilen önerge doğrultusunda kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 3268 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 3. — Bakanlar Kurulu, 1 inci madde ile verilen yetkiyi kullanırken; kamu kurumlarının teşkilâtlanmalarında, kamu hizmetlerinin verimli ve müessir bir şekilde yürütülmesi, kamu personeline ülkenin ekonomik ve sosyal durumunun göz önünde bulundurulması suretiyle yeterli ve adil bir ücret seviyesinin sağlanması, memur ve diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarında hizmetin özellik ve gereklerine uygun iyileştirmeler yapılması ilkelerini göz önünde bulundurur.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Cahit Tutum, buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; demin kabul ettiğiniz kapsamla, 3268 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde esasen mevcut olan ve (m) fıkrasına kadar uzanan bir dizi fıkraya ek olarak, daha evvel süresi sona ermiş, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununun 2 nci maddesinin (a) ve (b) bentlerini eklediğiniz; zaten eklenmesi gereken de buydu, öbürleri değildi; ama, fuzulî olarak yeniden bu maddeyi yürürlüğe koyuyorsunuz. Tabiî, Anayasa Mahkemesi, 2 nci maddede, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile, Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun gibi önemli özlük haklarını ilgilendiren ve Anayasanın özel teminatı altında bulunan kanunlarda kanun hükmünde kararameyle değişiklik yapılıp yapılamayacağı konusunda kararını verdikten sonra sanıyorum ki mesele açıklığa kavuşturulacaktır; fakat bu kabul ettiğiniz 2 nci maddeyle, hâkim ve savcıların özlük haklarının, Anayasa Mahkemesinin iptali halinde ne olacağını da tekrar askıda bırakmış olacaksınız, bu kabulle beraber.

Şimdi, bizim burada, esas 3 üncü maddede rezervimiz olmuştur, 2 nci maddeden çok. Çünkü 2 nci madde nihayet bir montaj maddesiydi; o, her zaman yapıla gelen ve iktidarın kanun anlayışını yansıtan garip bir montaj ameliyesiydi, onu yaptınız; ama 3 üncü madde, ilke maddesidir. Tahmin ediyorum ki, konuşmalarımızdan sonra intibaha gelen bazı ANAP'lı milletvekili arkadaşlarımız, bu konuda da bir önerge vereceklerdir. Konuşmalarımızın dikkate alındığını görürsek, gayet tabiî memnun oluruz. Biz, kanunların olgun çıkmasını istiyoruz; her fırsatta Anayasa Mahkemesine götürülerek tartışılmasını arzu etmiyoruz; uyarıyoruz.

3 üncü madde, serapa, hükümetimizin, getirdiği kanun tasarılarında, aslında ne derece özensiz ve savruk davrandığını gösterir. Zaten öyle olmasaydı, biraz evvel ANAP'lı milletvekili arkadaşlarımızın verdiği «Amaç» maddesinde, gördüğünüz ve ne anlama geldiğini birçoğunuzun, yakından izlemediği için bilemeyeceği o koskocaman hükme «Evet» der miydiniz? Bir hükümet, «Efendim, nasıl olsa ANAP çoğunluğu bizdendir, biz bunları açıklamaya da zorunlu değiliz» zihniyetiyle hazırladıkları şifre gibi iki maddelik bir kanun tasarısıyla karşımıza gelmez; demin, o çok uzun bir biçimde açıklığa kavuşturduğunuzu söylediğiniz biçimde -en azından- maddeye ciddiyet getirirdi. Kaldı ki, yapılan da pek o kadar önemli bir tedvin hareketi değil; sadece -demin söylediğim gibi- eskiden verdiğimiz ve süresi bitmiş yetki kanununun 2 nci maddesinin iki bendini (Üçüncü) bendini almıyor ve niçin almadıklarını da biliyorum; sadece (a) ve (b) bentlerini almış monte etmiş. Böylelikle, «Amaç» maddesinde mevcut hükme bir ilave getiriyor; ama, «İlkeler» başlıklı maddede bunu daha geniş yapmak zorundalar; çünkü, 3268 sayılı kanun bir personel kanunudur; hükümetin monte ettiği, bir unsur olarak dışardan ithal ettiği, yani 3268 sayıda kanundan ithal ettiği unsur ise, teşkilat. İkisi birbirinden farklı ilkelere tabidir. Ben, bunu dile getirdim. Sanıyorum ki (tahmin ediyorum sadece) yine biraz sonra, «Madde üzerinde önerge vardır» diyerek, ANAP'lı arkadaşlarımızın uzun bir önergeleri gelecek. Eğer gelmezse, Anayasa Mahkemesinden bizim görüşümüze göre- iptalle malul bir kanun hükmünü çıkaracaksınız. Bakalım, sonucu bekleyeceğiz.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Tutum.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Cafer Tayyar Sadıklar; buyurun.

DYP GRUBU ADINA CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım; benim Sayın Bakandan bir sualim var: Bu maddeyi nasıl anlıyorlar veya bu maddeyi anlamak mümkün mü? Ne Türkçe ifadesi, ne de maksadı anlaşılıyor.

Şüphesiz, burada grup adına geneli üzerinde yapılan konuşmalarda grubumuzun görüşünü arz ederken, memurlarla ilgili bazı düzenlemelerin yapılması gerektiğini, özellikle ücretlerinin yükseltilmesi gerektiğini defalarca vurguladık. Sayın Bakan da bu kürsüde, memurlarla ilgili birçok düzenlemeler yapıldığını ve nerede ise bu düzenlemelerle artık memurların ihtiyacının karşılandığını ifade etmeye çalıştılar. Biz aynı görüşte değiliz ve şimdi gene soruyoruz: Memurların durumunu iyileştirmek için ne yapacaksınız? Gelin, hiç değilse ana hatlarını yüce Meclise arz edin, bilelim ve belki bizim de katkılarımız olur. Bugünkü enflasyon düzeyinde ne verebileceksiniz ki, memurları yaşabilir bir duruma getireceksiniz? Bunu lütfen burada söyleyin.

Gene Sayın Bakan burada ifadelerinde, «Bu zaten bizim getirdiğimiz bir usul değil, daha önceki hükümetler de bir sürü yetki aldı, kullandı» dediler. Gerektiği zaman hükümet bundan evvelki yapılanların arkasına gizleniyor, gerektiği zaman hükümet bundan evvel yapılanlara sahip çıkıyor ve çok zaman da yapılan iyi şeyleri görmemizlikten geliyor.

Teşkilatla ilgili düzenlemeler -hepimiz biliyoruz- ki- Ulusu Hükümeti zamanında aşağı yukarı bitirilmişti; ancak bu hükümet bunların çoğuna sahip çıktı -tabiî memnuniyetle ifade ediyoruz- ve bu kanunları sonuçlandırdı. O günden bu yana da yaptıkları bu değişiklikleri, hemen her icraatın içinde, hemen her propaganda vesilesiyle defalarca dile getirmişler ve övünme vesilesi yapmışlardır. Bugün diyorlar ki, teşkilat konusunda da yaptığımız şeyler yetersiz, daha da yapmak istiyoruz : Ne yapacaksınız? Maliyeyi üçe böldüğünüz zaman söyledik yanlıştır diye; bu yanlışlığa devam mı edeceksiniz, yoksa Hazineyi tekrar Maliyeye iade mi edeceksiniz? Bu sorunun cevabının da burada verilmesini istiyoruz. Hangi değişiklikler yetersiz kalmıştır, hangi değişiklikler yanlış yapılmıştır ve ne yapacaksınız?

Bu suallerin cevabını vermek zahmetine katlanacağınızı düşünerek saygılar arz ediyoruz.. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sadıklar.

Başka söz isteyen?.. Yok.

MEHMET SAİT EROL (Hakkâri) — Bir sorum var efendim.

BAŞKAN — Soru sormak isteyenleri kayda alalım.

Başka soru sormak isteyen?.. Yok.

Soru sormak için kayıt işlemi bitmiştir.

Soru sormak üzere buyurun Sayın Erol.

MEHMET SAİT EROL (Hakkârî) — Sayın Başkan, bu yetki kanunu tasarısıyla, 15, 14 ve 13 üncü derecelerin karşılığı olan göstergelerde bir düzenleme yapmayı düşünüyorlar mı?

İkinci sorum : 15, 14 ve 13 üncü derecelerin bugünkü ortam ve koşullara göre değeri kalmamıştır; yani 15 inci dereceye atanan bir kişinin net maaşı, göstergeye göre 19 800 lira etmektedir; tabiî, yan ödemeler hariçtir, sadece maaşı kastediyorum. Buna göre, acaba bu konuda hükümetin, 15, 14 ve 13 üncü dereceleri kaldırmak gibi bir düşüncesi olabilir mi?

BAŞKAN — Anlaşıldı Sayın Erol.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; yapılmak istenilen sadece belirli derecelerle ilgili değil, tümüyle ilgilidir. Pek tabiî ki, yapılacak genel düzenlemede bu sayılan derecelerde de iyileştirmeler getirilecektir.

Ayrıca, bir memurumuzun aldığı veya alacağı parayı sadece maaş olarak değerlendirmemek lazım; yan ödeme ve yakıt yardımı gibi kendisine yapılan tüm ödemelerle değerlendirdiğinizde, sayın milletvekilimizin ifade ettiğinin çok üstünde bir paranın bu derecelerde çalışan memurların eline geçtiği görülecektir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Madde üzerinde verilmiş bir önerge vardır, okutup işleme koyacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan «12.3.1986 tarih ve 3268 sayılı Kanun ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilatlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı»nın 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 9.4.1987

Aycan Çakıroğulları	Uğur Akarca
Denizli	Muğla
Nihat Harmancı	Mehmet Sağdıç
Konya	Ankara

Bahri Karakeçili
Şanlıurfa

MADDE 3. — 3268 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İlkeler

MADDEE 3. — Bakanlar Kurulu 1 inci madde ile verilen yetkiyi kullanırken;

a) Kamu hizmetlerinin verimli ve müessir bir şekilde yürütülmesini; ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu dikkate alarak yeterli ve adil bir ücret seviyesini sağlamayı; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarında hizmetin özellik ve gereklerine uygun iyileştirmeler yapmayı,

b) Başbakanlık, Bakanlıklar ve bunlara bağlı kuruluşlar eliyle, genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken kamu hizmetlerinden işbölümü ve koordinasyonun sağlanmasını; bir hizmetin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesini ve kaynak kullanımında israfın önlenmesini,

c) Merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarının, hizmetlerin özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılık-

lar saklı kalmak kaydı ile, hiyerarşik bağlılık, unvan ve rütbe standardizasyonu sağlanacak şekilde düzenlenmesini,

d) Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kuruluş ve teşkilatlanmasında, hizmetin gerekliliği, ülke ekonomisinin yararlılık, verimlilik ve kârlılık esaslarını,

Göz önünde bulundurur.»

Gerekçe :

3268 sayılı Kanuna teşkilatlanma ile ilgili olarak KHK çıkarma yetkisinin ilave edilmesi sebebiyle, bu düzenlemelerde uyulacak ilkelerin daha açık olarak ifade edilmesi yararlı görüldüğü için teklif hazırlanmıştır.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden açıklama yapmak isteyen?.

AYCAN ÇAKIROĞULLARI (Denizli) — Önerge açık Sayın Başkan.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, takip edemedim; taşra teşkilatı var mı?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Var efendim. Var (c) bendinde «Merkez ve taşra..» denilmiş.

BAŞKAN — Sayın Tutum, önerge üzerinde başkaca müzakere etme hususu, usulümüzde yok; ancak amaç, yüce Kurulun önergeyi tam anlamıyla anlamasıdır.. Eğer anlaşılamadı ise tekrar okutmamız mümkündür.

Sorduğunuz konu (c) bendinde var efendim.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sadece sordum Sayın Başkan; şu anda anlaşılmıştır.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi, kabul edilen değişiklik önergesi doğrultusunda oylarınıza sunuyorum : 3 üncü maddeyi bu haliyle kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — 3268 sayılı Kanunun süresi 31.12.1988 tarihine kadar uzatılmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Grup adına söz istiyorum efendim.

BAŞKAN —Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Tutum, buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; daha önce de bu kürsüden yaptığım konuşmada, bu hükümetin, beş yıl boyunca, Meclisin, devletle ve devletin asîl unsurlarının düzenlenmesiyle ilişkisini kesmek niyetinde ve kararında olduğunu arz ettim. Bu kararı da yüce Meclis, kendi eliyle teslim etmektedir -hiçbir itiraz yapmadan- ANAP çoğunluğu tarafından tabiî..

Nedir olay? Hükümet devleti düzenleme ve milyonlarca kamu görevlisinin hukukunu düzenleme yetkisini, bütünüyle üzerine almıştı; oysa şimdi, son maddede, yetkisinin nereye kadar uzandığını görüyorsunuz. Ayrıca, teşkilatla ilgili düzenleme yetkisi ile, idarî usul ve işlemlerle ilgili yetkiyi de almış bulunmaktadır.

Her üç konuda aldığı yetkiler de, Anayasa ve Seçim Kanununa göre, bu Meclisin beş yıllık faaliyetinin sonuna kadardır. Aslında, hayret ediyorum, beş yılı aşan bir yetki niye istemedi diye! Yani, gelecek iktidarların dönemine sirayet edebilecek bir yetkiyi neden istemedi diye çok merak ediyorum; çünkü, sayın hükümetin bu konudaki temel düşüncesi, «Efendim, devletin teşkilatı, personeli ve nihayet bu teşkilat içinde uygulanmakta olan usul ve işlemler süreklidir, sürekli olduğu için, gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi gerekir. Biz bu süreklilik ilkesi nedeniyle bu yetkileri devamlı kullanmak istiyoruz» şeklindedir! Hatta, yetkinin süresi Anayasada belirlenmemiştir. Eğer hükümet huzurunuza gelip, Ben bu yetkiyi 1988 değil, 1989 veya 1990 yılına kadar istiyorum» deseydi, yine belki yüce Meclisin ANAP çoğunluğu ses çıkarmayacaktı.

Şimdi bir fırsat var elinizde, bu maddeyi reddediniz! lütfen, altı aylık süre tanıyınız, altı ay içerisinde hükümeti sigaya çekiniz «Ne yaptınız bu üç konuda?» diye.

Demin söylediğim gibi, birbiri arkasından, birbirine eklenmiş ve âdeta birbiriyle ilişkili dahi bulunmayan, bir vagon gibi, yalnız personel hukukunu ilgilendiren 14 adet kanun hükmünde kararname yayınlamıştır. Bu çıkacaktır ve bunun sayısı, parça parça, küçük küçük artacaktır. Hayretler edeceksiniz 14 kararnameyi tek tek buraya getirip incelediğinizde. Ama, o yetki size verilmeyecek; çünkü istemiyorsu-

nuz. Yetkisini istemeyen bir Meclise, kim, neden yetki versin. Ben ona hayret ediyorum. 31.12.1988'e kadar kararname çıkaracaksınız.

İki şıktan birini yapalım : Bu yetkiyi veriniz 31.12.1988'e kadar; ama, bir kararnameyi aşağıya indiriniz ve burada uzun uzun tartışınız ve sonunda «Bizim size 31.12.1988'e kadar verdiğimiz yetkiyi kaldırıyoruz» deyiniz. Bunu diyebilir misiniz? Diyebilirseniz, biz de «Evet» deriz; ama demeyeceksiniz, hiçbiri arkasından kararnameler çıkacak ve siz sessiz kalacaksınız ve «Hükümet ne yaparsa iyi yapar; kaderimiz, Meclis ve çoğunluk olarak oraya bağlıdır; biz buna bir şey söylemeyiz» diyeceksiniz. Doğrusu, ben buna, sizler adına, bir parlamenter olarak hepimiz adına tahammül edemiyorum.

Üç ana konuda yetkileri 31.12.1988'e kadar uzatıyorsunuz, Meclis bu konulara karışmasın diye. Oysa Meclisin buna karışma yetkisi var; çünkü, kararnamelerin burada Anayasaya göre incelenmesi lazım. İşte, yüce Meclis, bu kararnamelerin üzerine giderek, hükümete, «Size, 31.12.1988'e kadar uzatmak istediğiniz yetkiyi vermek niyetinde değiliz; çünkü, bizi tatmin etmediniz, yaptığınız şeylerle tatmin olmadık, yetkinizi kaldırıyoruz» diyebilir.

Siz 4 yasama yılı boyunca bu sözü söylemediniz; benim, 5 inci yasama yılında böyle bir şeyi söyleyeceğinizi varsaymam, biraz hayal olur. Biliyorum etkileyeceğim; ama, tarihî sorumluluğu hatırlatıyorum. Yüce Meclis bu konulara eğilmedikçe bu sorunu çözemezsiniz; dünya yüzünde de başka türlü bir çözüm olmaz. Parlamenter sistemlerde, «devlet» dediğimiz önemli müessesenin aslî unsurlarını düzenlemeyi, sadece hükümetin mesuliyetine terk etmek mümkün değildir. Şu anda, hükümete, doğrudan doğruya bir suçlama yapmaya da Meclisin hakkı yok. Hükümet, karşımıza çıkıp, «Efendim sizin, elinizi kolunuzu mu bağlıyorum? İşte komisyonlar, işte Meclis, işte kararnamelerim! Ben Anayasanın emrini yerine getiriyor ve Resmî Gazete'de ilan ediyorum; size düşen görev ne ise, yapın! Siz görevinizi yapmıyorsanız, yetki isterim, yetkimi de kullanırım. Yetkimi denetleyecek olan da sizlersiniz. Ne söylüyorsunuz; beni nasıl tenkit edersiniz? Siz kendi vazifenizi yapmıyorsunuz!» derse, sizler ne cevap vereceksiniz?

Saygıdeğer üyeler, ikinci seçenek : Bunun süresini altı ay ile kısıtlayın. Hükümet bir yerde bitirsin. Altı aylık sürenin sonunda ne yaptığına bakalım. Üç yıldır bakmadınız; hükümetin ne yaptıklarını incelemediniz. Çırpınıyoruz buradan, üçbuçuk yılı geçti. Buraya kadar olanları sineye çekin; ama şu anda hükümete, «Size, 31.12.1988'e kadar süre vermek istemiyoruz. Altı ay içinde ne yapacaksanız yapın her üç konuda getirin şu işi! Altı ay sonra, eğer çok önemli işlerin yarıda kaldığına kanaat getirirsek veya iyi şeyleri yapmakta olduğunuz sonucuna varırsak, uzatırız 31.12.1988'e hatta gelecek iktidarlara kadar...» deyiniz. Lütfen. Bu konuda son bir uyarımı daha dikkate almanızı öneriyorum, istirham ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Tutum.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Bahadır, buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasını hep beraber inceleyelim : Burada «Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir» şeklinde bir hüküm mevcuttur.

Sayın hükümetin üç senedir izlediği bir tutum, personel sistemini tamamen kanun kuvvetinde kararnameler veya yetkilerle düzenlemektir. Bu sebeple, gerek 657 sayılı Kanunla düzenlenen personel rejimini ve gerekse diğer bazı kuruluşların özel personel rejimlerini -bilhassa adalet mensupları ile askerî personelin tabi oldukları personel rejimlerini- tümüyle altüst eden ve neticede bunları hükümetin yetkisine, kararnamelerine terk eden bir durum hâsıl olmakta ve bütün bu tutumlar, tümüyle Anayasanın esas esprisine aykırı bulunmaktadır.

Aslında sayın hükümet, bir personel rejimi düzenlemek istiyorsa, bunu bir kanunla, gerek 657 sayılı Kanunu ele almak suretiyle veya adalet mensupları hakkındaki kanunu ele almak suretiyle veya Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile diğer özel personel kanunu olan rejimleri ele almak suretiyle Meclise getirmesi ve bunun burada görüşülmesi ve bir sonuca bağlanması lazım gelmektedir. Hiçbir zaman, memura verilen yakıt parasıyla bu iş halledilmez. Yine görüyoruz, birkısım memurlar, özel fonlardan ayrılan paralardan nemalandırılmaktadırlar. Bu şekilde Türkiye'de bir personel rejimi kargaşası doğmaktadır. Bunu, memur maaşı olarak kabul etmek ve bu şekilde değerlendirmek mümkün değildir.

Esasen, personel rejimi, son yapılan uygulamalarla dejenere edilmiştir. Memur maaşlarının, memurların tahsil derecelerine, hizmet sürelerine ve ehliyet-

lerine göre verilmesi hususu tamamen ortadan kalkmış, ancak, bazı yan ödemeler verilmesi suretiyle memurun tatmini cihetine gidilmektedir. Bu husus, personel rejimini tamamen altüst etmiştir.

Hükümetin bu tür uygulamadan vazgeçmesi, bir personel rejimi üzerinde durması ve bunu bir kanun tasarısı şeklinde Meclise getirmesi daha uygun olacak ve memuru tatmin edecektir kanaatindeyim.

Bu düşüncelerle, hepinizi saygıyla selamlarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bahadır.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 4 üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 4 üncü maddeden sonra geçici madde vardır, okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanuna dayanılarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler uyarınca yapılacak olan yeni düzenlemeler sebebiyle kadro unvan ve derecesi değişen görevlilerin eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminat hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

BAŞKAN — Geçici madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

Geçici maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici madde kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 5 inci madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümünü oylamadan önce, oyunun rengini belli etmek isteyen sayın üye?.. Yok.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın, oy kutusunun sıralar arasında dolaştırılmak suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yanında basılı oy pusulası bulunmayan sayın milletvekilleri, beyaz bir kâğıda adını, soyadını, seçim çevresini ve oyunun rengini yazıp imzalamak suretiyle de oy kullanabilirler.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, bu oy pusulalarımızdan kırmızı renkte olanı kalmadı, lütfen Başkanlık Divanı temin yoluna gitsin efendim.

BAŞKAN — Not alınmıştır; bugün için herhangi bir kâğıt üzerine yazabilirsiniz.

Oy kutuları sıralar arasında dolaştırılsın.

(Oyların toplanmasına başlandı)

2. — *Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) (1)*

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesine devam ediyoruz.

Gündemin 1 inci sırasında, Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa Komisyonu raporları üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Komisyon ve hükümet yerlerini almışlardır.

Komisyon raporunun okunup okunmamasını oylarınıza sunuyorum : Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler.... Etmeyenler... Komisyon raporunun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz alan sayın milletvekillerini sırası ile okuyorum : Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Mazhar Haznedar, Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Abdurrahman Necati Kara'a; şahsı adına Sayın Fahrettin Uluç.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Grup adına söz istiyorum Sayın Başkan.

---

(1) 532 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Ben de şahsım adına söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Kaydettik efendim.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Mazhar Haznedar; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında, Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Görüşülmekte olan, Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 17 Haziran 1982 tarih ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca, 13.12.1983 tarih ve 182 numara ile neşredilmiştir, Anavatan Partisinin iktidara gelmiş olduğu günlerde. Bu tarihten sonra 8.6.1984 tarih ve 214 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, Danışma ve Denetim Birimleri arasında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ihdas edilmiş; ayrıca, Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Genel Sekreterlik birimleri kaldırılarak, bunların yerine İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı da ilave edilmiştir.

Yine 3.6.1986 tarih ve 3293 sayılı Kanunla, Bakanlığa bağlı anahizmet birimlerinden biri olan Telsiz İşleri Genel Müdürlüğü, kendisine katma bütçeli ve hükmî şahsiyeti haiz bir nitelik kazandırılarak, Bakanlıkla ilgili kuruluşlar arasına sokulmuş; 19.11.1986 tarih ve 3322 sayılı Kanunla, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bünyesindeki Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü, anahizmet birimi olarak, Ulaştırma Bakanlığına bağlanmıştır. Halen görüşülmekte olan komisyon raporlarıyla da, bunlara ilaveten getirilen yenilikler şöylece özetlenebilir : Müsteşar yardımcılarının sayısı 3'ten 4'e çıkarılmaktadır. Deniz Müsteşarlığı olarak faaliyet göstermekte iken, 10.10.1984 tarih ve 3056 sayılı Kanunla, Başbakanlığa bağlı bir daire başkanlığı şeklinde örgütlenen Deniz İşleri Daire Başkanlığı, Bakanlık anahizmet birimlerinden Liman ve Deniz İşleri Genel Müdürlüğü bünyesine alınmaktadır.

Gene, Kara Ulaştırması Dairesi Başkanlığı, Liman ve Deniz İşleri Dairesi Başkanlığı ve Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığı, ayrı ayrı genel müdürlükler olarak teşkilatlanmaktadır. Bunun gerekçesi enteresandır; biraz evvel görüştüğümüz yetki kanunundaki bir hükme, bir ölçüde bağlı (orada devlet dairelerinin teşkilatlanmasıyla ilgil olarak tekrar hükümete yetki verildi), tıpkı bu da onun gibi.

Hükümetin kurulduğu gün alelacele çıkarılan bakanlıkların teşkilatlanmasıyla ilgili kararnamelerde, sonradan çok sayıda değişiklikler yapılmıştır. Şimdi bu daire başkanlığı şeklinde örgütlenen kuruluşların, bilahara genel müdürlük haline gelmesinin nedenini Sayın Bakan bizzat komisyonda «Devlet teşkilâtında mümkün mertebe daraltmaya gidilmesi -bidayette böyle- düşünülmüş; bilahara, bu genel prensibin zaman içinde uygulamada bazı mahzurlarının görülmüş olması dolayısıyla, bunlar genel müdürlük haline getiriliyor» diyorlardı. Bunun dışında, «Kara ve deniz ulaştırmasıyla, sivil havacılık alanlarında dış ilişkilerin büyük yoğunluk ve özen kazanması» (sanki son üç yılda kazanılmış gibi) «Ayrıca, diğer ülkelerde de bu görevlerin asgarî genel müdürlük düzeyindeki teşkilatla yürütülmekte olması» nı bir gerekçe olarak ileri sürdüler ve uluslararası toplantılarda temsil yönünden müşkülatlar çıktığını ifade ettiler. Daire başkanlıklarının genel müdürlük haline dönüştürülmesinin gerekçesi bu.

Ayrıca, Danışma ve Denetim Birimi olarak, yeniden Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı ihdas edilmekte ve yine Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün, evvelce Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı iken olan görevlerinde, Ulaştırma Bakanlığına bağlı durumda bazı değişiklikler yapılmaktadır. Bunlar, özellikle akaryakıt ve tabiî gaz tesislerinin planlanması, projelendirilmesi ve gerçekleştirilmesi görevi, bu hizmetlerin tamamen BOTAŞ tarafından görülmekte olması gerekçesiyle ve yine metropol belediyelerin raylı ve toplu taşımayla ilgili iş ve hizmetlerini yapmak ve yaptırmak görevi -proje ve şartnamelerini inceleyerek onamak hususu hariç- mahallî idarelere fazla müdahale etmemek esas fikrine uyularak değiştirilmektedir. Bunun dışında, bakanlık teşkilat ve görev bölüşümü, tamamen devlet teşkilatı ile ilgili tip mevzuata uygun olarak düzenlenmiştir.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, çağımızda ulaştırma ve haberleşme konuları, toplumların yaşantılarında büyük önem ve ağırlık taşımaktadır. Ulaştırma ve haberleşme sistemleri yeterince gelişmemiş ülkelerin ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik bakımlardan, hızla değişen diğer ülkelere ayak uydurabilmesi, kendini emniyette ve güvenlik içinde hissetmesi mümkün değildir. Bu bakımdan, bu hizmetlerin çağın icaplarına uyan bir anlayışla, bütünlük içinde bilimsel verilere dayalı ve bu görüşe uygun bir teşkilatla ele alınması şarttır.

Ulaştırma Bakanlığı, bugün anahizmet birimlerinin dışında, Telsiz Genel Müdürlüğü, PTT İşletmesi Genel Müdürlüğü, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Türkiye Denizcilik İşletmesi Genel Müdürlüğü, Denizcilik Bankası Türk Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü, Uçak Servisi Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve bu genel müdürlüklerin kurduğu daha başka genel müdürlükleri, bağlı ve ilgili kuruluşlar olarak, bünyesinde toplamaktadır.

Büyük bir kapasite oluşturan, önemli ve yaygın bir hizmet alanını kapsayan bu kuruluşlara, rasyonel bir çalışma düzeni sağlanabildiği ve hızla gelişen ihtiyaçları, ülke şartlarını gözeten imkânlarla karşılamayı öngören kapsamlı ve uzun vadeli bir plana uygun olarak bakanlık faaliyetlerini düzenleyebildiği takdirde, bu konularda yarınlara güvenle bakmak mümkün olabilecektir.

Değerli milletvekilleri, söz buraya gelmişken, bakanlığın izlediği politikalar konusunda bir iki hususa değinmeden geçemeyeceğim. Biraz önce de ifade ettiğim gibi, evvelce Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bünyesinde bulunan Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü, 19.11.1986 tarih ve 3322 numaralı Kanunla Ulaştırma Bakanlığı ana hizmet birimleri arasına dahil edilmiştir. Bu değişikliğin nedenleri, yarar ya da mahzurları üzerinde durmayacağım; sadece demiryolları inşaatı konusunda, kanımızca hiç de yerinde ve haklı olmayan gerekçelerle olumsuz bir tavrın içinde gördüğümüz Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanlığının bu görüş ve davranışının, konunun planlanması ve uygulanmasında artık tek yetkili ve sorumlu durumda bulunan Sayın Ulaştırma Bakanınca paylaşılmayacağını ümit etmek istediğimize işaretle yetineceğim.

Daha birkaç gün önce, bakanlıkça toplanan Ulaştırma Şûrasına sunulan tebliğler arasında, özellikle demiryollarımız konusunda ortaya konulan gerçekler ve önerilen düşüncelerin bakanlıkça da paylaşılmasını diliyorum. Filhakika, bu görüşlere göre, 1983 - 1993 yıllarını kapsayan Ulaştırma Esas Planına uygun gelişme, bugüne kadar sağlanamamıştır. Bu plan, 1980 senesinde yüzde 10 düzeyinde olan, demiryollarının taşımacılıktaki payını, 1993 yılında yüzde 27'ye çıkarmayı ve karayolları taşımacılığı payını da, yüzde 72'den yüzde 36'ya indirmeyi öngörüyordu. 1982 yılında 10 168 kilometreye ulaşan ve yüzde 66'sının 30 yaşından eski olduğu ifade edilen demiryollarımızın yenilenmesi, hız yükseltilmesini temin edecek düzeltme ve ıslahatın yapılması, işletme masraflarının azaltılması ve nakliye ücretlerinin makul düzeylerde tutulabilmesini teminen, demiryollarımızdaki trafiğin artırılması ve gerekiyorsa bu maksatla zorlayıcı tedbirlere dahi başvurulması, büyük sanayi ve yerleşim yerleri arasındaki yoğun taşıma talepleriyle, transit taşıma şartları da gözetilerek 3 bin kilometre daha yeni hat yapılması, bu hususta alınacak acil tedbirler arasında zikredilmektedir. Bu prensipler içinde, Ankara - İstanbul arasında uzun yıllar önce inşasına başlanan yeni hattın öncelikle bitirilmesi de vardır, Ulaştırma Şûrasına sunulan tebliğler arasında ifade edilen ve önemle üzerinde durulan bir husus olarak.

Geçenlerde yapılan bilimsel bir araştırmada, ton başına en ucuz nakliyenin ancak demiryollarıyla mümkün olacağı sonucuna varılmıştır. Üstelik, çok sınırlı olduğu bilinen dünya petrol rezervlerinde önümüzdeki yıllar içinde ortaya çıkacak kritik bir durumun, petrol fiyatlarını bugünden düşünülemeyecek düzeylere çıkarabileceği gerçeği karşısında bu durumun çok daha bariz ve kesin bir mahiyet alması da uzak bir ihtimal değildir. Yapılan mukayesede bugünkü petrol verileri nazarı itibara alınarak yapıldığı için söylüyorum, bu nedenle Bakanlığın, bugüne kadar nedense kavranamamış bir gerçeği göz önünde tutarak, demiryollarımızın ıslahı ve geliştirilmesi hususuna özen göstereceğini ümit etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, son günlerde hükümetin değişmez bir kural olarak maalesef, benimsediği genel prensibe uygun olarak PTT hizmetlerine de önemli miktarlarda zam yapıldığını hatırlayacaksınız. Bu zamlarla, evvelce 20 lira olan adi mektup posta ücreti, yüzde 150 zamla, 50 liraya; 10 lira olan tebrik kartları posta ücreti, yüzde 100 zamla 20 liraya çıkarıldığı gibi, telgraf ücretlerine keza yüzde 100 oranında bir zam yapıldı. Bu defa telefon ücretlerine, mevcut tarifenin zaten çok yüksek olduğu gerçeğinin ilgililerce de kabulü ve son ayarlamaların üzerinden henüz çok kısa bir süre geçmiş olması gerçeği göz önünde bulundurularak, her nasılsa yeni bir zam yapılmadı.

Ülkemizde PTT hizmetlerine olan talebin henüz geniş ölçüde karşılanamadığı, gerekli tesislerin kurulamadığı, vatandaştan gelen isteklerin yerine getirilmesinde çok büyük gecikmeler olduğu bir gerçektir. Gelişmişliğin önemli bir ölçüsü olarak bakılan bu hizmetlerle ilgili istatistikler bakımından, Batı ülkelerinin en gerisinde bulunanlarla dahi aramızda aleyhimize

çok büyük mesafeler bulunduğunu biliyoruz; ancak, bu gecikmeyi telafi için gücümüzün üstünde yatırımlara girmeye kalkarsak, pek çok kimseyi mutazarrır etmiş oluruz. Amaca ulaşmak, noksanı telafi etmek ve bunu bir an önce gerçekleştirmeyi arzu etmek iyi bir şeydir; şu şartla ki, bunu yaparken ülke gerçeklerini göz ardı edersek, hizmet zulme dönüşür; halk ve özellikle dar gelirli geniş kitleler bu yükün altında ezilirler, ortadirek hâlâ ayakta kalabilmişse, bir darbe daha yer.

Bunları niçin söylüyorum? PTT, zarar eden bir kuruluş değil; yani, «Bu zararı telafi için zorunlu olarak zam yapıyorum» diyemez. Nitekim, 1985 yılında PTT'nin kârı 197 milyar 388 milyon liradır. 1986 yılında, yaklaşık 300 milyar düzeyinde kâr etmesi bahis konusu, 1987 yılında da bunun çok daha üstünde kâr düşünülmektedir.

«PTT'nin bugünkü mal varlığı trilyonlarla ifade edilebilir. Bu kadar sermaye yatıran herkes bunun karşılığını almak ister. Konuya bu açıdan bakıldığı takdirde, bahis konusu kâr yüzde 10'lar mertebesinde kalır, bu da çok değildir» gibi - Sayın Bakanın görüşü olarak burada ifade ediyorum - bir gerekçe de, yapılan zamları haklı gösteremez. Çünkü PTT, bir kamu iktisadî kuruluşudur; yani, kârdan çok, hizmetin ön planda tutulması gerekir.

Diğer bir husus, PTT'nin tekel oluşturmasıdır; yani serbest piyasa sisteminin esas unsuru olan rekabet bahis konusu değildir. Vatandaş, ekonomik bir değeri olmasa da, hizmet için talep edilen bedeli ödemeye mahkûmdur. PTT'nin, verimli bir hizmet verdiği, gerekli her türlü tedbirlerin alınmasına rağmen giderlerin azaltılamadığı, bu nedenle de kâr miktarını makul düzeye çıkarabilmek için zamdan başka çare kalmadığı yolundaki görüşlerinin, bugünkü kamu yönetiminin genel durumu muvacehesinde, kabul edilebilirliği çok tartışma götürür.

Bunlara ilave edilecek başka bir husus da, dünyada bu boyutta hizmet veren, faaliyet gösteren - bırakınız kamuya ait işletmeleri - hiçbir ticarî kuruluşun dahi yüzde 10 nispetinde kâr sağladığının görülmemesidir. Bu, çok yüksek bir orandır; hatta şunu ifade edeyim, son günlerde Amerika Birleşik Devletlerinde alınan bir karara göre, Amerika'nın en büyük telefon şirketi olan AT End T tarifelerinde 1986 yılına göre yüzde 12 ile 14 arasında azaltma yapılmıştır. Biraz sonra bu tarifelerin Türkiye ile mukayeseli olarak neticelerini de vereceğim.

Ayrıca, bugün bizde uygulanan hizmet ücretleri, Batı ülkeleri ile kıyaslandığı takdirde, hiç de az değildir; hatta bazı hizmetler çok pahalıdır. Mesela telefon ücretleri, - şimdi oraya geliyorum - özellikle milletlerarası tarifeler, ülkemizde diğer ülkelere nazaran fevkalâde yüksektir. Amerika Birleşik Devletlerinden Türkiye'ye otomatik olarak telefon edildiği takdirde, tenzilat uygulanan saatlerde (yani akşam saat 18.00, sabah saat 07.00 arasında) 1 dakikalık konuşma ücreti olarak 75 sent alınmaktadır. Bu, Türk parasının bugünkü değeriyle - takriben - 590 lira tutarındadır. Biraz evvel arz ettim, aslında bu bedellerde de AT End T'nin çok büyük kâr ettiği esbabı mucibesiyle büyük bir azaltma yapılmıştır, 1986 senesinin sonunda. Şimdi, aynı ücret, yani Türkiye'den Amerika'ya telefon ederseniz, 1 dakikalık telefon ücreti 2 400 liradır; Amerika'dan buraya ederseniz takriben 600 lira, Türkiye'den Amerika'ya ederseniz 2 400, yani dört misli; ama gerçek durum dört misliyle de bitmiyor. Neden bitmiyor? Çünkü, Türk vatandaşının millî geliri yüzde 8 seviyesinde - 1986 sonuçlarına göre - 1 000 dolar seviyesindedir ancak; Amerika Birleşik Devletlerinde bu rakam 16 400, 16 500 dolar düzeyindedir. Bu faktörü araya koyarsanız, Amerika'daki bir vatandaşın telefon ücretiyle - dış haberleşme bakımından - Türkiye'deki bir vatandaşın telefon ücreti için yatırdığı bedel arasında tam 64 misli fark bulursunuz. Bu, fevkalâde yüksek bir rakamdır. Böyle bir ücret uygulamasını ve hizmet anlayışını hiçbir gerekçe haklı gösteremez.

Evet, kişi başına düşen telefon sayısını Batı ülkelerindeki düzeye yaklaştırmak, yıllarca telefon bekleyen vatandaşların bu taleplerini bir an önce karşılamak iyi bir şeydir; ancak, daha önce de söylediğimiz gibi, ülke şartlarını, vatandaşın ödeme gücünü kaale almadan bu yapılırsa, sade vatandaşın hasretle beklediği, uzun süre beklediği o telefon, evde bir süs olmaktan, bir itibar göstergesi olmaktan ileri gidemez. En gerekli ve acil durumlarda dahi, mesela son olayları hatırlayalım, Sayın Başbakanımızın sağlığıyla ilgili acil şifa dileklerini kendisine içtenlikle iletmek isteyen çok sayıda vatandaşın karşısına bu yüksek ücret faktörü aşılması imkânsız bir engel olarak çıkar. Houston Hastanesinde Sayın Başbakanın telefon muhaberelerini kesmek için hastane personelinin yönetiminin uğraşmasına aslında gerek yoktu; çünkü bu ücret zaten yeterliydi; çok kimse telefon etmek imkânını, eminim ki, bulamamıştır, istediği halde.

Öte yandan PTT bu yüksek kazancını - 300 milyarın üzerinde kazanç - bu büyük malî imkânı, Sayın Başbakanı 1,5 saat çok sayıda basın mensubunun meraklı sorularına muhatap tutarak, sağlığının bozulmasına dahi müncer olacak, uydular aracılığıyla tahakkuk ettirdiği bir tele - mülakat programı için sarf etme yoluna gidebilmektedir.

PTT tarifelerini tetkik ve onamakla görevli Ulaştırma Bakanlığı, bu yüksek ücret politikasını terk etmeli, yılların birikimi sonucu karşı karşıya bulunduğumuz sorunları, bugün büyük güçlüklerle hayatını idame gayreti içinde bulunan halkın sırtına yükleme yoluna gitmemelidir. Halkımız mütehammildir, sabırlıdır, sorunların birkaç yıl daha gecikmesine de razı olabilir; yeter ki, geçim sıkıntısını ağırlaştıran bir tutum içinde bulunulmasın.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı ile ilişkili olarak kısaca değinmek istediğim ikinci br husus şudur : Tasarının getirdiği değişiklikler arasında, 10.10.1984 tarih ve 3056 sayılı Yasa ile, Deniz Müsteşarlığından, Başbakanlığa bağlı Deniz İşleri Başkanlığına dönüştürülen kuruluşun, bu defa Ulaştırma Bakanlığı Bünyesi içinde eritilmesi de vardır.

Kanımızca, denizle ilgili faaliyetleri, sadece Ulaştırma Bakanlığı görev sahasında mütalaa etmek mümkün değildir; bu faaliyetlerin kapsamı çok geniştir. Bunlar arasında, spordan turizme, gümrüklerden su altı ve su üstü kaynaklarının tüketilmesine, karasuları, kıta sahanlığı ve ekonomik bölgelerin tesisine kadar uzanan çok sayıda konu girmektedir. Pek çok bakanlığın görev sahasını ilgilendiren bu hizmetlerin yönlendirilmesi ve koordinasyonunun Başbakanlık bünyesinde yürütülmesinde zorunluluk vardır düşüncesindeyiz.

Bu bakımdan, tasarıya nihaî şeklini verecek olan Yüce Meclisin, bu hususu da göz önünde tutmasının yararlı olacağını arz ediyor, saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Haznedar.

Sayın milletvekilleri, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının açık oylamasında oyunu kullanmayan var mı?.. Yok.

Oylama işlemi bitmiştir, kupa kaldırılsın.

(Oyların ayrımına başlandı)

BAŞKAN — Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Abdurrahman Necati Kara'a, buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN NECATİ KARA'A (Kütahya) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri; 182 ve onun bazı hükümlerini değiştiren 211 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname hakkında Anavatan Partisi Grubunun görüşlerin arz etmek için huzurunuzdayım. Bu vesile ile yüce Meclisinizi şahsım ve grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Ulaştırma Bakanlığının 42 yıl önce çıkarılmış olan ve devletimize önemli hizmetler yapılması imkânını veren Teşkilat Kanunu, zamanla, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerindeki çok önemli gelişmeler ve teknolojik alandaki yenilikler sebebiyle ihtiyaca cevap veremez olmuştur. İşte bu sebeple, Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat Kanununu yenilemek ihtiyacı duyulmuştur.

Ulaştırma Bakanlığı, işletmeci bir bakanlık olarak düşünüldüğünden, özellikle eskiden beri demiryolu, havayolu ve limanlar konusundaki inşaatlar başka bir bakanlık eliyle yapılmaktaydı. Bakanlık böylece kendi konusuna giren yatırımlara hâkim değildi. Bu durumda -tabiri caizse- davulu taşıyan başka, tokmağı vuran başka oluyordu ya da başka bir deyimle ciddî bir koordinasyon eksikliği ortaya çıkmaktaydı. Bu sebeplerle, 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, Demiryolları, Limanlar ve Hava yolları İnşaat Genel Müdürlüğü de Ulaştırma Bakanlığına bağlanmıştır. Bu durum, 182 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin teşkilat şemasında bulunmamaktadır.

211 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin sadece bu konuda getirdiği organizasyon bile, takdir edilir ki, bir reform niteliği taşımakta, Ulaştırma Bakanlığı da böylece, görev alanına giren konularda yatırımcı bir bakanlık durumuna gelmiş bulunmaktadır. Bu Kanun tasarısıyla, diğer alanlarda olduğu gibi, demiryolları konusunda da Ulaştırma Bakanlığından yeni ve büyük atılım beklemekte olduğumuzu da ifade etmek isterim. Temennimiz, bu organizasyon, bir demiryolları seferberliğinin yeni ve mutlu başlangıcı olsun. Ayrıca, demiryolu taşımacılığının yüzde 30'un üstüne çıkarılması da, Beşinci Beş Yıllık Planın gereği bulunmaktadır.

Yine, ülkemizde sanayi ve ticaret alanındaki gelişmeler ile ihracat konusundaki büyük atılım, yurt içinde teleks ve telsizin de yaygınlaşmasını ve yeniden düzenlenmesini zarurî hale getirmiş bulunmaktaydı. Bu bakımdan da, tasarı, ülkemizin gelişen şartlarına paralel bir yenilik getirmektedir. Daha birkaç yıl önceye kadar ülkemizle teleks bağlantısı olma-

yan komşu ülkeler olduğu düşünülürse, yine birkaç yıl önceye kadar bazı komşu ülkelerle telefon bağlantısının Avrupa ülkeleri üzerinden çok gecikmeli olarak sağlanabildiği hatırlanırsa, yine bu ülkelere evvelce kargo taşımacılığımızın hiç olmadığı da bilinirse; ihracat seferberliğinin ne kadar müşkül şartlarda başlatıldığı, turizmde hangi imkân ve şartları turiste verebildiğimiz anlaşılmış olur.

Bütün bu hizmetlerin düzenli ve modern şekilde yapılabilmesi de, şüphesiz önce yeni kanunî düzenlemeleri gerektirmiştir. Kanunlaşmak üzere huzurunuza gelen bu iki kararname, işte böylesine önemli bir ihtiyaçtan; haberleşme ve ulaştırma alanında çağdaş teknolojiye ve onun getirdiği imkânlara bir an önce ulaşmak, yurt içinde de özellikle haberleşme hizmetlerini, telefonu en ücra köylere kadar yaymak arzu ve heyecanından kaynaklanmıştır. Düne kadar en yakın kasabaya bile, gelip gidenle haber salmak suretiyle bağlantı kurabilen köylümüzün hiç değilse büyük kısmı, bugün evindeki telefondan dilediği Avrupa, Amerika şehirleriyle istediği an görüşebilmektedir. Hükümet, 1988'de telefonsuz köy bırakmamak azmindedir; ancak ne yaparsınız ki, bütün dünyada olduğu gibi, konforun bedeli biraz pahalı bulunmaktadır.

Memnuniyetle müşahede ediyoruz ki, çok yakın bir tarihte bir tele-mülakat hadisesi ülkemizde yaşanmıştır. Tele-mülakatın ne nefis teknolojik bir gelişme olduğu da, böylece ülkemizin nereye geldiği de hep birlikte görülmüş oldu.

Gene memnuniyetle müşahede ediyoruz ki, teşkilatlanmasını bu kararnamelerle yenileyen Ulaştırma Bakanlığı, hizmetini her vatandaşın istifade edeceği bir düzeye ulaştırmak konusunda çok büyük ve önemli mesafeler almıştır.

Bize göre, artık karayollarının da artık telekomünikasyonla birlikte tamamlanması için, bu bakanlığa bağlanmasının düşünülmesi zamanı gelmiş bulunmaktadır.

Kanaatimizce şimdi sıra, On Yıllık Araştırma Planının yeniden yapılarak, hedeflerin büyütülmesine gelmiştir. Ulaştırma Master Planı, ülkemize dar gelen bir elbise gibidir; ülkenin gelişmesi ve ihtiyaçlarının çok gerisinde kalmıştır. Ufkumuzu geniş tutarak, bu planı da değiştirmek zorundayız.

Bu faydalı ve güzel gayretlerin, artan bir hizmet heyecanı içinde devamını, Anavatan Partisi olarak, hükümetten ve bakanlıktan beklediğimiz cihetle, kararnamelerin kanunlaşmasından yana olduğumuzu ifade ile, yüce Meclise en derin saygılar sunarım. efendim.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kara'a.

1. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 541) (Devam)

BAŞKAN — Açık oylama sonucu alınmıştır.

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının açık oylamasına 206 oy kullanılmış : 151 kabul, 54 ret ve 1 geçersiz oy çıkmıştır.

Sayın milletvekilleri, böylece tasarı kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2. — Ulaştırma Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) (Devam)

BAŞKAN — Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Hüseyin Aydemir, buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sayın Başkanım, yüce Meclisimizin pek muhterem üyeleri; Ulaştırma Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanun Tasarısı üzerinde, grubumuzun görüşlerini arz etmek için yüksek huzurunuzda söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisinizi grubum ve şahsım adına en iyi duygularla ve hürmetlerimle selamlarım.

Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri bir toplumun yaşamında en önemli hizmetlerin başında gelir. Ulaştırma Bakanlığı, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak yürütülmesini ve bu hizmetleri birbirini tamamlar bir şekilde ifa ederek, ihtiyaçlara, toplumun ihtiyaçlarına, en iyi şekilde yöneltmeyi hedef alan bir bakanlıktır.

Toplumun gelişmişlik ve çağdaşlık göstergesinin en büyük esasını, ulaştırma hizmetlerinde, sistemlerinde ve yatırımlarında kat edilen mesafe ve seviye belirler. Ekonomik hayatın gelişmesinin lokomotifi ulaştırmadır. Gelişmemiş bir ulaştırma ve haberleşme, ekonominin ayak bağıdır.

Bu bakımdan, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerini yönetme mevkiinde olan Ulaştırma Bakanlığını, amme hizmetlerinde hayatî derecede önem almış, ekonominin gelişmesini yüklenmiş birinci derecede önemli bakanlık olarak kabul ediyoruz. Bu yönden, bu bakanlığın çalışmalarına istikamet verecek Teşkilat Kanununun görüşmeleri üzerinde çok daha dikkatli olmak zorunluluğunu içimizde hissediyoruz.

Sayın üyeler, huzurunuza getirilmiş olan bu Teşkilat Kanunu Tasarısı, bir çerçeve tasarıdır. Daha evvel 1982 yılında çıkarılmış bir yetki kanununa istinaden, 1983 yılında bakanlık bir kanun gücünde kararname çıkarmış, altı ay sonra onun bazı maddelerini de değiştirmiş ve böylece bugüne kadar, üçbuçuk yıldır uygulamakta olduğu bu kanun gücünde kararnameleri bugün değişik şekliyle kanunlaştırmak istemektedir. En önemlisi de, bu kanun gücünde kararnamelerden sonra, 1986 yılının Kasım ayında yüksek huzurunuza getirilen bir kanun tasarısıyla, Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaat Genel Müdürlüğünü -yani, yatırım hizmetlerini- ilgili bakanlık olan Bayındırlık Bakanlığından alıp, Ulaştırma Bakanlığına bağlamış olmasıdır. Bu bakımdan, kanun gücünde kararnameler, değiştirilmiş şekliyle bugün, kanunlaşmak için yüksek onayınıza ve tetkikinize arz edilmiş bulunmaktadır.

Merkez teşkilatı, taşra teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşlarıyla bir bütün olan ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin anabünyesini tetkik edecek olursak, özet olarak, merkezde 800 bin personelin görev yaptığını - bakanlık merkez teşkilatında taşra teşkilatında bin civarında personelin hizmet ifa ettiğini; fakat buna karşılık ilgili kuruluşlar olarak vasıflandırılan ve hepsi de kamu iktisadî kuruluşu olan Devlet Demiryolları İşletmesi, PTT İşletmesi, Deniz Yolları İşletmesi, Hava Yolları İşletmesi gibi kuruluşlarda 180 bin personelin hizmet ifa ettiğini görüyoruz.

Bu bakımdan, teşkilat şemasını incelerken, bu şemaya uygun olarak çerçeve esaslar ve ana hizmetlere verilmek istenen istikametler konusundaki sorunları ve bu sorunların, teşkilatın işleyişinde meydana getirdiği aksamaları da, huzurunuzda özetle ifade etmek istiyorum.

Kasım 1986 yılında yapılmış olan teşkilatlanmanın düzenlenmesi sırasında en olumlu ve başarılı çalışma, yatırım hizmetlerinin Bayındırlık Bakanlığından alınıp, Ulaştırma Bakanlığına getirilmesidir ki, bugüne kadar bence, idarî reformda yapılan en başarılı hizmet ve düzenlemedir. Böylece, bu değişiklikle, bakanlık, çok önemli bir sorumluluğu yüklenmiş ve bu konuda çalışma kapasitesini eskiye oranla çok büyük boyutlarda artırmış olmaktadır.

Esasen, ana hizmetleri ulaştırma ve haberleşme hizmetlerini yürüten, bakanlığın; altyapı hizmetlerini de, kendisinin yapması, en tabiî bir idarî prensip ilkesi iken, yıllar yılı bu konuların ayrılıp, esas hizmet ünitesinden yatırımların ayrılıp başka bakanlığa verilmesi suretiyle büyük kayıplar olduğunu, zaman israfı yapıldığını ve gerçek ihtiyaçları karşılayamadığını üzülerek müşahede ediyoruz. Yatırım ve hizmet genel müdürlüğü olarak düzenlenmiş olan bu ünitenin görevlerinin çok önemli olduğunu; ancak demiryolu modernizasyonu üzerinde de durmamız gerektiğini bir kere daha vurgulayarak ifade etmek mevkiinde ve mecburiyetindeyiz.

Bugün 8 bin kilometreden fazla bir demiryolu şebekesi Anadolu'yu baştan başa kat etmektedir. Ancak demiryolu yatırımları 1950'den sonra eski heyecanını kaybetmiş, karayolları ve karayolu taşımacılığına öncelik verilmesiyle, demiryolunda büyük gerilemeler olmuştur. Bugün üzülerek ifade etmek zorundayız ki, mevcut demiryollarının altyapıda standart olarak ancak yüzde 5'i amaca kifayet etmekte; üstyapıda ise, standartlara uygun olarak ancak yüzde 32'si ihtiyaçlara cevap verebilmekte ve maksada uygun bulunmaktadır. Demiryolu şebekesinin yüzde 50'den fazlası iktisadî ömrünü kaybetmiş, işe yaramaz hale gelmiştir; tehlikeli durumlar arz etmektedir. Altyapının süratle ve öncelikle ele alınıp, kısa süre içerisinde modernize edilmesi zorunludur.

Bunun yanında bin kilometrelik demiryolu şebekesi içerisinde ancak 242 kilometresi elektrikle işlemektedir. Bugün Batı ülkelerinde demiryollarının yüzde 50'den fazlası elektrikli hale getirilmiştir. Gerek ekonomik yönden ve verim yönünden, gerekse sürat bakımından demiryollarının elektriğe geçirilmesinde kesin zorunluk mevcuttur. 100 kilometreden fazla süratle gidilebilen demiryollarımız çok azdır. Hele çift demiryolu hattı gayet az bir durumdadır.

Bütün bunların yanında, karayolu taşımacılığı, demiryolu taşımacılığına göre, on misli daha pahalı iken, maalesef, karayoluna yıllarca büyük öncelik verilmiş; yani demiryolunun bütün ülkelerce tercih edilen avantajları görmezlikten gelinerek, çok pahalı olan bu sistem tercih edilmiş.

Bugün demiryolu yük taşımacılığındaki dünya ortalaması, taşınan yükün yüzde 70'ini bulurken, bu miktar, ülkemizde, yüzde 10 gibi çok mütevazi bir

rakamla ifade edilmektedir. Bütün bu rakamlar göstermektedir ki, demiryollarımızın süratle - her şeya tercih edilerek - ele alınması ve modernize edilmesi gerekmektedir.

Bunun yanında, merkez teşkilatının diğer ana hizmet birimleri, üniteleri üzerinde de biraz durarak, bunların sorunlarını ifade etmekte yarar görüyorum. Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü, belediye hudutlarının dışından itibaren, bütün yurttaki karayollarının ve demiryollarının bakanlık düzeyinde çeşitli sorunlarını halletmek için, merkez teşkilatında kurulmuş ve düzenlenmiş bir teşkilattır.

Şimdi, bu genel müdürlüğün görevleri içerisinde, hepimiz için bugün önem arz eden maddeler konmuştur. Bu maddeler, üçbuçuk yıldır uygulanmasına rağmen, maalesef büyük birer boşluk yaratmaktadır. Bunlardan iki hükmü özellikle dikkatlerinize arz etmek istiyoruz. Birincisi, ulaştırma hizmetlerinde, karayolları üzerinde, taşımacıların, acentelerin ve komisyoncuların yeterlilik şartlarını tespit etmek, gereken hallerde yetki belgesi vermek ve denetlemek, yani taşımacıların sorunlarını halletmek görevi, bu genel müdürlüğe aittir.

Yine, bu Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü hizmetleri arasında zikredilmemekle beraber - ki zikredilmemesi büyük hatadır- esas bakanlık görevleri içerisinde, bakanlığa önemli bir görev olarak verilen trafik hizmetleri vardır. Karayolu taşımacılığında, Trafik Kanunu hükümleri saklı kalmak şartıyla, can ve mal güvenliğini sağlamak, vatandaşın can ve mal güvenliğini sağlamak için gerekli her türlü tedbirleri almak, esasları tespit etmek, denetlemek ve bizzat denetlemek görevi Ulaştırma Bakanlığının yetkisi içindedir ve en asıl görevlerinden biridir ve Kara Ulaştırma Genel Müdürlüğüyle ilgilidir.

Her gün yüzlerce trafik kazası olurken; beş yıl içerisinde 25 bin kişiden fazla ölü, 50-60 bin kişiden fazla yaralı, 32 milyar liradan fazla millî zarar hâsıl olmuşken ve trafik kazaları memleketi bir uçtan bir uca kasıp kavururken, can ve mal emniyetini sadece İçişleri Bakanlığının, Trafik Zabıta Kanununun kontrolü içinde görmek anlayışını ve bu konuda bakanlık olarak soruna sahip çıkmamayı, burada üzücü bir durum olarak belirtmek istiyorum.

Geçen seneki rakamlara göre, her yıl, yollarda 6 bin kişi ve hastanelerde de 2 bin kişi olmak üzere, toplam 8 bin vatandaşımız hayatını kaybetmekte ve 60 bine yakın vatandaşımız da sakat kalmaktadır.

Bu sorunun hallini sadece trafik zabıtasından beklemek, sureti katiyyede hatadır ve görevden kaçınmadır. Millet olarak bu konuyu ele almak, özellikle taşra teşkilatını, bu görevi, bu fonksiyonu yerine getirebilecek şekilde düzenlemek, Ulaştırma Bakanlığına düşer.

Ben karayollarımızdaki trafik kazalarından İçişleri Bakanlığı kadar ve ondan da fazla olarak, gerek taşımacıların, acentelerin, komisyoncuların yetki belgeleri, çalışma şartları, ehliyet durumlarını düzenleyecek esasları tespit etmemek veyahut etmişse bile, hayatiyete, uygulamaya koyamamak ve onun yanında da, aynen hava yollarında, demiryollarında, deniz yollarında olduğu gibi karayollarında da vatandaşın can ve mal emniyetini sağlayacak hususların bütün teknik elemanları tarafından düzenlenmesini ve bu teşkilatın yurt sathında bu soruna sahip çıkmasını özellikle bu vesileyle buradan talep ediyorum.

Şimdi, bakanlığın merkez teşkilatının dışındaki taşra teşkilatına gelince; maalesef, bugüne kadar bu da büyük bir zühuldür. Bakın, dikkat edin, 1983 yılında Ulaştırma Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararname yürürlüğe girdi, uygulanmaya başlandı. Taşra teşkilatıyla ilgili bir maddede, «Ulaştırma Bakanlığı, taşra teşkilatını İl İdaresi Kanununun esaslarına göre kurmaya mecburdur» diyor. Bakın, vilayetlerde Ulaştırma Bakanlığının teşkilatını arayın... İlgili teşkilatlar değil, onlarınkine ayrıca geleceğiz; yani, işletmeler değil (PTT, Demiryolları, Deniz Yolları, Hava Yolları değil, bunları kastetmiyorum) her vilayette, bakanlığın merkez teşkilatına bağlı, yetki genişliğiyle görev ifa eden, valinin emrinde il müdürleri olması gerekir. Bir kere, «İl müdürleri» diye bir şey yok. Bütün Türkiye'de sekiz ilde bölge müdürleri var, valiyle hiç ilgisi yok, tamamen bakana bağlı.

Nihayet, bu çerçeve kanundur; Bakanlıkların Merkez Teşkilatının Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanuna uygun olarak çıkarılmıştır; diğer bakanlıklarda olduğu gibi, bu bakanlığa da görev verilmiştir. Yurt çapında bu kadar geniş teşkilatı olan, 180 bin elemanı bulunan bir bakanlık, kanunun kendisine görev olarak verdiği bir önemli hükmü -Sayın Bakan bilhassa idareden de gelmiş olmasına rağmen- niye işletmemiş, niye düzenlememiştir? Çünkü, kuruluş ve görev esaslarını gösteren kanun hükmündeki kararname, taşra teşkilatının nasıl kurulacağını açık açık gösterir; bu teşkilat kanununda bu yoktur. Orada teşkilatın nasıl kuralacağını, Bakanlar Kurulu kararından geçeceğini, müşterek kararnamelerle düzenleneceğini, bölgelerin, illerin durumuna göre yeni ku-

ruluşlara gidileceğini, özellikle il teşkilatlarına gidileceğini, İl İdaresi Kanununa uyulacağını, valinin emrine verileceğini söyler. Vilayetlerde o kadar çok sorunlar var ki... Trafik sorununu bir tarafa bırakalım; vilayetlerde, il idaresine bağlı bir ulaştırma müdürlüğü hiç olmazsa kurulsaydı, elbet bu görev oraya verilebilirdi.

Şimdi, hafta sonlarında, bayram günlerinde bir bakın etrafa... PTT işletmelerinin gişeleri önünde (özellikle büyük şehirlerde) mektup atmak isteyen vatandaşlarımız kuyruk oluşturur; pul almak için, mektubunu kutuya atmak için orada kuyrukta yarım saat bekler vatandaşlar. Böyle günlerde vatandaş bir mektup atmak için, bir tel vermek için, bir havale almak için niye kuyruğa girer? PTT oraya fazladan bir memur dikip, fazla mesai ile çalıştıramıyor mu? O işletmenin müdürü hadi o kadar beceriksiz; orada bir de bölge müdürü var! Bakanlık niye bununla ilgilenmez? Bu teşkilat, vatandaşın derdine ne zaman sahip çıkacak? Mektup atmak için beklenir mi? Organizasyon, yedişer, sekizer saatlik vardiyalar yapar, bir yerine beş memur kor, gişe açar meseleyi halleder. Nedir milletten bu sakınma, niye milletin derdine sahip olunmaz? Şuradan sordum ben, tetkik ettim, sebebi sordum : PTT İşletmesindeki memurlara saat başı 70 lira fazla mesai ücreti ödeniyor -şimdi belki değiştirilmiştir, onu bilemiyorum- memura dört saat fazla mesai ücreti veriliyor; 70'er liradan, dört saat fazla mesai ücreti, 280 lira eder; yani, otobüsle gidiş - dönüş parası. Millî günde, hafta tatilinde memuru göreve davet edeceksin, ona 280 lira fazla mesai vereceksin! Böyle hizmet yürür mü? Bu kadar üniversite tahsili genç boş dururken, siz hangi vicdanla, fazla mesai yapan PTT memuruna, saat başı 70 lira kıymet takdir edersiniz? Bu mu vicdan? Demek ki, bir aksama var.

Telefonlar : Gidin, bakın, telefon başmüdürlüklerinin çoğundaki otomatik telefonlar bozuktur. Niye yapılmaz? Çünkü, konuya ne kaymakam sahiptir, ne vali sahiptir; bakanlığın da yeterli teşkilatı yoktur, oradaki işletme müdürü de diğer işlerinin çokluğundan el atamaz; böylece, olan, yine vatandaşa olur. Demek ki, bir sıkıntı var taşra teşkilatında.

Yakında, il özel idareleriyle ilgili kanun tasarısını görüşeceğiz. Bu tasarıya çok isabetli bir hüküm konmuştur; bu hükme göre, Bakanlar Kurulu altı ay içinde yeni bir revizyondan geçirecek ve gerekirse bütün bölge müdürlükleri kaldırılacak ve il teşkilatı hâkim kılınacak; işletmeler de valinin gözetim ve denetimine bırakılacaktır. Niye, vatandaşı yakinen ilgilendiren, bakanlığın ilgili kuruluşları da bu teşkilat içerisinde mütalaa edilmez? Bu bakımdan, bölge müdürlüklerinin süratle kaldırılıp, valilerin emrinde, Ulaştırma Bakanlığına doğrudan doğruya bağlı ve yetki genişliğini de ifade eden taşra teşkilatının kurulmasında kesin zorunluk vardır.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, toparlayın lütfen.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Şimdi, ilgili kuruluşlara geçiyorum. İlgili kuruluşların başında, iktisadî devlet kuruluşları; yani Devlet Demiryolları İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Denizyolları İşletmeleri Genel Müdürlüğü, PTT Genel Müdürlüğü, Türk Hava Yolları -anonim ortaklık- ve diğer kuruluşlar gelmektedir. Bütün bu kuruluşların teşkilatları, organizasyonları, bugün -maalesef- Bakanlar Kurulu tarafından düzenlenmiş 233 sayılı KİT Kararnamesiyle genel bir statüye bağlanmış ve bunların personel rejimleri de, maalesef, kesin olarak, huzur verici şekilde düzenlenememiştir.

Anayasamız, «KİT'ler başta olmak üzere, devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin, genel idare ilkelerine uygun olarak yürütmekle görevli bulundukları aslî ve sürekli görevler devlet memuru ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür» der. Anayasanın bu kadar açık hükmüne rağmen, o KİT Kararnamesi bunları, bütün bu saymış olduğum işletme teşkilatlarını, içinde 180 bin memur barındıran teşkilatları birer hükmü şahsiyeti haiz, tüzelkişiliği haiz, tamamen özerk bütçeli, bakanlığın denetiminde olarak kurmuştur. Hepsi de aynı statüye tabidir. Bunların kendilerinin ihtiyaçlarına cevap verecek statüler sağlanamamıştır ve 233 sayılı Kararnamede «iktisadî devlet teşekkülleri memurları, devlet memurudur, personel Kanunu hükümlerine tabidir» denilmesine rağmen, «Kendi kanunları çıkarılıncaya kadar Devlet Memurları Kanununa tabidir» denilmesine rağmen, bugün sözleşmeli personel statüsüne geçilmiş o teşkilatlarda ve böylece 180 bin memurdan en aşağı 1/3'ü kendi rızalarıyla da olsa, serbest memur statüsünden ayrılmış, sözleşmeli personel statüsüne sokulmuştur. Burada bir misli fazla maaş verilebilmektedir. Bu, iki yönden huzursuzluk getirmiştir. Bir kere, personel rejiminde, memur, yarınından emindir, güven içindedir, rahat çalışır, huzurla çalışır verimli olur. Burada, sözleşmeli personel statüsünde memur bir sene sonra ne olacağını bilmez; bilmeyince de, ona on misli fazla ücret de versen, o, yarının endişesindedir, İşsiz kalma endişesindedir. Bu bakımdan, yüzde

90'ı, kendi arzusuyla sözleşmeli personel statüsüne girmek istememiştir. Bir taraftan oraya giremeyen, diğer taraftan memur sayılmayan, memuriyet hak ve güvencesinden mahrum; işçi sayılmadığı için de sendikalara giremeyen bu insanlara, devletin, toplumun en önemli görevleri verilmiştir. Bu insanlar huzursuzluk içinde kendi personel kanunlarını, teşkilat kanunlarını beklemektedirler.

İktisadî devlet teşekkülleri eskiden açık verirdi; açık vermeleri sebebiyle de masraflarını karşılayamaz, Hazineye yük olur, geniş ölçüde Hazineden yardım görürdü ve bunlar Hazine için birer kamburdu. Özerk bütçeli teşkilatlar... Bugün aksi bir durum var, bugün de topluma antipatik gelen bir veçhesi var. Bu teşkilatlar, kâr için zam yapar teşkilatlar haline gelmiştir. Daha evvel arkadaşımızın da bahsettiği gibi, PTT hizmetlerine bir yıl içinde yüzde 150 nispetinde zam yapılmıştır.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, bağlayınız efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkanım.

Büyük miktarda zamlar; yani kendi bütçesini, kendi masraflarını karşılıyor ve ondan sonra da yatırım hizmetleri için büyük ölçüde zamlar yapıyor, Hazineden yardım görmüyor; böylece, iktisadî devlet teşekkülleri, kârı için zam yapmış oluyor. Halbuki bunlar esas kamu hizmetleri yapan kuruluşlardır. Bunların zam yapması niye?

Hükümet, batıdan bir trilyon liralık kredi aldı. Bu bir trilyon liralık krediyi karayollarına aktarıyor. Hükümet, bu hizmetlere ayrıca şimdi prim olarak zam yapma hazırlığında. Bir taraftan, iç finansman için yeni bir fon kurarak, yeniden zamlar yapıp, bütün ulaştırma hizmetlerinden, haberleşme hizmetlerinden alacağı primleri fonda toplayıp, dışarıdan borçlanarak aldığı bir trilyonluk krediyi de bunlarla birleştirip yeniden bu hizmetlere yönelmek için hamle yapmak arifesinde, bunun için hazırlıklar yapıyor. Bu da hatalıdır.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, bitiriyordunuz efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Zammı sureti katiyede bırakmalı; devlet, kendi millî kaynaklarına dönüp, bütçe içerisinde yatırım finansmanlarını bulmalı; gerekiyorsa, dışarıdan aldığı finansman ve kredilerle bu yatırımlara veçhe vermelidir. En mühimidi de, Türk Hava Yollarında özelleştirmeye gidiyor. Bunu da sureti katiyede tasvip etmiyoruz. Bunların her biri saatlerce konuşulacak konulardır. Zamanı geldiğinde bunları yüksek huzurunuzda arz edeceğim.

Yüce heyetinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Aydemir.

Şahsı adına Sayın Fahrettin Uluç; Sayın Münir Sevinç.

FAHRETTİN ULUÇ (Samsun) — Benim söyleyeceklerim söylendi.

BAŞKAN — Şahsı adına Sayın Münir Sevinç; buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Ulaştırma Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname üzerinde şahsî görüşlerimi açıklamak üzere huzurlarınızdayım. Bu vesile ile yüce kurula saygılar sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, insanların beslenmeden sonra gelen en önemli ihtiyacı ulaşım hizmetleridir. Ayrıca, bugün ülkenin dışarıya ödediği döviz ihtiyacı ise, önce akaryakıt, gübre ve taşıma bedelidir. Bütün bunları dikkate aldığımızda, ulaşım olayının, Ulaştırma Bakanlığının önemi ortaya çıkar.

Ulaştırma Bakanlığının sorunlarını en ideal bir şekilde, memleket yararına olacak bir şekilde çözersek, memleketin önemli sorunlarından birisini hallet-miş olacağız inancındayım.

Değerli arkadaşlarım, dünyadaki kalkınmış ülkelere baktığımızda, kalkınmaya başladıklarında hemen hepsinin başlangıçta ulaştırma sorunlarını toplu taşımla hallettiklerini görüyoruz. Eğer ülkelerinde deniz veya iç suları varsa, deniz taşımacılığına öncelik vermişlerdir. Yük ve insan taşımasını, denizi ve iç suyu varsa, deniz taşımacılığı ile eğer denizi ve iç suları yok ise, demiryoluyla yapmışlardır; dolayısıyla, kalkınmalarını tamamlayıp, sanayilerini geliştirdikten sonra, karayolu taşımacılığını düşünmüşler ve karayoluna öncelik vermişlerdir. Çünkü, birim yükü birim kilometreye nakletmek için denizde bu taşımayı yaparsak 1 kilogram akaryakıt kullanıyorsak, demiryolunda 2 kilogram aynı miktarı taşımak için kullanabiliyoruz. Oysa karayolunda, asgari 8 kilogram akaryakıtla aynı yükü başka bir yere nakletmek mümkün. Bütün bu gerçekler ortada iken, biz 1950'den beri yük ve insan taşımasında önceliği karayoluna vermişiz, sanki memleketi ba-

tırmak için! Üstelik, sanayileşmeye başlamadan, sanayide gelişmiş ülkelerin açık pazarı haline getirmişiz ülkemizi; kendi kendimizi dışa bağımlı kılmışız. Oysa, üç tarafı denizle çevrili ülkenin deniz taşımacılığı için ideal şartlar mevcutken, hem de gemi yapımı için çok az dışa bağımlı olmamız mümkünken, biz tamamen aksini yapmışız; kaldı ki, dünyaya denizciliği öğreten, tanıtan Barbaros'un torunları olduğumuzu unutarak.

Değerli arkadaşlarım, biz, seçim çevremi olan Eskişehir'de gerçekten saat kullanmıyoruz. Çünkü, demiryollarından geçecek olan trenlerin saatleri bizce belli. O nedenle, demiryoluna ayrı bir özen gösteriyor ve demiryoluna ayrı bir ilgi duyuyoruz. Bu nedenle, demiryolu üzerindeki görüşlerimi de şöyle açıklamak istiyorum: Toplu taşımın diğer bir aracı olan demiryollarına gelince, durum daha da kötüdür. Atatürk, Kurtuluş Savaşından çıkınca, ulaşımda, bütün gücüyle ülkeyi baştan başa demiryolu ağlarıyla döşemeyi amaçlamış, o günkü şartlarda, bu demiryolu olayında da muvaffak olmuştur; ancak, 1950'den sonra iktidara gelen bütün hükümetler, demiryollarını âdeta dışlamıştır. Bugünkü hükümetin de aynı yolda olduğunu görmekten üzüntü duymaktayım.

Dünya ülkeleri, gelişmiş teknolojisiyle uyum içinde çalışıp, demiryolu taşımacılığını geliştirmiş, hızını artırmış; biz ise, elimizdeki en ekonomik demiryollarına, hatta Arifiye - Sincan arasındaki demiryoluna oyuncak yol olarak bakmışız; hatta, sanki işleri biraz daha berbat edelim diye çaba sarf etmişiz. Örneğin, lokomotif imalatında yüzde 85'e varan yerli üretim kapasitesindeki Eskişehir Lokomotif Fabrikasında 5 ayrı çeşit lokomotif yapmaya kalkmışız. Tabiî, 5 ayrı teknik uygulanınca, işler tamamen durmuş; sadece montaj yapan, atıl kapasiteyle bekleyen bir fabrika haline getirmişiz. Bunlarla da yetinmeyip, TÜLOMSAŞ Fabrikasına demiryolunu bilmeyen, tanımayan, ömründe hiç idarecilik yapmayan bir kişiyi müessesenin başına genel müdür olarak tayin etmişiz. Bu acemi genel müdür, gelir gelmez, «Ben buraya kelleyi koltuğa alıp geldim» demiş ve Türkiye'de nerede, daha evvel tanıdığı bir ülkücü varsa, hepsini sözleşmeli personel olarak, yüksek ücretle, güzide kuruluşa işbilmez insanları yanına almış ve bu müesseseyi dejenere etmiştir.

KEMAL İĞREK (Bursa) — İspat et. Öyle lafla olmaz.

MÜNİR SEVİNÇ (Devamla) — Hatta, bu genel müdür o kadar ileri gitmiştir ki, otogarda çığırtkanlık yapan bir MHP'liyi, 500 bin lira aylıkla, Ticaret ve Pazarlama Müdürü olarak atamıştır. İşte ispatı, takip ederseniz...

Bu ticaret müdürü, o kadar işbilir, gerçekten layık ki, iş bitirir birisi ki, PTT'nin telefon direklerinin onarım ihalesine TÜLAMŞAŞ Şirketinin temsilcisi olarak iştirak etmiştir! Verdiği fiyat, ham demirin fabrika çıkışı fiyatında daha düşük olunca, tabiî PTT işletmesi de ihaleyi TÜLOMSAŞ'a vermiştir. Gayet tabiî, bu işi bitirebilmesi için, TÜLOMSAŞ'ın bu işe harcadığı para iki misli, aldığı para ise yarısı haline gelmiştir.

Özelleştirme, mevcut fabrikayı batırmak ise, lütfen onu bizlere anlatınız.

Şimdi, fabrikada yıllardır çalışan işçi, memur ve mühendisler, sözleşmeli personel yapılmaya zorlanıyor. Bu tecrübeli insanlar, sözleşmeli personel rejimine güvenmedikleri için, sözleşmeli personel olmaya yanaşmıyorlar. Dışarıdan, hiç yöneticilik tecrübesi olmayan, yüksek maaşlı MHP'liler işten atılmaktan korkmadıkları için sözleşmeli personel olmayı kabul edip geliyor, 20 yıllık bir mühendisin başına şef veya amir oluyorlar. Tabiî, bu tecrübesiz insanlar da fabrikayı batırmak için ne lazımsa onu yapmaktalar. Ayrıca, bunların aldığı 500 - 600 bin liralık maaşlarda tüm çalışanların moralini bozmakta, çalışanların çalışma şevklerini kırmaktadır. Tabiî, hayatta hiç amirlik ve yöneticilik tecrübesi olmayan bu kişiler, birdenbire bu rütbeye gelince şaşırıyor, Genel Müdür Muavini Ramiz Bey gibi gündüzleri de alkol almaya başlıyor.

Açıkça şunu söylemekte ülke yararı görüyorum: TÜLOMSAŞ'ı babasının çiftliği gibi gören ve keyfî olarak yönetenler, bu güzide fabrikayı perişan edeceklerdir. Tedbir alınmaz ve bunların keyfî yönetimine müdahale edilmezse, bir yıl içinde milyarlarca liralık zarar yapacaklar ve binlerce işçi, memur ve mühendisi sokağa atmak mecburiyetinde kalacaksınız.

Değerli milletvekilleri, Şimdide, bütün bu anlattıklarından ve tecrübelerden faydalanacak, sözleşmeli personel hakkında bazı şeyler söylemek istiyorum.

Sözleşmeli personel uygulaması için ikibuçuk yıl evvel çıkarılan kararnamede amaç, başarılı elemana yüksek ücret verilebilmekti. Ancak, uygulamayı görünce, KİT'lerin, muayyen bir düşüncenin arpalığı haline getirildiğini üzülerek gördük ve yaşadık. Kararname çıktıktan bunca zaman geçmesine rağmen,

yasa Türkiye Büyük Millet Meclisine hâlâ getirilmedi. Ayrıca, sözleşmeli personel yasası da ele alınmadı. Bu, açıkça Anayasayı hiçe saymak ve Anayasa suçu işlemektir. Sözleşmesi dolmaya yaklaşan personel, «Sözleşmem uzatılacak mı, uzatılmayacak mı» diye düşünüp fevkalade tedirgin ve huzursuz oluyor. Huzurundan ve yarınlarından endişe duyanların çalıştığı ortamda ve yerde verim olmaz; o müessesenin ülkeye yararı da olmaz kanısındayım.

Üstelik, sözleşmeli personel yasasının henüz çıkmamış olması karşısında, bu personelin emeklilik primlerinin nasıl değerlendirileceği belli değil. Emeklilik ikramiyesi verilecek mi, verilmeyecek mi; hangi miktarda verilecek, bu da belli değil.

Mesai kavramı belirsizdir; cumartesisi, pazarı, dinî bayram ve resmî tatil günlerinde bu personelin çalışıp çalışmayacağı belli değildir; icap ediyorsa çalışacaktır. Ayrıca, bir günde 8 saat mi, 18 saat mi çalışacağı, kaç saat çalışacağı da belli değildir.

Ulaştırma Bakanlığında ısrarla uygulamaya çalışılan sözleşmeli personel statüsü, ülkeye ve çalışanlara fevkalade zararlı olmaktadır kanaatindeyim.

Değerli arkadaşlarım, bu kanunun ilgili maddelerinde ayrıca açıklamalar yapmaya gayret edeceğim; ancak şahsî kanaatim şudur ki, tüm ulaştırma sisteminin Ulaştırma Bakanlığında toplanmasında fevkalâde büyük yarar görüyorum. Bundan kastım, Karayollarının Bayındırlık Bakanlığında olması veya Ulaştırma Bakanlığında olması, sanıyorum fevkalade büyük bir arıza veyahut değişiklik meydana getirmemektedir. Daha evvel Enerji Bakanlığına bağlı olan Devlet Suişlerinin, Bayındırlık Bakanlığına bağlanması nasıl bir şey değiştirmemişse, bu güçlü kuruluşun çalışmalarını engellememişse; öyle sanıyorum ki, Karayollarının da Ulaştırma Bakanlığına bağlanmasında herhangi bir aksama olmayacaktır; ama başka bir şey olacaktır: Ülke taşımacılığını, ulaşım sorunlarını tek bakanlıkta organize etmek. DLH'nın Ulaştırma Bakanlığına geçmesinde yatırımların işletmeci kuruluşlarla diyalog içerisinde yapılması nasıl faydalı mütalaa edilmişse, Karayollarının da Ulaştırma Bakanlığına geçmesinde çok büyük yarar görüyorum.

Bunun yanında, İçişleri Bakanlığının trafik şube sayısı...

BAŞKAN — Sayın Sevinç, hemen toparlayın efendim.

MÜNİR SEVİNÇ (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Trafik şubesinin Ulaştırma Bakanlığı tarafından organize edilmesi ve Ulaştırma Bakanlığına katılmasıyla, bugün Türkiye'de yaşadığımız trafik anarşisinin ortadan kalkacağı inancındayım.

Bu arada, PTT'nin gelişmiş bir teşkilat olduğunu ve TRT gibi, İller Bankası gibi, Emlak Kredi Bankası gibi ayrı bir KİT niteliği taşıdığı ve kendi kendine yetebilecek seviyeye ulaştığı kanısındayım. Ulaştırma Bakanlığının, PTT teşkilatına, PTT Genel Müdürlüğüne fazla bir faydası ve ilgisinin de olmadığı kanısındayım. O nedenle, PTT'nin de Ulaştırma Bakanlığından alınıp, başka bir bakanlığa veya Başbakanlığa bağlı başka bir teşkilata aktarılmasında yarar görüyorum. Çünkü, PTT'nin bu gelişmiş durumu dikkate alındığında, çok büyük fayda olacağı kanısındayım.

Maddeler üzerinde fikirlerimi tekrar beyan etmek üzere saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sevinç.

Çalışma süremizin dolmasına çok az bir zaman kalmıştır. Bu nedenle, rapor üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam etmek, gündemimizdeki diğer hususları görüşmek ve saat 14.30'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 12.58

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.30

BAŞKAN : Başkanvekili Özer Gürbüz

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Zeki Uzun (Tokat), İsmail Üğdül (Edirne)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88 inci Birleşiminin 2 nci Oturumunu açıyorum.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE, KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. — Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değitşirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) (Devam)

BAŞKAN — Öğleden önceki oturumda görüşmelerine başladığımız, Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları üzerindeki görüşmeleri, kaldığımız yerden sürdürüyoruz.

Komisyon?... Yerinde.

Hükümet?... Yerinde.

Öğleden önceki görüşmelerde Doğru Yol Partisi, Anavatan Partisi, Sosyaldemokrat Halkçı Parti grupları adına konuşulmuş ve bir sayın üye şahsı adına konuşmuştu.

Şimdi gelen bir tezkereyle, Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Edip Özgenç söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Özgenç.

DSP GRUBU ADINA EDİP ÖZGENÇ (İçel) — Sayın Başkan, değerli üyeler; Ulaştırma Bakanlığımızın teşkilat ve görevleriyle ilgili yasa tasarısının, genel mahiyeti itibariyle bir çerçeve yasası olduğu yüksek malumlarınızdır.

Bu yasa tasarısı görüşülürken, şüphesiz ki, sayın bakanlığın eskiden mevcut bulunan teşkilat ve görevleriyle ilgili yasasının, gelişen iktisadî ve ekonomik durumlara uygun olarak değişikliğe tabi tutulması düşüncesini makul karşılıyoruz. Ancak, bu yasa tasarısı görüşülürken genelde, gelişmekte olan Türkiye'nin iktisadî ve ekonomik fonksiyonlarının arttığı ve artmakta olduğu şu dönemde, kanaatimize göre, üzerinde durulması icap eden bazı konuların olduğu inancı içerisindeyiz. Bunlardan en önemlisi, belki bu hükümete atfedilebilecek bir eksiklik olarak mütalaa edilmeyecektir; ama uzun süreden beri devam eden bir gelişme görülüyor ki, o da, hükümetler (Saniyen Anavatan İktidarı da aynı yolu takip etmektedir) tercihini açık ve seçik olarak karayolları yapımına yönlendirmiş bulunuyor. Bütçe müzakereleri sırasında da dile getirdiğimiz gibi, çok önemli bir fonksiyon arz eden toplu taşımacılığın Türkiye'de sadece ve sadece karayollarında geliştiğini görüyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, ben, her seferinde olduğu gibi, burada da yine özellikle Türkiye'nin ana arterlerine, Türkiye'nin coğrafî yapısına, Türkiye'nin stratejik yapısına ve Türkiye'nin özellikle kalkınmakta bulunan geri bölgelerinin (Doğuanadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi gibi bölgelerinin) iktisadî ve ekonomik hayatına oldukça büyük canlılık getirebileceğini umduğum toplu taşımacılık konusunda, özellikle demiryolu taşımacılığına gereken ehemmiyetin ve önemin sağlıkla verilmesi ve izlenecek olan bu politika ile bu hususun bir an evvel gerçekleştirilmesi gerektiği inancı içerisindeyim.

Genç Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, Cumhuriyet yönetimine geçtiği ilk günlerdeki demiryollarının durumuna baktığımızda, yabancı şirketlerden intikal etmiş olan ve Cumhuriyet dönemimizde de çok az miktarda (takriben 150 - 200 kilometrelik) yapılan ilavelerle birlikte demiryollarımızın uzunluğunun, banliyo ve tali hatlarda dahil olmak üzere, 10 bin kilometre olduğunu görüyoruz. Bu miktarın, diğer ülkelerle mukayese edildiği zaman, özellikle yüzölçümü itibariyle bizden çok daha küçük alana sahip ülkelerle mukayese edildiği zaman çok yeter-

siz olduğu görülmektedir. Örneğin, İtalya 25 bin kilometre uzunluğunda bir demiryolu ağına sahiptir.

Bunun nedenleri, şüphesiz ki, Ulaştırma Bakanlığınca da tespit edilmiştir. Nitekim Sayın Bakanımız zaman zaman yapmış olduğu konuşmalarda, bu konunun Ulaştırma Ana Planında, master planlarında tespit edildiğini ve bu gelişmelerin dikkatle ve hassasiyetle izlendiğini ifade etmiştir.

Asıl üzücü olan konu, şu ana kadar hiçbir hükümet döneminde - gerçekçi olarak ifade etmek icap ederse - demiryolu yapımı için gerekli olan kaynağın temin edilmeyişi ve gösterilmeyişi, bu değerli sistemin Türkiye'ye kazandırılmasını giderek geciktirmiştir. Nitekim, Arifiye - Sincan demiryolunun yapımına başlanmış; ancak bir yere kadar getirilmiş ve bunun yapımına devam edilememiştir. Yetkililerden edindiğimiz bilgiye göre, bu demiryolunun yapımı planlanmış; ama planlanırken, bunun kaynağının ne olacağı, nasıl temin edileceği hususu gösterilmemiş. Ben, Arifiye - Sincan demiryolu yapımının yarıda kalmasının faturasının sayın hükümete çıkarmak istemiyorum Sayın Bakanımıza çıkarmak istemiyorum; ama burada üzerinde hassasiyetle durulması icap eden bir konu var ki eğer Türkiye'de toplu taşımacılığa değer vermez isek ve tercihimizi sadece karayolu taşımacılığı üzerine yaparsak, ülkede her zaman karşılaştığımız ve can kaybı ve maddî hasarlarla sonuçlanan, hepimizi üzüntüye sevk eden trafik kazalarının daima yaşama durumunda olacağız.

Diğer taraftan, ülkemizin, dört bir tarafının tehlikelerle çevrili bir bölgede olması nedeniyle, stratejî açısından büyük önem taşıdığı bir gerçektir. Bu bakımdan, ağır silahların taşınması ve buna benzer savunma yöntemlerinin kolaylaştırılması açısından demiryolunun ne kadar ağırlıklı bir sistem olduğunu görmemek mümkün değil. Nitekim, son günlerde yaşadığımız olaylar da ve özellikle Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında yer değiştiren birliklerimizin ve ağır silahların nakilleri sırasında en büyük ağırlığı ve yükü demiryollarının yüklenmiş olduğunu hepimiz bilmekteyiz.

Muhterem arkadaşlarım, bu cümleden olarak, maalesef, az evvel izah ettiğim gibi, yeni yapım konusunda hiçbir mesafe kat edilmemiş, sadece mevcut demiryollarının yenilenmesi ve bakımıyla ilgili olarak bir çalışma sürdürülmüş. Yapımına başlanmış olan tesislerin ve özellikle, az evvel izah etmiş olduğum Arifiye - Sincan - Toprakkale - Narlı hatlarındaki eksikliklerin bir an evvel giderilmesiyle, sosyal ve ekonomik fonksiyonların ülkeye, özellikle de kalkınmada öncelikli olan bölgelere oldukça büyük ve nitelikli bir fayda temin edeceği inancı içerisindeyiz.

Her gün yaşıyoruz; özellikle büyük kentlerde yaşayan arkadaşlarımız biliyor, vatandaşlarımız oldukça büyük sıkıntı içerisinde. Bu sıkıntılardan bir tanesi, özellikle mesaî saatlerinin bitiminde, kış şartlarının yoğun olduğu zamanlarda büyük kentlerde bir yerden bir yere gitmenin ve toplu taşımacılığın ne kadar güçlükle yapıldığını hep birlikte izliyoruz. Bunun, çevre kirliliği açısından, Türkiye'de yaşayan insanımıza menfi yönden oldukça büyük etkiler yaptığı da yine malumlarınızdır.

Bu sorunun sadece ve sadece büyük şehir belediyelerine otobüs temin edilmesi ve otobüs seferlerinin artırılmasıyla giderilebileceği inancı içerisinde değilim. Bunun için mutlaka bu ülkede tüp geçit imkânının bir an evvel realize edilmesinin ve metro yapımının bir an evvel gerçekleştirilmesinin çok önem arz ettiği düşüncesindeyim.

Görüşmekte olduğumuz bu tasarının Anayasa Komisyonunda görüşülmesi sırasında, Sayın Bakanımıza bir nebze olsun, metro yapımında Ulaştırma Bakanlığının aktif bir rol oynamadığını, bunun sadedece ve sadece belediye teşkilatlarına ve belediyelerin dar ve kısıtlı imkânlarına terk edilmiş olduğunu, bunun için de Ulaştırma Bakanlığının belediyelerle birlikte devreye girmesinin çok önemli bir fonksiyon arz edeceğini izah etmiştim. Ülkemizde toplu taşımacılık ve özellikle buna bağlı olan çevre kirlenmesi sorunlarına oldukça büyük nispette çözümler getirecek olan metro tesislerinin bir an evvel ülkeye kazandırılmasını, belki de Türkiye insanına yapılabilecek en büyük hizmet ve fayda olarak mütalaa ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, üç tarafı denizlerle çevrili bir ülke olmamıza rağmen, deniz nakliyatına ve denizcilikteki gelişmemize şöyle bir göz attığımızda, durumumuzun yine iç açıcı olmadığını görüyoruz. Büyük bir darboğazla karşılaşmış bulunan deniz nakliyatımızda, özel sektörde olsun, kamu sektöründe olsun, bu darboğazın giderilmesinin ve bu konudaki gelişmelerin bir an evvel hızlandırılarak, kalıcı çözümler getirilmesinin faydalı ve elzem olacağını düşünüyorum.

Verilen devlet teşvikleriyle, ne yazık ki, tahminlerimize uygun bir yük transferi temin edilemediği için, deniz nakliyatı özellikle özel sektörde ge-

lişmemiştir. Hemen hemen her gün gazetelerde ve basında izlediğimiz, iflaslara ve iflasın sonucunda icra takiplerine ve büyük gemilerin icraî yolla satılması, ayrıca basına devamlı olarak çarpıcı örnekler halinde intikal ettirilen, gemilerin kasıtlı olarak batırılmasına kadar gidebilecek, oldukça yozlaşmış bir deniz nakliyatı sistemi, maalesef Türkiye'de hâlâ hayatiyetini devam ettiriyor.

Muhterem arkadaşlarım, bu konuya girmişken, özellikle, hükümetimiz zamanında gelişmekte olan serbest bölgeler teşkilatının ve yasanın sağlıklı yürüyebilmesinin, serbest bölgelerde bulunan altyapı tesislerinin de o oranda bir an evvel bitirilmesine bağlı olduğunu görüyoruz.

Bu arada Mersin'de serbest bölgelerle ilgili yapılmakta olan limanlarımızın ve altyapı tesislerinin, özellikle Ulaştırma Bakanlığına bağlı birimlerin ve sektörlerin sağlıklı olarak gelişmediğini; bu teşkilatların araç ve gereç bakımından gerekli olan ihtiyaçlarının temin edilmemesi ve giderilmemesi nedeniyle serbest bölgeler anlayışının da sağlıklı olarak gelişmediğini izliyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, izah edeceğim konular arasında, yine partimizin politikasına uygun olarak bazı konulara müsaade ederseniz değinmek istiyorum.

Ulaştırma Bakanlığına bağlı çeşitli işletmeler arasında bazı ayrımlar da gözleniyor. Özellikle Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü personelinin üvey evlat muamelesi görmesi; oradaki işçilerin memurlaştırılması çalışmaları ve zaman zaman tarafımıza intikal ettirilen çeşitli huzursuzluklar, hükümetin, işçiye ve işçi hareketine karşı bir tutum ve davranış içinde olduğu gibi bir izlenim vermektedir. Bu cümleden olarak, birçok ana birimlerde sözleşmeli personel uygulaması ile çalışanlar arasında haksız ve dayanaksız ayrımlar yapıldığı izleniyor. Keyfiliğe dayalı çalışma güvencesini ortadan kaldıran, Türk sendikacılık hareketini çökertmeyi amaçlayan çeşitli yönelişler izliyoruz. Sendikalı işçiye ve sendikasına her türlü baskı yapılarak, haklarının elinden alınmasını ve sefalet ücretine talim ettirilmesini; diğer yandan, devletin kesesinin sözleşmeli personele açılması ile işçi, işveren ve devlet sektörü arasında, beraberce acısını ve üzüntüsünü duyduğumuz sefalet ve sınıf farkı yaratılarak topluma, devletin ana nizam ve teşekküllerine karşı büyük bir memnuniyetsizlik ve huzursuzluk kaynağının birlikte getirildiğini görüyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, memurların da yine yasada öngörülen özlük haklarının, yargıya başvurma ve siyasî emellere boyun eğmeme haklarının, sözleşmeli personel uygulamasıyla ortadan kalktığını söylemek mümkün. Sözleşmeli personel olunduktan sonra artık her şeyde iktidarı memnun etme prensibinden hareket edildiği varsayılırsa, ülkede çalışanlar arasında büyük boyutta rahatsızlıklar ve huzursuzluklar meydana gelebileceğini düşünüyoruz. Sözleşmeli personelin temizlik, yükleme, boşaltma gibi işlerde; yani bedenî çalışanların fikrî çalışanlardan üstün olduğu işlerde çalıştırılması ile işçilerin yerine, bir sendikasızlar ordusu yaratma amacı ve hareketi izleniyor. Hizmet sözleşmeleri ile çalışanların, Anayasadan kaynaklanan sendikaşma ve toplu iş sözleşmesi yapma haklarının, kararname ile ortadan kaldırılmasının da aynı zamanda Anayasaya aykırı bir tutum ve davranış yarattığı yine yüksek malumunuz.

Gerek kamu, gerekse özel sektörde işlerin, taşeronların ve işçi simsarlarının sağladığı işçilere yaptırılmasının ve sendikal hakların ortadan kaldırılmasının, Uluslararası Çalışma Teşkilatına tamamen ters düştüğünü daha önce ifade etmiştik, burada da yine belirtme lüzumunu hissediyorum.

Diğer yandan, asgarî ücretin bir geçim ücreti olarak değil, yine sefalet ücreti olarak görülüp saptanması ve sureti haktan görünerek bunun, maaş gösterge ve katsayısına bağlanmasından söz edilmesi ile ortaya konulmuş olan gerçekler ve yapılmakta olan işler arasında maalesef birbirine uygun davranışların izlenmediği ve görülmediği tespit ediliyor.

Sözleşmeli personel uygulmasında olduğu gibi, asgarî ücretin tespitinde de işçilerin ve sendikaların devre dışı bırakılmasının, iktidarın başlıca amacı olduğundan bahsedilmek suretiyle, özellikle Ulaştırma Bakanlığının bu birim ve sektörleri içerisinde görülmekte olan bu kadrolaşma, toplumu üzüntüye sevk eden olaylardan biri olarak güncelliğini devam ettirmektedir.

Muhterem arkadaşlar, zaman zaman, Devlet Demiryollarında karşılıksız mesaiye tabi tutularak personelin fazla çalıştırıldığı izlenimi var. Bu konuya ilişkin olarak, zaman zaman basında da yazılar çıkmaktadır. Fazla mesailerin mutlak surette karşılığının temin edilmesi ve tevdi edilmesi Anayasamızın en önemli prensiplerden bir tanesidir. Bunun aksi

halinin kabulü; yani bir çeşit angarya olarak devletin bu sisteme temayül etmesi, yine üzüntü verici olaylar içerisinde mütalaa ediliyor.

Muhterem arkadaşlarım, bir de, yine hepimizi çok yakından etkileyen ve son günlerde gerek bilançolarında, gerekse verilen beyanatlarda çok büyük kâr ettiği ileri sürülen PTT hizmetlerine getirilmiş olan büyük zamların, vatandaşları fevkalade rahatsızlığa sevk ettiğini burada ifade etmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım, bir hizmet getirilirken, hizmete uygun fiyatların tespit edilmesi temel esastır. PTT hizmetleri, şüphesiz ki, oldukça takdire şayan bir şekilde yürümekte ve devamlı olarak gelişmekte; bu yönde duyduğumuz kıvanç sonsuzdur. Ancak, hizmete arz ediliş şekli ve hizmetle, takdir edilecek olan ücret arasındaki çok büyük farklılık, halk arasında çok büyük bir huzursuzluk ve memnuniyetsizlik yaratıyor. Hepinizce malum; şu anda milletvekillerinin birçoğuna dahi sorsanız; telefon masraflarının ne kadar büyük boyutlu olduğundan - özellikle indirimli olmasına rağmen - şikâyetçi olmayan arkadaşımız yoktur. Bunu bir de, normal olarak sade bir vatandaşı duyarak ve hissederek, onların bu düşüncesine mutlaka kulak verip, değerlendirmeye tabi tutmamız icap ediyor.

Bugün sade bir vatandaşın, en az seviyede zaman zaman müracaat ettiği tek haberleşme aracı olan mektuplaşmanın dahi, büyük bir pahalılık seviyesi içerisinde gelişerek...

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Lüks oldu, lüks...

EDİP ÖZGENÇ (Devamla) — ... lüks bir durum içerisine geldiğini izlemek ve görmek mümkün. Sayın Bakanımızdan, özellikle bu konudaki yaklaşımlardan; PTT hizmetlerinin lüks hizmet olmayışı, toplumun temel nizamı içerisinde vatandaşları birbirine ulaştırabilen, birbiriyle haberleşerek huzur ve sükûnu ve onun yanında iktisadî ve ekonomik fonksiyonları rahatlıkla temin edebilecek çok önemli olan bu hizmetin arz ediliş biçimiyle, ücretlerinin değerlendirilmesi arasındaki fahiş farkın bir an evvel giderilerek, vatandaşı rahatlatıcı bir durum içerisine girmesini bekliyoruz.

BAŞKAN — Sayın Özgenç, toparlayınız lütfen.

EDİP ÖZGENÇ (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkan.

Muhterem arkadaşlarım, DLH ismini verdiğimiz teşkilatın Bayındırlıktan alınarak Ulaştırmaya bağlanması, zaman zaman bize intikal eden kadrolaşma işlemleriyle ilgili şikâyeti de birlikte getiriyor. Hükümet yanlısı olan işletmecilerin ve kadronun burada yoğunlaşmasının, büyük üzüntüye sevk eden bir tutum olduğu ifade ediliyor. Özellikle, hükümetin düşünüş tarzına uygun olmayan siyasî görüşte bulunan kişilerin emekliye sevk edilerek, yerine kadrolaşma harekâtının hızlandırıldığı ifade ediliyor. Bu teşkilat içerisindeki, tarafımıza intikal eden huzursuzlukların bir an evvel ortadan kaldırılarak, hukuk devleti prensipleri içerisinde bir personel ve kadro imkânının temin edilmesi, şüphesiz, hepimizi oldukça önemli derecede olumlu yönde etkileyecek potansiyeli de beraber getirecektir.

Muhterem arkadaşlarım, genelde çerçeve kanunu niteliğinde bulunan bu kanun tasarısının görüşülmesi sırasında, zaman zaman, tekliflerimizi, düşünce ve tenkitlerimizi sunacağım. Bu itibarla, söylemek istediklerimi ve üzüntülerimi kısaca arz etmiş oldum.

Beni dinlemiş olduğunuz için hepinize teker teker saygılar sunuyorum; teşekkür ediyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Özgenç.

Hükümet adına, Ulaştırma Bakanı Sayın Veysel Atasoy.

Buyurun Sayın Bakan. (ANAP sıralarından alkışlar)

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bakanlığımızın teşkilatı ve görevleri düzenlenmişti; bugün de bu Kanun Hükmünde Kararname kanunlaşmak üzere huzurunuzda bulunuyor.

Ben, her şeyden önce, benden önce grupları adına konuşan Sayın Haznedar, Sayın Kara'a, Sayın Aydemir ve Sayın Özgenç'e ve yine şahsı adına konuşan Sayın Sevinç'e, katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Benden önceki konuşmacılar aşağı yukarı, kanun tasarısıyla ilgili komisyonlarda yapılan değişikliklerle, teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikleri de izah ettiler. Bunların üzerinde çok fazla durmadan, daha çok tenkitlere ağırlık vermek istiyorum.

Bilindiği gibi, 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, önce 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişikliğe uğramıştır. Bu, genel bir düzenleme içinde olmuştur; bürokrasiyi azaltma amacı güdülmüş, bazı gerekli görülmeyen teşkilatlar kaldırıl-

mıştır. Mesela, genel sekreterlik gibi, kompütürlük gibi birtakım teşkilatlar kaldırılmıştır. Daha sonra bu kanun hükmündeki kararnamede biz, 3293 sayılı Telsiz Kanunu vesilesiyle değişiklik yaptık; merkez teşkilatı içinde bulunan Telsiz İşleri Genel Müdürlüğünü, bu 3293 sayılı Kanunla katma bütçeli kuruluş haline getirdik. O tarihte kanun yüce Meclisin tasvibinden geçerken zaruretleri ifade etmiştim; gene hatırlatma bakımından bir - iki cümle ile ifade etmek istiyorum.

Telsiz uygulaması Türkiye'de yeni bir uygulamadır. Yeni bir uygulama olmanın yanında da, böyle bir medenî uygulamanın ülkemize gelmesi, çok gecikmiş bir uygulamadır. Bu bakımdan, kanun hazırlanırken, Türkiye'de büyük bir tecrübe birikimi olmadığı için, bazı zaruretler ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, özellikle monitörink sistemde, yani denetim, frekans, dalga boylarının denetimi, telsiz sistemlerinin denetimi konusundaki yetkilerin toparlanması bakımından, böyle bir zaruretle bu kanun yüce Meclisten geçmiştir.

Daha sonra, Türkiye'nin ulaştırma politikasında radikal bir değişiklik olarak kabul edebileceğimiz 3322 sayılı Kanunla, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bünyesinde bulunan Demiryolları, Hava Meydanları ve Limanlar Genel Müdürlüğü, bakanlığımız bünyesine alınmıştır. Böylece, 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ikinci kanunî değişiklik bu şekilde yapılmış olmaktadır. Bunun gerekçelerini de zaten, benden önce grupları ve şahısları adına konuşan arkadaşlarımız ifade ettiler; bunların başında, altyapı hizmetlerinin daha iyi yürütülebilmesi için, ulaştırma politikasının tayin ve tespit görevi verilen bakanlığa bağlanmış olması gelmektedir.

Türkiye, 1983'ten sonra bir idarî reform geçirmiştir; topluca bütün teşkilat kanunları değişmiş, yeni bir yapıya gelmiştir. Sayın Haznedar, değişiklikleri tenkitle karşıladılar, yanlış olduğu yönünde görüş ifade ettiler. Ancak, idarî reform yapıldıktan sonra en önemli faktör, reform sonucu kurulan teşkilatların yeniden gözden geçirilmesidir. Amme idaresi konusunda uygulamacı arkadaşlarımız ve bu konuda hocalık yapmış arkadaşlarımız da var; idarî reformda en hassas nokta, reformdan sonraki teşkilatların ve kuruluşların zaman zaman ve sık sık gözden geçirilmesidir. Kendilerinin de ifade ettiği gibi, bazı kuruluşların genel çerçeve içinde, bürokrasiyi azaltmak maksadıyla küçültülmüş olması, uygulamada Ulaştırma Bakanlığında bazı problemleri ortaya çıkartmıştır. Bu da, Deniz İşleri Genel Müdürlüğü, daha önce Deniz İşleri Genel Müdürlüğü ve Liman İşleri Genel Müdürlüğü olmak üzere iki ayrı genel müdürlükten ibaretti ve ikisi birleştirilerek tek daire haline getirilmişti. Bugün her ikisi tekrar yeni baştan genel müdürlük haline getirilmekte ve aynı zamanda Başbakanlıkta bulunan Deniz İşleri Başkanlığı da, bakanlığımız bünyesindeki bu genel müdürlüğün bünyesine alınmaktadır. Sayın Haznedar, onun da yanlış olduğunu ve katılmadıklarını; Başbakanlıkta kalmasının daha faydalı olduğunu ifade ettiler. Ancak, yetkiler, fonksiyonlar ne kadar bir yerde toplanırsa, koordinasyon problemi daha az ortaya çıkar ve dolayısıyla yetkilerin tek elde toplanmasıyla icraatın hızlanması, bilinen bir idarî prensip olmaktadır.

Genellikle, gerek gruplar adına, gerek şahşı adına konuşan arkadaşlarımız demiryolları konusu üzerinde durdular. Zaman zaman demiryolları konusu, sık sık gündeme gelmektedir ve hükümetimizin demiryollarını ihmal ettiği ifade edilmektedir.

Bu görüşe hiçbir şekilde katılmak mümkün değildir. Evet, Türkiye'de belki tarihî şartların icabı, belki dün uygulanan ekonomik ve sosyal politikaların icabı olarak demiryolları ihmal edilmiş olabilir; ama bu hükümet döneminde demiryollarının ihmal edildiğini söylemek haksızlıktır. Özellikle hükümetimiz ulaştırma konularına büyük önem vermiştir. Bugün sadece kamu kesiminde yapılan yatırımların yüzde 33'ünden fazlası ulaştırma kesimine ayrılmaktadır; yani toplam kamu yatırımlarının 1/3'ünden fazlasını bu hükümet ulaştırma kesimine tahsis etmektedir. Bundan daha fazlasının istenmesi, «Hiçbir yere yatırım yapmayın, tamamen ulaştırma kesimine yapın» demektir ki, bu da, tahmin ediyorum, yanlış bir görüş olsa gerek.

Sayın Haznedar, «Ulaştırma Ana Planına uygun gelişme sağlanamamıştır» dedi.

Evet, ben bunu müteaddit defalar ve son Dokuzuncu Ulaştırma Şûrasında da ayrıntılı olarak ifade ettim. Bu planda hedef iyi tayin edilmiştir, hükümet olarak biz de katılıyoruz; yani, taşımacılığın önemli bir kısmı, maliyetleri düşürme bakımından, gerek deniz kesimine, gerekse demiryollarına kaydırılmalıdır. Ancak, bu planda bize göre en eksik olan, bu hedefin gerçekleşmesi için nelerin yapılması konusundaki tedbirlerdir. Buraya baktığımız zaman, hükümetimizin icraatı bu planın hedeflerini çok çok aşmaktadır. Yılda 500 kilometrenin üzerinde yol yenilenmektedir. Yol yenilenmesini de küçük görme-

mek lâzım; bütün altyapı yeni baştan elden geçmekte, bütün ray sistemi, travers sistemleri yeni baştan yapılmaktadır. Halbuki bu planda, geçmiş yıllarda 200 kilometreler, 250 kilometreler ve 11 inci yılda artacak şekilde yol yenilenme hedefleri gösterilmektedir. Bugün bu 500 kilometreyi aşmıştır, yeni aldığımız tedbirlerle de 1 000 kilometreyi aşmanın gayreti içindeyiz; gerek Dünya Bankasından temin ettiğimiz kredilerle ve gerekse iç tasarruflarla yeniden yol yenilemeyi hızlandıracak ekipman alımına girişilmektedir.

Ayrıca, 1983 yılının sonunda, demiryollarında büyük bir, çeken - çekilen araç zafiyeti vardır. Bunları gözden kaçırmamak gerekir. Bir ülkeden alınan birçok lokomotiflerin, geçmişte yedek parça darboğazı yüzünden büyük çoğunluğunun yattığını ve buharlı makinelerin, buharlı lokomotiflerin faal olarak çalıştığını göz önünde tutarsak, burada da alınan mesafe ortadadır. Vagon tedarikine, vagon yapımına büyük hız verilmiş, hatta zaman zaman plan hedefleri aşılmıştır.

Gene General Motors ve Krausse-Maffei lokomotiflerinin imali bu dönemde gerçekleştirilmiş ve hizmete verilmiştir. Bütün bunlar olmadan, gerek çeken-çekilen yapılar, gerek mevcut altyapıların yenilenmesi olmadan demiryollarında önemli bir hamleden bahsetmek mümkün değildir.

Elektrifikasyon çalışmaları son süratle devam etmektedir. Yine bu planın öngördüğünden fazla sinyalizasyon çalışmalarının hepsi bu üç-üçbuçuk yıllık dönem içinde gerçekleştirilmiştir. Ancak, demiryollarının genişlemesine de kesinlikle karşı değiliz.

Yalnız, daima Batı'yı överken bir tek şeyi gözden kaçırmaktayız; bu da şudur : Batı'da demiryollarını teşvik eden nedir; neden bu kadar hızlı demiryolu yapılmaktadır? İşte bu soruya kendi kendimize sorduğumuz zaman, Türkiye ile Batı'daki demiryollarının farkı da kendiliğinden ortaya çıkar. Bugün Batı demiryolları, o ülkede kurulu olan sanayi tarafından desteklenmektedir. Eğer onlar demiryolu yapmazsa, gerek onların ağır sanayileri açısından, gerek istihdamları açısından, hatta çelik sanayii açısından büyük bir zaaf ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla Batı, demiryollarını geliştirmek, her geçen gün teknolojisini yenilemek zorundadır. Ayrıca, bir de ülkeler arasındaki siyasî rekabeti, teknolojik rekabeti bunun içine koyarsak, bunun manası ortaya çıkmış olur.

Ancak biz, Almanya'daki Transrapit gibi veya ICE gibi, yine Fransa'daki TGV trenleri gibi, üçyüz kilometrenin üstünde veya o civarda trenler, Transrapit gibi dörtyüz kilometrenin üstüne çıkan trenler değil, yüzelli kilometreyi de aşan trenlerin ülkemiz için faydalı olacağı kanaatindeyiz; ama bunları paraya ve hesaba vurduğumuz zaman -demin de ifade ettiğim gibi, kamu kaynaklarının üçte biri ayrılmıştır daha fazlasını, hatta tamamını dahi ayırmış olsak Türkiye'nin toplam yatırım hacmini- bu manada demiryollarına kavuşmamız hiçbir zaman mümkün olamayacaktır.

Bugün Türkiye'de demiryolları devamlı dışa bağımlı olarak kalmıştır. Demiryolları belki kötü işletmecidir; ama bunun da sebebi dışa bağımlılık olmuştur. Çünkü demiryolları dışa bağımlılıktan kurtulabilmek için demin Sayın Sevinç'in de belirttiği gibi, başta Eskişehir'deki fabrika olmak üzere, birçok yatırımları kendisi yapmak mecburiyetinde kalmıştır. Belki özel sektörün gelişmemesi, demiryollarının da gelişmemesine yol açmıştır. Bunu da burada ifade etmek istiyorum.

Yine Sayın Haznedar ve Özgenç, PTT zamları konusu üzerinde durdular. Hatta, benim katılmadığım bir görüşü Sayın Haznedar'ın da, PTT hizmetlerinde çok geri olduğumuzu ifade ettiler.

Ben tekrar, bir kere daha ifade ediyorum: PTT hizmetlerinde ve bugün ulaştığımız teknolojide dünyanın en ileri ülkelerinden bir tanesiyiz. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Avrupa'da da on ülkeden geri değiliz; hangi kritere, hangi boya göre tasnif yaparsanız yapın, on ülkenin arasındayız, belki ilk on ülkenin; ama sayısal geriliğimiz vardır. Fakat, şunu da ifade edeyim ki, bugün müstakil PTT bakanlığı olan ve mükemmel şebekeye sahip olan Fas'ta sadece 260 bin telefon vardır. Geçen sene İstanbul Vilayetimize verdiğimiz telefon sayısı 280 bindir ve bütün Türkiye genelinde 780 bin telefon dağıtılmıştır. Eğer sayısal hızlılıkta; yani bu rakamları aldığınız zaman, kendisinin biraz evvel mukayese ettiği Avrupa ülkelerinin - özellikle küçük ülkeleri ifade ettiler - bir yıl içinde verdiğimiz telefon sayısı, bu ülkelerin bazılarının toplam telefon sayısından da fazladır. Eğer burada da bir hatamız, kusurumuz varsa, bunun sebebini de bu iktidarda, bu hükümette aramamak gerekir.

EDİP ÖZGENÇ (İçel) — Fiyatlar niye yüksek Sayın Bakan?..

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Devamla) — Sırayla geliyorum, izah edeceğim.

PTT'nin çok kârlı çalışan bir kuruluş olduğu ifade ediliyor. Acaba bu kâr bir tarafa mı dağıtılıyor? Ne kadar kâr ettiği, ne kadar yatırım yaptığı konusunda en basit bir mükayese yaptığımız zaman, yatırımla kâr arasındaki münasebet, sadece yatırımların vatandaşın üzerine yüklediği sonucunu da kesinlikle doğurmaz. PTT'nin bugün mal varlığı, altyapısının değeri 4,5 trilyondur. Bugün, PTT'nin özelleştirilmesi tartışılıyor; karşıyız, değiliz, ben soruyorum: 300 milyar lira kâr için 4,5 trilyon yatıracak özel sektör düşünebiliyor musunuz? Hatta PTT'yi yabancı sermayeye de açın, deyin ki: «Bugünkü fiyatlarla çalışacaksınız ve bunun değeri 4,5 trilyondur, size satıyoruz ve yıllık da kârınız, işte bilançolarımız ortadadır, 300 milyar...» Acaba PTT'yi kimse alır mı? Yani, kârın ölçüsünü bilanço üzerinde yapmayalım. Oradaki devletin mal varlığını da dikkate almak zorundayız.

Sayın Haznedar, fiyatlarda 60 misli fark olduğunu söyledi.

Ben, fiyatın nasıl teşekkül ettiğini burada söyleyeyim; zaten zabıtlardan da tetkik edeceğim, konuyu birkere daha PTT yetkililerine tetkik ettireceğim; ama, bildiğim kadarıyla, bizim uluslararası telefon konuşmalarımız, uluslararası anlaşmalara göre cereyan eder. İzah edeyim Sayın Haznedar, ben de yanılabilirim: Uluslararsı kurallara göre biz, baz fiyatları, 1 katsayıdan, 1,1'den başlayarak 2'ye kadar çarpabiliriz; yani, uluslararası fiyatı en fazla - 60 misli değil - 2 misli olabilir. Dolayısıyla, hiçbir ülke üzerine de bizim telefon konuşmalarında, bildiğim kadarıyla 2 misli uygulanmamaktadır; birkısım ülkelere 1,2 katsayısı, birkısım ülkelere 1,7 katsayısı; zannediyorum en yüksek katsayı da 1,7. Yani biz, uluslararası şirkete, altın - frank karşılığı olarak, dış görüşmelerin bedeli olarak ödediğimiz konuşmaların yüzde 70 fazla ücretini en fazla, almaktayız ve aynı şekilde bu katsayı birtakım ülkelerde de uygulanmaktadır. Ancak, Almanya gibi birkaç ülke bu katsayıyı sabit olarak almakta, Türkiye'den belki Almanya üzerine konuşma biraz daha farklı olabilmektedir; ülkeler arasında böyle bir fark meydana gelebilmektedir. Ancak bu, sadece bizim ülkemiz açısından değil, diğer ülkeler açısında da aynı şey sözkonusudur.

Diğer taraftan, dahilî konuşmaları da Batı ülkeleriyle mukayese ettiğimiz zaman, sürekli olarak Türkiye'de abone telefonunda veya jetonla yapılan konuşmadaki mukayese yapılmaktadır. Halbuki, sadece Batı Almanya'yı örnek olarak aldığımızda, telefon konuşmalarının, telefon ücretinin dışında her abone 28 mark sabit ücret ödemektedir; hiçbir şeyin karşılığı olmadan, telefon bulundurmanın bedeli olarak 28 mark ödemektedir. Eğer böyle bir ücreti biz de alırsak, telefonu yarı yarıya indirmenin. 50 liraya, 25 liraya indirmenin hiçbir sakıncası yoktur. Belki PTT gelirleri daha da fazla artmış olur; ama, niye yapmadınız derseniz, binlerce hasta, binlerce emeklinin evinde telefon var. Sadece bu telefonu, şikâyeti ve sıkıntısı olduğu zaman kullanmaktadır ve abonelerin yüzde 40'ına kadarı da, ödediği abone bedelini dahi doldurmamaktadır.

Sayın Özgenç, sayın milletvekillerinin konuşmalarının milletvekillerine büyük külfet getirdiğini ifade ettiler. Bu son derece doğru bir görüştür. Yani milletvekilleri herkesten daha fazla konuşmak zorunda; seçmeniyle, teşkilatlarıyla büyük bir diyalog kurmak mecburiyetindedir. Kamu İktisadî kuruluşu olmasına rağmen, PTT, milletvekillerine yüzde 50 tenzilat yapmaktadır. Bütçede de bana bu sorular yöneltilmiştir; ancak bu husus, Meclis Başkanlığının görevi içine girmektedir. Aslında, milletvekillerinin çalışmalarını kolaylaştırmak, hatta birçok ülkedeki, tatbikatı da biliyoruz, milletvekilleri telefon parası ödemedikleri gibi, mektup için dahi para ödememektedir; ancak, bunun ücretini parlamento karşılamaktadır. Parlamento bu ücretleri karşıladıktan sonra; biz milletvekili mektuplarının pulsuz olarak da gideceği sistemleri kolaylıkla uygulayabiliriz.

Sayın Haznedar, Teşkilât Kanununda meydana gelen değişikliklerle mahallî idarelere müdahale edilmediğini, eski kanunda, DLH'de iken, daha sonra geçen 3322 sayılı Kanunda metro yapma gibi görevleri de merkezî hükümetin yüklendiğini ifade ettiler.

Şimdi, mahallî idarelerin mümkün olduğu kadar bağımsızlığı, burada oldukça savunuldu. Hükümetimiz de bunların gelirlerini artırmak suretiyle, dolayısıyla malî bağımsızlığına da büyük önem vermiştir. Ancak, bu kanunda yeni getirdiğimiz değişiklikle, bizzat mahallî idarelerin yerine geçerek metro yapma yerine, daha geniş bir müdahale burada gelmiştir; sağlıklı projelerin yapılması için, projelerin tetkiki ve tasdiki hususu getirilmiştir ki, doğru olan da budur. Ancak, bizim İstanbul Büyükşehir Belediyesi veya Ankara Büyükşehir Belediyesi yerine geçerek metro yapmamızı da, bugünkü imkânlar içerisinde doğru bir olay olarak görmemekteyim.

Gerek yeni demiryollarının yapılması konusunda, gerek büyük şehirlerimize metro yapılması konusunda bakanlığımız sadece düzenleyici rol oynamakta, yap - işlet - devret formülü ile yabancı sermayenin gelmesine öncülük yapmaktayız. Halen, bugün dünyanın en ileri demiryolu şirketleri, yapım şirketleri bu konuya ilgi duymaktadırlar ve çalışmaları devam etmektedir.

Sayın Aydemir, taşra teşkilatları konusunda görüşlerini ifade ettiler. Kendilerinin görüşüne katılıyorum; ancak, elde yeterli eleman olmadan ve yetiştirmeden ve temelden de büyük ihtiyaç gelmeden, sırf taşra teşkilatı kurmuş olmak için taşra teşkilâtı kurulması da yanlıştır. Bölge kuruluşlarımız valilerin denetiminden kaçacağı manasında bir bölge kuruluşu değildir; tamamen il idaresine tabi olarak kurulmuştur. Asıl bizim taşradaki temsilcilerimiz valilerimizdir. Onları - bakanlığımızın bölge kuruluşlarında, bakanlığımızın yetkilileri olmaktadır - direkt hiçbir şekilde, bölge kuruluşlarımızla irtibatı söz konusu değildir, tamamen İl İdaresi Kanununa göre işlemektedir. Ancak, tasarruf sağlayabilmek ve eleman yetişmesine imkân vermek maksadıyla bölge kuruluşlarımız sekiz merkezde teşekkül ettirilmiştir; bunlar da denizciliğin, hava meydanlarının ve kara ulaştırmasının kesifleştiği yerler olmuştur. Ancak, giderek İl İdaresi Kanununa göre teşkilatlanma çalışmaları devam edecektir.

Mektup atmak için beklenmesi, bir yerine beş memur konması...

Tabiî, Personel Kanununun genel hükümleri içinde ve kadro - teşkilat ilişkileri içinde değerlendirilmesi gereken bir husus olmaktadır. Biz de daha süratli hizmet vermenin düşüncesi içindeyiz. Sadece yılbaşlarında veya birdenbire bağlanan 20 binlik telefon santralını bir an içinde abonelere bağlayabilmek için istihdam yaratmayı da düşünmek mümkün değildir. Bu bakımdan, mümkün olduğu kadar yılbaşlarında ve yoğun mektup atılan, tebrik atılan günlerde gerekli tedbirler alınmaktadır. Esasen, otomasyona geçişte ve bilgisayarların tamamen arızalarda ve istihbaratta kullanılmaya başlamasıyla meydana gelecek personel tasarrufları da bu istikametlere teksif edilecektir.

Trilyon kredi alınıp zam yapılması konusunu ifade ettiler.

Kredi, hiçbir zaman hibe değildir. Kredinin hem bir bedeli vardır, hem de geriye dönüşü vardır. Devletin itibarını da ciddî olarak ön planda tutarak bunları hesaplamak mecburiyetindeyiz. Sınırsız kredi kullanmamız da, ödeyemediğiniz veya sıkıntıya düştüğünüz takdirde, Türkiye'nin itibarını son derece sarsacak bir olay olmaktadır.

Sayın Sevinç, gemi yapımında geri kaldığımızı ifade ettiler. Sayın Özgenç de aşağı yukarı aynı konuya ve geçmişteki uygulanan politikanın yanlışlığına değinmişlerdir.

Tabiî, kendilerinin görüşleri doğrudur; ticaret hacminde beklenen gelişmenin olmaması, dünya deniz ticaretindeki krizin ülkemizi menfi olarak etkilemesi mutlaka filomuzun iyi bir şekilde gelişmesine mani olmuştur.

BAŞKAN — Toparlayalım Sayın Bakan.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Devamla) — Ancak, son üç yıl içinde gemi sanayiinde önemli aşama yapılmıştır. Bugün 26 500 tonluk 8 adet gemiyi Polonya'ya ihraç maksadıyla imal etmekteyiz. Tonajımız, şu andaki imalatla 75 bin tona çıkmıştır ve Pendik'teki tersanenin ikinci tevsii devam etmektedir. Burada da 150 bin tonluk gemi yapımı başlamıştır. Gerek Ulaştırma Ana Planının revizyonu, gerekse bu konularda mevcut sanayiin daha da gelişmesi için uzun vadeli planlar yapması ve uzun vade içindeki temin edecekleri gemilerin yerli sanayimizde üretilmesi için teşebbüs etmeleri, kuruluşlarımıza talimat olarak verilmiştir.

Sayın Sevinç, Eskişehir'deki lokomotif sanayiinde siyaset yapıldığını ve birtakım eski partililerin görev başına getirildiğini ifade ettiler ve buraya gelen genel müdürün de hiç bir idarî tecrübesinin olmadığını ifade ettiler.

Oraya gelen Genel Müdür, yıllarca idarede görev almıştır; gerek Karayollarında, gerekse diğer kuruluşlarda. Kendileri arzu ettikleri takdirde, sicilinden, hangi görevleri yaptığını ifade ederim. Ayrıca da, kamu kesiminde kazandığı bu tecrübeden sonra, Yıldız Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktayken, önce Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğümüzde yönetim kurulu üyeliği yapmış ve başarılı şekilde de bugün Eskişehir'deki bu fabrikayı yönetmektedir. O fabrika atıl kapasiteyle çalışırken, bugün dışarıdaki iş imkânlarını artırmıştır ve sadece demiryollarına hizmet eden bir fabrika değil, bütün Türk ekonomisine, bütün Türk sanayiine hizmet eden bir fabrika haline getirilmesi çabaları devam etmektedir.

Sayın Özgenç, DLH'ya hükümet yanlılarının atandığını, emekliye sevk edilmede hukuk devleti prensiplerine uyulması gerektiği konularını ifade ettiler.

DLH'ya bugüne kadar dışarıdan hiçbir atama yapılmamıştır.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Emekliye sevk ettikleriniz var mı Sayın Bakan?

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Devamla) — Emekliye sevk olan bir kişi var; biz sevk etmedik.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Mecbur bırakıldı.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Devamla) — Basına da ters olarak intikal etti. Bir genel müdür yardımcısını, batan Ro-Ro gemisi ve Romanya ile olan ilişkilerimiz konusunda görüşmeler yapmak üzere Romanya'ya gönderdik. Demek ki, biz bu arkadaşı buraya göndermekle taltif etmişiz, değer vermişiz hiç art niyet gütmemişiz; ama orada. basına da intikal eden şekliyle, bir skandal yarattı, Hatta, bu skandalı yarattığı gibi, Büyükelçiliğin Türk heyetine verdiği ve yabancı misyonun da davet edildiği resepsiyona bu arkadaş spor ayakkabıları giyerek geldi. Sadece tahkikat açtık. Geldiği bakanlığa dönmek istedi. Ben sayın bakana, «Olay budur» diye arz ettim. Daha sonra kendisi emekliliğini istemiş. Eğer bunu bir baskı olarak kabul ediyorsanız, bu görüşe de katılmamız mümkün değildir.

BAŞKAN — Bitirelim Sayın Bakan.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Devamla) — Bitiriyorum.

Sayın Özgenç, Serbest bölgelerin sağlıklı yürümesi gerektiğini ifade ettiler; görüşlerine aynen katılıyoruz.

DLH'nın bu konudaki araç gereç eksikliklerinden bahsettiler; bunlar da doğrudur; hepsi yeni baştan ele alınmıştır. Şunu da ifade edeyim ki, şimdiye kadar liman tarama gemileri dahi alınmamıştı, son derece demode araç gereçle çalışılmaktaydı. Bu sene ayrılan ödeneklerle, araç gereç yönünden de büyük çapta takviye edilecektir.

Ayrıca, serbest bölgelerin finansmanı konusu, Kamu Ortaklığı İdaresinden de büyük destek görmektedir. Serbest bölgelerimiz de inşallah arzu edilen şekilde hizmete verilmiş olacaktır.

Bu duygular içinde, gerek tümü üzerinde katkıda bulunan arkadaşlara ve gerekse - bundan sonra - maddeler üzerinde katkıda bulunacak arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Hepinize yeniden saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Sayın Başkan, eğer izin verirseniz, Sayın Bakanın benim konuşmamdaki bazı hususları yanlış anladığı ortaya çıkıyor, bunları tashih etmek üzere söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Haznedar, İçtüzüğün 70 inci maddesine göre mi söz istiyorsunuz?

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Evet efendim.

BAŞKAN — Çünkü, siz görüşlerinizi blirtetiniz, hükümet adına Sayın Bakan da cevap verdiler. 70 inci madde, bildiğimiz klasik anlamında, «Böyle dedim, böyle oldu...» biçiminde anlaşılmamalıdır. 70 inci maddeye göre, sizin ileri sürdüğünüz görüş tamamen yanlış anlaşılmış, tutanaklara böyle geçmiş ve böyle bildirilmişse ancak hak doğabilir. Yalnız, bu hususu belirtmek zorundasınız.

Hangi konuydu acaba?

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Efendim, mesela, yeni kurulmakta olan ve komisyonda yapılan değişiklikle Ulaştırma Bakanlığı bünyesi içinde yer alan daire başkanlıklarının genel müdürlüğüne tahvili hadisesini benim olumsuz karşıladığımı ifade ettiler. Ben böyle bir şey söylemedim; söylemek istediğim başka idi, Onu yanlış anladılar.

İkincisi; mahallî idarelerle ilgili yetki konusundaki görüşlerimi de orada yanlış intikal ettirdiler. Bir de, ben, Türkiye'deki PTT telefon ücretlerinin 64 misli fazla olduğunu söylemedim; onu da yanlış ifade ettiler.

İzin verirseniz....

BAŞKAN — Sayın Haznedar, bu görüşleriniz tutanaklara geçti. Tasarının maddelerinin görüşülmesinde de yine görüşlerinizi izah etme imkânını bulursunuz sanırım. Yoksa, bu tartışmanın içinden başka türlü çıkamayız.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Ama, yanlış anlaşıldı Sayın Başkan; nedenini anlatayım.

BAŞKAN — Maddelerde mutlaka sırası gelecektir.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Maddelerde olmaz efendim.

BAŞKAN — Sayın Haznedar, hangi konularda yanlışlık olduğunu tam olarak veremediniz, ya da ben alamadım. Çünkü, İçtüzüğümüzün 70 inci maddesi çok açıktır; sayın milletvekiline, konuşmasının, hangi konuda ve ne hususta yanlış aksettiğini belirtmek külfetini veriyor; işte ben bunu anlayamadım. Tutanaklara da bakmak, uzun zaman alacaktır. O bakımdan maddelerde söyleyebilirseniz daha yerinde ola-

caktır. Yoksa biliyorsunuz, tartışmaktan, hiç bir milletvekili arkadaşımın görüşlerini kısmaktan yana değiliz.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Tartışma değil Sayın Başkan, sadece tashih efendim.

BAŞKAN — Sayın Haznedar, hangi konuyu tashih edeceğinizi alamadım.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Efendim söyledim, biraz evvel arz ettim.

BAŞKAN — Demin belirttiniz. «Böyle demedim» dediniz, o tutanaklara geçti. Başkaca?...

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Ama, ne demiştim, onu anlatmam lazım; başka türlü olmaz efendim.

BAŞKAN — Sayın Haznedar, hangi konuda konuşmak istediğinizi lütfen bir kere daha alayım efendim.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Birkaç konu var. Bir tanesi genel müdürlüklerle ilgilidir. Ben onlara karşı çıkmadım ki, Sayın Bakan yanlış anladılar.

İkincisi; Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaat Genel Müdürlüğü görevlerinde, bu tasarı ile bazı değişiklikler yapıldığını ifade ettim. Bundan belediyelerin metro meselesini ortaya çıkarttılar; ilgisi yoktur efendim. Bunlar yanlış anlaşılmıştır. Tashih edilmezse bu şekilde kalabilir.

BAŞKAN — Sayın Haznedar, söylemediğiniz biçimde şahsınıza atfedilen hususları düzeltmek istiyorsunuz. Bu konuda kısaca söz veriyorum.

Buyurun Sayın Haznedar.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gayet basit bir şey için söz aldım. Benim konuşmalarımı Sayın Bakanım, tahmin ederim yanlış tefsir etiler. Ben konuşurken ve komisyonda bu tasarıda yapılmış olan değişiklikleri sıralarken, -bir tanesi de şu idi- Kara Ulaştırması Dairesi Başkanlığının, Liman ve Deniz İşleri Dairesi Başkanlığının ve Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığının, bu defa ayrı ayrı genel müdürlükler halinde teşkilatlanmakta olduğunu ifade ettim; bu değişiklik geliyor dedim. Bundan, bu değişikliğe karşı olduğum neticesini çıkardılar. Değil. Benim tenkit etmek istediğim husus şu idi : Çok daha kısa bir süre önce, genel müdürlükler durumundan daire başkanlığı şekline dönüştürülen bir sistemin, yeni baştan, bu defa, hiç değilse bir kısmının genel müdürlük haline getirilmesi idi; yani bidayette yapılırken hadisenin iyi düşünülmemiş olduğunu, acele edildiğini, bu yüzden şimdi böyle bir değişikliğe gerek duyulduğunu ifade etmek istemiştim; bir tanesi buydu.

İkincisi, söylediğimi aynen okuyorum : «Sayın Bakanım, gene Demiryolları Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün görevleri arasında bulunan, Bayındırlık Bakanlığına bağlı iken bu görevleri mevcut olan akaryakıt ve tabiî gaz tesislerinin planlanması, projelendirilmesi ve gerçekleştirilmesi görevi bu genel müdürlükten alınarak BOTAŞ'a verildi. Neden? Çünkü, bütün bu hizmetleri BOTAŞ yapıyordu; doğru idi.» Bununla ilgili olarak bir de, «Metropol belediyelerin raylı ve toplutaşımayla ilgili iş ve hizmetlerini yapmak ve yaptırmak görevi evelce bu genel müdürlüğe ait iken, şimdi bu tasarıyla, proje ve şartnameleri inceleyerek onamak hususu hariç, mahallî idareler fazla müdahale etmemek esası fikrine uyularak, bu genel müdürlüğün görevleri arasından çıkarılmıştır» dedim; benim söylediğim husus bu idi.

Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bir başka hususu da açıklayayım : Bir de, PTT hizmetleriyle ilişkili, fiyatların yüksek olduğunu, zamların fazla olduğunu ifade ederken, dile getirdiğim bir husus vardı; dış telefon ücretlerinde çok büyük farklılıklar olduğunu ifade ettim ve Amerika'nın en büyük telefon şirketi olan AT&T'nin tarifesini gösterdim. Burada, bakıyorsunuz, Türkiye'ye 1 dakikalık telefon ücreti 75 sent olarak gözüküyor ve bu fiyatı da Amerikan Hükümeti 1986 senesi sonunda, AT&T'nin aşırı ölçüde kâr ettiği esbabı mucibesine dayalı olarak düşürmüş vaziyette. Yalnız bu, 1986 senesine ait olan fiyattır. Bununla ilgili olarak ben şu hesabı yaptım: 75 sent -üstelik de bugünkü fiyatlarla- 590 lira tutuyor; oysa Türkiye'den Amerika'ya telefon etmek isterseniz 2 400 lira ödüyorsunuz; yani dört misli fark var. Bir defa bu kesin Sayın Bakanım.

İkinci olarak bir faktörü daha buna ilave ederseniz, ki o da şudur : Türkiye'de kişi başına gelir -1986 senesi sonu olarak ifade ediyorum- 1 000 dolar seviyesinde. Oysa Amerika'da bu 16 400 dolardır. Bu faktörü de koyarsanız, Amerika'daki bir vatandaşa nazaran Türk vatandaşı bir dakika telefon görüşmesinde 64 misli fazla ücret ödüyor anlamına gelir. Ona bu ağır bir yüktür, bu fiyat politikasını lütfen terk edin» demek istedim; ama Sayın Bakanım zannederim bunu bir parça yanlış anladılar; tashih ediyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Haznedar.

Başka söz isteyen?... Yok.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Tasarının maddelerine geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

NERİMAN ELGİN (Ankara) — 101'i arıyorsunuz değil mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN — 1 inci maddeyi okutuyorum :

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı

(Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı)

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, ülkenin ulaştırma ve haberleşme sistem ve hizmetlerinin ülkenin ihtiyaçlarına uygun olarak tesisi ve geliştirilmesi için Ulaştırma Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Ayhan Fırat söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Fırat.

SHP GRUBU ADINA AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; şu anda teşkilat yasasını konuşmakta olduğumuz Ulaştırma Bakanlığı, Türkiye'de en büyük KİT kuruluşlarını bünyesinde toplayan bir bakanlığımızdır. Bu bakanlığın birçok denetim ve gözetim görevi vardır; bu denetim ve gözetim görevleri, kendisine bağlı ve ilgili olan kuruluşlarından gelmektedir. Ben, amaç maddesinde, Ulaştırma Bakanlığının, Türkiye'nin ulaştırma ve haberleşme hizmetlerini gereğince yapabilmesi için, kendi düşüncelerimden birkaç şeyi ifade etmek istiyorum.

Biraz önce burada yapılan konuşmaları dinledik. 1986 yılı içinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığından alınarak Ulaştırma Bakanlığına bağlanan Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün bu bakanlık bünyesinde toplanması bence uygun olmuştur. Çünkü, görevi yapan bakanlık, Ulaştırma Bakanlığı olup; hizmeti veren bakanlık, ihtiyacı da en iyi şekilde kendisi düşünür; dolayısıyla, yapımın da bu bakanlık bünyesi içinde olması, işlerin daha koordoneli bir şekilde yürümesini temin eder. Ancak, bu işlerin bu bakanlık çatısı altında yapılabilmesi de, doğrudan doğruya ehil bir kadroya sahip olmakla mümkündür. Zannediyoruz ki, kısa dönem içerisinde, bakanlık, bu genel müdürlük için ihtiyaç duyacağı tecrübeli kadroyu da, eğer ihtiyacı var ise, kısa zamanda ilave edecektir.

Bu kanun hükmünde kararname görüşülürken, benim, üzerinde en çok durmak istediğim konu, Arifiye - Sincan çift hatlı demiryoludur. Biliyorsunuz, üç senedir bütçe görüşmelerinde bu konuyu yüce Mecliste ve Plan ve Bütçe Komisyonunda dile getiriyoruz. Sayın hükümet, bu konuda bizim gibi düşünmediğini daha önce ifade etmişlerdi; yani, bunun rantabl bir yatırım olmadığını söylemişlerdi ve demiryollarının ucuz bir taşıma yaptığını söylememişlerdi; karayollarına nazaran daha ekonomik olduğunu da vurgulamamışlardı. Ancak, görüyoruz ki, bu sebeple hükümet, her yıl en fazla 13 - 14 milyar lirayı, şimdiye kadar yapılmış olan kısımların idamesi ve bakımı için ayırır olmuştur. Bu projenin 1982 yılında malî portesi 160 milyardır. Bugün bu projenin malî portesi, tahmin ediyorum ki, 600 milyarın üzerine çıkmış olabilir. Ancak, şuna yüzde yüz eminim, 10 milyonluk, 15 milyonluk Marmara ve havalisini Anadolu'ya bağlayacak olan bu hattın bugün kapasitesi ancak günde 22 çift trenin geçmesine müsaittir. Yapılacak olan yeni yatırımla, hattın kapasitesi 168 çift trenin geçmesine müsait hale gelecektir. Dolayısıyla benim kanım, üç, dört sene içerisinde kendi kendini amorti edecek bir yatırımdır.

Ulaştırma Bakanının, bütçe müzakereleri sırasında bu sorularımıza olumlu cevap verdiğini ben rahatlıkla hatırlıyorum ve bu konuda da Ulaştırma Bakanlığına yardımcı olacağımızı açıklıkla söylüyorum. Yeter ki, bu demiryolu hattı, kendine veya projenin büyüklüğüne layık şekilde hükümetçe desteklensin ve bir an önce ülke ekonomisine yararlı hale getirilebilsin. Çünkü, bugüne kadar yapılmış olan. belki bugünkü fiyatlarla 100 milyara yakın bir kaynak, atıl kapasite olarak beklemektedir; bunu kurtarmak lazım.

İkinci bir konu : Türkiye'de bazı hizmetler için fiilî hizmet zammı verilir. Fiilî hizmet zammı, hepi-

nizin de bildiği gibi, bazı hizmetler için verilmiştir. Bazı hizmetlere gelindiğinde, kapsam büyüdüğü için, hükümet 1982 yılında geri çekmiş ve konu bugüne kadar muallakta kalmıştır.

Fiilî hizmet zammını en çok alması gereken bir kesim de Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde bulunmaktadır. Bu çalışanlar, maalesef, büyük oranda mağdur olmuşlardır. Bunlardan birkaçını saymak istiyorum : Posta dağıtıcıları, hat bakıcıları. Bu insanlar, her türlü kötü hava şartlarında, dağlarda direkleri takip ederek arıza bulmaya giderler ve güç koşullarda hizmet yaparlar; bunlara maalesef fiilî hizmet zammı verilememiştir.

Ayrıca, Devlet Demiryollarında kondoktörler vardır, hareket memurları vardır ve benim en çok üzerinde duracağım makasçı ve daha daha mühim olan gardöfrenler vardır.

Arkadaşlar, bu gardöfrenler, inanınız, yarım metrekare yerde, — 20° (derecede) üzerlerinde yalnız bir meşin ceketle, ellerinde bir fenerle seyahat eden insanlardır. Tren herhangi bir kazaya uğradığında, raylara gelinir bakılır, usulüne uygunsa, «uygun» denir, «makinistte kabahat yok» denir, neticede kabahat bu gardöfrenlere bulunur, gardöfrenler kabahatli çıkar. Bu insanlara fiilî hizmet zammı verilmez de kime verilir, doğrusu düşünemiyorum.

Ayrıca, denizcilik sektöründe de bu gibi fiilî hizmet zammını hakikaten hak etmiş; fakat bugüne kadar alamamış insanlar vardır. Bugünün Başbakanı 1982'de Başbakan Yardımcısıyken bunu getirdik; tam çıkarma aşamasında, kapsamı genişletildi ve geri çekildi. Artık bunun zamanı gelmiştir, bir kısım çalışanlara fiilî hizmet zammı verip, bir kısım insanlara da, dediğim gibi, gecesi gündüzü olmayan, trenin arkasında yarım metrekarelik tahtadan kapalı bir satıh içinde — 20° derecede seyahat eden bu insanlara fiilî hizmet zammı vermezseniz, adaleti temin etmiş olmazsınız.

Muhterem arkadaşlarım, bir başka konuya değinmek istiyorum. Telsiz haberleşmesi yine 1982 yıllarında kanunlaşarak gündeme girmiştir. O zaman bize son derece ağır ithamda bulunan insanlar, bugün bu kanunu getirdiğimiz için zannederim bize teşekkür etmeye borçlulardır; çünkü, ülkenin ihtiyaçlarını o zaman görmüştük. Bize, «Bu telsiz kanununu getirerek ülkede anarşistlere hizmet mi etmek istiyorsunuz?» demişlerdi. Biz de, ülkenin buna muhtaç olduğunu o gün iddia ettik ve o gün çıkardığımız bu yasa bugün tatbikattadır. Yalnız, bir tek noktaya değinmek istiyorum : Telsiz Yasası çıktı diye, telsiz imkânı var diye, telefonun gittiği mahaldeki bir insan telsiz almak istiyorsa, buna set germek lazım; çünkü, telsiz cihazları büyük oranda dışa dönük, dışa bağımlı cihazlardır ve haberleşmesi pahalı olan cihazlardır, kısa sürede de ömürlerini yitirirler. Bugün Türkiye'de, yine söylüyorum, 1960'lı yıllardan başlayarak bugünkü konuma getirdiğimiz şehirlerarası haberleşme, muhabere zincirleri - iddia ediyorum - Avrupa'nın en ileri ülkesindeki muhabere ağına yakındır. Aynıdır demiyorum; çünkü onlar fiberoptiğe geçmişlerdir. Fiberoptikte bir per üzerinden onbin konuşma da yapabilirsiniz. Bizde fiberoptiğin tatbikatı daha yeni yeni başlayacaktır. Ancak, ben de iddia ediyorum ve diyorum ki, birçok dünya ülkesinden ileriyiz, birçoğundan da geriyiz; fakat, emin olun, Türkiye'de en ileri sektörlerden bir tanesi haberleşme sektörüdür.

BAŞKAN — Sayın Fırat toparlayın ve bitirin lütfen efendim.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Telsiz imkânı var diye, eğer birisi, Polatlı ile Ankara arasında telsiz tesisi kurmak istiyorsa, buna müsaade etmemek gerekir. Bu, kaynakları israftan başka bir şey değildir. Çünkü, Polatlı - Ankara arasında otomatik muhabere sistemi vardır ve alacağı bir telefonla bu işi halleder. Lüks olsun diye veya «ihtiyaç duyuyorum» diye telsiz kullanımını geniş oranda dağıtırsak, ülke ekonomisi büyük kayıplara uğrar.

BAŞKAN — Sayın Fırat, bitirin lütfen efendim.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Konuşmam biraz uzundu ama, hemen burada bitirip, bir sonraki maddede de diğer söyleyeceklerimi arz etmek istiyorum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Fırat.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunacağım.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, maddenin kabulü için yeterli oy nisabı var mı efendim?

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, nerede ise tümce kabul edildi; etmeyenleri tespit edemiyorum; bir itiraz da olmadı. O bakımdan... Bir itirazınız olursa gereğini yaparız.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Başkanlık Divanının normal görevidir, bunu otomatikman yerine getirmesi gerekir. Eğer yeterli sayı yoksa, Anayasa ve İçtüzük gereği olarak Başkanlık Divanı bunun gereğini yerine getirir. Otomatikman yapması lazım.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri daha önce aldığımız kararlar gereği, bu konunun sayım ve dökümü açık oylamada belli oluyordu.

Konunun tespiti, açık oylama dışında, ancak Divanca müştereken sayabilip, tam tespit edebildiğimiz zaman mümkün olduğu için, bariz olarak 101 oy olmadığına dair itiraz geldiğinde, Divan olarak, işaret edilen oyları sayıma almakta ve sayarak bakmaktayız. Diğer hallerde ise, genelinde bulunduğu için 101 oyu var olarak kabul ediyoruz.

Bu konuda eğer bir itirazınız varsa, lütfen sayımdan önce bildirin, ona göre 101 sayımını dikkate alalım.

2 nci maddeyi okutuyorum :

Görev

MADDE 2. — Ulaştırma Bakanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Ulaştırma ve haberleşme iş ve hizmetlerinin, karayolu yapımı ve teçhizatı ile ilgili hususlar hariç ve Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını, geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Ulaştırma ve haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak,

c) Ulaştırma ve haberleşme sistemlerinin düzenlenmesi, hava ve deniz taşıma araçlarının teknik nitelikleriyle, bunlarda çalışanların yeterlilik şartlarının belirtilmesi hususlarında temel prensip ve politikayı tespit etmek; bu konularda koordinasyonu sağlamak,

d) Ulaştırma ve haberleşme işlerinde Karayolları Trafik Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere kamu düzenini, can ve mal güvenliğini sağlayacak şekilde tedbirler almak, aldırtmak ve uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

e) Devletin ulaştırma ve haberleşme hedef ve politikalarının tespiti ve uygulanması amacıyla gerekli araştırmaları yapmak ve yaptırmak,

f) Bakanlıkla ilgili kuruluşların amaçları ve özel kanunları gereğince ve kendilerine verilen hizmetleri yerine getirmelerini sağlamak,

g) Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretleri ilgili kanunlar hükümleri dahilinde hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre düzenlemek, uygulanacak ücret tarifelerinden lüzum görülenleri onaylamak ve bunların uygulanmasını takip etmek,

h) Ulaştırma, haberleşme ve telsiz işletmeciliği, acenta ve komisyonculuğu yapan veya yapacak olan gerçek ve tüzelkişilerin yeterlik şartlarını ve hizmet esaslarını tespit etmek ve tarifesine göre alınacak ücret karşılığında izin belgelerini vermek,

i) Yabancı ülkelerin ilgili kuruluşlarıyla ulaştırma ve haberleşme ilişkilerini 5.5.1969 tarih ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere düzenlemek ve yapılacak anlaşma ve antlaşmaları uygulamak,

j) Yukarıdaki görevleri olağanüstü hal ve savaşta da 697 sayılı Kanun hükümleri dahilinde yürütmek.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Söz istiyorum.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Grup adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Nalbantoğlu, şahsı adına, Sayın Fırat grup adına söz istemişlerdir.

Önce Sayın Fırat'a vermek durumundayım.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Ayhan Fırat, buyurunuz.

SHP GRUBU ADINA AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bu maddede Ulaştırma Bakanlığının görevleri paragraf paragraf sayılmıştır. Ben bunlar içerisinde bir kısmına değinmek istiyorum; o da şudur : Türkiye'de bugün, doğu'ya ve güneydoğu'ya çalışan ekspreslerden - iki üç ay öncesi - yemekli vagonlar kaldırılmıştır. Bu niye kaldırılmıştır, gerekçe nedir, bunu izah etmek lazım. Türkiye'de, uzak mesafeye çalışan bu trenlerde, büyük bir ihtiyacı karşılayan bu vagonların kaldırılma nedenini ben bulamadım ve senelerdir halk buna alışmıştır; dolayısıyla, bu yemekli vagonları eğer bir şirket işletiyorsa ve bu yemek görevini ifa etmiyorsa, başka bir şirkete verilmeli veya Devlet Demiryolları bu görevi kendisi yerine getirmelidir.

İkinci bir konuya değinmek istiyorum : Daha önce, Doğu Anadolunun bazı vilayetlerine - Malatya ve Elazığ dahil - motorlu tren çalışırdı. 1984 yılında bunu talep ettiğimiz zaman, hatların, yüksek sürattaki seferlerin yapılmasına müsait olmadığı söylenmişti; ayrıca, bakıma alınacak hatların bakımından sonra bu imkânın temin edileceği vurgulanmıştır. Şimdi, Malatya - Sivas arasındaki hatların rayı değiştirilmiştir; traversler değiştirilmiştir; bakımları yapılmıştır;

ancak ne hikmetse, Ankara'dan kalkan «Mavi Tren, Sivas'ta yedi saat bekledikten sonra geri döner. Bu arada, Malatya'nın veya Erzincan'ın istifade etmesi düşünülmez mi? Bunun düşünülmesi gerekir; çünkü, yıllar önce, Malatya ve Elazığ'a kadar motorlu tren vardı.

Şimdi, arkadaşlar, bu noktada bir sual sormak istiyorum : Bildiğim kadarıyla, eskiden raylar değiştikten sonra 25 - 30 senelik bir ömrü olurdu. Malatya - Sivas arasındaki raylar, - zannediyorum - iki sene önce değişti; fakat bir ay önce Malatya'ya yaptığım bir seyahatte gördüm ki, kurplarda vagonların içerisinde dikine şişe tutmak mümkün değil; yani, bunun anlamı şudur : Bu raylar, büyük oranda yıpranmıştır. Duyduğuma göre, bu raylar, Güney Afrika ülkeleri için hazırlanarak oraya satılmış; ama bilahara Türkiye tarafından satın alınmıştır. Rayların niteliğinin kötü olduğu söylenmiştir. Bu raylar kısa sürede deforme olmuş veya yenmiş; dolayısıyla da kurplarda, vagonlar içerisindeki halk, büyük oranda rahatsız olur hale gelmiştir. Bir kere bu durum nedir; bunu öğrenmek istiyorum.

Bir başka konuya değinmek istiyorum. Devlet Demiryollarında herkes mesai yapmak istiyor, Devlet Demiryollarında herkes göreve çıkmak istiyor. Kaza geçiren insan - kolunu da gördüm - hafif sakat kaldığı halde «Sakatım» demekten korkuyor. Kendisine sebebini sordum, sebebi şu; dedi ki, «Eğer sakatım dersem, sakat olduğumu iddia edersem; daha doğrusu kolumdaki sakatlığı söylersem, bana iki üç ay rapor verirler.» Maaş kartını çıkardı, gösterdi; 12 senelik gardfren aldığı para 33 bin lira. «Biz mesai yapmazsak, geçinmemize imkân yoktur. Bana istirahat verdikleri gün, ekonomik bakımdan iyice yıkılırım, dört çocuğum var» dedi. Sayın Bakana burada arz ediyorum, yüce Meclise arz ediyorum; bu insanlar 33 bin lira ile çalışamazlar. O güç şartları yerine getiren insanlara 33 bin lira veremezsiniz. Kaza geçirmiş ve eli biraz sakat kalmış bir insan; kalkmış göreve gidiyor! Çünkü, geçinemeyeceği için göreve gidiyor. Hiç değilse bu konularda, bu insanlara yardımcı olmak lazım.

Bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. Sayın Bakan, bunu açıklıkla ve bütün samimiyetimle söylüyorum; Demiryollarının bazı işletme müdürlüklerinde partizanlık yapılamktadır. Bana çok şikâyetler geldi, bugüne kadar belirtmedim ve söylemedim. Sendika özgürlüğü üzerinde de büyük baskılar vardır. Bazı kişiler bunu yapabilir, bazı kişiler alet olabilir; bazı memurların ve işçilerin haksız yere tayinleri çıkartılıyor. Sizden rica ediyorum, lütfen bunlara mani olunuz. Bir genelgeyle, görevini yapan insanların, sağdan alınıp sola veya (A) vilayetinden alınıp bir başka vilayete aktarılmalarına, gönderilmelerine müsaade etmeyiniz. Bunu sizden bilhassa rica ediyorum.

Efendim, son olarak şunu söylemek istiyorum : Biliyorsunuz denetim ve gözetim görevi yaptığınız kuruluşlar (başta PTT, Türk Hava Yolları, DB Deniz Nakliyat, Denizcilik Bankası, Demiryolları vesaire) büyük kuruluşlardır. Bu kuruluşların özelleştirilmesine, biz parti olarak da, şahsen de, tümüyle karşıyız. Daha bir hafta önce burada devletin 2 trilyon parasını zimmetine geçirmiş olan şirketleri devletleştirmek için, daha doğrusu bankaların ortak olması için bir yasa çıkardık; adına da, «Sermayenin ve Sınaî Mülkiyetin Tabana Yayılması» dedik. Bunların içinde, Türkiye'de kurulmuş -belki, bilemiyorum ama- bir sene hizmet yapıp sonra kapanan havayolu şirketi de vardır. Siz, kapanmış, iflas etmiş, elinde bir tane kiralık uçağı olan bir şirketi kurtaracaksınız; elinde 33 tane uçağı olan ve tüm dünyada, Avrupa'da hizmet yapan Türk Hava Yollarını özelleştireceksiniz! Bu doğru değildir. Bunlar millete mal olmuş müesseselerdir. Bunları özelleştirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Zaten, biraz önce Sayın Bakan «PTT gibi bir kuruluşun 4,5 trilyon lira varlığı var, 300 milyar lira kâr ediyor» dediler. Zaten, özel sektördede olsa, devlette de olsa, bir kuruluşun 4,5 trilyon liralık varlığı varsa, bir yılda bunun kârı en fazla 450 milyar lira olmalıdır. Çünkü, onu amorti edebilme süresi 10 senedir. Bundan fazla kâr eden kuruluşlar fahiş kâr ediyor, halkı soyuyorlar. İşte maalesef bugün Türkiye'de bu düzen vardır. İki sene, üç sene içinde sermayesini, varlığını katlıyor. Buna müsaade etmemek lazımdır.

PTT'nin 300 milyar liralık kârı bence normal bir kârdır, daha fazlasına heves etmemelidir. Çünkü, PTT'nin 600 milyar civarında, 500 küsur milyar lira civarında yatırım yapması gerekiyor. Dünyada, Avrupa'da KİT'lerde bir kaide vardır, o da şudur : Yapacağı yatırımın üçte biri oranında kâr etmelidir. Çünkü, amme hizmeti görüyor. Halkı zorlamaması, halka baskı yapmaması, halkı güç duruma düşürmemesi gerekir. PTT 500-600 milyar liralık yatırım yapacaksa, bunun üçte biri tutarında kârı olmalıdır. Demek ki, PTT'nin kâr haddi 200 milyar lira olmalıdır. 300 milyar lira kâr etmekle halkın cebinden fazladan 100 milyar lira almış oluyor. Eğer, PTT 900 milyar liralık ya-

tırım yapsa idi, o zaman 300 milyar lira kâr etmesi normal olurdu.

Kâr ile yatırımı arasında bu bağlantı kurulmuştur. Bu, Türkiye'de de vardır, Fransa'da da vardır, İtalya'da da vardır. Eğer bunun üstünde bir kâr ediyorsa, bu fahiş kârdır.

Efendim, Yüce Meclise saygılar sunuyorum.

Şahsı adına Sayın Hilmi Nalbantoğlu.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Fırat.

Buyurun Sayın Nalbantoğlu.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bendeniz, bu yasa hakkında konuşmaya niyetli değildim; fakat, bir konuyu Sayın Bakanıma hatırlatmak için kürsüye çıkmış bulunuyorum.

Tasarının «Görev» başlığını taşıyan 2 nci maddesinde, «Ulaştırma Bakanlığının görevleri şunlardır...» denilmekte ve görevleri sayılmaktadır.

Maddenin (a) fıkrasında; «Ulaştırma ve haberleşme iş ve hizmetlerinin, karayolu yapımı ve teçhizatı ile ilgili hususlar hariç ve Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını, geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek...» deniyor.

Sonra gelen (b) fıkrasında; «Ulaştırma ve haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak» denilmektedir.

İşte, bu fıkrayı okuduktan sonra aklıma geldi; ulaştırma konusunda en büyük talebimiz, Yerköy - Balışıh - Yozgat - Yıldızeli demiryolunun yapılması hususudur. Sayın Bakanım, demiryollarının yapımı da sizlere geçmiştir, buna sevindik. Bayındırlık ve İskân Bakanı, nedense üç senedir hiç ilgilenmedi. Siz bu konuda bir umut vermektesiniz, inşallah sözünüzde durursunuz, umudumuzu yıkmazsınız.

Sayın Ayhan Fırat, Sincan - Arifiye demiryolunu söylediler; haklıdırlar. Bu, Yerköy - Balışıh - Yozgat - Yıldızeli kısa demiryolu hattımızı, Doğu Anadolulların bir talebi olarak lütfen kabul edin ve buna bir el atın, bir çözüm yolu bulun.

Tasarının 2 nci maddesinin (e) fıkrasında, «Devletin ulaştırma ve haberleşme hedef ve politikalarının tespiti ve uygulanması amacıyla gerekli araştırmaları yapmak ve yaptırmak» denilmektedir. Böyle araştırmalar yapılmıştır. 2 nci maddede ayrıca size de bir görev verilmektedir; lütfen bunu da bir görev olarak kabul edin ve araştırın. Araştırma sonucunda bu demiryolunun yapılması, muhakkak ki, çok haklı çıkacaktır, ekonomik çıkacaktır, sosyal ihtiyaçlara cevap verecek şekilde çıkacaktır, kamu yararına çıkacaktır, millî güvenlik açısından dahi haklı çıkacaktır.

Bunu arz etmek için söz aldım; teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Nalbantoğlu.

Şahsı adına Sayın Mazhar Haznedar, buyurun.

ALİ MAZHAR HAZNEDAR (Ordu) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; ben aslında söz alacak değildim. Yalnız bir evvel konuşan arkadaşımın ve daha önce Sayın Bakanın burada vermiş olduğu bir izahatın, yanlış anlaşılmaması bakımından, tekrar tavzih için huzurlarınızı işgal ediyorum.

Görev başlığı altındaki bu 2 nci maddede; (g) bendi; «Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretleri ilgili kanunlar hükümleri dahilinde hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre düzenlemek, uygulanacak ücret tarifelerinden lüzum görülenleri onaylamak ve bunların uygulanmasını takip etmek» diyor; haberleşme hizmetlerindeki ücretleri de tatbik etmek, tespit etmek, gerekirse bir kısmını reddetmek görevi ve yetkisi Ulaştırma Bakanlığına veriliyor.

Ben bir iki defa daha söylediğim için belki fazla oluyor; ama tavzih etmek istediğim bir husus var. Sayın Bakan buradan ifade ederken şöyle bir söz kullandılar, «PTT'nin varlığı - biraz evvelki arkadaşımız da aynı rakamı söyledi - 4,5 trilyondur. 4,5 trilyonluk bir yatırım için 300 milyar liralık kârı fazla görmemek lazımdır. Hangi kuruluş 300 milyar liralık kâra razı olur da 4,5 tirlyonluk yatırım yapar?» dediler.

Bu nevi müdafaalar geleceğini tahmin ettiğim için, ben bunu konuşmamda ifade etmiştim. Unutmayalım ki, PTT bir kamu iktisadî kuruluşudur. Kamu iktisadî kuruluşlarında kârdan çok, hizmet esastır. Şimdi tavzih edeceğim husus şu : Bu kâr nasıl hesaplanıyor? Bu noktada bir yanlış fikir uyanmaması için konuyu şu şekilde izah etmek istiyorum : Sayın Ayhan Fırat biraz evvel; «4,5 trilyonluk yatırımı varsa, 450 milyar kâr etmesi normaldir» dediler. Doğru değil; çünkü, kârın hesabında zaten o yatırımın belli süreler içindeki amortismanı nazarı itibara alınmıştır, tüm masraflar girer; amortismanlar girer, onun üstündeki rakam kâr olarak ortaya çıkar. Yani PTT, 4,5 trilyonluk yatırımı 10 senede amorti edilmesi ik-

tiza ediyorsa - seneler hesaba göre değişiktir - 450 milyarı defterlerine amortisman olarak yazar, arkasından bunun üzerine de 300 milyar kâr alır. İşte o ikinci 300 milyar rakam olarak yüksektir diyoruz. Çünkü, aksi takdirde, PTT veya diğer kamu iktisadî teşebbüsleri, kârı ile yatırım yapar duruma girer. Halbuki, esas bu değildir; esas, onun için gerekli iç ve dış kredi mekanizmaları vardır; bunlar çalıştırılır, onların yıllık ödentileri elbette ki, masraflar arasına girer ve kârının da o ölçüler içinde kalması iktiza eder.

Bir yanlış fikir uyanmaması için bunu tavzih etmek mecburiyetinde kaldım.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Haznedar.

Başka söz isteyen yok, soru yok.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — 101 sayısını arayınız efendim.

BAŞKAN — 101 konusunda itirazınız var, 101 sayısının aranmasını istiyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. 2 nci maddeyi kabul edenler...

Yeterli çoğunluk sağlanamamıştır; oylama tekrarlanacaktır.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Anayasanın aradığı yeterli çoğunluk sağlanamamıştır.

Saat 16.30'da toplanmak ve kaldığımız yerden devam etmek üzere birleşime 20 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.09

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 16.30

BAŞKAN : Başkanvekili Özer Gürbüz

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Zeki Uzun (Tokat), İsmail Üğdül (Edirne)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88 inci Birleşiminin üçüncü oturumunu açıyorum.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. — Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) (Devam)

BAŞKAN — Daha önceki oturumda, Ulaştırma Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı üzerindeki görüşmeleri sürdürüyorduk.

Komisyon ve hükümet yerlerini almışlardır.

Tasarı üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Bir önceki oturumda, tasarının 2 nci maddesinin görüşmeleri tamamlanmış, oylamasında yeterli karar nisabı bulunmadığı için birleşime ara verilmişti.

Şimdi, 2 nci maddeyi yeniden oylarınıza sunuyorum : 2 nci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

Teşkilat

MADDE 3. — Ulaştırma Bakanlığı teşkilatı, merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarından meydana gelir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok. Soru?.. Yok.

3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

İKİNCİ KISIM
Bakanlık Merkez Teşkilatı

Merkez Teşkilatı

MADDE 4. —Bakanlık merkez teşkilatı, anahizmet birimleri ile danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerden meydana gelir.

Bakanlık merkez teşkilatı Ek - 1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Madde üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde şahsı adına Sayın Hilmi Nalbantoğlu, buyurun.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu maddede mühim olması bakımından bir tertip hatasını dile getirmek üzere huzurunuza çıkmış bulunuyorum; zaten bir önergem de var.

Şimdi, madde 5 ne diyor?.. «Bakan, Bakanlık kuruluşunun en üst amiridir - doğru - ve bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.»

Bu sayılanlar da doğru; ancak, tertibi bakımından bir bozukluk var; ben bunu dile getireyim. Bir önergem de var, kabul ederseniz ne ala, etmezseniz siz bilirsiniz.

Ben şöyle yapalım diyorum : «Bakan, bakanlık kuruluşunun en üst amiridir ve bakanlık hizmetlerini kalkınma planlarına ve yıllık programlarına, millî güvenlik siyasetine, hükümetin genel siyasetine, mevzuata uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla ilişki, koordinasyonu sağlamakla...» vesaire...

Bu şekilde bir tertip yapılması lazım. Çünkü, ilk önce, kalkınma planlarının önemli olması lazım, sonra millî güvenlik siyasetinin önemli olması lazım - belki de önce o - ondan sonra hükümetin genel siyaseti, daha sonra da mevzuat...

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Sayın Başkan, 4 üncü maddeyi görüşüyoruz; bahsettikleri 5 inci madde.

BAŞKAN — Sayın Nalbantoğlu, herhalde belirttiğiniz hususlar 5 inci madde ile ilgili. Şimdi müsaade buyurun, size 5 inci maddeye geldiğimizde tekrar söz vereyim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Affedersiniz Sayın Başkan, dalmışım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Nalbantoğlu.

Sayın milletvekilleri, 4 üncü madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok. Soru?.. Yok.

4 üncü maddeyi, Ek - 1 sayılı cetvelle birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

BİRİNCİ BÖLÜM
Bakanlık Makamı

Bakan

MADDE 5. — Bakan, bakanlık kuruluşunun en üst amiridir ve bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz isteyen?.

Şahsı adına Sayın Himi Nalbantoğlu, buyurun efendim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, biraz önceki dalgınlığımı affediniz.

Şimdi, biraz önce dediğim gibi, 5 inci maddede, «Bakan, bakanlık kuruluşlarının en üst amiridir.» diyor. Doğru; ancak burada bir tertip hatası var, onu belirtmeye çalıştım. «Bakanlık hizmetlerini kalkınma planlarına ve yıllık programlarına» dedikten sonra, «millî güvenlik siyasetine, hükümetin genel siyasetine» sonra da, «mevzuata uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür» şeklinde, bu tertip değişikliğini önergemde de arz ettim.

Ayrıca, bu maddenin ikinci fıkrasındaki «Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup» cümlesi, bence fazla. «Bakan, bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini denetlemekle görevli ve yetkilidir» demek lazım. «Emri altındakilerin faaliyet ve

işlemlerinden sorumlu» deyince; bir tane memuru da emri altındadır, bir müsteşarı da emri altındadır, herhangi bir hukuk müşaviri de emri altındadır; onların ise, daire içerisinde ve daire dışında faaliyetleri vardır; bir sayın bakan bunlardan nasıl sorumlu olabilir, bir hostesin faaliyetinden nasıl sorumlu olabilir? Onun için, «Bu cümle herhalde fazladır» diyorum.

«Bakan, bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile, bağlı ve ilgili kuruluşların faaliyetlerini denetlemekle görevli ve yetkilidir» şeklinde olması lazım. Bu doğrultuda bir önerge de vermiş bulunuyorum; kabul ederseniz memnun olurum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Nalbantoğlu.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Soru?.. Yok.

Madde üzerinde bir önerge var, okutup işleme koyuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 532 sıra sayılı yasa tasarısının 5 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bakan

Madde 5. — Bakan, bakanlık kuruluşlarının en üst amiridir ve bakanlık hizmetlerini kalkınma planlarına ve yıllık programlara, millî güvenlik siyasetine, hükümetin genel siyasetine ve mevzuata uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, emri altındaki bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini ve işlemlerini denetler bunların faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, mevzuat içinde görevli ve yetkilidir.

Hilmi Nalbantoğlu Erzurum	Münir Sevinç Eskişehir
Hüseyin Aydemir İzmir	Ayhan Fırat Malatya

Kâzım İpek
Amasya

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Efendim, bu hüküm Anayasa gereğidir. Sorumluluk Anayasa gereği olup, önerge aykırıdır Anayasaya; o nedenle katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz.

Hükümet katılıyor mu?..

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyor.

Önerge sahibi görüşlerini açıklamıştı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. 5 inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5 inci madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

Müsteşar

MADDE 6. — Müsteşar, Bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup, Bakanlık hizmetlerini Bakan adına ve Bakanın direktif ve emirleri yönünde, Bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla Bakanlık teftiş kurulu hariç, Bakanlık birim ve kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını takip ve temin eder.

Müsteşar, yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyle ilgili verilmiş önerge yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum. 6 ncı maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

Müsteşar yardımcıları

MADDE 7. — Bakanlıkta Müsteşara yardımcı olmak üzere dört müsteşar yardımcısı görevlendirilebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sorum olacak Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Nalbantoğlu, buyurun efendim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Bakan, acaba burada bir de «Müsteşar yardımcıları müsteşarın yardımcısıdır» diye bir cümle eklemek gerekmez mi?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Zaten «Müsteşara yardımcı olmak üzere» diyoruz efendim; maddede o var.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Madde tamamdır.

BAŞKAN — «Tamamdır» diyorsunuz.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

İKİNCİ BÖLÜM

Anahizmet Birimleri

Anahizmet birimleri

MADDE 8. — Ulaştırma Bakanlığındaki anahizmet birimleri şunlardır :

a) Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü,

b) Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü,

c) Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü,

d) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

e) Haberleşme Dairesi Başkanlığı,

f) Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı,

g) Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı,

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8 inci madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün Görevleri Şunlardır :

a) Devletçe yaptırılacak demiryolları, limanlar, barınaklar ve bunlarla ilgili teçhizat ve tesislerin, kıyı koruma yapıları, kıyı yapı ve tesislerinin ve hava meydanlarının ve bunlarla ilgili tesislerin alakalı kuruluşlarla işbirliği yaparak plan ve programlarını hazırlamak, gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri almak ve imkânları sağlamak, araştırma, etüt, istikşaf, proje, keşif, şartname ve inşaatları ile bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek, yapılmış olanların bakımı ve onarımlarının organizasyonu için esaslar hazırlamak,

b) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, özel idareler, hakikî ve hükmî şahıslarca yaptırılacak (a) bendinde yazılı işler ile teleferik, finiküler, şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro ve demoryollar, limanlar, hava meydanlarıyla ilgili tünel gibi tesislerin proje ve şartnamelerini incelemek ve onamak, şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin ülke ihtiyaçlarına uygun standartlaştırılması ve bakım üniteleri ile ilgili düzenleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak,

c) Yukarıda (a) ve (b) bentlerinde belirlenen işlerden her türlü kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, özel idareler, tüzel ve gerçek kişilerce yaptırılacak olanların proje ve şartnamelerini inceleyip tasdik etmek,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 9 uncu madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9 uncu madde kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü

MADDE 10. — Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğünün Görevleri Şunlardır :

a) Demiryolu taşımaları ile belediye sınırları dışındaki karayolları üzerinde yapılan karayolu taşımalarının ekonomik, teknik, sosyal ve millî güvenlik ihtiyaç ve amaçlarına uygun olarak yapılmasını ve bu hizmetlerin diğer ulaştırma hizmetlerine intibakını sağlayıcı tedbirleri almak,

b) Kara ve demiryolu ulaştırma hizmetlerinin gerektirdiği milletlerarası münasebetleri yürütmek, anlaşmalar ve karma komisyon çalışmalarını yapmak, kara ve demiryolu ulaştırmasında milletlerarası seviyede mevzuatı, teknolojik ve ekonomik gelişmeleri takip etmek ve kurallara uygun yeni çözümler geliştirmek,

c) Karayolu taşıma faaliyetinde bulunacak taşımacı, acente ve komisyoncuların yeterlilik şartlarını düzenlemek, gereken hallerde yetki belgesi vermek ve denetlemek,

d) Karayolu taşımacılığında kamu ve özel sektör tarafından yürütülen faaliyetlerin kamu yararı ve piyasa ihtiyaçlarına göre gelişmesini sağlayıcı tedbirleri almak, gerektiğinde taban ve tavan fiyatlarını tespit etmek ve uygulamayı denetlemek,

e) Karayolu ve demiryolu ulaştırmasında güvenli, kaliteli ve ekonomik hizmet sunmak için tedbirler almak veya aldırtmak,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 10 uncu madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10 uncu madde kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum :

Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü

MADDE 11. — Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğünün Görevleri Şunlardır :

a) Millî deniz politikasına uygun olarak deniz ticareti, deniz ticaret filosu ve gemi sanayiini teşvik edici tedbirler almak, su altı ve su içi canlı ve cansız kaynaklardan faydalanılması için koordinasyonu sağlamak,

b) Uluslararası seviyedeki deniz işleri ile ilgili hukukî, ekonomik, siyasî ve benzeri konuları koordine etmek,

c) Deniz konuları ile ilgili hizmet gören kurum ve kuruluşları, Devletin deniz politika ve stratejisi doğrultusunda yönlendirmek ve koordine etmek,

d) Deniz ve içsular ulaştırması ile liman, barınak ve iskelelerin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak yapılmasını, geliştirilmesini ve hizmetlerin birbirini tamamlayıcı bir şekilde yürütülmesini sağlamak,

e) İşletilmekte veya işletilecek olan liman ve iskelelerin çalışma durumlarını inceleyerek iyileştirilmelerini sağlamak, bütün limanların, barınakların tarama, temizleme ve şamandıralama işlerini tertiplemek ve yaptırmak,

f) Liman, kıyı ve içsularda ulaştırmanın düzenli yapılmasını sağlayacak kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

g) Seyahat, can, mal güvenliğinin sağlanması bakımından, tersane, liman, iskele, fener, radyofar, deniz işaretleri, cankurtaran istasyonları diğer tesisleri, kuruluşları inceleyip bunlar hakkında teklifler yapmak, bunlardan gerekli olanların yaptırılmasını sağlamak ve kamu kuruluşlarının bu işlerde yapacakları teklifler hakkında görüş bildirmek,

h) Türk gemileriyle yurt sularında ve dışında yapılacak ulaştırmaları, ülkenin genel ulaştırma ihtiyaçlarına göre düzenlemek ve denetlemek için gerekli kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

i) Türk ticaret filosunun ülke ihtiyaç ve isteklerine uygun olarak gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve limanlarımıza bağlı deniz araçları ile denizcilerin anakütüğünü tutmak ve denetlemek,

j) Tersanelerin faaliyetlerini denetlemek ve yönlendirmek,

k) Ülkenin içsularını genel ulaştırma ihtiyaçları bakımından incelemek, gereken tedbirleri teklif etmek ve denetlemek,

l) Denizyolları ulaştırmasında acentelik ve komisyonculuk işlerini düzenleyip teknik yönden denetlemek,

m) Türk gemilerinin yapılışını nitelik ve güvenlik bakımından düzenelmek ve denetlemek, ticaret gemilerini ölçtürmek ve can ve mal güvenliği bakımından denetimini yaptırmak, bu konularla ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

n) Denizci yetiştirme esaslarını incelemek ve belirlemek, denizcilik meslek kurslarının ders ve sınav programlarını ilgili bakanlıkların görüşlerini de alarak hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

o) Deniz kazalarını teknik ve mevzuat yönünden soruşturmak ve takip etmek,

ö) Deniz ulaştırması ile liman ve iskelelerin çalışmaları hakkında da istatistikler tutmak,

p) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 11 inci madde üzerinde Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Edip Özgenç'in söz istemi var.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın Edip Özgenç, buyurun efendim.

DSP GRUBU ADINA EDİP ÖZGENÇ (İçel) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bundan bir müddet önce hepimizin üzüntüyle izlediği bir UM denizcilik olayı meydana gelmişti. Onun sonucunda, olayın gelişmesi, içimizde bulunan bir değerli arkadaşımızın Yüce Divana sevk edilerek mahkûm olmasını neticelendirdi.

Şimdi bu acı ve üzüntü duyduğum olayın hemen arkasından, kafamda birtakım istifhamlar meydana geldi; Sayın Ulaştırma Bakanımızın, bu istifhamlarımıza, bu düşüncelerimize cevap verebileceği ümidiyle söz alma durumunda oldum.

Malumunuz üzere, bundan bir müddet önce - yanılmıyorsam 12 Eylül dönemine tesadüf ediyor - Başbakanlığa bağlı Deniz İşleri Müsteşarlığı vardı. Daha sonra Deniz İşleri Müsteşarlığı kaldırıldı ve Başbakanlık bünyesinde Deniz İşleri Başkanlığı kuruldu. Öyle bir başkanlık kuruldu ki, bunun başkanını bile tayin etmedik, uzun müddet başkanlık makamı boş kaldı Daha sonra, bu da kaldırılıp, Ulaştırma Ba-

kanlığı bünyesinde Deniz Ulaştırma Genel Müdürlüğü faaliyetleri içerisine sokulmak suretiyle, bir Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü ihdas edildi.

Biliyorsunuz, Başbakanlığa bağlı olan Deniz Müsteşarlığı veya bir evvelki ismiyle Deniz İşleri Başkanlığı, fonksiyonunu icra ederken, Tarım Bakanlığıyla, Sanayi Bakanlığıyla, Ulaştırma Bakanlığıyla, Dışişleri Bakanlığıyla, petrol nakliyatı ile, Devlet Planlama Teşkilatı ile genel bir koordinasyon yapmak suretiyle, Başbakanı bilgilendirmek ve olması muhtemel birtakım usulsüzlüklere, Türk deniz alaka ve menfaatlerini haleldar edebilecek nitelikteki durumlara Başbakanlık kanalıyla el atabilme imkânı vardı. Şimdi bu sistemle, bu koordinasyonu nasıl yapacağız? Kamu iktisadî devlet teşebbüslerinin ve kamu kuruluşlarının deniz yoluyla yaptıkları ithalat ve ihracatların azamî nispette Türk deniz ulaştırma filosuyla yapılmasını hangi örgüt yapacak? Türk denizciliğini kim koruyacak? Kısaca, Başbakanlık bünyesindeki - eski ismiyle - Denizcilik Müsteşarlığının fonksiyonunu kim yerine getirecek, Türkiye'nin tüm deniz alaka ve menfaatlarını kapsayacak şekilde döviz kaybı nasıl engellenecek? Gemi alımında ve taşımasında olması muhtemel bir yolsuzluğu nasıl tespit edeceğiz? Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü, bu saydığım ana fonksiyonun sadece bir bölümünü taşıyor. Filvaki, madde metni oldukça geniş ele alınmış olmakla birlikte, bu söylemiş olduğum ve esas üzerinde durulması icap eden ana fonksiyonun ne suretle cereyan edeceği, ne suretle korunabileceği yolunda bir açıklık yok, bilakis yuvarlak bir ifade var.

Muhterem arkadaşlarım, bu sistem, kanaatimize göre, yanlıştır; zira, hükümetlerin geleneksel çalışmasında, bir bakanın diğer bir bakanı kontrol ve murakabe etmesi diye bir olay yoktur. Bakanlar Kurulundaki bakan üyelerin hepsi, umumiyetle birbirleriyle tam bir diyalog içerisindedir. Allah korusun, hiçbir kimseye herhangi bir şekilde bir suç isnat etmek istemiyorum; ama geçmişte yaşadığımız olaylar bunu gösteriyor, bazı örnekler var; örneğin Um Denizcilik olayı. Bunu bırakalım, başka bir olay daha: Bir petrol nakliyesi durumu söz konusu olduğunda, birinin 8 dolar olarak teklif ettiğini, birinin de gelip 8 dolar 40 sent olarak teklif ettiğini düşünelim. Diyelim ki, biz tuttuk, 8 dolar 40 sentlik teklifi kabul ettik. Bu, ülkenin döviz kaybını icap ettirecek bir durum yaratmıyor mu? Bunu, herhangi bir suç isnat etmek için söylemiyorum, bir misal veriyorum. Şimdi düşünün ki, Sayın Kâzım Oksay'ın başında bulunduğu Devlet Bakanlığı bünyesindeki petrol nakliyatı sırasında böyle bir durum söz konusu oldu; acaba Ulaştırma Bakanı buna müdahale edebilecek mi? Geleneksel çalışma şekli, kanaatime göre, bu müdahaleyi pek mümkün kılmayacak. İşte onun için, bakanlıkların üstünde bir Başbakanlık kurulmuştur ve Başbakanlık bu koordinasyonu temin edecektir. Başbakan bu koordinasyonu nasıl temin edecek? Başbakanın bunu temin edebilmesi için, bu konuda yeterli bilgi sahibi olabilen, her türlü tehditten, her türlü politik baskıdan azade edilmiş bir müsteşarlık, Başbakanlığa direkt bağlı bir teşkilat gereklidir. Bu teşkilatın giderek ortadan kaldırılması, direkt olarak sadece Ulaştırma Bakanlığına bağlı tutulması, ister istemez, ileride doğması muhtemel birtakım endişeleri meydana getirecek ve yaratacaktır. Nitekim, 12 Eylül Hükümeti sırasında bu müsteşarlık Türk denizciliğinin hak ve menfaatlerinin korunmasında üstün bir görev yapmıştır.

Bunu kaldırmakla, üzülerek söylemek icap ederse, Türk deniz alaka ve menfaatlerine ileride-Allah korusun, düşünmüyoruz - ters düşecek veya düşmesi muhtemel haksızlık ve yolsuzluklara imkân verilmesi tehlikesini yaratabilecek bir sistemin içerisine girmiş olduğumuz için, bu maddenin geri alınarak, yeniden ele alınmasını ve icap ederse, tekrar Başbakanlığa bağlı olarak Denizcilik Müsteşarlığı ismiyle yeni bir kuruluşun kurulması yolunda bir çalışma yapılmasının daha mantıksal olabileceği düşüncesindeyim.

Bu nedenle söz aldım; beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Özgenç.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Sayın Başkanım, yerimden bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN — Tabiî, buyurun Sayın Bakan.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kuruluşun Bakanlığımız bünyesine alınmasındaki isabeti Sayın Özgenç'in konuşması da göstermiştir. Zira, farklı görevler izafe edilmektedir; yani âdeta bir denetim kurulu gibi... 11 inci maddeyi dikkatle tetkik edersek (a), (b), (c) bentleri, bugüne kadar bu kuruluşun yapması gereken görevleri göstermektedir. Burada da Sayın Özgenç'in sözünü ettiği geniş yetkiler yoktur. Yani denetim mekanizması; ki (d) bendinden itibaren olan maddeler de zaten Ulaştırma Ba-

kanlığı tarafından yerine getirilen konulardır. Verdiği misalde de: DİTAŞ'ta herhangi bir yolsuzluk olmuşsa, oradaki merci, her şeyden önce adlî merciler olduğu gibi, bağlı olduğu bakanlığın müfettişleri zaten devreye girecektir. Bu kuruluşun, ne Deniz Müsteşarlığı döneminde, ne de halihazırda böyle görevi söz konusu değildir.

«a) Millî deniz politikasına uygun olarak deniz ticareti, deniz ticaret filosu ve gemi sanayiini teşvik edici tedbirleri almak, su altı ve su içi canlı ve cansız kaynaklardan faydalanılması için koordinasyonu sağlamak,

b) Uluslararası seviyedeki deniz işleriyle ilgili hukukî, ekonomik, siyasî ve benzeri konuları koordone etmek,

c) Deniz konuları ile ilgili hizmet gören kurum ve kuruluşları, Devletin deniz politikası ve stratejisi doğrultusunda yönlendirmek ve koordone etmek.» diyor.

Görevi bu kadardır ve bunun dışında Sayın Özgenç'in izafe ettiği görevlerin hiçbiriyle teçhiz edilmemiştir. Denetim yapmak, çeşitli bakanlıkların görevidir. Yolsuzluk nerede varsa, ilgili merci müracaat eder; yani böyle bir koordinasyon görevi de söz konusu değil. Zaten bu da göstermektedir ki, farklı görevler izafe edildiği zaman veya kamuoyunda böyle bir düşünce meydana geldiği zaman, zaman içinde, tabiî bu göreve de aksetmektedir. İsminin, «Deniz İşleri Müsteşarlığı» olması veya «Deniz İşleri Başkanlığı» olması, sebebiyle, kendini sadece bu kanun maddesindeki konularda değil, bütün konularda yetkili addetmektedir. Dolayısıyla, denizle ilgili bütün hükümler burada toplanmış olmaktadır, bir koordinasyon problemi de ortada kalmamaktadır.

Diğer taraftan, bakanlıklar, sadece bu alandaki faaliyetlerinde değil, bütün faaliyetlerinde diğer bakanlıklarla da koordinasyon içinde bulunmak zorundadır; sadece Başbakanlığa bağlı kuruluşlar değil, sözgelimi Ulaştırma Bakanlığı, bir hava ulaştırma planı yapıyorsa, Turizm Bakanlığıyla mutlaka işbirliği ve koordinasyon yapmak mecburiyetindedir. Yani bunun için, illa hava kuruluşunun veya Türk Hava Yollarının, Başkanlığa bağlı olması gerekmez.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Ayhan Fırat, sorunuzu alayım.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, sorum gayet basit: Önümüzdeki metnin solunda Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu metni var ve sağ tarafında da Anayasa Komisyonu metni var. Anayasa Komisyonu metin koyduğuna göre, bir değişiklik yapmış olması lazım. Ben, bu değişikliği bulamadım. Sayın Komisyon Başkanı, hangi noktada değişiklik yapıldığını acaba söylerler mi?

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Müsaade ederseniz ben de açıklayabilirim; (a), (b), (c) fıkralarındadır. «Millî deniz politikasına uygun olarak tespit edilen...» diyor; (a) fıkrasının «tespit edilen» ibaresi kaldırılmıştır.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Anladım, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Başka soru?.. Yok.

11 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : 11 inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11 inci madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 12. — Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Sivil havacılık faaliyetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal gelişmelere, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını ve geliştirilmesini sağlayacak esasları tespit etmek ve uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Türkiye hava sahasında faaliyette bulunan sivil uçakların uçuşa elverişlilik şartlarını tayin etmek ve belgelerini tanzim ederek sicillerini tutmak, müretteb at ehliyetlerini mevzuata göre denetlemek,

c) Türk sivil havacılık sahasında görev alan ve ihtisası dolayısı ile gerekli görülen personelin ehliyet şartlarını tayin etmek ve lisanslarını tanzim ederek sicillerini tutmak,

d) Yurt içinde ve dışında hava ulaştırma faaliyetlerinde bulunmak isteyen Türk ve yurt içinde ulaştırma faaliyetlerinde bulunmak isteyen yabancı gerçek veya tüzelkişilere verilecek izinlerin esaslarını ve şartlarını hazırlamak, faaliyetlerini denetlemek,

e) İlgili kuruluşların görüşlerini almak suretiyle, Türkiye hava sahasında sivil uçakların seyrüseferini, trafik haberleşme hizmetlerini kamu güvenliği bakımından düzenlemek, denetlemek, gerekli tedbirleri almak ve aldırtmak,

f) Hava seyrüsefer güvenliği bakımından hava meydanlarının teknik niteliklerini ve işletme esaslarını tayin etmek ve uygulamaları denetlemek,

g) Milletlerarası sivil havacılık sahasındaki gelişmeleri takip ederek ülkemiz sivil havacılık faaliyetle-

rinde bu gelişmelerin uygulanması için tedbirler almak, sivil havacılıkla ilgili planların hazırlanmasını sağlamak ve uygulaması ile ilgili faaliyetlerde diğer milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak,

h) Türkiye hava sahasında hava arama ve kurtarma hizmetlerinin yapılması hususunda ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlamak ve sivil havacılık kazalarını tahkik etmek, tahkikat sonuçlarına göre gerekli tedbirleri almak,

i) Sivil havacılık eğitim müesseselerinin kuruluş ve çalışma esaslarını tayin etmek ve denetlemek,

j) Sivil havacılık faaliyetleri ile ilgili olarak konulmuş mevzuat ve kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzelkişiler hakkında kanunî yollara başvurmak,

k) Hava ulaştırması konusunda milletlerarası ikili ve çok taraflı antlaşmaların uygulanmasını takip etmek, bunlarla ilgili çalışmalara katılmak,

l) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

12 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 12 nci madde kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

Haberleşme Dairesi Başkanlığı

MADDE 13. — Haberleşme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Posta ve telekomünikasyon iş ve hizmetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını ve geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayıcı esas ve prensipleri tespit etmek, uygulamasını takip etmek ve denetlemek,

b) Haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak, bu konularda koordinasyonu sağlamak,

c) Devlet İşletmeleri ile iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri, özel idareler, belediyeler, yerli ve yabancı gerçek ve tüzelkişiler tarafından yapılan haberleşme işlerini kanunlarla bakanlığa verilen görev esasları dairesinde düzenlemek, uygulamasını denetlemek ve koordinasyonu sağlamak,

d) Ülkemizin üyesi bulunduğu haberleşme konusu ile ilgili milletlerarası birlik ve kuruluşların çalışmalarına katılmak ve kararlarının uygulanmasını takip etmek ve sağlamak, haberleşme ilişkilerini düzenlemek,

e) Yurt içi ve yurt dışı posta ve telekomünikasyon ücret tarifelerini incelemek, değerlendirmek ve bu hususlara dair yardımcı çalışmalar yapmak,

f) Haberleşme cihazları sanayii imalat alanlarını, kapasiteleri ve bu sanayii ile ilgili gelişmeleri takip etmek,

g) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 13 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... 13 üncü madde kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum :

Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı

MADDE 14. — Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların ücret tarifelerini incelemek ve bunlar arasında hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre uyumlu ve tamamlayıcı bir ücret sistemini kurmak konu ile ilgili istatistikleri toplamak,

b) Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretlerin düzenlenmesini sağlamak,

c) 20 Nisan 1341 tarih ve 618 sayılı Limanlar Kanunu ile 13 Nisan 1936 tarih ve 3004 sayılı İskelelerin Ne Suretle İdare Edileceğine Dair Kanuna tabi liman ve iskelelerde uygulanacak ücret tarifelerini incelemek ve gerekli düzenlemeleri yapmak,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 14 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14 üncü madde kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 15. — Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini izlemek, bunların kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmek,

b) Bu faaliyetlerin plan ve program ilke ve hedeflerine uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

c) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 15 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15 inci madde kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum :

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Danışma ve Denetim Birimleri

Danışma ve Denetim Birimleri

MADDE 16. — Ulaştırma Bakanlığı Merkez kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri şunlardır :

a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,

b) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,

c) Hukuk Müşavirliği,

d) Bakanlık Müşavirleri,

e) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,

f) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.

BAŞKAN — Sayın Nalbantoğlu, söz isteminiz var. Şahsı adına Sayın Hilmi Nalbantoğlu, buyurun.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu maddede konuşmamın bir nedeni, ilerideki 20 ve 21 inci maddede Sayın Bakanım bazı değişiklikler yapma ihtiyacını duyarsa, ona önerge hazırlama imkânı vermek içindir.

Şimdi «Ulaştırma Bakanlığı Merkez kuruluşundaki danışma ve denetimleri şunlardır:» diyerek şöyle sıralanıyor :

«a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,

b) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,

c) Hukuk Müşavirliği,

d) Bakanlık Müşavirleri,

e) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,

f) Dış İlişkiler Daire Başkanlığı.»

Burada (d) fıkrasındaki Bakanlık Müşavirleri -ki, 20 nci maddede göreceğiz, 10 kişi tayin edilebiliyor- ile (e) fıkrasındaki Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğini bir fıkra halinde birleştirelim diyorum. Sayın Bakanımız, buradaki 10 müşavirden birisini veya ikisini «Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği» şeklinde çalıştırabilir. İlle bir isim, bir oda, bir masa teşkil etme gereği, bence yok.

Niye bu önerimi yapıyorum?. Gerekçesi şu : «Bakanlık müşavirleri diye 20 nci maddede, «Bakanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakana yardımcı olmak üzere on bakanlık müşaviri görevlendirilebilir» denmektedir; ayrıca, ikinci fıkrada da, «Bakanlık müşavirleri bakanlık makamına bağlıdır» denmektedir. Bu müşavirlerin, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakana yardımcı olacağı belirtiliyor. Diğer bakanlıkların bazılarında on tane, bazılarında ise üç tane müşavir vardır; bunu da biliyoruz.

Bu konu, 16 ncı madde ile ilgili diye arz etmek istedim; Sayın Bakanım, bu konuyu düzeltmek üzere bir önerge hazırlığı yaptırabilir.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ile ilgili 21 inci maddede, bu müşavirliğin görevleri belirlenmiş; ancak, ne kadar müşavir çalıştırılacağını veya atanacağını belirlememiş. Görevleri üç fıkra halinde şöyle sıralanmıştır :

«a) Basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak,

b) Bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak,

c) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.»

İlk iki fıkra gayet iyi; ama burada bir adet de belirlenmemiş. Bu işe bir kişi de yeter, belki beş kişi de lazım olabilir; ancak, yukarıda belirttiğim gibi, 20 nci maddede «on bakanlık müşaviri görevlendirilebilir» dendiğine göre, 20 ve 21 inci maddeleri birleştirelim; Sayın Bakan on tane kadar müşavir görevlendirsin; bunların üçüne Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği hizmetlerini versin. «Komisyonda sizin gözünüzden mi kaçtı» diyebilirsiniz; ama kaçıyor işte; çünkü, komisyonda her şeyi iyice inceleyerek bir fikir yürütemiyoruz.

Tecrübelerime istinaden bu konuyu arz ettim. Bu konuda bir de önergem vardır. Sayın Bakanım da bu fikrimi kabul ederse, bir önerge hazırlığı yaptırır mı yaptırmaz mı; o kendi bilecekleri bir iştir.

Saygılar sunarım, sağolun.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Nalbantoğlu. Bir önerge vardır, okutup işleme koyuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 532 sıra sayılı yasa tasarısının Madde 16'daki (e) fıkrasının çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe : Maddenin (d) fıkrasında Bakanlık Müşavirleri öngörüldüğüne göre, bu müşavirlerden birisi (Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri olarak) görevlendirilebilir. Bu şekilde merkez yerleşmesinde oda, masa, sandalye, telefon tasarrufu sağlanmış olur.

Yasa tasarısının madde 20 ve 21'deki bu müşavirliklerin görevleri göz önüne alınırsa bu birleşmenin uygun olacağı anlaşılır. Kaldıki (Bakanlık Müşavirle-

ri) on adet olup (Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği) için adet belli değildir. Sadece görevleri sayılmıştır.

Hilmi Nalbantoğlu Erzurum	Mustafa Çelebi Hatay
F. Fahrettin Özdilek Konya	Bahriye Üçok Ordu

Cevdet Karslı
Giresun

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz.

Hükümet?...

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyor; önerge sahibi önergesini açıklamıştı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16 ncı madde kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 17. — Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emir veya onayı üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar :

a) Bakanlık teşkilatı ile bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet işlemleri ile ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun olarak çalışmasını temin etmek maksadı ile gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Özel kanunlarla verilen benzeri görevleri yapmak,

d) Bakan tarafından verilen konularda araştırma, inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek,

Teftiş kurulunun ve müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükte düzenlenir.

BAŞKAN — 17 nci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17 nci madde kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum :

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 18. — Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa hükümet programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak bakanlığın ana hizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması, gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmî araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, bakanın onayını aldıktan sonra devlet planlama teşkilatına göndermek,

c) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi için insan, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere bakanlık bütçesini plan ve program esaslarına göre hazırlamak ve uygulamasını takip etmek,

d) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak, bakanlık hizmetleriyle ilgili gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

e) Kalkınma plan ve programları ile bakanlık yıllık çalışma programlarının uygulanmaları sırasında, bakanlık teşkilatında ortaya çıkan çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları bakanlık veya bakanlıklar arası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama sunmak, organizasyon ve metot hizmetlerini yürütmek,

f) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek,

g) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun teklifleri hakkında bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

h) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak,

i) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.

BAŞKAN — 18 inci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18 inci madde kabul edilmiştir.

19 uncu maddeyi okutuyorum :

Hukuk Müşavirliği

MADDE 19. — Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın diğer birimlerinden sorulan hukukî konular ile hukukî, malî, cezaî sonuçları doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek,

b) Bakanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,

c) 8 Ocak 1943 tarih ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adlî ve idarî davalarda gerekli bilgileri hazırlamak ve hazineyi ilgilendirmeyen idarî davalarda bakanlığı temsil etmek,

d) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli hukukî teklifleri hazırlamak ve bakana sunmak,

e) Bakanlık kuruluşları tarafından hazırlanan veya diğer bakanlıklardan yahut Başbakanlıktan gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hukukî açıdan inceleyerek bakanlık görüşlerini bildirmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 19 uncu madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 19 uncu madde kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

Bakanlık müşavirleri

MADDE 20. — Bakanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakana yardımcı olmak üzere on bakanlık müşaviri görevlendirilebilir.

Bakanlık müşavirleri bakanlık makamına bağlıdır.

BAŞKAN — 20 nci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Soru sormak istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Nalbantoğlu, sorunuzu alayım.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Efendim, bu danışma ve denetim birimlerine üçüncü bölümde zaten değiniyor; Madde 16'da teftiş kurulu başkanlığından bahsediyor; diğerlerinde hiçbirinde demiyor ki, «Bakanlık müşavirleri bakanlık makamına bağlıdır.» Acaba, hukuk müşavirleri bakanlık makamına bağlı değil midir? Yani, bu maddenin son cümlesi fuzuli değil midir? Onun açıklamasını rica ediyorum.

BAŞKAN — Evet, neden orada denmiş de, diğer yerlerde denmemiş?

Buyurun Sayın Bakan.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Bu müşavirlik müessesesi, malum olduğu üzere, özel olmakta, doğrudan doğruya bakana bağlı olarak görev yapmaktadır; diğerleri. bu kanun ve genel mevzuat çerçevesinde hiyerarşi içinde görev yapmaktadır.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

20 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 20 nci madde kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum :

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 21. — Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri şunlardır :

a) Basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak,

b) Bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak,

c) Bakanlıkca verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 21 inci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

21 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 21 inci madde kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Milletlerarası ilişkilere ait konularda görevli kuruluşlarla sürekli temas halinde bulunmak, bunlar arasında koordinasyonu sağlamak,

b) Milletlerarası ilişkilerde ortaya çıkan meseleler hakkında inceleme ve araştırmalar yapmak ve yaptırmak, bunları değerlendirmek ve teklifleri hazırlamak,

c) Bakanlığın koordinatörlüğünde görevleri ile ilgili konularda teşkil edilen kurullara sekreterya hizmeti yapmak,

d) «Bakanlığın, bağlı ve ilgili kuruluşlarının milletlerarası ilişkilerini düzenleyip yürütmek, koordinasyonu sağlamak,

e) Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 22 nci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sorum var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Nalbantoğlu.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Efendim (a) fıkrasında, «Milletlerarası ilişkilere ait konularda görevli kuruluşlarla sürekli temas halinde bulunmak» deniyor. Burada genel bir anlam var. Acaba, «Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının milletlerarası ilişkilere ait konulardında görevli kuruluşlarla....» denilemez mi? Çünkü, milletlerarası ilişkilerde, bu Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, (a) fıkrası, tasarıda olduğu şekilde kabul edilirse, sanki hükümetin görevini de yüklenmiş oluyor.

BAŞKAN — Anlaşıldı efendim.

Buyurun Sayın Bakan.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Bakanlığın kuruluşu olduğuna göre, görevleri de bakanlıkla sınırlıdır; bu bakımdan bir sakınca yok. Ayrıca, Sayın Nalbantoğlu'nun ifade ettiği, «Bağlı ve ilgili kuruluşların milletlerarası ilişkilerini düzenleyip yürütmek» görevi, Anayasa Komisyonunun metninde vardır; onu da o karşılamaktadır.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — (d) bendinde var efendim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Bir önerge vardır; okutup işleme koyacağım.

Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 532 sıra sayılı yasa tasarısının 22 nci maddesinin (a) ve (b) fıkralarının başlarına (Bakanlığın, bağlı ve ilgili kuruluşlarının) eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Gerekçe : Bu maddenin (d) fıkrası yasanın amacına uygun ve doğru olarak yazılmıştır; (a) ve (b) fıkraları da, böyle yasa amacına uygun hale getirilmelidir.

Hilmi Nalbantoğlu Erzurum	Cevdet Karslı Giresun
Bahriye Üçok Ordu	E. Fahrettin Özdilek Konya

Mehmet Azizoğlu
Bursa

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?...

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Nalbantoğlu, deminki sorunuzla ilgili gerekli açıklama var.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Yardımcı Birimler

Yardımcı birimler

MADDE 23. — Ulaştırma Bakanlığı Merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır :

a) Personel Dairesi Başkanlığı,

b) Eğitim Dairesi Başkanlığı,

c) İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı,

d) Savunma Sekreterliği,

e) Özel Kalem Müdürlüğü.

BAŞKAN — 23 üncü madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24 üncü maddeyi okutuyorum :

Personel Dairesi Başkanlığı

MADDE 24. — Personel Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın insan gücü planlaması ve personel politikası ile ilgili çalışmaları yapmak, personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,

b) Bakanlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işleriyle ilgili işleri yapmak,

c) İşçi - İşveren ilişkileri konusunda bağlı ve ilgili kuruluşların çalışmalarını takip ve koordine etmek,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 24 üncü madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum :

Eğitim Dairesi Başkanlığı

MADDE 25. — Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile ilgili eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek,

b) Bakanlık merkez teşkilatı personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,

c) Bakanlık personelini yurt içinde ve yurt dışında yetiştirmek için hizmet içi eğitim merkezleri ve meslekî örgün eğitim kursları açmak ve yönetmek,

d) Eğitim faaliyetleri ile ilgili dokümantasyon, yayın ve arşiv hizmetlerini yürütmek, kitaplığı yönetmek,

e) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 25 inci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25 inci madde kabul edilmiştir.

26 ncı maddeyi okutuyorum :

İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 26. — İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,

b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralama, satın alma işlemlerini yürütmek,

c) Bakanlığın malî işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,

d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,

e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,

g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenleri bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak,

h) Bakanlıkça verilecek direktif ve emirleri ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,

i) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,

j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,

k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

l) Bakanlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

BAŞKAN — 26 ncı madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 26 ncı madde kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum :

Savunma Sekreterliği

MADDE 27. — Savunma Sekreterliği özel kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yapar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Önerge yok.

27 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27 nci madde kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum :

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 28. — Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını yürütmek,

b) Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,

c) Bakanın ziyaret, davet, karşılama, uğurlama ve ağırlama, millî ve dinî bayramlarla ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek,

d) Bakanca verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — 28 inci madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28 inci madde kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

BEŞİNCİ BÖLÜM
Sürekli Kurul

Ulaştırma Şûrası

MADDE 29. — Ulaştırma Şûrası, Ulaştırma Bakanının veya müsteşarının başkanlığında Devlet Planlama Teşkilatı ile resmî ve özel sektöre mensup iktisadî, malî, meslekî, ilmî, idarî ve hukukî sahalarda yetkili ilim ve iş adamları arasından Ulaştırma Bakanı tarafından seçilecek üyelerden meydana gelir.

BAŞKAN — 29 uncu madde üzerinde söz isteyen? Sayın Hilmi Nalbantoğlu, buyurun.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, burada bir
konuyu izah etmek için söz aldım.

Madde 29'u eğer dikkatli incelerseniz arkadaşlar, «Ulaştırma Şûrası, Ulaştırma Bakanının veya Müsteşarının başkanlığında, Devlet Planlama Teşkilatı ile, resmî ve özel sektöre mensup -yani resmî sektör de var, özel sektör de var- iktisadî, malî,

meslekî, ilmî, idarî ve hukukî sahalarda yetkili o da doğru- ilim ve iş adamları arasından...»

Bir kere, bu, «ilim» kelimesi fazla, bir; bir de, yukarıda ««resmî ve özel sektöre mensup» dedikten sonra, özel sektör içerisine işadamları da girer, çiftçiler de, tüccarlar da. Ulaştırma Şûrası iktisadî, malî, mesleki, ilmî, idarî, hukukî sahalarda yetkili kişilerden Ulaştırma Bakanı tarafından seçilecek üyelerden meydana gelir» Yani, bu «İşadamları arasından» diyerek, illâ bu kanunu da işadamlarının etkisi altına sokmakta ne yarar görüyorsunuz?

Bence, bu kelimeler fazla. Ayrıca, bu «İşadamları» deyimi de zaten fazla. Biliyorsunuz, size diyorlar ki: «Holdinglerin bilmem ne idare ettiği hükümetsiniz.»

Bu kanunları da lütfen böyle çıkarmayın.

RIZA ÖNER ÇAKAN (Zonguldak) — Yani, işadamları olmayacak mı Türkiye'de?

HİLMİ NALBANTOĞLU (Devamla) — Efendim, işadamlarını saymışsınız burada.

Resmî ve özel sektöre mensup iktisadî, malî, meslekî, ilmî, idarî ve hukukî sahalarda her türlü yetkili kişileri seçin. Seçiyorsunuz da; bunlar arasından Ulaştırma Bakanımız seçecek. Ne bileyim, bir ziraatçıdan seçmesin de, işadamından, fabrikatörden, holdingçiden seçsin, o başka mesele; ama burada zikredilmesi ayıptır.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Nalbantoğlu.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Soru?.. Yok.

29 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. 29 uncu madde kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum :

Ulaştırma Şûrasının görevleri

MADDE 30. — Ulaştırma Şûrasının görevleri şunlardır :

a) Ulaştırma sistemlerini ülkenin sosyal ekonomik ve coğrafî yapısına ve topyekûn savunma ihtiyaçlarına uygun hale getirmek amacıyla yapılmış incelemeleri tartışarak bu hususlaki tavsiyelerini bakanlığa sunmak,

b) Bakanlığın çeşitli işlemlerinde, kendi uzmanlıklarına göre faaliyette bulunan araştırma ve geliştirme kurullarının hazırlayacakları plan ve etütleri inceleyip görüş bildirmek,

c) İşletmeler arasında koordinasyon ve uyum sağlamak amacıyla gereken tedbirleri tavsiye etmek,

d) Bakanlık kuruluş ve görevlerine ait kanunlarda yazılı görevlerle ilgili olmak üzere sunulacak teklifleri inceleyerek sonuçlarını ve tavsiyelerini bakanlığa sunmak,

e) İncelenmesine bakanlıkça gerek görülen diğer işler hakkında görüş bildirmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Şûranın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — 30 uncu madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... 30 uncu madde kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum :

ÜÇÜNCÜ KISIM
Taşra Teşkilatı

Taşra teşkilatı

MADDE 31. — Bakanlık, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

BAŞKAN — 31 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 31 inci madde kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ KISIM
Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 32. — Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların her kademedeki yöneticileri, yapmakla yükümlü bulundukları hizmet veya görevleri, Bakanlık emir ve direktifleri yönünde mevzuata, plan ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst yönetici kademeye karşı sorumludur.

BAŞKAN — 32 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 32 nci madde kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum :

Koordinasyon ve işbirliği konusunda bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu

MADDE 33. — Bakanlık anahizmet ve görevleri ile ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu ku-

rum ve kuruluşlarının uyacakları esasları, yürürlükteki mevzuata uygun olarak belirlemekle kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara danışma ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

BAŞKAN — 33 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 33 üncü madde kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum :

Mahallî idarelerle koordinasyon sorumluluğu

MADDE 34. — Bakanlık, hizmet alanına giren konularda mahallî idarelerle koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

BAŞKAN — 34 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

34 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 34 üncü madde kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum :

Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi

MADDE 35. — Bakanlık, kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idarî metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkilidir.

BAŞKAN — 35 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 35 inci madde kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum :

Yetki devri

MADDE 36. — Bakan, Müsteşar ve her kademedeki bakanlık ve kuruluş yöneticileri, sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

BAŞKAN — 36 ncı madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 36 ncı madde kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum :

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 37. — 23.4.1981 gün ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atanmaları Bakan tarafından yapılır.

Ancak, Bakan bu yetkilerini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.

Bakanlık ilgili kuruluşlarının kuruluş kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

BAŞKAN — 37 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 37 nci madde kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum :

Kadrolar

MADDE 38. — Kadroların tespiti, ihdası, kullanılması ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar genel kadro ve usulü hakkında kanun hükmünde kararname hükümlerine göre düzenlenir.

BAŞKAN — 38 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 38 inci madde kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum :

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 39. — 27.6.1945 tarih ve 4770 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Görevleri ve Kuruluşu Hakkında Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapılmasına ve bazı maddeler eklenmesine dair 20.3.1954 tarih ve 6382 sayılı Kanun ve 19.10.1960 tarih ve 101 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Yüksek İstişare Kurulu Teşkiline Dair Kanun, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin (j) bendi ve 17 nci maddesi ile 3056 sayılı Kanuna ekli cetvelin anahizmet birimleri bölümünün 10 uncu sırası, 9.11.1986 tarih ve 3322 sayılı Kanunun 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile 6 ncı maddesinin son fıkrası ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — 39 uncu madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 39 uncu madde kabul edilmiştir.

«Geçici Hükümler» bölümünde, Geçici Madde 1'i okutuyorum :

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — «13.12.1983 tarih ve 182 sayılı, 8.6.1984 tarih ve 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ve bu Kanun ile yapılan yeni düzenlemeler sebebi ile kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler. Eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları, yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslara bağlı olarak saklı tutulur.»

BAŞKAN — Geçici Madde 1 üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici Madde 1 kabul edilmiştir.

Geçici Madde 2'yi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

BAŞKAN — Geçici Madde 2 üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici Madde 2 kabul edilmiştir.

Geçici Madde 3'ü okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 3. — Bakanlık taşra teşkilatı bu Kanunun 31 inci maddesinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler mevcut taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

BAŞKAN — Geçici Madde 3 üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. .Etmeyenler... Geçici Madde 3 kabul edilmiştir.

Geçici Madde 4'ü okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılıncaya kadar Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında değişen ya da yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir.

«Bu maksatla Bakanlığın teklifi, Maliye ve Gümrük Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının görüşlerine dayanılarak kadro ihdas ve iptal etmeye, mevcut kadrolardan sınıf, unvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

BAŞKAN — Geçici Madde 4 üzerinde söz isteyen?..

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Nuri Üzel, buyurun efendim.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının bu geçici maddelerinin getirdiği bazı hususları, teşkilatta yaratabileceği ayrılıklar bakımından dikkat çekici olarak görmekteyim. Halen uygulamada bu kadro değişikliklerinin getirebileceği neticeler, personelin büyük bir kısmı tarafından şikâyet edilmekte olduğu üzere, sözleşmeli personele dönülmek suretiyle, kadrolu personelin ve yıllar yılı hizmet vermiş olan kişilerin hâlâ barem içerisinde kalmak suretiyle sözleşmeli personel ile aralarındaki derin ayrılığı ve uçurumu ortaya çıkarmamasını temenni ediyorum.

Özellikle demiryollarında yetişmek son derece güçtür ve uzun yıllar ister. Bir demiryolcunun yetişmesi yalnız kendisine mevdu bir gar müdürlüğü, gar müdür muavinliği; rezerv işlerine bakan kişiler olarak değil, tüm sinyalizasyon tertibatına varıncaya kadar dikkatlerini tamamiyle teksif eden personel olarak yetişmektedirler. En küçük bir hatanın büyük can kayıplarına mal olduğu görülmektedir. Demiryolu kazaları ağır kazalardır ve dolayısıyla personelinin yüklendiği mesuliyet de oldukça ağırdır; fakat buna mukabil bugün için bir çok istasyonlarda, birçok garlarda demiryolcularla olan görüşmelerimizde, aralarında ücret bakımından büyük farklılıklar meydana geldiğini ve sözleşmeli personelin tayini ile de huzursuzluklarının arttığını söylüyorlar. Öyle ki, 30-35 senesini vermiş olan bir demiryolcunun bugün için almakta olduğu 40-50 bin liralık ücrete mukabil sözleşmeli olarak atanan bir personele 87 bin lira veriliyor ve bu sözleşmeli olarak atanan personelin de demiryollarıyla ilgisi olmayan görevlerden geldiği görülüyor.

O itibarla, geçici maddelerle düzenlenmekte olan bu statü içerisinde -öyle zannediyorum ki- bakanlığın, personel arasındaki bu ayrıcalıkları ve derin ayrılıkları önleyecek şekilde bu geçici maddelerin kullanılmasına itina etmesini yürekten diliyorum.

Bu geçici maddelerin uygulaması sırasında, Ulaştırma Bakanlığının elbette ki -maddede de atıf yapıldığı üzere- Maliye Bakanlığıyla olan ilişkileri ve dolayısıyla da Personel Dairesiyle olan ilişkilerinde, özellikle Devlet Demiryollarında halen çalışmakta

olan bareme tabi normal kadrolu personelle sözleşmeli çalışanlar arasındaki derin uçurumları giderecek şekilde ücretlerinin herhalde en aşağı sözleşmeli personelin aldığı ücretler seviyesine çıkartılmasına büyük bir dikkat ve özen gösterileceği umidindeyim. Bakanlıktan bu düzenlemeleri tüm demiryolu camiasının beklemekte olduklarını da arz etmekteyim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Üzel.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Sayın Başkan, ufak bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ULAŞTIRMA BAKANI VEYSEL ATASOY (Zonguldak) — Sayın Uzel'in ifade ettiği hususun, bu geçici maddeyle hiçbir ilgisi yoktur. Demiryolları personeli, malum olduğu üzere, kendi bünyesi içinde maaş almaktadır; madde, sadece bu kanunda değişiklik yapılan daire başkanlığı gibi, genel müdürlük olan kurumlarda kadro alması bakımından prosedürü göstermektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Geçici madde 4 üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Geçici madde 4'ü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Geçici madde 5'i okutuyorum ::

GEÇİCİ MADDE 5. — Başbakanlık bünyesinde bulunan Deniz İşleri Başkanlığının personeli ve kadroları Ulaştırma Bakanlığına devredilmiştir.

Bu Kanunun Geçici 1 inci Maddesi hükmü bu personel hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geçici 5 inci madde kabul edilmiştir.

40 ıncı maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 40 ıncı madde kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 41 inci madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü oylanmadan önce oyunun rengini açıklamak isteyen sayın milletvekili var mı? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiş ve tasarı kanunlaşmıştır. (Alkışlar)

3. — Erzurum Milletvekili Sabahattin Aras, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt, Afyon Milletvekili Metin Balıbey, Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve Balıkesir Milletvekili Fenni İslimyeli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Çorum Milletvekili İhsan Tombuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344 ve 344'e 1 inci Ek) (1)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, gündemin «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmının görüşmelerine sırasıyla devam ediyoruz.

3 üncü sıradaki İçtüzük teklifi, çarşamba günleri özel olarak görüşüldüğü için bugün görüşülemiyor.

4. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, 25.8.1971 Tarih ve 1475 Sayılı İş Kanununun 25 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/330) (S. Sayısı : 512)

BAŞKAN — 4 üncü sırada, Manisa Milletvekili Sayın Abdullah Çakırefe'nin, 25.8.1971 Tarih ve 1475 Sayılı İş Kanununun 25 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Komisyon?.. Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

5. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Arıcılık Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/348) (S. Sayısı : 514)

BAŞKAN — 5 inci sırada, İçel Milletvekili Sayın Edip Özgenç'in, Arıcılık Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Komisyon?.. Yok.

---

(1) 344 ve 344'e 1 inci Ek S. Sayılı basmayazılar 14.1.1987 tarihli 54'üncü Birleşim Tutanağına eklidir.

Görüşme ertelenmiştir.

6. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, İpekböcekçiliği Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/139) (S. Sayısı : 515)

BAŞKAN — 6 ncı sırada, İçel Milletvekili Sayın Edip Özgenç'in, İpekböcekçiliği Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Komisyon?.. Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

7. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.10.1983 Tarihli ve 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/319) (S. Sayısı : 526)

BAŞKAN — 7 nci sırada, Eskişehir Milletvekili Sayın Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.10.1983 Tarihli ve 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Komisyon?.. Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

8. — 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bağçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun teklifleri ve İçişleri; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/808, 2/231, 2/306, 2/365) (S. Sayısı : 531 ve 531'e 1 inci Ek)

BAŞKAN — 8 inci sıradaki tasarı ve teklifler komisyona geri verilmiştir.

9. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/375) (S. Sayısı : 539) (1)

BAŞKAN — 9 uncu sırada, Adana Milletvekili Sayın Nuri Korkmaz ve 2 arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Komisyon?... Burada.

Hükümet?... Burada.

Komisyon Raporunun okunup okunmamasını oylarınıza sunuyorum: Komisyon Raporunun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Komisyon Raporunun okunması kabul edilmemiştir.

Teklifin tümü üzerinde SHP Grubu adına Sayın Ayhat Fırat. Buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; şu anda gündemin 9 uncu sırasında bulunan, Adana Milletvekili Sayın Nuri Korkmaz ve 2 arkadaşının, Siyasî Partiler Kanununa 3032 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci maddenin değiştirilmesine ait Kanun Teklifi üzerinde SHP Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım.

Önce şunu söyleyeyim: SHP olarak, partilere Hazineden yardım yapılmasından yanayız, bunu açıklıkla söyledik ve gene söylüyoruz; çünkü partiler kitle partileridir. Partiler, kitle partileri olduğu için, hitap ettikleri topluluğun düşüncelerini ve sıkıntılarını dile getirmek için çalışırlar; bunun için de paraya ihtiyaçları vardır. Bu paranın, belli bir miktarda Hazineden karşılanması doğaldır ve bu husus kanunlaşmıştır; ancak bu defa, Yüce Mecliste grup kuran bir partiye de yardım yapılması için bu teklif getirilmiştir.

Yalnız, bu teklifin gerekçesinde belirtilen bir ibare üzerinde hemfikir olmadığımızı söylemek isterim, o da şudur; «Devlet yardımından, yalnızca Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan veya 1983 - 1984 yıllarının olağan dışı koşulları altında seçimlere girebilmiş olan siyasî partilerin yararlanmaları, özellikle içinde bulunduğumuz geçiş döneminde büyük bir haksızlıktır. Öngörülen değişiklikle, bu haksızlık giderilip, siyasî partiler arasında adaletli bir dağıtım sağlanmıştır.»

Bu, tümüyle yanlıştır; çünkü 1983 - 1984 yıllarında, mevcut partilerin hepsi seçimlere girmiştir ve aldıkları oy oranında kendilerine yardım yapılmaktadır. Dolayısıyla, bunu olağan dışı koşulların bir gereği gibi görmek veya ona bağlamak - bence - yanlıştır.

(1) 539 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Şimdi partilere yapılan yardımın miktarı bütçenin 5 binde 1'i oranındadır ve bunun yüzde 70'i 1983 seçimlerinde partilerin aldığı oya göre, çıkardıkları milletvekili sayısına göre, yüzde 30'u da 1984 mahallî seçimlerinde çıkardıkları il encümen üyesi sayılarına göre dağıtılmaktadır. Bu, aşağı yukarı 1987 yılın için, 2.2 milyar civarındadır. Burada, 1987 yılı için partilere düşen yardım miktarı da - eğer yanlış hatırlamıyorsam - ANAP'a 1 milyar 385 milyon lira civarında, SHP'ye 580 milyon lira civarında, Doğru Yol Partisine 64 milyon lira civarında ve Refah Partisine de 34 milyon lira civarında bir meblağdır.

Plan ve Bütçe Komisyonunda bir sayın milletvekilinin verdiği önerge kabul edilmiştir. Bu önergeye göre, Mecliste grubu bulunan partilere en az 100 milyon Türk Lirası civarında yardım yapılacaktır. Bu, şu anlama gelmektedir : Yeni grup kuran DSP'ye 100 milyon lira verilmesi ve Doğru Yol Partisi için de 64 milyon liranın 100 milyon liraya çıkartılması, iblağı vardır, yani 36 milyon lira ilavesi vardır, o da 100 milyon liraya çıkacaktır.

Burada bir haksızlık var mıdır, yok mudur? Bunun da münakaşası yapılabilir. Yalnız SHP için - haksızlık olduğunu söyleyenler için söylüyorum şu son yapılan ara seçimleri bile misal alsanız; aldığımız oy oranı yüzde 23 civarındadır, Doğru Yol Partisinin oy oranı da aynı civardadır - onlarınki yüzde 23'tür, bizimki yüzde 22,8'dir - ANAP'ın yüzde 33'tür, DSP'nin yüzde 8 küsurdur. Bu oranları toplarsanız, tümü yüzde 88 civarında olur. Yüzde 88 oranındaki oyu 2,2 milyara göre hesap ederseniz, yüzde 1 oy alan partiye takriben 25 milyon veya 26 milyon civarında bir meblağ düşer. Dolayısıyla, bizim aldığımız oy oranına göre bunu 26 milyon ile çarparsanız, 580 milyon lira civarına gelir, zaten bizim aldığımız da 585 milyon liradır. Ancak bu arada, Doğru Yol Partisinin aldığı oy oranına göre bunu çarparsanız, o da 585 milyon lira yapar; ama Doğru Yol Partisinin aldığı 64 milyon lira; şimdi bu 100 milyona çıkarılıyor. ANAP'ın aldığı oy oranına göre bu miktarı 26 veya 25 milyonla çarparsanız, o da 825 milyon veya 850 milyon civarında bir meblağ yapar. Yani, ANAP'ın aldığı meblağı 1986 yılında ara seçimde aldığı oya göre hesap edersenız, 521 milyon veya 550 milyon lira civarında bir fazlalık görürsünüz. Bence bu fazlalık, Doğru Yol Partisinin aldığı oy oranına göre - doğruyu söylediğim için söylüyorum - 100 milyon veya 64 milyon liranın eksikliğini ortaya koyar. (DYP sıralarından alkışlar)

Şimdi siz getirdiniz, dediniz ki, «Doğru Yol Partisine de 100 milyon lira verelim.» Ancak, benim aklıma bir hikâye geldi, bunu da şurada söyleyip inmek istiyorum.

Bir katil hâkim huzurunda ve mahkemede son derece rahat, açık, uysal davranıyor. Hâkim neticede karar verecek diyor ki, «Oğlum, kanun sana 24 sene gün veriyor; ama yine ben senin durumunu düşündüm, bunu 23,5 seneye indirdim» öyle deyince, katil, «Vallahi mahçup ediyorsunuz hâkim bey» diyor.

Şimdi getirdiğiniz teklife göre, Doğru Yol Partisine 100 milyon veriyorsunuz ve Doğru Yol Partisi Grubu adına buraya gelip konuşacak olan arkadaşım herhalde size aynı şeyleri söyleyecektir.

Tekrar ediyorum, bu yardıma karşı değiliz. Prensip yanlıştır; ama partilere yardımın yanındayız.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Fırat.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Fehmi Memişoğlu, buyurun.

DYP GRUBU ADINA FEHMİ MEMİŞOĞLU (Rize) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Siyasî Partiler Kanununun geçici 11 inci maddesine bir fıkra eklenmesi ile ilgili Kanun Teklifi hakkında DYP Grubu adına görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Bu münasebetle hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Muhterem arkadaşlar, 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 25 Mart 1986 Mahallî İdareler Seçiminden sonra, 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunla eklenen geçici 11 inci maddesine göre, genel bütçeden ayrılan beşbinde 1 ödeneğin yüzde 30'u 25 Mart Mahallî Seçimlerine katılan siyasî partilere, il genel meclisinde kazanılan sandalye sayısına göre paylaştırılır. Ayrılan ödeneğin yüzde 70'i ise, 6 Kasım 1983 Seçimlerine katılan partilere aldıkları oy oranında dağıtılmaktadır.

Demokrasinin tekrar rayına oturtulacağı ve bu haksızlığın demokrasiye uygun bir şekilde telafi edileceği iddiasına rağmen, ödeneğin ancak yüzde 30'luk kısmından 25 Mart Mahallî Seçimlerinde il genel meclisinde kazanılan sandalye sayısına göre pay alınması öngörülmüştür.

DSP Adana Milletvekili Sayın Nuri Korkmaz ve iki arkadaşının hazırladığı bu kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeye başlandığında, teklif, ilk şekliyle 28 Eylül 1986 Milletvekili Ara Seçimlerini de dikkate alıyordu. Bu teklifte, «ayrılan

ödeneğin yüzde 30'u, ara seçimde aldıkları oy oranına göre; yüzde 70'i ise, milletvekilleri sayısına göre partilere dağıtılır» deniyor idi; kısmî de olsa millî iradeye yer veriliyordu.

Sayın Nuri Korkmaz ve arkadaşlarının bu teklifi komisyonda tartışılırken, farklı mütalaalar karşısında, tasarıyı daha demokratik ve daha adil bir hale getirecek bir alt komisyonun kurulması, tarafımızdan bir önerge ile teklif edilmiş; ancak iktidar partisi çoğunluğuyla önergemiz, maalesef, reddedilmiştir. Oysa amacımız, grubu olan parti üyelerinden teşekkül edecek komisyon vasıtasıyla, hem millî iradeye ve hem de demokrasimize en uygun olanını ve ayrıca meydana gelen son siyasî değişikliklerle oluşan tabloyu da dikkate alarak, adil bir teklifi oluşturmaktı.

Ne yazık ki, hükümet temsilcisi Sayın Maliye Bakanı, 28 Eylül 1986 milletvekili ara seçimlerinin genel seçim mahiyetinde olmadığını ifade ediyor, bu seçimlerin millî iradeyi temsil etmediğini belirtmeye çalışıyordu. İşte bu konuşmaların ışığında Sayın Nuri Korkmaz ve arkadaşlarının yasa teklifini tamamen değiştiren, yine DSP'nin sayın üyelerince verilen bir önerge ile millî irade tamamen dışlandı; hem oy oranı ve hem de milletvekili sayısı dikkate alınmadı. Seçimlere katılmamış olsalar da, grubu olan partilere 100 milyon Türk Lirası verilmesini öngören, hiçbir esasa istinat etmeyen formül, iktidar partisi çoğunluğu, DSP ortaklığı ile Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edildi ve huzurunuza bu şekliyle gelmiş oldu.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Onun ortağı sensin, sen.

FEHMİ MEMİŞOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, Plan ve Bütçe Komisyonunun metninin aynen kanunlaşması halinde, yıllık genel bütçe gelirlerinden ayrılan beşbinde 1 ödeneğin siyasî partilere dağıtımı şöyle olacaktır: Anavatan Partisi 1 milyar 337 milyon Türk Lirası, SHP 582 milyon Türk Lirası, DYP 100 milyon Türk Lirası, DSP'de 100 milyon Türk Lirası.

Sayın milletvekilleri, aşağıda, mukayeselerle bu teklifteki haksızlığı, adaletsizliği ortaya koymaya çalışacağım: 28 Eylül 1986 milletvekili ara seçimlerinde yüzde 24 oy almış ve 11 milletvekilinden 4'ünü çıkarmış Doğru Yol Partisine 100 milyon Türk Lirası, aynı seçimlerde yüzde 8 oy almış ve hiçbir milletvekili çıkaramamış diğer bir partiye de 100 milyon Türk Lirası verilmektedir. Üstelik, Doğru Yol Partisinin 34 milletvekiline karşılık, diğer bir partinin 24 milletvekili olduğu halde, yardım her iki partide eşdeğer kabul edilmektedir.

Şimdi, hükümeti temsil eden Sayın Bakandan sormak istiyorum: Bu netice hangi adalet ölçüsüne ve hangi demokratik usule sığdırılmaktadır ve hangi esaslara istinat etmektedir? (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen söz kesmeyiniz.

Devam ediniz efendim.

FEHMİ MEMİŞOĞLU (Devamla) — Tasarı, millî iradeyi de rencide edeceğinden, bir başka mukayeseye de yer vermek istiyorum:

28 Eylül 1986 milletvekili ara seçimlerinde aldığı yüzde 32 oya karşılık 1 milyar 337 milyon lira alan ANAP'a göre, yüzde 24 oy alan DYP'nin de 1 milyar lira alması gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, 28 Eylül 1986'da Ankara, İstanbul, İzmir, Samsun, Zonguldak gibi büyük illerimizi içine alan 10 ilimizde ara seçim yapılmıştır. Bu seçimlerde aldığı yüzde 32 oya karşılık ANAP 6 milletvekili, DYP ise aldığı yüzde 24'lük oya karşılık 4 milletvekili çıkarmıştır. Bu seçimlerden sonra millî irade açık bir şekilde belirginleşmiş, Doğru Yol Partisi milletin teveccühüne mazhar olmuş ve ülke düzeyinde siyasî tablo da büyük ölçüde değişmiş bulunmaktadır.

Nitekim, Sayın Başbakan da ara seçimi müteakip televizyonda verdiği ilk beyanatında, «Millet, Doğru Yol Partisini ikinci parti yapmıştır» diyerek millî iradeyi tescil etmiştir; ama, Sayın Maliye Bakanı, Sayın Başbakanla da çelişkiye düşerek, 28 Eylül ara seçimlerinin genel seçim gibi düşünülemeyeceğini ifade etmekle, böylesine büyük mikyasta tecelli etmiş millî iradeyi maalesef devre dışı bırakmak istemektedir.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hayır, asla. Millî iradeyi devre dışı bırakmak mümkün değildir. Millî irade her şeyin üzerinde ve her şeyden önce gelir.

FEHMİ MEMİŞOĞLU (Devamla) — Sayın Bakan, bu konuda bizimle beraber olduğunu ifade ediyor. Zannediyorum teklifin değişmesi veya ilk şekline dönüşmesini beyan buyurmak istiyorlar; teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Lütfen karşılıklı konuşmayalım efendim. Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, lütfen efendim...

FEHMİ MEMİŞOĞLU (Devamla) — Tasarıyı bu şekliyle, ne adalet ölçüleriyle ne de demokrasi ile bağdaşır bulmak, maalesef mümkün değildir.

Umarım, yüce Kurul bu tasarıyı değiştirir, haksızlıkları giderir; milletin vergilerinden teşekkül eden bütçe gelirlerinden ayrılan ödenek, millî iradeye, hak ve hukuka uygun olarak, partilerimize daha adil bir şekilde tevzi edilmiş olur. Zira, inanıyoruz ki, takdire bağlı bu haksızlık tashih edilmiş olur.

Sayın Nuri Korkmaz ve arkadaşlarının ilk teklifini daha adil ve millî idareye daha uygun bulduğumuzdan, tasviplerinize sunulmak üzere bu konuda bir de önerge vermiş bulunmaktayız.

Kabul edileceği ümidiyle, yüce Kurulu, parti grubum adına tekrar en derin saygılarımla selamlıyor ve teklifin milletimize hayırlı olmasını diliyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Memişoğlu.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, grubum adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Demokratik Sol Parti Grubu adına Sayın İsa Vardal söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Vardal.

DSP GRUBU ADINA İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizin de bildiği gibi, siyasî partiler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlardır; bu husus, Anayasamızda da bu şekilde yer almıştır.

1982 Anayasası ve ona bağlı olarak 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu hazırlanırken, siyasî partilere Hazineden yardım yapılıp yapılmaması konusu çok tartışılmış idi.

Hazine yardımı yapılmaması görüşünde olan arkadaşlarımız, geçmiş dönemi örnek olarak göstermişler, tabela partilerinin dahi Hazineden yardım aldığını belirtmişlerdir. Bu nedenle, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu hazırlanırken, Hazineden siyasî partilere herhangi bir şekilde yardım yapılması önlenmişti.

Bilahara, siyasî partilerin kurulmasına izin verilip 6 Kasım 1983 tarihinde genel seçim yapılınca, siyasî partilere Hazineden yardım yapılmamasının birtakım sakıncaları olduğu açıkça anlaşıldığı ve yine hepinizin de bildiği gibi o dönemde Mecliste grubu olan bütün parti temsilcileri bir araya gelerek, siyasî partilere yardım yapılması görüşmelerine başladılar ve partilere Hazineden yardım yapılmasının iki koşulu olarak «genel seçimlere iştirak etmek» ve «Mecliste grubu bulunmak» şartları belirlendi.

Buna göre 1984 yılında 3032 sayılı Kanunla, o zaman Mecliste grubu olan ve 6 Kasım seçimlerine iştirak eden ve ayrıca 1984 Martında yapılan mahallî seçimlere de iştirak eden siyasî partilere Hazine yardımı yapılması öngörüldü. Buna göre, bütçeden bu konuda ayrılacak payın yüzde 70'inin, 6 Kasım seçimlerine iştirak etmiş siyasî partilerin almış olduğu oy oranına göre dağıtılması, yüzde 30'unun da mahallî seçimlerde kazanılan il genel meclisi üye sayısına göre dağıtılması kararlaştırılmış ve bu şekilde hazine yardımı yapılmış idi. Ancak, o tarihten sonra - yine hepinizin bildiği gibi Mecliste gerek siyasî partiler yönünden, gerekse siyasî partilerin sahip olduğu milletvekili yönünden çok büyük değişiklikler olmuştur: MDP dağıldı; MDP milletvekillerinden birkısmı diğer partilere geçti, birkısmı da Doğru Yol Partisinde grup oluşturmak suretiyle Doğru Yol Partisini Meclise soktu. Halkçı Parti SODEP'le birleşti ve yepyeni bir parti olarak, hükmî şahsiyetini devam ettirmek kaydıyla, Mecliste yerini aldı. Ondan sonra da - hepinizin bildiği gibi, - Demokratik Sol Parti Mecliste grup kurdu.

Şimdi, partilerin Hazineden yardım alma şartlarından birisi, «grup oluşturma» olduğuna göre, Demokratik Sol Partininde Hazineden yardım alması, demokrasinin bir gereğidir ve de hakkıdır.

Biraz evvel Doğru Yol Partisi adına konuşan arkadaşımız herhalde sürçü lisan etti; bu konuda, «ANAP ile ortak hareket etmek suretiyle bu kanunu kotardılar» dedi. Bunu, bir sürçü lisan olarak kabul ediyorum; zira, hiçbir zaman bir ortaklık bahis konusu değildir. Bu hazine yardımı, Demokratik Sol Partinin hakkıdır. Ancak, bütün partiler bu konuda müşterek hareket etmediği sürece, bu kanun teklifinin Genel Kuruldan geçmesi mümkün değildir. Tabiatıyla, Anavatan Partisi, bu konuda gerekli anlayışı göstermiştir. O nedenle, kim ne derse desin, Demokratik Sol Partinin Hazineden yardım alması hakkıdır; çünkü, diğer arkadaşlarımın da ifade ettikleri gibi, yapılan Hazine yardımı konusunda bir adaletsizlik vardır. Daha evvel MDP'nin dağılması sonucu, MDP'nin almış olduğu Hazine yardımının önemli bir kısmı Anavatan Partisine, birkısmı da Sosyaldemokrat Halkçı Partiye gitmiştir; diğer partiler bundan zarar görmüştür; ama bu zararın telafiside herhalde bu şartlarda mümkün olamayacaktır, görüşündeyim. 1988'de yapılacak seçimlerden sonra, yeni oluşacak duruma göre bu Hazine yardımı dağıtılacaktır.

O nedenle, bu konuda gerekli oyların kullanılmasını Genel Kurulun takdirine bırakarak, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Vardal.

Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Yasa teklifini okurken, ANAP Grubunda yaptığım bir konuşmayı hatırladım. O sıralarda, partilere yardım meselesi ilk defa gelmişti ve taksimat yapılırken aslan payı yine ANAP'a ayrılmıştı; biraz daha küçük paylar da diğer partilere verilmişti. Ben o zaman grupta bir konuşma yapmıştım ve «Siyasî partiler, demokrasinin ayrılmaz parçalarıdır. Bunların mutlaka geliştirilmesi gerekir. Daha adaletli bir dağıtım yapılamaz mı?» demiştim. Nitekim hatırladığım kadarıyla, o dönemde grup başkanvekilleri bir araya geldiler; konu üzerinde anlaşarak bunu çıkardılar ve birtakım pürüzler de halledilmiş oldu.

Ben bir hesap yaptım; 67 il var, 644 de ilçe var. Bugün 67 ilde telefon gideri ve sabit kira gideri 100 bin liradan az değildir. Demek ki, her partinin aylık asgarî 6 milyon 700 bin lirayı ödemesi gerekir. 644 ilçe var; telefon ve kira gideri olarak ortalama 50 bin lira koydum -kabul ettim- bir parti ilçelerde de teşkilat kurduğu takdirde, 32 milyon lira da bu yapıyor. Demek ki aylık 38 milyon liralık bir gider gerekiyor. Bunu 12 ay üzerinden hesapladığınız zaman; 500 milyon lira yapıyor. Diyelim ki, kira ücretini çok koydunuz; bunu biraz düşürün; demek ki, sabit gideri 400 milyon liradan az olamıyor. Bir partinin bütün illerde ve ilçelerde teşkilat kurduğunu düşünürseniz, bugün sadece telefon ve kira gideri olarak en az 400 milyon lira ödemesi gerekiyor.

Bu teklifi getirirken, belki asgarî 100 milyon liralık bir ödeneği koyabilirdiniz; ama, onun üzerinde, mesela sabit giderleri karşılayacak bir sisteme bağlayabilirdiniz. Nitekim, seçime girme hakkını, «45 ilde teşkilatlanmış, zorunlu birtakım işlemleri yerine getirmiş» şeklinde bir ilkeye, bir kritere bağladınız. Asgarî düzeye getirmek için neden yardımı da böyle birtakım kriterlere bağlamıyorsunuz?

İki partiyle demokrasi olmaz. Siyasî parti kurmak Anayasamıza göre herkesin hakkıdır. Parti kurmak isteyenlere kapıyı açalım; ama, belirli bir sınır getirelim. 40 il mi dersiniz, 30 il mi dersiniz, 644 ilçe mi dersiniz; belirli birtakım kriterleri yerine getirmiş olan partilere devlet yardımı yapma ilkesini getirelim.

Bunun yanında, Mecliste milletvekili sayısını alabilirsiniz, aldığı oya da bağlayabilirsiniz; böylece iki üç kritere bağlamak suretiyle hakkaniyetli adaletli bir sisteme oturtabilirsiniz.

Açık söyleyeyim, beni aslında ilgilendirmiyor, ama, gönlüm rahatsız; çünkü, adaletli değil. O nedenle söylüyorum. Yoksa, ben bağımsız olarak yeniden bir parti kurmaya kesinlikle girişmem; boyumun ölçüsünü aldım. Onun için, mevcut partilerden birine belki katılırım.

İLHAN AŞKIN (Bursa) — Yuvaya dön. (ANAP sıralarından, «Yuvaya dön» sesleri)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Devamla) — Yuvaya dönmem, kesinlikle dönmem, o muhal bir şey. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri lütfen efendim.

TÜRKÂN TURKUT ARIKAN (Devamla) — Ama, geliniz adaletli olalım ve demokrasiye bu yolla katkıda bulunalım. Lütfen, toplanın, aranızda anlaşmak uzlaşmak suretiyle bir karar verin.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Sayın Nuri Üzel buyurun.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu getirilen teklifin dayandığı ana kanunun, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu olduğunu biliyoruz. Bu teklifle getirilen ve siyasî partilere yardım yapılması gereği hakikaten isabetlidir. Bu isabet Siyasî Partiler Kanununun «Tanım» başlığını taşıyan 3 üncü maddesinden gelmektedir. Ancak, bu maddeyle getirilen teklifin metnini karşılaştırdığımızda bazı tutarsızlıklar olduğu ortaya çıkıyor; onu arz ediyorum.

Siyasî Partiler Kanununun 3 üncü maddesi her şeyden önce, «Siyasî partiler, Anayasa ve kanunlara uygun olarak; milletvekili ve mahallî idareler seçimleri yoluyla» diyor. Bu madde şöyle devam ediyor: «Çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzelkişiliğe sahip kuruluşlardır.»

Şu halde, Siyasî Partiler Kanununda ana fikir, «Siyasî partiler, milletvekili ve mahallî idareler seçimleri yoluyla ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzelkişiliğe sahip kuruluşlardır» diye ortaya konulmaktadır.

Şimdi, bu maddenin esas alınması suretiyle siyasî partilere yardım yapılması isabeti buradan gelmekle beraber, getirilen teklifin tutarsızlığı şuradadır: «Bu kanun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî partiler» denmektedir. Şimdi, bu grupların 17 nci Dönemde nasıl teşekkül ettiğini de biliyoruz; biraz önce arkadaşlarım da ifade etti. Parti olarak,

Siyasî Partiler Kanununun 3 üncü maddesine göre, milletvekili ve mahallî idareler seçimleri yoluyla Meclise girmemiş; fakat bu yolla başka partiden milletvekili olmuş kişilerin grup kurmaları suretiyle siyasî parti olmuş ve temsil edilmiş partiler haline gelen bir 17 nci Dönemiz. Bunu inkâr edecek halimiz yok; gerçek, vakıa böyle. O halde, milletvekili ve mahallî idareler seçimleri yoluyla Millet Meclisine gelmemiş bir siyasî parti, o yolla gelmiş milletvekillerini içine almak suretiyle grup kurmuş oluyor ve biz bu grup kuranlara - bu sefer - devlet yardımı yapıyoruz. Paradoksal bir durumumuz var burada.

Bunu ifade etmek suretiyle, yardım yapılmasın demek istemiyorum; ancak, kanun anlayışı itibariyle bir yol bulmak lazımdır.

«Seçimlere katılmamış olsalar dahi, devlet yardımından faydalanırlar» hükmü güzel; ama daha önce konuşan arkadaşlarımın ifade ettiği üzere, bu yardımdan faydalanmanın kriterleri ne olacak? Aslında, arkadaşımızın getirdiği teklifte bazı kriterler var; o kriterler kabul edilir, edilmez; kriterler üzerinde münakaşalar yapılabilir; ama, bu defa, Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan değişiklikle getirilen «Devlet yardımından faydalanırlar» hükmünde, faydalanmanın kriterleri belli değildir. Bu faydalanma neye göre yapılacaktır?

Bu hükmün hemen arkasından, «Bu miktar 100 milyon Türk Lirasından aşağı olamaz» deniyor. Peki, yukarısı ne olacak; yani 100 milyon liradan aşağı olamaz da, tavanı ne olacak, bunun kriteri ne olacak? Buna dair de kriterler getirilebilir; 100 milyon liradan yukarı yardım yapılacağı takdirde, siyasî partilerin milletvekili sayısına bakılabilir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Cari kanunda var Sayın Üzel.

M. NURİ ÜZEL (Devamla) — Cari kanunda var; ama cari kanundakiyle olmuyor, burada yeni bir hüküm getirmiş oluyoruz, «100 milyon Türk Lirasından aşağı olamaz» diyoruz.

Grubu bulunan siyasî partilere, bu yardım 100 milyon liradan aşağı olmamak üzere yapılacak. Peki, 17 nci Dönem Millet Meclisinin rakamsal durumunu gördük, yaşadık hep beraber; olabilir ki, parti dört milletvekiline, altı milletvekiline dayanıyor; olabilir ki, bugünkü transfer furyasına uyarak altı milletvekili ayrıldı ve o siyasî parti grubu düştü, verdiğiniz 100 milyon lira ne olacak? O siyasî partiye gidecek; ama milletvekilleriyle grup halinde temsil edilmeyen dışardaki siyasî partilere gidecek. Güzel, o da güzel. Çünkü, bizim aradığımız nedir? Tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile millî iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden siyasî partiler olarak bu yardımdan istifade edeceklerdir.

BAŞKAN — Sayın Üzel, lütfen toparlayınız.

M. NURİ ÜZEL (Devamla) — Bu açıdan yardım doğrudur; ancak, kriterleri açısından çok daha farklı neticeler getirmek lazımdır. Özellikle, «Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî partiler» dedikten sonra, gruptan düşen siyasî partilerin durumu acaba grupta olduğu kadar bir yardıma müstahak olup olmadıkları nazara alınmayacak mıdır?

Mahallî idareler seçimlerinde 12 parti seçime girdi, gecekondu partileri olarak seçime girdiler, jaguar partileri olarak seçime girdiler, bir seçim devresinde seçime girdiler ve ondan sonra bittiler. O zaman bu kanun çıksaydı da, onlara yardım yapılsaydı ve Siyasî Partiler Kanunun 3 üncü maddesi gereğince hakikaten isabetli olduğu bilinen ve müdafaa edilen bir yardım olarak, bu yardımlar o partilere yapılsaydı, şimdi ortada kalmayan bir partiye milletin o kadar parası gitmiş olacaktı.

BAŞKAN — Sayın Üzel süreniz tamamlandı, lütfen...

M. NURİ ÜZEL (Devamla) — O halde bir kiriter noksanlığı vardır. Gruptan düşülmesi halinde paranın siyasî partiler tarafından nasıl kullanılabileceği konusu vardır. Siyasî partilerin teşkilatlanmaları ve yurt çapında faaliyet göstermeleri açısından bu paraya ne dereceye kadar müstehak olup olmayacakları konuları vardır.

O itibarla, bu konularda Sayın Bakanın veyahut Komisyon Başkanının izahat vermesini dilemekteyim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Üzel.

Tümü üzerinde başka konuşmak isteyen var mı?.. Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Maddelere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 tarih ve 3032 sayılı Kanunla eklenen Geçici 11 inci maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubu bulunan Siyasî Partiler yukarıdaki fıkralarda ifade edilen seçimlere katılmamış olsalar dahi Devlet yardımından faydalanırlar. Bu miktar 100 milyon TL. sından aşağı olamaz. Bu maksatla gerekli ödenek 27.6.1984 tarih ve 3032 sayılı Kanunla konulan Ek Maddede öngörülen sınırlamaya bağlı olmaksızın Maliye ve Gümrük Bakanlığı Bütçesinin yedek ödenek tertibinden karşılanır».

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Verilmiş önergeler vardır, önce veriliş sırasına göre sonra aykırılık derecesine göre okutup işleme koyacağım.

Buyurun.

«Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 539 sıra Sayılı Yasa önerisinde öngörülen «Bu miktar 100 milyon TL. sından aşağı olamaz.» ifadesinin, «Bu miktar 150 milyon TL. sından aşağı olamaz.» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sururi Baykal Ankara	Ömer Kuşhan Kars
Süleyman Koyuncugil Gaziantep	Durcan Emirbayer İzmir
Edip Özgenç İçel	Hüsamettin Konuksever Edirne

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 539 sıra sayılı Kanun Teklifinin 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Bu kanun, yürürlüğe geçtiği tarihten itibaren yapılacak ilk milletvekili seçimine kadar 28 Eylül 1986 tarihinde yapılmış olan milletvekili ara seçimine katılmış siyasî partilerden kullanılan toplam geçerli oyun yüzde 4'ünden fazlasını alanlara; o yılın bütçesine «Siyasî Partililere» devlet yardımı için konulan ödeneğin (yüzde 30)'u ayrılır ve bu ödenek 28 Eylül 1986 ara seçiminde aldıkları oy oranına göre paylaştırılır.

Ödeneğin geri kalan yüzde 70'i ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî partilere milletvekili sayısı esas alınarak dağıtılır.

Sümer Oral Manisa	Köksal Toptan Zonguldak
Fehmi Memişoğlu Rize	Mustafa Çorapçıoğlu Balıkesir
Murat Sökmenoğlu Hatay	Osman Esgin Tipi Aydın

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 539 sıra sayılı Kanun Teklifinin 1 inci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 tarih ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 1 inci maddede yazılı «beşbinde bir oranındaki» yardım miktarı bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk milletvekili genel seçimi yılı için üç misline çıkartılır. Artırılan miktar bu Kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiği tarihte Grubu bulunan siyasî partilerin milletvekili sayılarına göre taksim edilerek ödenir.»

Eyüp Âşık Trabzon	Aycan Çakıroğulları Denizli
Mustafa Şahin Kayseri	Suha Tanık İzmir
Erol Yalçınkaya Kastamonu	M. Ali Doğuşlu Bingöl

Gerekçe : 3032 sayılı Kanunla Siyasî Partilere Hazine yardımı yapılması hükme bağlanmıştır. Bu yardım sadece parti ihtiyaçları ve parti çalışmalarında kullanılabilecektir ve her yıl içinde bütçenin (B) cetvelinin beşbinde birinden ibarettir. Ancak, seçim dönemlerinde özellikle milletvekili genel seçimlerinde siyasî partilerin çok daha büyük masraflara gireceği aşikârdır. Bu sebeplerle yalnız milletvekili genel seçimi yapılan yıllarda siyasî partilere yapılan Hazine yardımı diğer yıllardan farklı olarak iki misli daha artırılması ve ileride siyasî partilerimizi ve milletvekillerimizi töhmet altında bırakacak yanlış yorumlara sebebiyet vermemek için de, bugünkü milletvekilleri sayıları oranında taksim edilmesi istenmektedir.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Bu önerge de kabul edilirse, demokrasi adına utanç vericidir. Haraç mı alıyorsun devletten yahu?

Yüksek Başkanlığa

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa ve 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunla eklenen geçici 11 inci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifinin 1 inci maddesinin dördüncü satırındaki «dahi» kelimesinin «bile» olarak düzeltilmesini arz ederiz.

Sabahattin Eryurt Erzurum	Osman Nuri Akyol Kocaeli
Mustafa Batgün Kocaeli	Hayrettin Elmas İstanbul

Ayhan Sakallıoğlu
Sakarya

BAŞKAN — Şimdi, aykırılık derecesine göre, okutup işleme koyuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 539 sıra sayılı Kanun Teklifinin 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Bu kanun, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak ilk milletvekili seçimine kadar, 28 Eylül 1986 tarihinde yapılmış olan milletvekili ara seçimine katılmış siyasî partilerden, kullanılan toplam geçerli oyun yüzde 4'ünden fazlasını alanlara o yılın bütçesine siyasî partilere devlet yardımı için konan ödeneğin (yüzde 30)'u ayrılır ve bu ödenek 28 Eylül 1986 ara seçiminde aldıkları oy oranına göre paylaştırılır.

Ödeneğin geri kalan yüzde 70'i ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî partilere milletvekili sayısı esas alınarak dağıtılır.

Manisa Milletvekili Sümer Oral
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden Sayın Fehmi Memişoğlu.

Buyurun Sayın Memişoğlu.

FEHMİ MEMİŞOĞLU (Rize) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; siyasî partilere devlet yardımının yapılması lazım geldiği hususunda ittifak halinde olduğumuzu belirtmek isterim. Ancak, devlet yardımının, yani bütçe gelirlerinin beşbinde birinin partilere tevziatı konusunun bir esasa istinat etmesi gerekmektedir.

Millî iradeyi dikkate alarak, bu tevziatın, partilerin büyüklüğüne, küçüklüğüne göre elbette farklılıkları olması lazım gelir kanaatini savunuyoruz. Dolayısıyla, bu tevziatın son şekliyle, yani Plan ve Bütçe Komisyonunda değişikliğe uğrayıp buraya, huzurumuza gelen bu teklifte tamamen bir takdir vardır. Yani, millî iradeyi temsil eden partilere devlet yardımını, takdire bağlı olarak tevzi etmenin yanlış olduğunu savunmuyoruz.

)O itibarla biz, millî iradeyi de içine alabilecek, gerek 6 Kasım seçimleriyle ilgili Siyasî Partilere Yardım Kanunu ve ondan sonra, geçici 11 inci maddeyle 25 Mart Mahallî Seçimlerinde yeniden değişikliğe uğrayan ve nihayet Sayın Nuri Korkmaz ve arkadaşlarının verdiği kanun teklifinde de millî iradeyi, yani 28 Eylül 1986 seçimlerini kısmen de olsa dikkate almış olan ve ayrıca milletvekili sayılarına da - bir kısmının - bağlı kalmış olan bu teklif bir formülle, bir esasa istinat ediyordu; hem millî iradeyi, hem de buradaki temsil gücünü dikkate alıyordu. Bunun tersi bir uygulamayı, biz doğru bulmadığımızı Plan ve Bütçe Komisyonunda savunmuştuk. Dolayısıyla o zaman, sayın DSP milletvekillerinin verdiği bir önergenin ANAP desteğiyle kabul edilmesi ve o şekilde huzurumuza gelmiş olmasını ifade ederken, ortaklaşa dediğim bir kelimeyi de burada tashih etmiş oluyorum ve bizim bu teklifimiz, Nuri Korkmaz ve arkadaşlarının, düşüncelerine daha uygun olacağı düşüncesiyle, o teklife uygun bir önerge vermiş bulunuyoruz. Dolayısıyla, bu teklifte, millî iradeyi kısmen ve büyük ölçüde az çok belirleyen ve büyük illerimizi kapsayan İstanbul, Ankara, İzmir, Samsun, Zonguldak gibi) illerde yapılan ara seçimleri bir istikamet vermiştir, siyasî tablo büyük ölçüde değişmiştir; siyasî kanaatler büyük ölçüde oluşmuş ve istikametler az çok belirlenmiştir. Bunu hiç dikkate almadan yapılacak bir tevziatın yanlış olduğu kanaatini taşıyoruz. O itibarla, bu teklifimizin daha çok...

İLHAN AŞKIN (Bursa) — Ara seçim kıstas olmaz.

BAŞKAN — Sayın Aşkın, lütfen..

Devam edin Sayın Memişoğlu.

FEHMİ MEMİŞOĞLU (Devamla) — Sayın milletvekilleri, burada bir şeyi arz etmek istiyorum. Bir zamanlar Adalet Partisi zemininde olanlara veya bilahara o felsefeyi kabul edip de, günün birinde bir araya gelmek, birleşmek, bütünleşmek, devlet ve millete hizmeti daha iyi sunmak uğruna böyle bir ihtiyaç zuhur ettiğinde, şimdiki haksızlıklar, adaletsizlikler, siyasî miras olmamalıdır. O itibarla biz, hakkaniyete, adalete uygun bir tevziata taraftarız. Aslında bunun partimizce hiç önemi yoktur, şu verilen ek ödeneğe de ihtiyaç duymuyoruz; ama adalete ihtiyaç duyuyoruz; ama tevziatta hakkaniyete ihtiyaç duyuyoruz. Bu hususun savunulması ile ilgili olarak huzurunuza geldim.

Arz ederim; teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Memişoğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum.

Yüksek Başkanlığa

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa ve 27.6.1987 gün ve 3032 sayılı Kanunla eklenen geçici 11 inci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin 1 inci maddesinin dördüncü satırındaki «dahi» kelimesinin «bile» olarak düzeltilmesini arz ederiz.

Erzurum Milletvekili Sebahattin Eryurt ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden konuşmak isteyen?..

SABAHATTİN ERYURT (Erzurum) — Müsaadenizle bir iki cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN — Yerinizden alayım.

SABAHATTİN ERYURT (Erzurum) — «Dahi» kelimesi ayniyat ifade eden hallerde kullanılabilir. Şayet cümle, «Katılmamış olmaları halinde dahi» şeklinde kurulmuş olsa idi, «dahi» kelimesi yerinde olurdu; ancak, burada, «katılmamış olsalar bile» denilmesi gerekir. Bu sebeple önergemi vermiş bulunuyorum.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 539 sıra sayılı Yasa Önerisinde öngörülen «Bu miktar 100 milyon Türk Lirasından aşağı olamaz» ifadesinin, «Bu miktar 150 milyon Türk Lirasından aşağı olamaz» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ankara Milletvekili Sururi Baykal ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Katılıyorsunuz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi işleme koyuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 539 sıra sayılı Kanun Teklifinin 1 inci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 tarih ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 1 inci Maddede yazılı beşbinde bir oranındaki yardım miktarı, bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk milletvekili genel seçimi yılı için üç misline çıkartılır. Artırılan miktar bu kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiği tarihte grubu bulunan siyasî partilere milletvekili sayılarına göre taksim edilerek ödenir.»

Trabzon Milletvekili
Eyüp Aşık ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet katılıyor mu efendim?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılıyoruz.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Korsan önerge, böyle şey olmaz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

CAFER TAYYER SADIKLAR (Çanakkale) — Ayıp ayıp, Hazineyi boşalttınız daha ne istiyorsunuz?

BAŞKAN — Diğer önergeyi işleme koyuyorum.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — İnsaf yahu! 4 milyar daha alacaklar; gözleri doymadı Hazineyi boşalttınız. Ayıp diye bir şey var!

TÜRKAN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Korsan önerge geçiriyorlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Ne bağırıp duruyor Sayın Başkan, çıksın dışarıda bağırsın.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Söz imkânı versinler konuşalım burada. İnsaf edin, Hazineyi boşalttınız...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Bağırmayın; ama konuşun.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Söz imkânı verin konuşacağım. Korsan madde geçiriyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Buyurun konuşun; fakat bağırmayın.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri lütfen...

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Korsan madde geçiriyorsunuz. Gözünüz doysun!

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 1 inci maddenin çerçeve kısmında yer alan «22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 tarih ve 3032 sayılı Kanunla eklenen Geçici 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir deyimini, «Aşağıdaki fıkralar eklenmiştir» biçiminde düzeltiyoruz ve çerçeve bu şekilde değiştirilmiş oluyor.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, oyumun rengini belirteceğim, bu nedenle söz istiyorum.

BAŞKAN — Sonra sıra gelince vereceğim Sayın Sadıklar.

Sayın milletvekilleri, maddeyi, kabul edilen önergeler doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Maddeyi kabul edilen önergeler doğrultusunda kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde önergelerdeki değişiklik şekliyle kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok. Önerge yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok. Önerge yok,

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, kabul edilen önergeler doğrultusunda başlığı yeniden okuyorum:

«22.4.1983 Gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddesine Fıkralar Eklenmesi hakkında Kanun Teklifi.»

Başlığı, bu değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Başlık, «fıkralar» ibaresi eklenerek, değişik şekliyle kabul edilmiştir.

Teklifin tümü oylanmadan önce, oyunun rengini belli etmek isteyen sayın üyelere söz vereceğim.

Aleyhte, Sayın Cafer Tayyar Sadıklar söz istemişlerdi; başka söz isteyen var mı?... Yok.

Buyurun Sayın Sadıklar.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin çok değerli üyeleri; bir korsan maddeyle daha bu Yüce Meclisin yıllarca altından kalkamayacağı bir ayıp getiriyorsunuz, ayıp. (ANAP sıralarından gürültüler)

ARİF AĞAOĞLU (Adıyaman) — O sizin anlayışınız, sizin.

MUSTAFA BATGÜN (Kocaeli) — Vurma masaya, vurma.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri lütfen...

Sayın Sadıklar, devam edin.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, oy gücüyle her şeyi yapabileceğinizi zannediyorsunuz. (ANAP sıralarından «Evet» sesleri) Bu bir yere kadar gider.

MEHMET ÖZDEMİR (Elâzığ) — Demokrasi var, demokrasi...

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Şayet para ile seçim kazanılsaydı, bugün holding temsilcileri burayı doldururdu; eğer sizler holding temsilcisi değilseniz. (ANAP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlarım, yüzde 32 rey almanıza rağmen, tuttunuz, 1 milyar 300 milyon liranın üzerine kondunuz; sesimizi çıkarmadık. Yüzde 24 reye verdiğiniz 100 milyondu. Bunu nasıl hazmedeceksiniz diye düşünürken, bugün bir korsan madde ile herhalde bu Meclis çatısı altında bir daha kimsenin hatırına gelmeyecek bir ayıbı getirdiniz. Ne hakla?

Siz bu seçim döneminde 3 milyarı kullanacaksınız da, sizin aşağı yukarı aynı reylerinize sahip olan bir partiye ve partilere... (ANAP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Bağırmayın, sandığa gelin.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Bir itirazınız var galiba.

Bugünlerde yapılan kamuoyu yoklamaları, Doğru Yol Partisinin oylarının sizden fazla olduğunu gösterdi; bunu genel seçimde de göreceğiz. (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

AHMET SÜTER (İzmir) — O paraları geri alacağız.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen...

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, burası millî iradenin tecelli ettiği yerdir. Millî iradeye hürmetli olmaya mecburuz. (ANAP sıralarından gürültüler)

Siz şu son transferlerle, sayınızı isterseniz üçyüz çıkartın, oy tabanınız yüzde 30'larda kaldıktan sonra, aldığınız bu üç milyar lirayı nasıl hazmedeceksiniz? (ANAP sıralarından gürültüler)

ALİ İHSAN ELGİN (İçel) — Haram olsun!

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen söz kesmeyelim.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Arkadaşlarım, aldığınız bu kararla yaptığınız şey, «Genel bütçenin yüzde 20'sini ANAP'a tahsis ediyorum» dan başka bir şey değildir. Tarih huzurunda suçlusunuz, suçlu kalacaksınız. (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sadıklar.

(ANAP sıralarından «Saygılarını sun» sesleri)

BÜLENT AKARCALI (İstanbul) — Suçluyu Uğur Mumcu'ya sor, suçluyu Uğur Mumcu söylesin.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri lütfen karşılıklı konuşmayalım efendim.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, verilen önergeler parasal hükümleri ihtiva ettiği için yüce Divan da uygun görürse, oylamayı açık olarak yapmayı teklif ediyorum efendim.

BAŞKAN — Başkanlık da aynı konuyu düşünmüştür. Oylama açık olarak yapılacaktır. Açık oylamanın, oy kutusunun, sıralar arasında dolaştırılmak suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yanında basılı oy pusulası bulunmayan sayın milletvekilleri, beyaz bir kâğıda, adını, soyadını, seçim çevresini ve oyunun rengini yazıp, imzalamak suretiyle oylarını kullanabilirler.

Oy kutularını, sıralar arasında dolaştıralım.

(Oylar toplandı)

10. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/404) (S. Sayısı : 540)

BAŞKAN — «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» Kısmındaki diğer teklif ve tasarıların görüşülmesine başlıyoruz.

10 uncu sırada, Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.7.1964 Tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

Komisyon?... Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

11. — Ankara Milletvekili Alpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının, Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirlerin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ile Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, Emniyet Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/380, 2/385) (S. Sayısı : 542)

BAŞKAN — 11 inci sırada, Ankara Milletvekili Adpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının, Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurul-

ma Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ile Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, Emniyeti Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Komisyon?... Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

12. — İstanbul Milletvekili Hayrettin Elmas ve 14 Arkadaşının, 22.5.1986 Tarih ve 3290 Sayılı Kanun ile Değişik 24.2.1984 Tarih ve 2981 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/394) (S. Sayısı : 543)

BAŞKAN — 12 nci sırada, İstanbul Milletvekili Hayrettin Elmas ve 14 Arkadaşının, 22.5.1986 Tarih ve 3290 sayılı Kanun ile Değişik 24.2.1984 Tarih ve 2981 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

Komisyon?... Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

13. — Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/826) (S. Sayısı : 544)

BAŞKAN — 13 üncü sırada, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Büteç komisyonları raporları üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

Komisyon?... Yok.

Görüşme ertelenmiştir.

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan sayın milletvekili kalmasın.

Oyunu kulanmayan sayın milletvekili kalmadı sanıyorum. Oylama işlemi tamamlanmıştır, kupalar kaldırılsın.

(Oyların ayrımı yapıldı)

9. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/375) (S. Sayısı : 539) (Devam)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 22.4.1983 gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi üzerinde yapılan açık oylama sonuçlanmıştır.

Oylamaya 216 milletvekili katılmıştır. Buna göre, 159, kabul, 49 ret, 7 çekinser ve 1 geçersiz oy kullanılmıştır.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Kabul eden kaç kişi, anlamadık.

BAŞKAN — Tekrar okuyorum sayın milletvekilleri: 159 kabul, 49 ret, 7 çekinser ve 1 geçersiz oy kullanılmıştır; böylece teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkanım, bütün Mecliste 159 kişi var mıydı ki?...

BAŞKAN — 216 oy kullanılmıştır.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayıma itiraz ediyorum efendim, gerçeği yansıtmıyor.

BAŞKAN — Açık oylamadır, Sayın Tutum, Başkanlıkça yapılacak başka bir şey yok.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Hayır efendim, burada 216 kişi yoktur. Birbirinin yerine oy kullanılmıştır.

PERTEV AŞÇIOĞLU (Zonguldak) — 250 kişi vardı, bir kısmı oylamaya katılmadı.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayıma itiraz ediyorum, lütfen bunu zabıtlara tescil ettirin.

BAŞKAN — İtirazınız tutanaklara geçmiştir. Ancak, usulüne uygun, oylama yapılmıştır. Tarafımızdan yapılacak başka bir işlem yoktur.

Sayın milletvekilleri, gündemimizde bugün için görüşülecek başka bir konu kalmamıştır.

Genel görüşme ve Meclis araştırması önergeleriyle, sözlü soruları görüşmek için, 14 Nisan 1987 Salı günü saat 14.30'da toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.05

12.3.1986 Tarih ve 3268 Sayılı Kanun ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilatlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısının Verilen Oyların Sonucu :

(Kanunlaşmıştır.)

Üye sayısı	:	400
Oy verenler	:	206
Kabul edenler	:	151
Reddedenler	:	54
Çekimserler	:	—
Geçersiz Oy	:	1
Oya katılmayanlar	:	192
Açık üyelikler	:	2

(Kabul Edenler)

ADANA
Ahmet Akgün Albayrak
Ledin Barlas
Ahmet Remzi Çerçi
Ahmet Şevket Gedik
Nurettin Yağanoğlu

AFYON
Hamdi Özsoy

ANKARA
Hüseyin Cahit Aral
Ali Bozer
Kamil Tuğrul Coşkunoğlu
Hüseyin Barlas Doğu
Vahit Halefoğlu
Osman Işık
Göksel Kalaycıoğlu
Hazım Kutay
Mehmet Sezai Pekuslu
Mehmet Sağdıç
İsmail Saruhan
Fatma Rezan Şahinkaya

ANTALYA
Kadri Altay
Ali Dizdaroğlu
Sudi Neş'e Türel

ARTVİN
Ahmet Doğru
Hüseyin Şen

AYDIN
Ertuğrul Gökgün
Mehmet Özalp
Nabi Sabuncu

BALIKESİR
İsmail Dayı
Necat Tunçsiper

BİNGÖL
Hakkı Artukarslan
M. Ali Doğuşlu
Mahmut Sönmez

BİTLİS
Ratet İbrahimoğlu
Faik Tarımcıoğlu

BOLU
Seçkin Fırat
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Kâzım Oksay

BURDUR
Necip Oğuzhan Artukoğlu
Fethi Çelikbaş
Sait Ekinci

BURSA
Ahmet Kurtcebe Alptemoçin
İlhan Aşkın
M. Memduh Gökçen
M. Kemal Gökçora
Kemal İğrek
A. Sabahattin Özbek
Fahir Sabuncuoğlu
İsmet Tavgaç
Mustafa Ertuğrul Ünlü

ÇANAKKALE
Ayhan Uysal

ÇORUM
Ünal Akkaya

DENİZLİ
Aycan Çakıroğulları
İsmail Şengün

DİYARBAKIR
Özgür Barutçu
Cevdet Karakurt

EDİRNE
İsmail Üğdül

ELAZIĞ
Mehmet Özdemir
Naci Taşel
Nevzat Yağcı
Zeki Yavuztürk

ERZİNCAN
Yıldırım Akbulut

ERZURUM
İlhan Aras
Sabahattin Aras
Sabahattin Eryurt
Togay Gemalmaz
Mustafa Rıfkı Yaylalı

ESKİŞEHİR
Mustafa Balcılar
Cemal Büyükbaş
İsmet Oktay
Mehmet Nuri Üzel

GAZİANTEP
Ahmet Ata Aksu
Ünal Yaşar

GİRESUN
Ahmet Yılmaz

GÜMÜŞHANE
Mahmut Oltan Sungurlu

HAKKÂRİ
Lezgin Önal

HATAY
Abdurrahman Demirtaş
Kâmran Karaman

İÇEL
Hikmet Bicentürk
Mehmet Kocabaş
Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL
Bülent Akarcalı
B. Doğancan Akyürek
Yaşar Albayrak
İmren Aykut
M. Vehbi Dinçerler
H. Hüsnü Doğan
Hayrettin Elmas
İsmail Safa Giray
Ömer Ferruh İlter
Turgut Özal
Ali Tanrıyar
Mustafa Tınaz Titiz
Saim Bülend Ulusu
Fazıl Osman Yöney

İZMİR
Vural Arıkan
İsmet Kaya Erdem
Burhan Cahit Gündüz
Hayrullah Olca
Işılay Saygın
Süha Tanık

KAHRAMANMARAŞ
Alaeddin Kısakürek
Ülkü Söylemezoğlu
Ali Topçuoğlu

KARS
İlhan Aküzüm

KASTAMONU
Şaban Küçükoğlu

KAYSERİ
Nuh Mehmet Kaşıkçı
İbrahim Özbıyık
Mustafa Şahin

KIRKLARELİ
Cemal Özbilen

KIRŞEHİR
Tevfik Güneş

KOCAELİ
Mustafa Batgün
Orhan Otağ

KONYA
Abdurrahman Bozkır
Kadir Demir
Nihat Harmancı
Haydar Koyuncu
Saffet Sert
Abdullah Tenekeci

KÜTAHYA
Mustafa Kalemli
A. Necati Kara'a

MALATYA
İlhan Dinçel
Metin Emiroğlu
Talat Zengin

MANİSA
Gürbüz Şakranlı

MARDİN
Beşir Çelebioğlu
Mehmet Necat Eldem
Abdülkerim Yılmaz Erdem

MUĞLA
Mehmet Umur Akarca

MUŞ
Nazmi Önder
Atilla Sın

NİĞDE
Akın Gönen
Mustafa Sabri Güvenç

RİZE
Arif Şevket Bilgin
Turgut Halit Kunter
Ahmet Mesut Yılmaz

SAKARYA
Mustafa Kılıçaslan
A. Reyhan Sakallıoğlu

SAMSUN
Muhlis Arıkan

SİİRT
Nejdet Naci Mimaroğlu

SİVAS
Mahmut Karabulut
M. Mükerrem Taşçıoğlu

TEKİRDAĞ
Ali Rıfkı Atasever
Ahmet Karaevli

TOKAT
Mehmet Zeki Uzun

TRABZON
Fahrettin Kurt

UŞAK
Mümtaz Güler
Mehmet Topaç

VAN
Hüseyin Aydın Arvasi
Mirza Kurşunluoğlu

YOZGAT
Selahattin Taflıoğlu

ZONGULDAK
Hasan Pertev Aşçıoğlu
Veysel Atasoy

(Reddedenler)

ADANA
Coşkun Bayram

ADIYAMAN
Mehmet Arif Atalay

AMASYA
Kâzım İpek

ANKARA
Sururi Baykal

BALIKESİR
Cahit Tutum

BİLECİK
Yılmaz Demir

BURSA
Mehmet Azizoğlu

ÇANAKKALE
Cafer Tayyar Sadıklar

ÇORUM
Ali Rıza Akaydın
Ali Ayhan Çetin

DİYARBAKIR
Şeyhmus Bahçeci
Kadir Narin
Ahmet Sarp

EDİRNE
S. Hüsamettin Konuksever
Muhittin Yıldırım

ERZİNCAN
Veysel Varol

ERZURUM
Hulmi Nalbantoğlu

ESKİŞEHİR
Münir Sevinç

GAZİANTEP
M. Hayri Osmanlıoğlu

HATAY
Tevfik Bilal
Mustafa Çelebi
M. Murat Sökmenoğlu

İSTANBUL
Sabit Batumlu
Ömer Necati Cengiz
Yılmaz İhsan Hastürk
Arife Necla Tekinel
İbrahim Ural

İZMİR
Hüseyin Aydemir
Durcan Emirbayer
Turgut Sunalp
Ahmet Süter

KARS
Ömer Kuşhan
Halis Soylu

KONYA
Vecihi Akın
Emin Fahrettin Özdilek

MALATYA
Ayhan Fırat

MANİSA
Ümit Canuyar
Abdullah Çakırefe

MARDİN
Süleyman Çelebi

MUĞLA
İdris Gürpınar

ORDU
Ali Mazhar Haznedar

RİZE
Fehmi Memişoğlu

SAKARYA
Turgut Sözer

SAMSUN
Hasan Altay

SİVAS
Şevki Taştan

TOKAT
Cemal Özdemir

TRABZON
Osman Bahadır
Yusuf Ziya Kazancıoğlu

TUNCELİ
Ali Rıdvan Yıldırım

VAN
Fevzi Necdet Erdinç
Ferit Melen

ZONGULDAK
Cahit Karakaş
İsa Vardal
Muhteşem Vasıf Yücel

(Geçersiz Oy)

İSTANBUL
Reşit Ülker

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Vehbi Batuman
Cüneyt Canver
Mehmet Erdal Durukan
Yılmaz Hocaoğlu
Nuri Korkmaz (İz.)
Metin Üstünel

ADIYAMAN
Arif Ağaoğlu
Mehmet Deliceoğlu
Ahmet Sırrı Özbek

AFYON
Abdullah Altıntaş
Metin Balıbey
Nihat Türker
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Hasan Fecri Alpaslan
Paşa Sarıoğlu
İbrahim Taşdemir
Mehmet Yaşar

AMASYA
Arsan Savaş Arpacıoğlu
İsmet Özarslan
Hasan Adnan Tutkun

ANKARA
Eşref Akıncı
Necdet Calp (İz.)
Neriman Elgin
Halil İbrahim Karal
Mehmet Seyfi Oktay
Alpaslan Pehlivanlı
Nejat Abdullah Resuloğlu
Ogan Soysal
Halil Şıvgın (İz.)

ANTALYA
Ümit Halûk Bayülken
Mustafa Çakaloğlu
Abdullah Cengiz Dağyar
Aydın Güven Gürkan

ARTVİN
Nevzat Bıyıklı

AYDIN
İskender Cenap Ege
(Bşk. V.)
Halil Nüshet Goral
Osman Esgin Tipi

BALIKESİR
Davut Abacıgil
Mustafa Çorapçıoğlu
Fenni İslimyeli
Şerafettin Toktaş

BİLECİK
Recep Kaya

BİTLİS
Kâmran İnan

BOLU
Turgut Yaşar Gülez
Fuat Öztekin

ÇANAKKALE
Onural Şeref Bozkurt
Nadir Pazarbaşı

ÇANKIRI
Ahmet Özkan
Saffet Sakarya
İlker Tuncay

ÇORUM
Mehmet Besim Göçer
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Muzaffer Arıcı
Mustafa Kâni Bürke
Halil İbrahim Şahin

DİYARBAKIR
Mahmud Altunakar
Hayrettin Ozansoy

EDİRNE
Türkân Turgut Arıkan

ERZİNCAN
Metin Yaman

ERZURUM
Ebubekir Akay

GAZİANTEP
Hasan Celâl Güzel (B.)
Süleyman Koyuncugil
Mustafa Rüştü Taşar
Feyzullah Yıldırır

GİRESUN
Burhan Kara
Cevdet Karslı
Yavuz Köymen
Turgut Sera Tirali

GÜMÜŞHANE
Akif Kocaman
İbrahim Turan

HAKKÂRİ
Mehmet Sait Erol

HATAY
İhsan Gürbüz
Hamit Melek

ISPARTA
Metin Ataman
Fatma Mihriban Erden
Mustafa Kemal Toğay
İbrahim Fevzi Yaman

İÇEL
İbrahim Aydoğan
Ali İhsan Elgin
Edip Özgenç
Durmuş Fikri Sağlar

İSTANBUL
Beliiç Sadi Abbasoğlu
Halil Orhan Ergüder
Hüseyin Avni Güler
Mehmet Kafkaslıgil
Doğan Kasaroğlu
Altan Kavak
R. Ercüment Konukman
Leyla Yeniay Köseoğlu
Feridun Şakir Öğünç
Tülay Öney
İbrahim Özdemir
Günseli Özkaya
Namık Kemal Şentürk
Bilâl Şişman
Ahmet Memduh Yaşa

İZMİR
Fikret Ertan
Erdal İnönü
Yılmaz Önen
Özdemir Pehlivanoğlu
Rüştü Şardağ
Ali Aşkın Toktaş

KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Turan Bayezit
Mehmet Onur

KARS
Sabri Aras
Aziz Kaygısız
Musa Öğün

KASTAMONU
Sadettin Ağaçık
Hüseyin Sabri Keskin
Erol Bülent Yalçınkaya

KAYSERİ
Cengiz Tuncer
Mehmet Sedat Turan
Mehmet Üner
Muzaffer Yıldırım

KIRKLARELİ
Erol Ağagil
Şükrü Babacan

KIRŞEHİR
Mehmet Budak
İsmet Ergül

KOCAELİ
Osman Nuri Akyol
Abdulhalim Aras
Abdulhalim Aras
(Bşk. V.)
Salih Güngörmez

KONYA
Ziya Ercan
Salim Erel

Altınok Esen
Sabri Irmak
Kemal Or

KÜTAHYA

Ahmet Büyükuğur
Ahmet Ekici
Mustafa Uğur Ener

MALATYA

Ahmet İlhami Kösem
Fahri Şahin

MANİSA

Mehmet Timur Çınar
Sümer Oral
Mekin Sarıoğlu
İsmet Turhangil
Münir Fuat Yazıcı

MARDİN

Kenan Nuri Nehrozoğlu

MUĞLA

Ahmet Altıntaş
Muzaffer İlhan

MUŞ

Alaattin Fırat

NEVŞEHİR

Ali Babaoğlu
Faruk Dırık
Hacı Turan Öztürk

NİĞDE

Haydar Özalp
Birsel Sönmez
Arif Toprak

ORDU

Nabi Poyraz
Hüseyin Avni Sağesen
İhsan Nuri Topkaya
Bahriye Üçok
Şükrü Yürür

SAKARYA

Nihat Akpak
Mümtaz Özkök

SAMSUN

İlyas Aktaş
Mehmet Aydın
Hüsamettin Cindoruk
Berati Erdoğan
Fahrettin Uluç
Süleyman Yağcıoğlu

SİİRT

Aydın Baran
M. Abdürrezak Ceylan
Rıza Tekin

SİNOP

Hilmi Biçer
Halit Barış Can
Özer Gürbüz (Bşk. V.)

SİVAS

Yılmaz Altuğ
Ruşan Işın
Mustafa Kemal Palaoğlu
Ahmet Turan Soğancıoğlu

ŞANLIURFA

Vecihi Ataklı
Mustafa Demir
Osman Doğan
Bahri Karakeçili
Aziz Bülent Öncel

TEKİRDAĞ

Selçuk Akıncı
Salih Alcan

TOKAT

Metin Gürdere
Selim Koçaker
Enver Özcan
Talat Sargın

TRABZON

Eyüp Aşık
Mehmet Kara
Necmettin Karaduman
(Başkan)

TUNCELİ

Musa Ateş

UŞAK

Yusuf Demir

YOZGAT

Mehmet Bağçeci
Hüseyin Mükerrem Hiç
Lutfullah Kayalar (İ.A.)
Mahmut Orhon

ZONGULDAK

Engin Cansızoğlu
Rıza Öner Çakan
Köksal Toptan

(Açık Üyelikler)

İSTANBUL : 1

KAHRAMANMARAŞ : 1

22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddesine Fıkralar Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

(Kanunlaşmıştır.)

Üye Sayısı	:	400
Oy Verenler	:	216
Kabul Edenler	:	159
Reddedenler	:	49
Çekinserler	:	7
Geçersiz Oy	:	1
Oya Katılmayanlar	:	182
Açık Üyelikler	:	2

(Kabul Edenler)

ADANA
Ahmet Akgün Albayrak
Ledin Barlas
Ahmet Remzi Çerçi
Ahmet Şevket Gedik
Nurettin Yağanoğlu

ADIYAMAN
Arif Ağaoğlu

AFYON
Metin Balıbey
Hamdi Özsoy
Nihat Türker

AĞRI
Mehmet Yaşar

ANKARA
Hüseyin Cahit Aral
Ali Bozer
Kamil Tuğrul Coşkunoğlu
Hüseyin Barlas Doğu
Vahit Halefoğlu
Osman Işık
Göksel Kalaycıoğlu
Hazım Kutay
Mehmet Sezai Pekuslu
Mehmet Sağdıç
İsmail Saruhan
Fatma Rezan Şahinkaya

ANTALYA
Kadri Altay
Ali Dizdaroğlu
Sudi Neş'e Türel

ARTVİN
Ahmet Doğru

AYDIN
Ertuğrul Gökgün
Mehmet Özalp
Nabi Sabuncu

BALIKESİR
İsmail Dayı
Fenni İslimyeli
Necat Tunçsiper

BİNGÖL
M. Ali Doğuşlu

BİTLİS
Rafet İbrahimoğlu
Kâmran İnan
Faik Tarımcıoğlu

BOLU
Seçkin Fırat
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Kâzım Oksay

BURDUR
Necip Oğuzhan Artukoğlu
Fethi Çelikbaş

BURSA
Ahmet K. Alptemoçin
İlhan Aşkın
M. Memduh Gökçen
Kemal İğrek
A. Sabahattin Özbek
Fahir Sabuniş

ÇORUM
Ünal Akkaya
Mehmet Besim Göçer

DENİZLİ
Muzaffer Arıcı
Aycan Çakıroğulları
İsmail Şengün

EDİRNE
İsmail Üğdül

ELAZIĞ
Mehmet Özdemir
Naci Taşel
Nevzat Yağcı
Zeki Yavuztürk

ERZİNCAN
Yıldırım Akbulut
Metin Yaman

ERZURUM
Ebubekir Akay
Sabahattin Aras
Sabahattin Eryurt
Togay Gemalmaz
Mustafa Rıfkı Yaylalı

GAZİANTEP
Ahmet Ata Aksu
Süleyman Koyuncugil
Mustafa Rüştü Taşar
Ünal Yaşar

GİRESUN
Burhan Kara

GÜMÜŞHANE
Mahmut Oltan Sungurlu

HATAY
Abdurrahman Demirtaş
İhsan Gürbüz
Kâmran Karaman
Hamit Melek

ISPARTA
İbrahim Fevzi Yaman

İÇEL
Hikmet Biçentürk
Edip Özgenç
Rüştü Kâzım Yüceler

İSTANBUL
Bülent Akarcalı
B. Doğancan Akyürek
İmren Aykut
M. Vehbi Dinçerler
H. Hüsnü Doğan
Hayrettin Elmas
Halil Orhan Ergüder
İsmail Safa Giray
Turgut Özal
Mustafa Tınaz Titiz
Saim Bülend Ulusu
Reşit Ülker
Fazıl Osman Yöney

İZMİR
İsmet Kaya Erdem
Burhan Cahit Gündüz
Hayrullah Olca
Suha Tanık

KAHRAMANMARAŞ
Alaeddin Kısakürek
Ülkü Söylemezoğlu
Ali Topçuoğlu

KARS
İlhan Aküzüm

KASTAMONU
Sadettin Ağaçık
Erol Bülent Yalçınkaya

KAYSERİ
Nuh Mehmet Kaşıkçı
İbrahim Özbıyık
Mustafa Şahin
Cengiz Tuncer

KIRKLARELİ
Cemal Özbilen

KIRŞEHİR
Tevfik Güneş

KOCAELİ
Osman Nuri Akyol
Mustafa Batgün

KONYA
Abdurrahman Bozkır
Kadir Demir
Ziya Ercan
Altınok Esen
Nihat Harmancı
Haydar Koyuncu
Saffet Sert
Abdullah Tenekeci

KÜTAHYA
Mustafa Uğur Ener
Mustafa Kalemli

MALATYA
İlhan Dinçel
Metin Emiroğlu
Talat Zengin

MANİSA
Mehmet Timur Çınar
Gürbüz Şakranlı
Münir Fuat Yazıcı

MARDİN
Beşir Çelebioğlu
Mehmet Necat Eldem
Abdülkerim Yılmaz Erdem

MUĞLA
Mehmet Umur Akarca
Ahmet Altıntaş

MUŞ
Alaattin Fırat
Nazmi Önder
Atilla Sın

NEVŞEHİR
Ali Babaoğlu
Faruk Dırık
Hacı Turan Öztürk

NİĞDE
Akın Gönen
Haydar Özalp
Birsel Sönmez

RİZE
A. Şevket Bilgin
Turgut Halit Kunter
Ahmet Mesut Yılmaz

SAKARYA
Mustafa Kılıçaslan
A. Reyhan Sakallıoğlu

SAMSUN
Muhlis Arıkan

SİİRT
Nejdet Naci Mimaroğlu

SİVAS
Mahmut Karabulut
M. Mükerrem Taşçıoğlu

TEKİRDAĞ
Ali Rıfkı Atasever
Ahmet Karaevli

TOKAT
Mehmet Zeki Uzun

TRABZON
Eyüp Aşık

UŞAK
Mümtaz Güler
Mehmet Topaç

VAN
Hüseyin Aydın Arvasi
Mirza Kurşunluoğlu

YOZGAT
Lutfullah Kayalar

ZONGULDAK
Hasan Pertev Aşçıoğlu
Veysel Atasoy

(Reddedenler)

ADANA
Coşkun Bayram

ADIYAMAN
Mehmet Arif Atalay

AMASYA
Kâzım İpek

ANKARA
Sururi Baykal
Neriman Elgin
Mehmet Seyfi Oktay

ARTVİN
Hüseyin Şen

BALIKESİR
Mustafa Çorapçıoğlu
Cahit Tutum

BURSA
Mehmet Azizoğlu

ÇANAKKALE
Cafer Tayyar Sadıklar

ÇORUM
Ali Rıza Akaydın
Ali Ayhan Çetin

DİYARBAKIR
Şeyhmus Bahçeci
Kadir Narin
Ahmet Sarp

EDİRNE
S. Hüsamettin Konuksever
Muhittin Yıldırım

ERZİNCAN
Veysel Varol

ERZURUM
Hilmi Nalbantoğlu

ESKİŞEHİR
Münir Sevinç

HAKKÂRİ
Mehmet Sait Erol

HATAY
Tevfik Bilal
Mustafa Çelebi
M. Murat Sökmenoğlu

İÇEL
Ali İhsan Elgin

İSTANBUL
Ömer Necati Cengiz
Arife Necla Tekinel
İbrahim Ural

İZMİR
Hüseyin Aydemir
Ahmet Süter

KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Turan Bayezit

KARS
Musa Öğün
Halis Soylu

MALATYA
Ayhan Fırat

MANİSA
Ümit Canuyar
Abdullah Çakırefe

MARDİN
Süleyman Çelebi

ORDU
Ali Mazhar Haznedar
Bahriye Üçok

RİZE
Fehmi Memişoğlu

SAMSUN
Hasan Altay
Hüsamettin Cindoruk
Fahrettin Uluç

TUNCELİ
Ali Rıdvan Yıldırım

YOZGAT
Selahattin Taflıoğlu

ZONGULDAK
Cahit Karakaş
İsa Vardal
Muhteşem Vasıf Yücel

(Çekinserler)

ANKARA
H. İbrahim Karal
BURSA
M. Kemal Gökçora
EDİRNE
Türkân Turgut Arıkan
ESKİŞEHİR
Mehmet Nuri Üzel
İZMİR
Durcan Emirbayer
KARS
Ömer Kuşhan
KOCAELİ
Orhan Otağ

(Geçersiz Oy)

KONYA
Salim Erel

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Vehbi Batuman
Cüneyt Canver
Mehmet Erdal Durıkan
Yılmaz Hocaoğlu
Nuri Korkmaz
Metin Üstünel
ADIYAMAN
Mehmet Deliceoğlu
Ahmet Sırrı Özbek
AFYON
Abdullah Altıntaş
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu
AĞRI
Hasan Fecri Alpaslan
Paşa Sarıoğlu
İbrahim Taşdemir
AMASYA
Arsan Savaş Arpacıoğlu (İz.)
İsmet Özarslan
Hasan Adnan Tutkun
ANKARA
Eşref Akıncı (İz.)
Necdet Calp (İz.)
Alpaslan Pehlivanlı
Nejat Abdullah Rosuloğlu
Ogan Soysal
Halil Şıvgın
ANTALYA
Ümit Halûk Bayülken
Mustafa Çakaloğlu
Abdullah Cengiz Dağyar
Aydın Güven Gürkan
ARTVİN
Nevzat Bıyıklı
AYDIN
İ. Cenap Ege (Bşk. V.)
Halil Nüshet Goral
Osman Esgin Tipi
BALIKESİR
Davut Abacıgil
Şerafettin Toktaş
BİLECİK
Yılmaz Demir
Recep Kaya
BİNGÖL
Hakkı Artukarslan
Mahmut Sönmez
BOLU
Turgut Yaşar Güleç
Fuat Öztekin
BURDUR
Sait Ekinci
BURSA
İsmet Tavgaç (İz.)
Mustafa Ertuğrul Ünlü
ÇANAKKALE
Onural Şeref Bozkurt
Nadir Pazarbaşı
Ayhan Uysal
ÇANKIRI
Ahmet Özkan (İz.)
Saffet Sakarya
İlker Tuncay
ÇORUM
İhsan Tombuş
DENİZLİ
Mustafa Kâni Bürke
Halil İbrahim Şahin
DİYARBAKIR
Mahmud Altunakar
Özgür Barutçu
Cevdet Karakurt
Hayrettin Ozansoy
ERZURUM
İlhan Aras
ESKİŞEHİR
Mustafa Balcılar
Cemal Büyükbaş
İsmet Oktay
GAZİANTEP
Hasan Celâl Güzel (B.)
M. Hayri Osmanlıoğlu
Feyzullah Yıldırır
GİRESUN
Cevdet Karslı
Yavuz Köymen
Turgut Sera Tirali
Ahmet Yılmaz
GÜMÜŞHANE
Akif Kocaman
İbrahim Turan
HAKKÂRİ
Lezgin Önal
ISPARTA
Metin Ataman
Fatma Mihriban Erden
Mustafa Kemal Toğay
İÇEL
İbrahim Aydoğan (İz.)
Mehmet Kocabaş
Durmuş Fikri Sağlar
İSTANBUL
Behiç Sadi Abbasoğlu
Yaşar Albayrak
Sabit Batumlu
Hüseyin Avni Güler
Yılmaz İhsan Hastürk
Ömer Ferruh İlter
Mehmet Kafkaslıgil
Doğan Kasaroğlu
Altan Kavak
R. Ercüment Konukman
Leyla Yenlay Köseoğlu
Feridun Şakir Öğünç
Tülay Öney
İbrahim Özdemir
Günseli Özkaya
Namık Kemal Şentürk
Bilâl Şişman
Ali Tanrıyar
Ahmet Memduh Yaşa

İZMİR
Vural Arıkan
Fikret Ertan
Erdal İnönü
Yılmaz Önen
Özdemir Pehlivanoğlu
Işılay Saygın
Turgut Sunalp
Rüştü Şardağ (İz.)
Ali Aşkın Toktaş

KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Onur

KARS
Sabri Aras
Aziz Kaygısız (İz.)

KASTAMONU
Hüseyin Sabri Keskin
Şaban Küçükoğlu

KAYSERİ
Mehmet Sedat Turan
Mehmet Üner
Muzaffer Yıldırım

KIRKLARELİ
Erol Ağagil
Şükrü Babacan

KIRŞEHİR
Mehmet Budak
İsmet Ergül

KOCAELİ
Abdulhalim Aras (Bşk. V.)
Salih Güngörmez

KONYA
Vecihi Akın
Sabri Irmak
Kemal Or
Emin Fahrettin Özdilek

KÜTAHYA
Ahmet Büyükuğur
Ahmet Ekici
A. Necati Kara'a

MALATYA
Ahmet İlhami Kösem
Fahri Şahin

MANİSA
Sümer Oral
Mekin Sarıoğlu
İsmet Turhangil

MARDİN
Kenan Nuri Nehrozoğlu

MUĞLA
İdris Gürpınar
Muzaffer İlhan

NİĞDE
Mustafa Sabri Güvenç
Arif Toprak

ORDU
Nabi Poyraz
Hüseyin Avni Sağesen
İhsan Nuri Topkaya
Şükrü Yürür

SAKARYA
Nihat Akpak
Mümtaz Özkök
Turgut Sözer

SAMSUN
İlyas Aktaş
Mehmet Aydın (İz.)
Berati Erdoğan
Süleyman Yağcıoğlu

SİİRT
Aydın Baran
M. Abdürrezak Ceylan
Rıza Tekin

SİNOP
Hilmi Biçer
Halit Barış Can
Özer Gürbüz (Bşk. V.)

SİVAS
Yılmaz Altuğ
Ruşan Işın
Mustafa Kemal Palaoğlu
Ahmet Turan Soğancıoğlu
Şevki Taştan

ŞANLIURFA
Vecihi Ataklı
Mustafa Demir (İz.)
Osman Doğan
Bahri Karakeçili
Aziz Bülent Öncel

TEKİRDAĞ
Selçuk Akıncı
Salih Alcan

TOKAT
Metin Gürdere
Selim Koçaker
Enver Özcan
Cemal Özdemir
Talat Sargın

TRABZON
Osman Bahadır
Mehmet Kara
Necmettin Karaduman (Başkan)
Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Fahrettin Kurt

TUNCELİ
Musa Ateş

UŞAK
Yusuf Demir

VAN
Fevzi Necdet Erdinç
Ferit Melen

YOZGAT
Mehmet Bağçeci
Hüseyin Mükerrem Hiç
Mahmut Orhon

ZONGULDAK
Emin Cansızoğlu
Rıza Öner Çakan
Köksal Toptan

(Açık Üyelikler)

İSTANBUL : 1

KAHRAMANMARAŞ : 1

Türkiye Büyük Millet Meclisi
GÜNDEMİ

88 İNCİ BİRLEŞİM

9 . 4 . 1987 Perşembe

Saat : 10.00

1
BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2
ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3
SEÇİM

4
OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5
GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç ve 41 arkadaşının, muhalefete mensup milletvekilleri tarafından verilen kanun tekliflerinin komisyonlarda ve Genel Kurulda ele alınmamasının nedenleri ile yasama fonksiyonunun tek yönlü olarak işlemesine yol açan bu uygulamanın düzeltilmesi için alınabilecek tedbirler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/22)

2. — Ordu Milletvekili Hüseyin Avni Sağesen ve 20 arkadaşının, Ordu İli Korgan İlçesindeki Ziraat Odası ile T.C. Ziraat Bankasında görevli bazı yöneticilerin önderliğinde oluşan bir şebekenin, çiftçilerin üretime yönelik ihtiyaçları için tahsis edilmesi gereken ziraî kredileri kendi çıkarları yönünde kullanarak haksız kazanç sağladıklarına dair iddiaları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/50)

3. — İstanbul Milletvekili Doğan Kasaroğlu ve 24 arkadaşının, turizm işletmelerinde kurulan talih oyunu salonlarıyla ilgili iddiaların gerçeklik derecesini ve bu sorunu çözümleyecek acil tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

4. — Antalya Milletvekili Aydın Güven Gürkan ve 29 arkadaşının, yurt dışında yerleşmiş bulunan vatandaşlarımızın demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine ve ülkenin birlik ve bütünlüğüne karşı örgütlenmiş güçlerin etkilerinden korunmaları, maddî ve manevî yönden desteklenmeleri için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

5. — Denizli Milletvekili Mustafa Kâni Bürke ve 10 arkadaşının, Türkiye - ABD ilişkilerinde mevcut olduğu iddia edilen aksaklıklarla bu konuda alınacak tedbirleri ve SEİA anlaşmasının her iki ülkeye sağladığı yararları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

6. — Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş ve 16 arkadaşının, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Ege sorununun sağlıklı bir çözüme ulaştırılabilmesi için konuyla ilgili olarak bugüne kadarki gelişmeleri ve alınan önlemleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

7. — Çanakkale Milletvekili Cafer Tayyar Sadıklar ve 11 arkadaşının, Hükümetçe uygulanan tütün ekimi ve sigara ithalatı politikasından kaynaklanan sorunları ve BEST Sigara Fabrikasıyla ilgili iddiaları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/55)

8. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu ve 12 arkadaşının, Hükümetin ekonomik politikasından kaynaklandığı iddia edilen enflasyon, ödemeler dengesi açığı ve artan dış borçlarımız gibi sorunlara karşı alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/56)

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, bazı vatandaşların işkence sonucunda sakat kaldığı ve öldüğü iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/598)

2. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır İlinde işkence sonucu meydana geldiği iddia edilen iki ölüm olayına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/610)

3. — Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın, Sivas İli Gemerek İlçesindeki TUĞSAN Fabrikasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/631)

4. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Bavyera Televizyonunda gösterilen bir filme ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/696)

5. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, işkence sonucunda öldüğü iddia edilen bir vatandaşın ölümüyle ilgili olarak yapılan işlemlere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/826) (1)

6. — Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın, davası devam eden bir gazete hakkındaki beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/767)

7. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, yaşama ve yasal çalışma haklarını tehlikeye sokan odaklaşma iddialarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/778)

8. — Sinop Milletvekili Barış Can'ın, çay üreticilerinin AKFA Firmasından alacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/868) (1)

9. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Tekirdağ İlinde kaçak ve ruhsata aykırı olarak yapıldığı iddia edilen bazı inşaatlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/789)

10. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Yol-İş Sendikası Kayseri Şubesinin olağan genel kuruluna katılan bazı misafirlerin kongreden çıkarılmaya davet edildikleri iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/797)

11. — Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'in, yurdumuzdaki okullara ve öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/800)

12. — Tunceli Milletvekili Ali Rıdvan Yıldırım'ın, Tunceli İlinde meydana geldiği iddia edilen bazı olaylara ve sorumlularına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/876) (1)

13. — Kırklareli Milletvekili Erol Ağagil'in, YİBİ-TAŞ Holding Anonim Şirketinde bazı yolsuzluklar olduğu iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/810)

14. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, Kırkpınar güreşlerindeki kemer takma olayına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/812)

15. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, sosyo ekonomik nedenlerle intihar olaylarının arttığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/813)

16. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, güvenlik soruşturmaları sistemine ilişkin Başbakandan sözlü sor önergesi (6/817)

17. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, GAP gezisinde kullandığı bazı sözcüklere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/821)

18. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Onur İşhanında çıkan yangının sebebine ve bu nedenle Hazine aleyhine açılan davalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/824)

19. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, belediyelerce yapılan yaya yolu ve trotuar çalışmalarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/888) (1)

20. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Çerkezköy Endüstri Meslek Lisesi inşaatına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/838)

21. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş İlinde kaliteli pamuk yetiştirilebilmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/844)

22. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, Zonguldak Kömür Havzasında 1986 yılında meydana gelen iş kazalarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/845)

23. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in Kahramanmaraş - Andırın Orman İşletme Müdürlüğü sahasından elde edilen odunların üretici köylüye ve müteahhitlere tahsisine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/879)

24. — İstanbul Milletvekili İbrahim Ural'ın, terör olaylarına karıştığı iddia edilen bazı örgüt ve elçiliklere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/881)

25. — Kayseri Milletvekili Muzaffer Yıldırım'ın, Kayseri İlinde yapılması düşünülen raylı sistem için

---

(1) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatınca teşvik belgesi verilip verilmediğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/883)

26. — Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'in, Denizli-Tavas İlçesi Kızılcabölük Kasabasındaki Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği Pansiyonu ile ülkemizdeki bu tip diğer pansiyonların faaliyetlerine ve denetimlerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/885)

27. — Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, ÇUKOBİRLİK Genel Müdürlüğü ile ilgili olarak bazı basın organlarında yer alan haberlerin tahkikine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/886)

28. — Gaziantep Milletvekili Feyzullah Yıldırır'ın, İstanbul'daki Patrikhane binasının ihyası için inşaat İzni verildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/902) (1)

29. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, olgunlaştırma enstitülerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/890)

30. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Diyarbakır İlinde turizmin geliştirilmesi için ne gibi çalışmalar yapıldığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/891)

31. — Sinop Milletvekili Barış Can'ın, Devlet Planlama Teşkilatı Koordinasyon Dairesinde görevli bir uzmanın şeriatçı faaliyetlerde bulunduğu iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/892)

32. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır İlinde faaliyet gösteren yabancı bir firmada çalışan işçilerin iş akitlerinin feshedildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/893)

33. — Şanlıurfa Milletvekili Vecihi Ataklı'nın, Mardin İli İdil İlçesi Jandarma Bölük Komutanı ile Belediye Başkanının bazı vatandaşlara baskı yaptıkları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/894)

34. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, lüks otellerde ve turistik bölgelerde açılan kumarhanelerin toplumumuzda yol açtığı tahribata ve buna karşı alınacak tedbirlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/913) (1)

35. — İstanbul Milletvekili Doğan Kasaroğlu'nun, yurdumuza iltica eden Naim Süleymanoğlu'nun Londra'dan Ankara'ya getirilişinin TRT dışında özel bir şirketin kameramanlarınca görüntülendiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/919) (1)

36. — Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, ÇUKOBİRLİK ile ilgili olarak güney basınında yer alan iddialara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/898)

37. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin, Giresun - Tirebolu İlçesi Güce Bucağı Belediye Başkanının rüşvet aldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/899)

38. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun pamuk ürünüyle ilgili olarak alınan yeni kararlara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/939) (1)

39. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, T.C. Ziraat Bankasınca 1979 yılından beri Doğu Anadoludaki süt ve besicilik işletmelerine verilen kredilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/940) (1)

40. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, Ege yöresindeki bazı ilk ve orta dereceli okullarda din kültürü ve ahlak derslerinin imamlar tarafından okutulduğu iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/904)

41. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in, yurt dışına kaçtığı iddia edilen eski bir milletvekili hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/907)

42. — Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın, Almanya'da ülkemiz aleyhine faaliyette bulunduğu ve ülkemizdeki işçi şirketlerinin hisse senetlerini topladığı iddia edilen bir şahsın bu faaliyetlerine karşı ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/911)

43. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, 1985 yılında Anavatan Partisine katılan belediye başkanlarının temsil ettikleri belediyelere çeşitli kaynaklardan yapılan yardımlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/966) (1)

44. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, 1986 yılında Anavatan Partisine katılan belediye başkanlarının temsil ettikleri belediyelere çeşitli kaynaklardan yapılan yardımlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/967) (1)

45. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Kayseri Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesinin ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/958) (1)

46. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, toplu konut kredilerinin artırılmasının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/959) (1)

47. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Diyarbakır - Lice İlçesinde deprem nedeniyle inşa edilen baraka - meskenler için verilen tapuların, kâgir evler yapılacağı vaadedilerek toplatıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/914)

48. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Diyarbakır İlinde cereyan eden anarşi ve terör olaylarına ve yapılan operasyonlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/915)

49. — İstanbul Milletvekili Yılmaz İhsan Hastürk'ün, Toprak Mahsulleri Ofisinin zarar etmesine neden olduğu iddia edilen bazı işlemlere ve sorumlularına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/960) (1)

50. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş'da ilçeler itibariyle elektriği bulunan köy ve mezralara ve şebeke arızalarının giderilmesi için görevlendirilmiş müstakil ekipler bulunup bulunmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/916)

51. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Bursa İli Orhangazi İlçesinde mülkiyeti Belediyeye ait olan bir çay bahçesinin tahliyesi ve yıkımıyla ilgili olarak yapılan işlemlere ve bu hususta alınan tedbirlere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/968) (1)

52. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, daha ucuz ve kaliteli ekmek üretilebilmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/921)

53. — İstanbul Milletvekili Yılmaz İhsan Hastürk'ün, Ankara Belediyesince baca kontrollerinde kullanılmak üzere satın alındığı iddia edilen helikopterin özelliklerine ve satın alma işlemlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/969) (1)

54. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, PTT kıyı telsiz istasyonlarında görevli personele ve bu istasyonların çalışmalarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/922)

55. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, 25 Mart 1983 tarihinden bu yana parti değiştiren belediye başkanlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/970) (1)

56. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunda toplanan paralara ve yapılan harcamalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/971) (1)

57. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, büyük şehirlerdeki arsa spekülasyonunun önlenmesi için alınmış ve alınacak olan tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/924)

58. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, büyük şehirlerdeki kiralık konut sorununa çözüm getirmek için devletin alacağı tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/925)

59. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, dar gelirli vatandaşların geçim sıkıntılarının giderilmesi için ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/926)

60. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, işçi emeklilerinin sosyo - ekonomik sorunlarının çözümlenmesi için alınacak önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/927)

61. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, münhal bulunan hâkim ve savcı kadrolarına ve nedenine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/929)

62. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, belediyelerden bazılarının «başarılı belediye» olarak seçilmesinin kıstasına ve amacına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/930)

63. — Şanlıurfa Milletvekili Vecihi Ataklı'nın, Sıkıyönetim Koordinasyon Dairesi Başkanlığınca 1983 yılında hazırlanan irtica raporunda önerilen tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/972) (1)

64. — Adana Milletvekili Metin Üstünel'in, Adana ve Çukurova'da görülen sivrisinek ve sıtma tehlikesine karşı ne gibi önlemler alınacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/932)

65. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Banaz İlçesinin Ahat ve Çamsu köylerine pancar kantarı yapılıp yapılmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/933)

66. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş Narlı - Türkoğlu yoluna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/934)

67. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş İlinde gerçekleştirilen pamuk üretiminde verim ve kalite açısından düşüş

olduğu iddiasına ve bunun nedenlerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/935)

68. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Balıkesir - Burhaniye İlçesinde balıkçı barınağı yapılması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/936)

69. — Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın 1.3.1987 tarihinde T.R.T. bültenlerinde yer alan demecine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/937)

70. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konyaspor - Sakaryaspor futbol maçında Konya Atatürk Stadyumunun şeref tribününde resmî protokole uyulmadığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/938)

71. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır - Merkez - Pirinçlik Jandarma Karakolunda Cayıran Köyü halkından bazılarına işkence yapıldığı ve bir vatandaşın işkence sonucu öldürüldüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/941)

72. — Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç'in, Eskişehir İline bağlı bazı ilçelerin vekil kaymakamları haklarındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/942)

73. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır - Dicle İlçesi Kırkpınar Köyü ve mezralarında yaşayanlara emniyet tim ekiplerince işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/943)

74. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Bakanlar Kurulunca 4.3.1987 tarihinde yapılan Houston irtibatlı toplantının nedenine ve maliyetine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/944)

75. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, uydular aracılığıyla katıldığı 4.3.1987 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/945)

76. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Danışma Meclisi Anayasa Komisyonundaki müzakere tutanaklarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/952)

77. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Sendikalar Kanunu ile Top'u İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun Millî Güvenlik Konseyindeki müzakere tutanaklarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/953)

78. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Sosyaldemokrat Halkçı Partili milletvekilleri tarafından verilen sosyal içerikli kanun tekliflerinin maksatlı olarak görüşülmediği iddiasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/954)

79. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, Hükümet üyelerinin işçi kongrelerine katılmadıkları ve yurt dışı gezilerine bu kesimden temsilci götürmedikleri iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/946)

80. — İstanbul Milletvekili Feridun Şakir Öğünç'ün, grev ve lokavtlarda mülkî amirlerce alınacak tedbirlere dair tüzüğe ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/947)

81. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, piyasadaki tüpgazların eksik çıktığı iddiasına ve bu hususta ne gibi önlem alınacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/948)

82. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, sözleşmeli personelin ücret tavanını kaldıran Bakanlar Kurulu kararından sonra bazı kuruluşlarca eleman transfer edildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/949)

83. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Ankara Meşrutiyet Caddesi imar planında 1987 yılında değişiklik yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/950)

84. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, firarda olduğu iddia edilen Konya - Çumra İlçesi Ülkü Ocakları Derneği eski Başkanının yakalanamama nedenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/951)

85. — Şanlıurfa Milletvekili Vecihi Ataklı'nın, Şanlıurfa İli Ceylanpınar İlçesinde jandarma tarafından gözaltına alınan bir şahsın götürüldüğü keşif mahallinde kaçmak isterken öldürüldüğü iddiasına ve olayla ilgili olarak yapılan tahkikata ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/955)

86. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, İran - Irak savaşına müdahalede bulunmamız için ülkemize baskı yapılıp yapılmadığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/956)

87. — Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın, Sovyetler Birliğinden alınacak doğal gazın alımına, nakline ve tüketimine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/961)

88. — İstanbul Milletvekili İbrahim Ural'ın, NATO Genel Sekreterinin Türk - Yunan münasebetlerindeki

tutumuna ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/962)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa komisyonları raporları (1/114; 1/509) (S. Sayısı : 532) (Dağıtma tarihi : 5.3.1987)

× 2. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 541) (Dağıtma tarihi : 11.3.1987)

3. — Erzurum Milletvekili Sabahattin Aras, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt, Afyon Milletvekili Metin Balıbey, Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve Balıkesir Milletvekili Fenni İslimyeli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Çorum Milletvekili İhsan Tombuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344 ve 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 11.6.1985 - 21.11.1986)

4. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, 25.8.1971 Tarih ve 1475 Sayılı İş Kanununun 25 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/330) (S. Sayısı : 512) (Dağıtma tarihi : 23.12.1986)

5. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Arıcılık Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/348) (S. Sayısı : 514) (Dağıtma tarihi : 12.1.1987)

6. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, İpekböcekçiliği Kanunu Teklifi ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (2/139) (S. Sayısı : 515) (Dağıtma tarihi : 12.1.1987)

7. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.10.1983 Tarihli ve 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/319) (S. Sayısı : 526) (Dağıtma tarihi : 6.2.1987)

8. — 13 Mart 1913 Tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Bazı Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Yozgat Milletvekili Mehmet Bağçeci ve Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan'ın, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in Aynı Kanunun 116 ve 140 ıncı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun teklifleri ve İçişleri; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/808, 2/231, 2/306, 2/365) (S. Sayısı : 531 ve 531'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 27.2.1987)

9. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/375) (S. Sayısı : 539) (Dağıtma tarihi : 4.3.1987)

10. — Eskişehir Milletvekili Mustafa Balcılar ve 3 Arkadaşının, 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/404) (S. Sayısı : 540) (Dağıtma tarihi : 5.3.1987)

11. — Ankara Milletvekili Alpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının, Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ile Adana Milletvekili Çoşkun Bayram'ın, Emniyeti Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/380, 2/385) (S. Sayısı : 542) (Dağıtma tarihi : 23.3.1987)

12. — İstanbul Milletvekili Hayrettin Elmas ve 14 Arkadaşının, 22.5.1986 Tarih ve 3290 Sayılı Kanun İle Değişik 24.2.1984 Tarih ve 2981 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/394) (S. Sayısı : 543) (Dağıtma tarihi : 23.3.1987)

13. — Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/826) (S. Sayısı : 544) (Dağıtma tarihi : 25.3.1987)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 532

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Anayasa Komisyonları Raporları (1/114; 1/509)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : K. K. T. D.
18/101 - 1/180/08694

14 . 12 . 1983

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME TASARISI

GENEL GEREKÇESİ

Ulaştırma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 4770 sayılı Kanunun 38 yıllık uygulama süresi içinde Ulaştırma ve haberleşme faaliyetlerinin bütününde gerek teknik gerekse ekonomik bakımlardan büyük gelişmeler olmuş, ulaştırma ve haberleşme hizmeti gören kamu kuruluşlarının hukukî bünyelerinde değişiklikler yapılmış, kamu kuruluşlarının iştirakiyle veya tamamen özel sektör tarafından yeni kuruluşlar meydana getirilmiş bulunmaktadır.

Ancak günün değişen ve gelişen şartlarına uygun bir hizmet götürülebilmesi ve koordinasyon sağlamak için, Bakanlığın yeniden düzenlemesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde ulaştırma ve haberleşme sistem ve hizmetlerinin kaynak ve ihtiyaçlara uygun olarak tesis edilmesi ve geliştirilmesi telsiz işlerinin, kara ulaştırması Sivil Havacılık Liman ve Deniz işleri ile ilgili Bakanlığın hizmet alanına giren ve benzeri görevleri ve yetkileri düzenlemek amacıyla, Bakanlıkların Merkez Teşkilatının Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname de gözönünde bulundurularak, Ulaştırma Bakanlığının Kanun Hükmünde Kararnamesi Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde tasarının amaç ve kapsamını göstermektedir.

Ulaştırma ve haberleşme sistem ve hizmetlerinin teknik, ekonomik sosyal ihtiyaçlara uygun olarak kurulup geliştirilmesi bu kanunun esas amacıdır.

Madde 2. — Bakanlığın, Karayolu, Demiryolu, Limanlar, Hava Meydanlarının inşaatı ve teçhizatlarının yapılması hariç ülkenin ulaştırma ve haberleşme ile ilgili görevleri ve bu görevlerin esasları düzenlenmektedir.

Madde 3. — Bu madde Bakanlık teşkilatını belirlemektedir.

Madde 4. — Bu madde Bakanlık merkez teşkilatını belirlemektedir.

Madde 5, 6, 7. — Bu maddelerde çerçeve kararnamesine uygun olarak, Bakan, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcılarının görev ve yetkileri belirtilmektedir.

Madde 8. — Bakanlık anahizmet birimleri bu maddede sayılmaktadır.

Madde 9. — 5.4.1983 tarih ve 2813 sayılı Telsiz Kanunun 5 inci maddesi ile Bakanlığımız bünyesinde kurulan «Telsiz İşleri Genel Müdürlüğü» anılan kanunla verilen görevleri yerine getirecektir.

Bu görevler genellikle, telsiz iş ve hizmetlerini yürütmek, bunlara ilişkin planları hazırlamak ve uygulamak, elektronik ve elektromanyetik teknolojideki gelişmeleri takip etmektir.

Madde 10. — Karayolu taşımacılığını düzenleyici esasların uygulamalarını sağlayıcı tedbirlerin alınması ve bunların sürekli olarak denetlenip takip edilmesi gerekmektedir.

Kara Ulaştırması Daire Başkanlığının görevleri bu amaca dönük olarak bu maddede gösterilmiştir.

Madde 11. — Ülkemiz, liman, barınaklar ve iskelelerin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun şekilde kuruluş ve işleyiş esaslarını tespit etmek, can ve mal güvenliğini sağlayıcı tedbirlerin belirlenip uygulamasını sağlamak,

Gemi adamları ile denizde faaliyet gösteren kişilerden gerekli görülenlerin, nitelik ve yeterliğini tespit edip belgelerini vermek, amacıyla Liman ve Deniz İşleri Daire Başkanlığının görevleri olarak düzenlenmiştir.

Madde 12. — Tasarının bu maddesi, Sivil Havacılık Daire Başkanlığının görev ve yetkilerini belirtmektedir.

Madde 13. — Yurt sathında yaygın bir çok kuruluşlarla ilgili vatandaşın günlük hayatında yer alan haberleşme hizmetlerinin daha düzenli, bir şekilde denetimine imkân vermesi için Haberleşme Dairesi Başkanlığının görevleri düzenlenmiştir.

Madde 14. — Bu daire başkanlığı Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşlarının ücret tarifelerini incelemek ve bunlar arasında hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre uyumlu ve tamamlayıcı bir ücret yapısı kurmak amaçlarıyla Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığının görevleri düzenlenmiştir.

Madde 15. — Bu maddede Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı ile ilgili hüküm bulunmaktadır.

Madde 16. — Bu maddede çerçeve kararnamesine göre, Bakanlık Danışma ve Denetim Birimleri sayılmaktadır.

Madde 17. — Bu maddede, çerçeve kararnamesine uygun olarak, Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri belirtilmektedir.

Madde 18. — Bu maddede, çerçeve kararnamesine uygun olarak, Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri gösterilmektedir.

Madde 19. — Bu maddede, çerçeve kararnamesine uygun olarak, Hukuk Müşavirliğinin görevleri açıklanmaktadır.

Madde 20. — Bu maddede de on müşavirin görevlendirileceği hususu belirtilmektedir.

Madde 21. — Bu maddede çerçeve kararnamesine uygun olarak, Bakanlık Yardımcı Birimleri sayılmaktadır.

Madde 22. — Bu maddede, Komptrolörlük Dairesi Başkanlığının görevleri çerçeve kararnamesine uygun olarak düzenlenmektedir.

Madde 23. — Bu maddede çerçeve kararrnamesine uygun olarak, Personel Dairesi Başkanlığının görevleri belirtilmektedir. Bu ünite, bağlı ve ilgili kuruluşların işçi ve işverene ilişkin çalışmaları da takip ve koordine edecektir.

Madde 24. — Bu maddede, çerçeve kararnamesine uygun olarak «Eğitim Dairesi Başkanlığı» nın görevleri düzenlenmektedir.

Madde 25. — «Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı» nın kuruluşu ve görevleri çerçeve kararnamesine uygun olarak bu madde gösterilmiştir.

Madde 26. — Bu maddede, Bakanlığımızda 27.2.1982 tarih ve 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan «Genel Sekreterlik» in görevleri çerçeve kararnamesine uygun olarak düzenlenmektedir.

Madde 27. — Bu maddede Savunma Sekreterliğinin görevleri belirtilmektedir.

Madde 28. — Bu maddede, çerçeve kararnamesine uygun olarak Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri belirtilmektedir.

Madde 29. — Bakanlıkta sürekli olarak görev yapacak kurulu açıklamaktadır.

Madde 30. — Bu maddede Ulaştırma Şûrasının görevleri belirtilmektedir.

Madde 31. — Bu madde Taşra Teşkilatı ile ilgilidir.

Madde 32, 33, 34, 35, 36. — Bu maddeler çerçeve kararnamesine uygun olarak, yöneticilerin sorumluluğu, koordinasyon ve işbirliği konusunda Bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu, mahallî idarelerle koordinasyon, Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi ve yetki devrine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 37. — Bu madde atama ile ilgili hükmü belirtmektedir.

Madde 38. — Bu madde kadrolarla ilgilidir.

Madde 39. — Bu madde Yürürlükten Kaldırılan Hükümlerle ilgilidir.

Geçici Madde 1. — Bu madde mevcut kadroların kullanımı ile ilgilidir.

Geçici Madde 2. — İntibak hükümlerini ihtiva etmektedir.

Geçici Madde 3. — Tüzük ve yönetmeliklerin uygulanması belirtilmektedir.

Geçici Madde 4. — Taşra ve yurt dışı teşkilatını düzenleyen mevzuatla ilgili maddedir.

Geçici Madde 5. — Bakanlık teşkilatının bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre uygun hale getirilmesi gösterilmiştir.

Madde 40. — Yürürlük maddesidir.

Madde 41. — Yürütme maddesidir.

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : K. K. T. D. 18/101-1/180/04244

18 . 6 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

Bakanlar Kurulunca, Bakanlıkların Kuruluş ve Görevleri Hakkında 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin değiştirilmesine dair hazırlanan Kanun Hükmünde Kararnamede, bazı birimlerin kaldırılması, bazılarının isminin değiştirilmesi ve bazılarının da görevlerinde değişiklikler yapılması karşısında Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddelerinde de değişiklik yapılması zarurî görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Birinci maddede, Kanun Hükmünde Kararnamenin Danışma ve Denetim Birimleri başlıklı 16 ncı maddesi değiştirilmek suretiyle, Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının adı «Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı» şeklinde yeniden yazılmış, maddeye (e) bendi altında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ilave edilmiştir.

2. İkinci madde Kanun Hükmünde Kararnamenin 18 inci maddesinin değişikliği ile ilgilidir. Söz konusu maddeyle Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulunun görevleri yeniden düzenlenmektedir.

3 - 4. üncü maddede, Yardımcı Hizmetler başlıklı, 21 inci madde değiştirilmek suretiyle, Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Başkanlığı ve Genel Sekreterlik birimleri kaldırılmakta, yeni birim olarak İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı ilave edilmektedir.

5 nci madde Kanun Hükmünde Kararnamenin 25 inci maddesinde değişikliği öngörmektedir. Bu maddede yeni kurulan İdarî ve Malî İşler Daire Başkanlığının görevleri düzenlenmiştir.

6 ncı madde, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevlerini belirtmektedir.

7 nci madde kaldırılan birimlerin personeli ile ilgili saklı hakları düzenlemektedir.

8 inci madde yürürlük, 9 uncu madde yürütme ile ilgilidir.

Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve
Turizm Komisyonu
Esas No. : 1/114, 1/509
Karar No. : 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca kabul edilip Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Komisyonumuza havale edilen «Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, Bu Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkındaki 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin birleştirilmesi suretiyle Komisyonumuzun 18.2.1987 tarih ve 4 üncü birleşiminde, Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy ve Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle görüşülüp incelenmiştir.

Bilindiği üzere ulaştırma ve haberleşme faaliyetlerinin bütününde gerek teknik, gerekse ekonomik bakımlardan büyük gelişmeler olmuş, ulaştırma ve haberleşme hizmeti gören kamu kuruluşlarının hukukî bünyelerinde değişiklikler yapılmış ve ulaştırma hizmetlerinin plan, proje ve alt yapı tesislerinin yapımına ilişkin hizmetlerin, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bünyesinde bulunan Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı gibi hizmetlerin 3322 sayılı Kanunla Ulaştırma Bakanlığı bünyesine alınması öngörülmüş, artan ve gelişen ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşısında Ulaştırma Bakanlığının hizmet alanına giren ve benzeri görevleri ve yetkileri düzenlemek amacı ile kuruluşun teşkilatı hakkında Kanun Hükmünde Kararnamelerin yeniden düzenlenmesi gerekmiştir.

Kanunun tümü üzerindeki müzakereler sonunda maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci madde Ulaştırma Bakanlığının amaç ve kapsamını göstermekte olup, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

2 nci maddenin 3322 sayılı Kanunla (a) bendi değiştirilmiştir. Bu değişiklik aynen benimsenmiş, (g) bendi de 2929 sayılı Kanun yürürlükten kaldırıldığından bunun yerine ilgili Kanunlar ibaresi eklenerek kabul edilmiştir.

3 üncü maddeye, ve bağlı kuruluşlar ibaresi eklenmiştir.

4 üncü madde ekli 1 sayılı Cetvelde Müsteşar Yardımcısının 4'e çıkarılması ve bazı daire başkanlıklarının Genel Müdürlüğe dönüştürülmesi, bir Daire Başkanlığı ihdas edilmesi nedeni ile Cetvelde yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

5 inci madde 3 üncü maddede yapılan ilaveye paralel olarak düzeltilmiştir.

6 ncı madde Müsteşarın görev yetkilerini belirtmekte olup, aynen benimsenmiştir.

Ulaştırma Bakanlığı hizmetlerinin kapsamının genişletilmesi dikkate alınarak Müsteşar Yardımcı adedi üçten dörde çıkarılmış ve 7 nci madde yeniden düzenlenmiştir.

8 inci maddede, sayılan Ana Hizmet Birimlerinden, Kara Ulaştırması, Deniz Ulaştırması ve Sivil Havacılık Dairesi Başkanlıklarının görevleri genişletildiğinden, kabul edilen bir önerge ile bu üç Daire Başkanlığı Genel Müdürlük olarak kabul edilmiştir.

3322 sayılı Kanunla 182 sayılı Kararnamenin 9 uncu maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklik Komisyonumuzca metne 9 uncu madde olarak alınmış ancak Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğüne, Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları projelerini ve şartnamelerini incelemek ve onamak görevi verilmesi gerektiğinden ulaşım sistemlerinin standartlaştırılması dolayısı ile kabul edilen önerge doğrultusunda (a) ve (c) bentleri birleştirilmiş ayrıca (b) fıkrasında düzenleme yapılarak 9 uncu madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

Ülkemizde Karayolu taşımacılığının hızla artması bu kesimdeki teşkilat ve mevzuatın geliştirilmesine ve hizmetlerin etkin ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesi göz önüne alınarak, Kara Ulaştırma Daire Başkanlığı kabul edilen önerge ile Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğüne dönüştürülmüş ve 10 uncu madde bu değişiklikle kabul edilmiştir.

11 inci maddede, hizmetlerin tek elden yönetilmesini teminen, Başbakanlıktaki Deniz İşleri Başkanlığı da Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde bulunan ve bu defa Genel Müdürlüğe dönüştürülmüş olan Daire Başkanlığının bünyesine alınarak görevleri genişletilmiştir.

12 nci maddede, Türk Sivil Havacılık sahasındaki hizmetlerin Daire Başkanlığı düzeyinde yürütülmesi mümkün olamayacağından Genel Müdürlüğe dönüştürülmesi gerekli görülmüş ve bu doğrultuda verilen önerge kabul edilerek madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

13 ve 14 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

15 inci maddenin (c) bendinde Bakanlığın kelimesinden sonra gelen virgül anlamı değiştirdiğinden kaldırılmıştır.

16 ncı maddeye, Milletlerarası ilişkilerin yoğunluğu dolayısı ile yeni bir birim oluşturulması zorunluluğu hâsıl olduğundan madde metnine (f) bendi ile Dış İlişkiler Daire Başkanlığı ilave edilmiştir.

17, 18, 19 ve 20 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

20/A maddesi 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenmiş kanun tekniği yönünden 21 inci madde olarak kabul edilmiştir.

16 ncı maddeye Dış İlişkiler Dairesi eklenmesi nedeni ile bu dairenin görevlerini belirlemek amacı ile yeni bir maddeye gerek duyulmuş ve metne 22 nci madde olarak yeni bir madde eklenmiştir.

Kanuna yeni 22 nci maddenin eklenmesi nedeni ile 21 inci madde numarası 23 olarak düzeltilmiş ve maddede (b) ve (e) bentlerinin 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılması nedeni ile bentler yeniden sıralanmıştır.

22 nci madde 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

23 üncü maddedeki Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırıldığından kanun metninden çıkarılmıştır.

24 üncü madde 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

25 inci madde 26 ncı madde olarak (h) ve (l) bentlerinde yer alan Bakan ve Müsteşarca verilecek görevlerin, Bakanlıkça verilecek görevler şeklinde düzenlenmesi ile kabul edilmiştir.

26 ncı madde 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırıldığından metinden çıkarılmıştır.

27, 28, 29 ve 30 uncu maddeler aynen kabul edilmiştir.

31 inci maddede yer alan «Bölge Valiliği» kanunla kaldırıldığından madde metninden çıkarılmıştır.

32, 33, 34, 35, 36, 37 ve 38 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.

39 uncu madde, yürürlükten kaldırılan hükümleri belirtmiştir. Ancak Başbakanlık Deniz İşleri Başkanlığının Ulaştırma Bakanlığı bünyesine alınması ve 3322 sayılı Kanunun Ulaştırma Bakanlığı ile ilgili maddelerinin bu Kanunda yer alması nedeni ile maddeye bu hükümlerin de ilavesini öngören önerge kabul edilerek yeniden düzenlenmiştir.

Geçici 1 inci madde 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanması ile işlerliğini kaybettiğinden metinden çıkarılmıştır.

Geçici 2 nci maddede kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atandığından bu hüküm çıkarılmış ve Geçici 1 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci maddeler, Geçici 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmşitir.

Geçici 6 ncı madde 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile uygulandığından metinden çıkarılmıştır.

Başbakanlık bünyesindeki Deniz İşleri Başkanlığı bu Kanun ile Ulaştırma Bakanlığı bünyesine alındığından kadro ve ödeneklerin de devri gerekmiş ve kabul edilen önerge ile Geçici 6 ncı madde olarak metne ilave edilmiştir.

Yürürlük ve Yürütme maddesiyle ilgili 40 ve 41 inci maddeler Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu rapor havelesi gereğince Anayasa Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan İstanbul *Behiç Sadi Abbasoğlu*	Başkanvekili *Ayhan Uysal* Çanakkale	Sözcü *Hayrettin Elmas* İstanbul
Kâtip *Recep Kaya* Bilecik	Üye *M. Erdal Durukan* Adana	Üye *İsmail Saruhan* Ankara
Üye *Osman Esgin Tipi* Aydın	Üye *Mahmut Sönmez* Bingöl	Üye *Hilmi Nalbantoğlu* Erzurum (5, 16 ve 22 nci maddelere muhalifim)
Üye *Münir Sevinç* Eskişehir (Karşı oyum eklidir.)	Üye *Mehmet Kafkaslıgil* İstanbul	Üye *Işılay Saygın* İzmir
Üye *Halis Soylu* Kars	Üye *Mustafa Batgün* Kocaeli	Üye *Altınok Esen* Konya
	Üye *Ali Mazhar Haznedar* Ordu	

KARŞI OYUMUN GEREKÇESİ :

Tasarının eksik kısımları vardır. Bunların genel kurulda tamamlanmasına yardımcı olmak için karşıyım.

Münir Sevinç
Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİ

182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin;
5, 16 ve 22 maddelerine muhalifim.
Bunlar için genel kurulda görüşülmesi sırasında fikirlerimi söyleyeceğim.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 1/114, 1/509
Karar No. : 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, 23.2.1987 tarihinde Komisyonumuza gönderilen, Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Komisyonumuzun 26.2.1987 tarihli Birleşiminde, Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy ve Bakanlık temsilcilerinin de katılmasıyla incelenmiştir.

Komisyonumuz, Kanun Hükmünde Kararnameleri incelemeye başlamadan önce, ilk Komisyon olan Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun, 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi değiştiren 3322 sayılı Kanunu da dikkate alıp, 182 ve 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameleri birleştirerek yaptığı düzenlemeyi uygun bulmuş ve görüşmelere esas alınmasını kabul etmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamelerin gerekçeleri olumlu bulunmuş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

Komisyonumuz, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun kabul ettiği metnin, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40 ve 41 inci maddeleri ile Geçici 2 nci maddesini aynen kabul etmiştir.

Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğünün görevlerini düzenleyen 11 inci madde, (a) bendinde yer alan «Millî Deniz Politikasını tespit ederek...» ibaresi, millî politikaların Genel Müdürlükçe değil hükümetler tarafından tespit edileceği görüşü ile «millî deniz politikasına uygun olarak» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu 22 nci maddesi ile Ulaştırma Bakanlığı Teşkilatına Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığını eklemiştir. Bu durum karşısında Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığını düzenleyen 15 inci maddenin (c) bendinde sayılan görevin 22 nci maddede sayılması gerekmektedir. Bu nedenle 15 inci madde (c) bendi çıkartılarak ve (d) bendi (c) olarak düzenlemek suretiyle kabul edilmiştir.

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığını düzenleyen 22 nci madde, 15 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak düzenlenerek ve (e) bendinde geçen «Makamca» ibaresinin «Bakanlıkça» şeklinde düzeltilmesiyle kabul edilmiştir.

Komisyonumuz, Beşinci Bölüm Başlığının «Sürekli Kurul» olması nedeniyle ayrıca 29 uncu maddeye gerek görmemiş ve metinden çıkartmıştır.

Ulaştırma Şûrasını düzenleyen 30 uncu madde şûranın kuruluşunu ve görevlerini düzenlemektedir. Komisyonumuz şûranın kuruluşunu 29 uncu madde görevlerini ise 30 uncu madde olarak kabul etmiştir.

Geçici 1 inci maddenin son cümlesi «eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları, yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslara bağlı olarak saklı tutulur.» şeklinde cümleye açıklık getirilerek kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü maddenin son fıkrası Geçici 4 üncü maddede de yer aldığından metinden çıkartılmıştır.

Geçici 4 üncü madde, birinci fıkrasına «taşra» teşkilatının eklenmesi ve atamalarının nasıl yapılacağını düzenleyen son fıkranın eklenmesi ile kabul edilmiştir.

Geçici 5 inci madde, Geçici 1 inci maddede yapılan düzenleme doğrultusunda metinden çıkartılmıştır.

Geçici 6 ncı madde, Geçici 5 inci madde olarak «ve 1987 yılı Bütçe ödenekleri» ibaresinin gerek görülmediği için maddeden çıkartılmasıyla kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Kâmil T. Coşkunoğlu	*Münir Fuat Yazıcı*	*Ahmet Remzi Çerçi*
Ankara	Manisa	Adana
Kâtip	Üye	Üye
Mehmet Sezai Pekuslu	*İhsan Tombuş*	*Ünal Yaşar*
Ankara	Çorum	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
Namık Kemal Şentürk	*Fahrettin Uluç*	*Edip Özgenç*
İstanbul	Samsun	İçel
20 nci maddeye karşıyım.	20 nci maddeye karşıyım.	

Üye	Üye
Ahmet Turan Soğancıoğlu	*Sabahattin Eryurt*
Sivas	Erzurum

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/182

Ulaştırma Bakanlığının yeniden düzenlenmesi; 17.6.1982 tarih ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 13.12.1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, ülkenin ulaştırma ve haberleşme sistem ve hizmetlerinin ülkenin ihtiyaçlarına uygun olarak tesisi ve geliştirilmesi için Ulaştırma Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Görev

MADDE 2. — Ulaştırma Bakanlığının görevleri şunlardır :

a) Ulaştırma ve haberleşme iş ve hizmetlerinin, karayolu, demiryolu, limanlar ve hava meydanlarının yapımları ve teçhizatları ile ilgili hususlar hariç ve Karayolları Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümleri saklı kalmak üzere teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını, geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Ulaştırma ve haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak,

c) Ulaştırma ve haberleşme sistemlerinin düzenlenmesi, hava ve deniz taşıma araçlarının teknik nitelikleriyle, bunlarda çalışanların yeterlilik şartlarının belirtilmesi hususlarında temel prensip ve politikayı tespit etmek; bu konularda koordinasyonu sağlamak,

d) Ulaştırma ve haberleşme işlerinde Karayolları Trafik Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere kamu düzenini can ve mal güvenliğini sağlayacak şekilde tedbirler almak, aldırtmak ve uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

e) Devletin ulaştırma ve haberleşme hedef ve politikalarının tespiti ve uygulanması amacıyla gerekli araştırmaları yapmak ve yaptırmak,

f) Bakanlıkla ilgili kuruluşların amaçları ve özel kanunları gereğince ve kendilerine verilen hizmetlerin yerine getirilmelerini sağlamak,

g) Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretleri 19.10.1983 tarih ve 2929 sayılı Kanun Hükümleri dahilinde hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre düzenlemek, uygulanacak ücret tarifelerinden lüzum görülenleri onaylamak ve bunların uygulanmasını takip emtek,

h) Ulaştırma, haberleşme ve telsiz işletmeciliği, acenta ve komisyonculuğu yapan veya yapacak olan gerçek ve tüzelkişilerin yeterlik şartlarını ve hizmet esaslarını tespit etmek ve tarifesine göre alınacak ücret karşılığında izin belgelerini vermek,

i) Yabancı ülkelerin ilgili kuruluşlarıyla ulaştırma ve haberleşme ilişkilerini 5.5.1969 tarih ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun Hükümleri saklı kalmak üzere düzenlemek ve yapılacak anlaşma ve antlaşmaları uygulamak,

j) Yukarıdaki görevleri olağanüstü hal ve savaşta da 697 sayılı Kanun hükümleri dahilinde yürütmek,

Teşkilat

MADDE 3. — Ulaştırma Bakanlığı teşkilatı, merkez teşkilatı ile taşra teşkilatından ve ilgili kuruluşlarından meydana gelir.

İKİNCİ KISIM
Bakanlık Merkez Teşkilatı

Merkez Teşkilatı

MADDE 4. — Bakanlık merkez teşkilatı, anahizmet birimleri ile danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerden meydana gelir.

Bakanlık merkez teşkilatı Ek-1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
Bakanlık Makamı

Bakan

MADDE 5. — Bakan, Bakanlık kuruluşunun en üst amiridir ve Bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

Müsteşar

MADDE 6. — Müsteşar, Bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup, Bakanlık hizmetlerini Bakan adına ve Bakanın direktif ve emirleri yönünde, Bakanlığın amaç ve politikalarına kalkınma planlarına ve yıllık programlara, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla Bakanlık teftiş kurulu hariç, Bakanlık birim ve kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını takip ve temin eder.

Müsteşar, yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

Müsteşar Yardımcıları

MADDE 7. — Bakanlıkta anahizmet birimleri ve danışma ve yardımcı birimlerinin yönetim ve koordinasyonunda Müsteşara yardımcı olmak üzere üç Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Anahizmet Birimleri

Anahizmet Birimleri

MADDE 8. — Ulaştırma Bakanlığındaki anahizmet birimleri şunlardır :

a) Telsiz İşleri Genel Müdürlüğü,
b) Kara Ulaştırma Dairesi Başkanlığı,
c) Liman ve Deniz İşleri Dairesi Başkanlığı,
d) Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığı,
e) Haberleşme Dairesi Başkanlığı,
f) Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı,
g) Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı.

Telsiz İşleri Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Telsiz İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Telsiz iş ve hizmetlerine ilişkin planları hazırlamak ve uygulamak, ilgili diğer kurum ve kuruluşların bu konudaki faaliyetlerine nezaret etmek,

b) Telsiz haberleşmesi ve endüstrisi alanlarındaki araştırmacı, imalatçı kuruluşlarla da işbirliği yaparak elektronik ve elektromanyetik teknolojideki gelişmeleri takip etmek,

c) 2813 sayılı Telsiz Kanunu gereğince yapılan uygulamaları takip ve kontrol etmek, incelemek, değerlendirmek ve lüzum görülen konularda Haberleşme Yüksek Kuruluna bilgi sunmak,

d) Radyo ve televizyon verici istasyonları dahil olmak üzere her nevi frekans, planlama, tahsis ve tescil işlemlerini takat ve yayın sürelerini göz önünde tutarak ve milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle yürütmek,

e) Usulsüz yayınları ve enterferansları takip ve tespit eden birimlerle karşılıklı işbirliği yaparak gerekli işlemleri yürütmek,

f) 2813 sayılı Telsiz Kanununda yer alan ve Ulaştırma Bakanlığına verilen görevleri Bakanlık adına yürütmek, her türlü kayıtları tutmak ve mevcut hükümlere uymayanlar hakkında gerekli teknik ve idarî işlemleri yapmak,

g) Kanunlarla verilen benzeri görevleri yapmak,

h) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Kara Ulaştırması Daire Başkanlığı

MADDE 10. — Kara Ulaştırması Daire Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Demiryolu taşımaları ile belediye sınırları dışındaki karayolları üzerinde yapılan karayolu taşımalarının ekonomik, teknik, sosyal ve millî güvenlik ihtiyaç ve amaçlarına uygun olarak yapılmasını ve bu hizmetlerin diğer ulaştırma hizmetlerine intibakını sağlayıcı tedbirleri almak,

b) Kara ve demiryolu ulaştırma hizmetlerinin gerektirdiği milletlerarası münasebetleri yürütmek, anlaşmalar ve karma komisyon çalışmalarını yapmak, kara ve demiryolu ulaştırmasında milletlerarası seviyede mevzuatı, teknolojik ve ekonomik gelişmeleri takip etmek ve kurallara uygun yeni çözümler geliştirmek,

c) Karayolu taşıma faaliyetinde bulunacak taşımacı, acenta ve komisyoncuların yeterlilik şartlarını düzenlemek, gereken hallerde yetki belgesi vermek ve denetlemek,

d) Karayolu taşımacılığında kamu ve özel sektör tarafından yürütülen faaliyetlerin kamu yararı ve piyasa ihtiyaçlarına göre gelişmesini sağlayıcı tedbirleri almak ve uygulamayı denetlemek,

e) Karayolu ve demriyolu ulaştırmasında güvenli, kaliteli ve ekonomik hizmet sunmak için tedbirler almak ve veya aldırtmak,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Liman ve Deniz İşleri Dairesi Başkanlığı

MADDE 11. — Liman ve Deniz İşleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Deniz ve İçsular Ulaştırması ile liman, barınak ve iskelelerin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak yapılmasını, geliştirilmesini ve hizmetlerin birbirini tamamlayıcı bir şekilde yürütülmesini sağlamak,

b) İşletilmekte veya işletilecek olan liman ve iskelelerin çalışma durumlarını inceleyerek iyileştirilmelerini sağlamak, bütün limanların tarama, temizleme ve şamandıralama işlerini tertiplemek ve yaptırmak,

c) Liman, kıyı ve içsularda ulaştırmanın düzenli yapılmasını sağlayacak kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

d) Seyahat, can, mal güvenliğinin sağlanması bakımından, tersane, liman, iskele, fener, radyofar, deniz işaretleri, cankurtaran istasyonları diğer tesisleri, kuruluşları inceleyip bunlar hakkında teklifler yapmak, bunlardan gerekli olanların yaptırılmasını sağlamak ve kamu kuruluşlarının bu işlerde yapacakları teklifler hakkında görüş bildirmek,

e) Türk gemileriyle yurt sularında ve dışında yapılacak ulaştırmaları, ülkenin genel ulaştırma ihtiyaçlarına göre düzenlemek ve denetlemek için gerekli kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

f) Türk Ticaret Filosunun ülke ihtiyaç ve isteklerine uygun olarak gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve limanlarımıza bağlı deniz araçları ile denizcilerin anakütüğünü tutmak ve denetlemek,

g) Tersanelerin faaliyetlerini denetlemek ve yönlendirmek,

h) Ülkenin içsularını genel ulaştırma ihtiyaçları bakımından incelemek, gereken tedbirleri teklif etmek ve denetlemek,

i) Deniz yolları ulaştırmasında acentalık ve komisyonculuk işlerini düzenleyip teknik yönden denetlemek,

j) Türk gemilerinin yapılışını nitelik ve güvenlik bakımından düzenlemek ve denetlemek, ticaret gemilerini ölçtürmek ve can ve mal güvenliği bakımından denetimini yaptırmak, bu konularla ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

k) Denizci yetiştirme esaslarını incelemek ve belirlemek, denizcilik meslek kurslarının ders ve sınav programlarını ilgili bakanlıkların görüşlerini de alarak hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

l) Deniz kazalarını teknik ve mevzuat yönünden soruşturmak ve takip etmek,

m) Deniz ulaştırması ile liman ve iskelelerin çalışmaları hakkında da istatistikler tutmak,

n) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığı

MADDE 12. — Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Sivil havacılık faaliyetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal gelişmelere, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını ve geliştirilmesini sağlayacak esasları tespit etmek ve uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Türkiye hava sahasında faaliyette bulunan sivil uçakların uçuşa elverişlilik şartlarını tayin etmek ve belgelerini tanzim ederek sicillerini tutmak, mürettebat ehliyetlerini mevzuata göre denetlemek,

c) Türk sivil havacılık sahasında görev alan ve ihtisası dolayısı ile gerekli görülen personelin ehliyet şartlarını tayin etmek ve lisanslarını tanzim ederek sicillerini tutmak,

d) Yurt içinde ve dışında hava ulaştırma faaliyetlerinde bulunmak isteyen Türk ve yurt içinde ulaştırma faaliyetlerinde bulunmak isteyen yabancı gerçek veya tüzelkişilere verilecek izinlerin esaslarını ve şartlarını hazırlamak, faaliyetlerini denetlemek,

e) İlgili kuruluşların görüşlerini almak suretiyle, Türkiye hava sahasında sivil uçakların seyrüseferini, trafik haberleşme hizmetlerini kamu güvenliği bakımından düzenlemek, denetlemek, gerekli tedbirleri almak ve aldırtmak,

f) Hava seyrüsefer güvenliği bakımından hava meydanlarının teknik niteliklerini ve işletme esaslarını tayin etmek ve uygulamaları denetlemek,

g) Milletlerarası sivil havacılık sahasındaki gelişmeleri takip ederek ülkemiz sivil havacılık faaliyetlerinde bu gelişmelerin uygulanması için tedbirler almak, sivil havacılıkla ilgili planların hazırlanmasını sağlamak ve uygulaması ile ilgili faaliyetlerde diğer milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak,

h) Türkiye hava sahasında hava arama ve kurtarma hizmetlerinin yapılması hususunda ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlamak ve sivil havacılık kazalarını tahkik etmek, tahkikat sonuçlarına göre gerekli tedbirleri almak,

i) Sivil havacılık eğitim müesseselerinin kuruluş ve çalışma esaslarını tayin etmek ve denetlemek,

j) Sivil havacılık faaliyetleri ile ilgili olarak konulmuş mevzuat ve kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzelkişiler hakkında kanunî yollara başvurmak,

k) Hava ulaştırması konusunda milletlerarası ikili ve çok taraflı andlaşmaların uygulamasını takip etmek, bunlarla ilgili çalışmalara katılmak,

l) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Haberleşme Dairesi Başkanlığı

MADDE 13. — Haberleşme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Posta ve telekomünikasyon iş ve hizmetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını ve geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayıcı esas ve prensipleri tespit etmek, uygulamasını takip etmek ve denetlemek,

b) Haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak, bu konularda koordinasyonu sağlamak,

c) Devlet işletmeleriyle iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri, özel idareler belediyeler, yerli ve yabancı gerçek ve tüzelkişiler tarafından yapılan haberleşme işlerini kanunlarla Bakanlığa verilen görev esasları dairesinde düzenlemek, uygulamasını denetlemek ve koordinasyonu sağlamak,

d) Ülkemizin üyesi bulunduğu haberleşme konusu ile ilgili milletlerarası birlik ve kuruluşların çalışmalarına katılmak ve kararlarının uygulanmasını takip etmek ve sağlamak, haberleşme ilişkilerini düzenlemek,

e) Yurt içi ve yurt dışı posta ve telekomünikasyon ücret tarifelerini incelemek, değerlendirmek ve bu hususlara dair yardımcı çalışmalar yapmak,

f) Haberleşme cihazları sanayii imalat alanlarını ve kapasiteleri ile bu sanayi ile ilgili gelişmeleri takip etmek,

g) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı

MADDE 14. — Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların ücret tarifelerini incelemek ve bunlar arasında hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre uyumlu ve tamamlayıcı bir ücret sistemini kurmak ve konu ile ilgili istatistikleri toplamak,

b) Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretlerin düzenlenmesini sağlamak,

c) 20 Nisan 1341 tarih ve 618 sayılı Limanlar Kanunu ile 13 Nisan 1936 tarih ve 3004 sayılı İskelelerin Ne Suretle İdare Edileceğine Dair Kanuna tabi liman ve iskelelerde uygulanacak ücret tarifelerini incelemek ve gerekli düzenlemeleri yapmak,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 15. — Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini izlemek, bunların kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmek,

b) Bu faaliyetlerin plan ve program ilke ve hedeflerine uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

c) Bakanlığın, bağlı ve ilgili kuruluşlarının milletlerarası ilişkilerini düzenleyip yürütmek, koordinasyonu sağlamak,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Danışma ve Denetim Birimleri

Danışma ve Denetim Birimleri

MADDE 16. — Ulaştırma Bakanlığı merkez kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri şunlardır :

a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,

b) Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,

c) Hukuk Müşavirliği,

d) Bakanlık Müşavirleri.

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 17. — Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emir veya onayı üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar :

a) Bakanlık teşkilatı ile Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet işlemleriyle ilgili olarak teftiş inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Özel kanunlarla verilen benzeri görevleri yapmak.

d) Bakan tarafından verilen konularda araştırma, inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek,

Teftiş Kurulunun ve Müfettişlerinin görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükle düzenlenir.

Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 18. — Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa; hükümet programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu Kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın ana hizmet politikasının ve programının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmî araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, Bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatına göndermek,

c) Bakanlık yıllık çalışma programını hazırlamak,

d) Kalkınma plan ve programları ile Bakanlık yıllık çalışma ve uygulama programlarının uygulamaları sırasında, Bakanlık kuruluşlarında ortaya çıkan, çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları Bakanlık veya bakanlıklararası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama sunmak, organizasyon ve metod hizmetlerini yürütmek,

e) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek,

f) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun tekliflerine ilişkin Bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

g) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek,

h) Bakanlığın yabancı ülkeler ile olan ulaştırma ve haberleşmede gerekli koordinasyonu sağlamak, yapılacak anlaşma ve andlaşmaları muhafaza etmek ve uygulamalarını takip etmek.

i) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Hukuk Müşavirliği

MADDE 19. — Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın diğer birimlerinden sorulan hukukî konular ile hukukî, malî, cezaî sonuçları doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek,

b) Bakanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,

c) 8 Ocak 1943 tarih ve 4353 sayılı kanun hükümlerine göre adlî ve idarî davalarda gerekli bilgileri hazırlamak ve hazineyi ilgilendirmeyen idarî davalarda Bakanlığı temsil etmek,

d) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli hukukî teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

e) Bakanlık kuruluşları tarafından hazırlanan veya diğer bakanlıklardan yahut Başbakanlıktan gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hukukî açıdan inceleyerek Bakanlık görüşlerini bildirmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Bakanlık Müşavirleri

MADDE 20. — Bakanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere on Bakanlık müşaviri görevlendirilebilir.

Bakanlık müşavirleri Bakanlık makamına bağlıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Yardımcı Birimler

Yardımcı Birimler

MADDE 21. — Ulaştırma Bakanlığı merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır :

a) Personel Dairesi Başkanlığı,
b) Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı,
c) Eğitim Dairesi Başkanlığı,
d) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
e) Genel Sekreterlik,
f) Savunma Sekreterliği,
g) Özel Kalem Müdürlüğü.

Personel Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — Personel Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın insangücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmaları yapmak, personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,

b) Bakanlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işleriyle ilgili işleri yapmak,

c) İşçi - işveren ilişkileri konusunda bağlı ve ilgili kuruluşların çalışmalarını takip ve koordine etmek,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı

MADDE 23. — Komptrolörlük Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin birşekilde yerine getirilmesi için personel, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere Bakanlık bütçesini plan ve program esasına göre hazırlamak ve uygulanmasını takip etmek,

b) (a) bendinde öngörülen görevleri yerine getirmek için gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

c) Bütçe ve malî işler ile ilgili olarak Bakanlıkça verilecek diğer hizmetleri yürütmek,

d) Bakanlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

Eğitim Dairesi Başkanlığı

MADDE 24. — Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık merkez, taşra teşkilatı ile ilgili eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek,

b) Bakanlık merkez teşkilatı personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,

c) Bakanlık personelini yurt içinde ve yurt dışında yetiştirmek için hizmet içi eğitim merkezleri ve meslekî örgün eğitim konuları açmak ve yönetmek,

d) Eğitim faaliyetleri ile ilgili dökümantasyon, yayım ve arşiv hizmetlerini yürütmek, kitaplığı yönetmek,

e) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

MADDE 25. — Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,

b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma, satın alma işlemlerini yürütmek,

c) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım vetaşıma hizmetlerini yapmak,

d) Sosyal tesislerin kurulması ve idaresi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

e) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden faydalanmalarını sağlamak,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Genel Sekreterlik

MADDE 26. — Genel Sekreterliğin görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenleri Bakan veya Müsteşara sunmak,

b) Bakan ve Müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek,

c) Sürekli evrakın zamanında işleme konmasını sağlamak,

d) Bakan ve Müsteşara imzalatılması gerekli evrakın zamanında ve yazı işleri talimatına uygun olarak sunulmasını sağlamak,

e) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,

f) Genel Evrak Arşiv ve Haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

g) Basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak, usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak,

h) Bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini mevcut direktif ve emirlere göre yürütmek,

ı) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak, yıllık çalışma programının yürütülmesini takip etmek,

j) Bakan ve Müsteşarca verilen benzeri görevleri yapmak.

Savunma Sekreterliği

MADDE 27. — Savunma Sekreterliği özel kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yapar.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 28. — Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını yürütmek,

b) Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,

c) Bakanın ziyaret, davet, karşılama, uğurlama ve ağırlama, millî ve dinî bayramlarda ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek,

d) Bakanca verilecek benzeri görevleri yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Sürekli Kurul

Sürekli Kurul

MADDE 29. — Ulaştırma Bakanlığının sürekli kurulu Ulaştırma Şûrasıdır.

Ulaştırma Şûrası

MADDE 30. — Ulaştırma Şûrası, Ulaştırma Bakanının veya Müsteşarının başkanlığında Devlet Planlama Teşkilatı ile resmî ve özel sektöre mensup iktisadî, malî, meslekî, ilmî, idarî ve hukukî sahalarda yetkili ilim ve işadamları arasından Ulaştırma Bakanı tarafından seçilecek üyelerden meydana gelir.

Ulaştırma Şûrasının görevleri şunlardır :

a) Ulaştırma sistemlerini ülkenin sosyal, ekonomik ve coğrafî yapısına ve topyekûn savunma ihtiyaçlarına uygun hale getirmek amacıyla yapılmış incelemeleri tartışarak bu hususlaki tavsiyelerini Bakanlığa sunmak,

b) Bakanlığın çeşitli işlemlerinde kendi uzmanlıklarına göre faaliyette bulunan araştırma ve geliştirme kurullarının hazırlayacakları plan ve etütleri inceleyip görüş bildirmek,

c) İşletmeler arasında koordinasyon ve uyum sağlamak amacıyla gereken tedbirleri tavsiye etmek,

d) Bakanlık kuruluş ve görevlerine ait kanunlarda yazılı görevlerle ilgili olmak üzere sunulacak teklifleri inceleyerek sonuçlarını ve tavsiyelerini Bakanlığa sunmak,

e) İncelenmesine Bakanlıkça gerek görülen diğer işler hakkında görüş bildirmek.

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Şûranın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Taşra Teşkilatı

Taşra Teşkilatı

MADDE 31. — Bakanlık, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları, Bölge Valiliği, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin Sorumlulukları

MADDE 32. — Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların her kademedeki yöneticileri yapmakla yükümlü bulundukları hizmet veya görevleri, Bakanlık emir ve direktifleri yönünde, mevzuata, plan ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst yönetici kademeye karşı sorumludur.

Koordinasyon ve İşbirliği Konusunda Bakanlığın Görev, Yetki ve Sorumluluğu

MADDE 33. — Bakanlık ana hizmet ve görevleriyle ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları yürürlükteki mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara danışma ve gerekli işbirliği - koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Mahallî İdarelerle Koordinasyon Sorumluluğu

MADDE 34. — Bakanlık, hizmet alanına giren konularda mahallî idarelerle koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Bakanlığın Düzenleme Görev ve Yetkisi

MADDE 35. — Bakanlık, kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idarî metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkilidir.

Yetki Devri

MADDE 36. — Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık ve kuruluş yöneticileri, sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

BEŞİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 37. — 23.4.1931 gün ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atanmaları Bakan tarafından yapılır.

Ancak Bakan bu yetkilerini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.

Bakanlık ilgili kuruluşlarının kuruluş kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

Kadrolar

MADDE 38. — Kadroların tespiti, ihdas, kullanılması ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 39. — 27.6.1945 tarih ve 4770 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Görevleri ve Kuruluşu Hakkında Kanun ile bu Kanunun da değişiklik yapılmasına ve bazı maddeler eklenmesine dair 20.3.1954 tarih ve 6382 sayılı Kanun ve 19.10.1960 tarih ve 101 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Yüksek İstişare Kurulu Teşkiline Dair Kanun ile diğer Kanunların bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — Bakanlığın teşkilat ve kuruluş, bu Kanun Hükmünde Kararname esaslarına göre yeniden düzenleninceye ve bu düzenleme uyarınca genel hükümlere göre yeni kadrolar tespit ve ihdas edilinceye kadar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan mevcut kadroların kullanılmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan yeni düzenleme sebebi ile kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler ve kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları, yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bakanlık taşra teşkilatı bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler mevcut taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

Bakanlık taşra teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun hale getirir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre yeniden düzenleme yapılıncaya kadar Bakanlık merkez teşkilatında değişen ya da yeniden kurulan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teeşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun hale getirir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, Ulaştırma Bakanlığında istihdam edilen bağlı ve ilgili kuruluş personeli ilgili oldukları kurumlara en geç bir yıl içerisinde iade edilir.

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd. *İ. Kaya Erdem*	Adalet Bakanı *M. N. Eldem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *A. Tanrıyar*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*	Maliye ve Gümrük Bakanı *V. Arıkan*
Millî Eğitim Bakanı *M. V. Dinçerler*	Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Ticaret Bakanı *K. Oksay*
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı *M. Aydın*	Gümrük ve Tekel Bakanı *A. M. Yılmaz*	Ulaştırma Bakanı *V. Atasoy*
Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*	Çalışma Bakanı *M. Kalemli*	Sanayi ve Ticaret Bakanı *H. C. Aral*
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı *C. Büyükbaş*	Kültür ve Turizm Bakanı *M. M. Taşçıoğlu*	İmar ve İskân Bakanı *S. N. Türel*
Köy. ve Koop. Bakanı *İ. Özdağlar*	Gençlik ve Spor Bakanı *A. Tenekeci*	Sosyal Güvenlik Bakanı *A. K. Alptemoçin*

Ek - 1 Sayılı Cetvel

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Ana Hizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd.	1. Telsiz İşleri Gn. Md. 2. Kara Ulaştırması D. Bşk. 3. Liman ve Deniz İşl. D. Bşk. 4. Sivil Havacılık D. Bşk. 5. Haberleşme D. Bşk. 6. Tarife ve Ticaret D. Bşk. 7. Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	1. Teftiş Kurulu Bşk. 2. A. G. P. K. Kurulu Bşk. 3. Hukuk Müşavirliği 4. Bakanlık Müşavirliği	1. Personel D. Bşk. 2. Komptrolörlük D. Bşk. 3. Eğitim D. Bşk. 4. Destek Hizm. D. Bşk. 5. Genel Sekreterlik 6. Savunma Sekreterliği 7. Özel Kalem Müdürlüğü

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK./211

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı hükümlerinin değiştirilmesi, 17.6.1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 8.6.1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (e) bendi eklenmiştir.

«b) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı»

«e) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği»

MADDE 2. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Madde 18. — Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa Hükümet programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu Kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak bakanlığın anahizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmî araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatına göndermek,

c) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi için insan, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere Bakanlık bütçesini plan ve program esaslarına göre hazırlamak ve uygulamasını takip etmek,

d) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak, bakanlık hizmetleriyle ilgili gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

e) Kalkınma plan ve programları ile Bakanlık yıllık çalışma programlarının uygulanmaları sırasında, Bakanlık teşkilatında ortaya çıkan çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları bakanlık veya bakanlıklararası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama, sunmak, organizasyon ve metod hizmetlerini yürütmek,

f) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek,

g) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun teklifleri hakkında bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

h) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak,

ı) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.»

MADDE 3. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesinin (d) bendindeki «Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı» ibaresi «İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesinde sözü edilen cetvel ekte belirtildiği şekilde değiştirilmiş ve 21 inci maddesinin (b) ve (e) bentleri ile 23 ve 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı

Madde 25. — İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,

b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralama, satın alma işlemlerini yürütmek,

c) Bakanlığın malî işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,

d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,

e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,

g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak,

h) Bakan ve müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,

ı) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,

j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,

k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

l) Bakan ve müsteşarca verilecek diğer görevleri yapmak.»

MADDE 6. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki 20/A maddesi eklenmiştir.

«Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Madde 20/A. — Ulaştırma Bakanlığında basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak üzere Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği teşkil edilebilir.»

MADDE 7. — 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici 7 nci madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırılmış birimlerde görevli personel durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunların aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.»

Yürürlük

MADDE 7. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan *T. Özal*		*Kenan Evren* Cumhurbaşkanı
Devlet Bakanı Başbakan Yrd. *İ. K. Erdem*	Devlet Bakanı *K. Oksay*	Devlet Bakanı *A. M. Yılmaz*
Devlet Bakanı *S. N. Türel*	Devlet Bakanı *A. Tenekeci*	Devlet Bakanı *İ. Özdağlar*
Devlet Bakanı *A. K. Alptemoçin*	Adalet Bakanı *M. N. Eldem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *A. Tanrıyar*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*	Maliye ve Gümrük Bakanı *V. Arıkan*
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bak. *M. V. Dinçerler*	Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı *M. Aydın*
Ulaştırma Bakanı *V. Atasoy*	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*	Çalışma ve Sosyal Güv. Bakanı V. *M. Aydın*
Sanayi ve Ticaret Bakanı V. *C. Büyükbaş*	Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı *C. Büyükbaş*	Kültür ve Turizm Bakanı *M. M. Taşçıoğlu*

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Ana Hizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd.	1. Telsiz İşleri Gn. Md. 2. Kara Ulaştırması Gn. Md. 3. Liman ve Deniz İşl. D. Bşk. 4. Sivil Havacılık D. Bşk. 5. Haberleşme D. Bşk. 6. Tarife ve Ticaret D. Bşk. 7. Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	1. Teftiş Kurulu Bşk. 2. A. G. P. K. Kurulu Bşk. 3. Hukuk Müşavirliği 4. Bakanlık Müşavirliği 5. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1. Personel Dai. Bşk. 2. Eğitim Dai. Bşk. 3. İdarî ve Malî İşler Dai. Bşk. 4. Savunma Sekreterliği 5. Özel Kalem Müd.

BAYINDIRLIK - İMAR - ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı

(Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulu Hakkında Kanun Tasarısı)

BİRİNCİ KISIM
Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, ülkenin ulaştırma ve haberleşme sistem ve hizmetlerinin ülkenin ihtiyaçlarına uygun olarak tesisi ve geliştirilmesi için Ulaştırma Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Görev :

MADDE 2. — Ulaştırma Bakanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Ulaştırma ve Haberleşme iş ve hizmetlerinin, karayolu yapımı ve teçhizatı ile ilgili hususlar hariç ve Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümleri saklı kalmak üzere teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını, geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Ulaştırma ve haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak,

c) Ulaştırma ve haberleşme sistemlerinin düzenlenmesi, hava ve deniz taşıma araçlarının teknik niteliklerıyle, bunlarda çalışanların yeterlilik şartlarının belirtilmesi hususlarında temel prensip ve politikayı tespit etmek; bu konularda koordinasyonu sağlamak,

d) Ulaştırma ve haberleşme işlerinde Karayolları Trafik Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere kamu düzenini, can ve mal güvenliğini sağlayacak şekilde tedbirler almak, aldırtmak ve uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

e) Devletin ulaştırma ve haberleşme hedef ve politikalarının tespiti ve uygulanması amacıyla gerekli araştırmaları yapmak ve yaptırmak,

f) Bakanlıkla ilgili kuruluşların amaçları ve özel kanunları gereğince ve kendilerine verilen hizmetleri yerine getirmelerini sağlamak,

g) Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretleri ilgili kanunlar hükümleri dahilinde hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre düzenlemek, uygulanacak ücret tarifelerinden lüzum görülenleri onaylamak ve bunların uygulanmasını takip etmek,

h) Ulaştırma, haberleşme ve telsiz işletmeciliği, acenta ve komisyonculuğu yapan veya yapacak olan gerçek ve tüzelkişilerin yeterli şartlarını ve hizmet esaslarını tespit etmek ve tarifesine göre alınacak ücret karşılığında izin belgelerini vermek,

i) Yabancı ülkelerin ilgili kuruluşlarıyla ulaştırma ve haberleşme ilişkilerini 5.5.1969 tarih ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun Hükümleri saklı kalmak üzere düzenlemek ve yapılacak anlaşma ve antlaşmaları uygulamak,

j) Yukarıdaki görevleri olağanüstü hal ve savaşta da 697 sayılı Kanun Hükümleri dahilinde yürütmek.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı

(Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 182 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 211 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı.)

BİRİNCİ KISIM
Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Görev

MADDE 2. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teşkilat

MADDE 3. — Ulaştırma Bakanlığı teşkilatı, merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarından meydana gelir.

İKİNCİ KISIM

Bakanlık Merkez Teşkilatı

Merkez Teşkilatı

MADDE 4. — Bakanlık merkez teşkilatı, anahizmet birimleri ile danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerden meydana gelir.

Bakanlık merkez teşkilatı Ek - 1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
Bakanlık Makamı

Bakan

MADDE 5. — Bakan, Bakanlık Kuruluşunun en üst amiridir ve Bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

Müsteşar

MADDE 6. — Müsteşar, Bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup, Bakanlık hizmetlerini Bakan adına ve Bakanın direktif ve emirleri yönünde, Bakanlığın amaç ve politikalarına kalkınma planlarına ve yıllık programlara, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla Bakanlık teftiş kurulu hariç, Bakanlık birim ve kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını takip ve temin eder.

Müsteşar, yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

Müsteşar Yardımcıları

MADDE 7. — Bakanlıkta Müsteşara yardımcı olmak üzere dört müsteşar yardımcısı görevlendirilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Anahizmet Birimleri

Anahizmet Birimleri

MADDE 8. — Ulaştırma Bakanlığındaki anahizmet birimleri şunlardır :

a) Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü,
b) Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü,
c) Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü,
d) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü,
e) Haberleşme Dairesi Başkanlığı,
f) Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı,
g) Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Teşkilat

MADDE 3. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Bakanlık Merkez Teşkilatı

Merkez Teşkilatı

MADDE 4. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
Bakanlık Makamı

Bakan

MADDE 5. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Müsteşar

MADDE 6. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Müsteşar Yardımcıları

MADDE 7. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
Ana Hizmet Birimleri

Ana Hizmet Birimleri

MADDE 8. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün Görevleri Şunlardır :

a) Devletçe yaptırılacak demiryolları, limanlar, barınaklar ve bunlarla ilgili teçhizat ve tesislerin, kıyı koruma yapıları, kıyı yapı ve tesislerinin ve hava meydanlarının ve bunlarla ilgili tesislerin alakalı kuruluşlarla işbirliği yaparak plan ve programlarını hazırlamak, gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri almak ve imkânları sağlamak, araştırma, etüt, istikşaf, proje, keşif, şartname ve inşaatları ile bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek, yapılmış olanların bakımı ve onarımlarının organizasyonu için esaslar hazırlamak,

b) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, özel idareler, hakikî ve hükmî şahıslarca yaptırılacak (a) bendinde yazılı işler ile teleferik, finiküler, şehiriçi raylı ulaşım sistemleri, metro ve demiryollar, limanlar, hava meydanlarıyla ilgili tünel gibi tesislerin proje ve şartnamelerini incelemek ve onamak, şehiriçi raylı ulaşım sistemlerinin ülke ihtiyaçlarına uygun standartlaştırılması ve bakım üniteleri ile ilgili düzenleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak,

Yukarıda (a) ve (b) bentlerinde belirlenen işlerden her türlü kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, özel idareler, tüzel ve gerçek kişilerce yaptırılacak olanların proje ve şartnamelerini inceleyip tasdik etmek,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü

MADDE 10. — Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğünün Görevleri Şunlardır :

a) Demiryolu taşımaları ile belediye sınırları dışındaki karayolları üzerinde yapılan karayolu taşımalarının ekonomik, teknik, sosyal ve millî güvenlik ihtiyaç ve amaçlarına uygun olarak yapılmasını ve bu hizmetlerin diğer ulaştırma hizmetlerine intibakını sağlayıcı tedbirleri almak,

b) Kara ve demiryolu ulaştırma hizmetlerinin gerektirdiği milletlerarası münasebetleri yürütmek, anlaşmalar ve karma komisyon çalışmalarını yapmak, kara ve demiryolu ulaştırmasında milletlerarası seviyede mevzuatı, teknolojik ve ekonomik gelişmeleri takip etmek ve kurallara uygun yeni çözümler geliştirmek,

c) Karayolu taşıma faaliyetinde bulunacak taşımacı, acente ve komisyoncuların yeterlilik şartlarını düzenlemek, gereken hallerde yetki belgesi vermek ve denetlemek,

d) Karayolu taşımacılığında kamu ve özel sektör tarafından yürütülen faaliyetlerin kamu yararı ve piyasa ihtiyaçlarına göre gelişmesini sağlayıcı tedbirleri almak, gerektiğinde taban ve tavan fiyatlarını tespit etmek ve uygulamayı denetlemek,

e) Karayolu ve demiryolu ulaştırmasında güvenli, kaliteli ve ekonomik hizmet sunmak için tedbirler almak veya aldırtmak,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü

MADDE 11. — Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Millî deniz politikasına uygun olarak tespit edilen deniz ticareti, deniz ticaret filosu ve gemi sanayiini teşvik edici tedbirleri almak, su altı ve su içi canlı ve cansız kaynaklardan faydalanılması için koordinasyonu sağlamak,

b) Uluslararası seviyedeki deniz işleri ile ilgili hukukî, ekonomik, siyasî ve benzeri konuları koordine etmek,

c) Deniz konuları ile ilgili hizmet gören kurum ve kuruluşları, Devletin deniz politika ve stratejisi doğrultusunda yönlendirmek ve koordine etmek,

d) Deniz ve içsular ulaştırması ile liman, barınak ve iskelelerin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak yapılmasını, geliştirilmesini ve hizmetlerin birbirini tamamlayıcı bir şekilde yürütülmesini sağlamak,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü

MADDE 10. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü

MADDE 11. — Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğünün Görevleri Şunlardır :

a) Millî deniz politikasına uygun olarak deniz ticareti, deniz ticaret filosu ve gemi sanayiini teşvik edici tedbirleri almak, su altı ve su içi canlı ve cansız kaynaklardan faydalanılması için koordinasyonu sağlamak,

b) Uluslararası seviyedeki deniz işleri ile ilgili hukukî, ekonomik, siyasî ve benzeri konuları koordine etmek,

c) Deniz konuları ile ilgili hizmet gören kurum ve kuruluşları, Devletin deniz politika ve stratejisi doğrultusunda yönlendirmek ve koordine etmek,

d) Deniz ve içsular ulaştırması ile liman, barınak ve iskelelerin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak yapılmasını, geliştirilmesini ve hizmetlerin birbirini tamamlayıcı bir şekilde yürütülmesini sağlamak,

e) İşletilmekte veya işletilecek olan liman ve iskelelerin çalışma durumlarını inceleyerek iyileştirilmelerini sağlamak, bütün limanların, barınakların tarama, temizleme ve şamandıralama işlerini tertiplemek ve yaptırmak,

f) Liman, kıyı ve içsularda ulaştırmanın düzenli yapılmasını sağlayacak kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

g) Seyahat, can, mal güvenliğinin sağlanması bakımından, tersane, liman, iskele, fener, radyofar, deniz işaretleri, cankurtaran istasyonları diğer tesisleri, kuruluşları inceleyip bunlar hakkında teklifler yapmak, bunlardan gerekli olanların yaptırılmasını sağlamak ve kamu kuruluşlarının bu işlerde yapacakları teklifler hakkında görüş bildirmek,

h) Türk gemileriyle yurt sularında ve dışında yapılacak ulaştırmaları, ülkenin genel ulaştırma ihtiyaçlarına göre düzenlemek ve denetlemek için gerekli kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

i) Türk ticaret filosunun ülke ihtiyaç ve isteklerine uygun olarak gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve limanlarımıza bağlı deniz araçları ile denizcilerin anakütüğünü tutmak ve denetlemek,

j) Tersanelerin faaliyetlerini denetlemek ve yönlendirmek,

k) Ülkenin içsularını genel ulaştırma ihtiyaçları bakımından incelemek, gereken tedbirleri teklif etmek ve denetlemek,

l) Denizyolları ulaştırmasında acentelik ve komisyonculuk işlerini düzenleyip teknik yönden denetlemek,

m) Türk gemilerinin yapılışını nitelik ve güvenlik bakımından düzenlemek ve denetlemek, ticaret gemilerini ölçtürmek ve can ve mal güvenliği bakımından denetimini yaptırmak, bu konularla ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

n) Denizci yetiştirme esaslarını incelemek ve belirlemek, denizcilik meslek kurslarının ders ve sınav programlarını ilgili bakanlıkların görüşlerini de alarak hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

o) Deniz kazalarını teknik ve mevzuat yönünden soruşturmak ve takip etmek,

ö) Denz ulaştırması ile liman ve iskelelerin çalışmaları hakkında da istatistikler tutmak,

p) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 12. — Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Sivil havacılık faaliyetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal gelişmelere, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını ve geliştirilmesini sağlayacak esasları tespit etmek ve uygulanmasını takip etmek ve denetlemek,

b) Türkiye hava sahasında faaliyette bulunan sivil uçakların uçuşa elverişlilik şartlarını tayin etmek ve belgelerini tanzim ederek sicillerini tutmak, mürettebat ehliyetlerini mevzuata göre denetlemek,

c) Türk sivil havacılık sahasında görev alan ve ihtisası dolayısı ile gerekli görülen personelin ehliyet şartlarını tayin etmek ve lisanslarını tanzim ederek sicillerini tutmak,

d) Yurt içinde ve dışında hava ulaştırma faaliyetlerinde bulunmak isteyen Türk ve yurt içinde ulaştırma faaliyetlerinde bulunmak isteyen yabancı gerçek veya tüzelkişilere verilecek izinlerin esaslarını ve şartlarını hazırlamak, faaliyetlerini denetlemek,

e) İlgili kuruluşların görüşlerini almak suretiyle, Türkiye hava sahasında sivil uçakların seyrüseferini, trafik haberleşme hizmetlerini kamu güvenliği bakımından düzenlemek, denetlemek, gerekli tedbirleri almak ve aldırtmak,

f) Hava seyrüsefer güvenliği bakımından hava meydanlarının teknik niteliklerini ve işletme esaslarını tayin etmek ve uygulamaları denetlemek,

g) Milletlerarası sivil havacılık sahasındaki gelişmeleri takip ederek ülkemiz sivil havacılık faaliyetlerinde bu gelişmelerin uygulanması için tedbirler almak, sivil havacılıkla ilgili planların hazırlanmasını sağlamak ve uygulaması ile ilgili faaliyetlerde diğer milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) İşletilmekte veya işletilecek olan liman ve iskelelerin çalışma durumlarını inceleyerek iyileştirilmelerini sağlamak, bütün limanların, barınakların tarama, temizleme ve şamandıralama işlerini tertiplemek ve yaptırmak,

f) Liman, kıyı ve içsularda ulaştırmanın düzenli yapılmasını sağlayacak kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

g) Seyahat, can, mal güvenliğinin sağlanması bakımından, tersane, liman, iskele, fener, radyofar, deniz işaretleri, cankurtaran istasyonları diğer tesisleri, kuruluşları inceleyip bunlar hakkında teklifler yapmak, bunlardan gerekli olanların yaptırılmasını sağlamak ve kamu kuruluşlarının bu işlerde yapacakları teklifler hakkında görüş bildirmek,

h) Türk gemileriyle yurt sularında ve dışında yapılacak ulaştırmaları, ülkenin genel ulaştırma ihtiyaçlarına göre düzenlemek ve denetlemek için gerekli kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak,

i) Türk ticaret filosunun ülke ihtiyaç ve isteklerine uygun olarak gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve limanlarımıza bağlı deniz araçları ile denizcilerin anakütüğünü tutmak ve denetlemek,

j) Tersanelerin faaliyetlerini denetlemek ve yönlendirmek,

k) Ülkenin içsularını genel ulaştırma ihtiyaçları bakımından incelemek, gereken tedbirleri teklif etmek ve denetlemek,

l) Denizyolları ulaştırmasında acentelik ve komisyonculuk işlerini düzenleyip teknik yönden denetlemek,

m) Türk gemilerinin yapılışını nitelik ve güvenlik bakımından düzenlemek ve denetlemek, ticaret gemilerini ölçtürmek ve can ve mal güvenliği bakımından denetimini yaptırmak, bu konularla ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

n) Denizci yetiştirme esaslarını incelemek ve belirlemek, denizcilik meslek kurslarının ders ve sınav programlarını ilgili bakanlıkların görüşlerini de alarak hazırlamak ve bunların uygulanmasını denetlemek,

o) Deniz kazalarını teknik ve mevzuat yönünden soruşturmak ve takip etmek,

ö) Deniz ulaştırması ile liman ve iskelelerin çalışmaları hakkında da istatistikler tutmak,

p) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 12. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

h) Türkiye hava sahasında hava arama ve kurtarma hizmetlerinin yapılması hususunda ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlamak ve sivil havacılık kazalarını tahkik etmek, tahkikat sonuçlarına göre gerekli tedbirleri almak,

i) Sivil havacılık eğitim müesseselerinin kuruluş ve çalışma esaslarını tayin etmek ve denetlemek,

j) Sivil havacılık faaliyetleri ile ilgili olarak konulmuş mevzuat ve kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzelkişiler hakkında kanunî yollara başvurmak,

k) Hava ulaştırması konusunda milletlerarası ikili ve çok taraflı antlaşmaların uygulanmasını takip etmek, bunlarla ilgili çalışmalara katılmak,

l. Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Haberleşme Dairesi Başkanlığı

MADDE 13. — Haberleşme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Posta ve telekomünikasyon iş ve hizmetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulmasını ve geliştirilmesini ve bu hizmetlerin birbirini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlayıcı esas ve prensipleri tespit etmek, uygulamasını takip etmek ve denetlemek,

b) Haberleşme talep ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve planlamak, bu konularda koordinasyonu sağlamak,

c) Devlet İşletmeleri ile iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri, özel idareler, belediyeler, yerli ve yabancı gerçek ve tüzelkişiler tarafından yapılan haberleşme işlerini kanunlarla bakanlığa verilen görev esasları dairesinde düzenlemek, uygulamasını denetlemek ve koordinasyonu sağlamak,

d) Ülkemizin üyesi bulunduğu haberleşme konusu ile ilgili milletlerarası birlik ve kuruluşların çalışmalarına katılmak ve kararlarının uygulanmasını takip etmek ve sağlamak, haberleşme ilişkilerini düzenlemek,

e) Yurt içi ve yurt dışı posta ve telekomünikasyon ücret tarifelerini incelemek, değerlendirmek ve bu hususlara dair yardımcı çalışmalar yapmak,

f) Haberleşme cihazları sanayii imalat alanlarını, kapasiteleri ve bu sanayii ile ilgili gelişmeleri takip etmek,

g) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı

MADDE 14. — Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların ücret tarifelerini incelemek ve bunlar arasında hizmetin niteliğine ve ülkenin ekonomik şartlarına göre uyumlu ve tamamlayıcı bir ücret sistemini kurmak konu ile ilgili istatistikleri toplamak,

b) Ulaştırma ve haberleşme hizmetleri karşılığında alınacak ücretlerin düzenlenmesini sağlamak,

c) 20 Nisan 1341 tarih ve 618 sayılı Limanlar Kanunu ile 13 Nisan 1936 tarih ve 3004 sayılı İskelelerin Ne Suretle İdare Edileceğine Dair Kanuna tabi liman ve iskelelerde uygulanacak ücret tarifelerini incelemek ve gerekli düzenlemeleri yapmak,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 15. — Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini izlemek, Bunların kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmek,

b) Bu faaliyetlerin plan ve program ilke ve hedeflerine uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

Haberleşme Dairesi Başkanlığı

MADDE 13. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı

MADDE 14. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 15. — Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini izlemek, bunların kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmek,

c) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının milletlerarası ilişkilerini düzenleyip yürütmek, koordinasyonu sağlamak,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Danışma ve Denetim Birimleri

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 16. — Ulaştırma Bakanlığı Merkez kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri şunlardır :

a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,

b) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,

c) Hukuk Müşavirliği,

d) Bakanlık Müşavirleri,

e) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,

f) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 17. — Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emir veya onayı üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar :

a) Bakanlık teşkilatı ile bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet işlemleri ile ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek mevzuata, plan ve programa uygun olarak çalışmasını temin etmek maksadı ile gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Özel kanunlarla verilen benzeri görevleri yapmak,

d) Bakan tarafından verilen konularda araştırma, inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek,

Teftiş kurulunun ve müfettişlerinin görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükle düzenlenir.

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 18. — Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa hükümet programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak bakanlığın ana hizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmî araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, bakanın onayını aldıktan sonra devlet planlama teşkilatına göndermek,

c) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi için insan, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere bakanlık bütçesini plan ve program esaslarına göre hazırlamak ve uygulamasını takip etmek,

d) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak, bakanlık hizmetleriyle ilgili gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

e) Kalkınma plan ve programları ile bakanlık yıllık çalışma programlarının uygulanmaları sırasında, bakanlık teşkilatında ortaya çıkan çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları bakanlık veya bakanlıklar arası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama sunmak, organisazyon ve metot hizmetlerini yürütmek,

b) Bu faaliyetlerin plan ve program ilke ve hedeflerine uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

c) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Danışma ve Denetim Birimleri

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 16. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 17. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 18. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

f) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek,

g) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun teklifleri hakkında bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

h) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak,

i) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.

Hukuk Müşavirliği

MADDE 19. — Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın diğer birimlerinden sorulan hukukî konular ile hukukî, malî, cezaî sonuçları doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek,

b) Bakanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,

c) 8 Ocak 1943 tarih ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adlî ve idarî davalarda gerekli bilgileri hazırlamak ve hazineyi ilgilendirmeyen idarî davalarda bakanlığı temsil etmek,

d) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli hukukî teklifleri hazırlamak ve bakana sunmak,

e) Bakanlık kuruluşları tarafından hazırlanan veya diğer bakanlıklardan yahut Başbakanlıktan gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hukukî açıdan inceleyerek bakanlık görüşlerini bildirmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Bakanlık müşavirleri

MADDE 20. — Bakanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakana yardımcı olmak üzere on bakanlık müşaviri görevlendirilebilir.

Bakanlık müşavirleri bakanlık makamına bağlıdır.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 21. — Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri şunlardır :

a) Basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak,

b) Bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak,

c) Bakanlıkca verilecek benzeri görevleri yapmak.

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Milletlerarası ilişkilere ait konularda görevli kuruluşlarla sürekli temas halinde bulunmak, bunlar arasında koordinasyonu sağlamak,

b) Milletlerarası ilişkilerde ortaya çıkan meseleler hakkında inceleme ve araştırmalar yapmak ve yaptırmak, bunları değerlendirmek ve teklifleri hazırlamak,

c) Bakanlığın koordinatörlüğünde görevleri ile ilgili konularda teşkil edilen kurullara sekreterya hizmeti yapmak,

d) Makamca verilen benzeri görevleri yapmak.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Hukuk Müşavirliği

MADDE 19. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bakanlık müşavirleri

MADDE 20. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 21. — Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 21 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının Görevleri Şunlardır :

a) Milletlerarası ilişkilere ait konularda görevli kuruluşlarla sürekli temas halinde bulunmak, bunlar arasında koordinasyonu sağlamak,

b) Milletlerarası ilişkilerde ortaya çıkan meseleler hakkında inceleme ve araştırmalar yapmak ve yaptırmak, bunları değerlendirmek ve teklifleri hazırlamak,

c) Bakanlığın koordinatörlüğünde görevleri ile ilgili konularda teşkil edilen kurullara sekreterya hizmeti yapmak,

d) «Bakanlığın, bağlı ve ilgili kuruluşlarının milletlerarası ilişkilerini düzenleyip yürütmek, koordinasyonu sağlamak»

e) Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yardımcı Birimler

Yardımcı birimler

MADDE 23. — Ulaştırma Bakanlığı Merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır :

a) Personel Dairesi Başkanlığı,

b) Eğitim Dairesi Başkanlığı,

c) İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı,

d) Savunma Sekreterliği,

e) Özel Kalem Müdürlüğü.

Personel Dairesi Başkanlığı

MADDE 24. — Personel Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın insan gücü planlaması ve personel politikası ile ilgili çalışmaları yapmak, personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,

b) Bakanlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işleriyle ilgili işleri yapmak,

c) İşçi - İşveren ilişkileri konusunda bağlı ve ilgili kuruluşların çalışmalarını takip ve koordine etmek,

d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Eğitim Dairesi Başkanlığı

MADDE 25. — Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile ilgili eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek,

b) Bakanlık merkez teşkilatı personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,

c) Bakanlık personelini yurt içinde ve yurt dışında yetiştirmek için hizmet içi eğitim merkezleri ve meslekî örgün eğitim kursları açmak ve yönetmek,

d) Eğitim faaliyetleri ile ilgili dokümantasyon, yayın ve arşiv hizmetlerini yürütmek, kitaplığı yönetmek,

e) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 26. — İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık için gerekli araç gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,

b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralama, satın alma işlemlerini yürütmek,

c) Bakanlığın malî işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,

d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,

e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,

g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenleri bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak,

h) Bakanlıkça verilecek direktif ve emirleri ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,

i) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yardımcı Birimler

Yardımcı birimler

MADDE 23. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Personel Dairesi Başkanlığı

MADDE 24. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitim Dairesi Başkanlığı

MADDE 25. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 26. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,

k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

l) Bakanlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

Savunma Sekreterliği

MADDE 27. — Savunma Sekreterliği özel kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yapar.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 28. — Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını yürütmek,

b) Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,

c) Bakanın ziyaret, davet, karşılama, uğurlama ve ağırlama, millî ve dinî bayramlarla ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek,

d) Bakanca verilecek benzeri görevleri yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürekli Kurul

MADDE 29. — Ulaştırma Bakanlığının sürekli kurulu Ulaştırma Şûrasıdır

Ulaştırma Şûrası

MADDE 30. — Ulaştırma Şûrası, Ulaştırma Bakanının veya müsteşarının başkanlığında devlet planlama teşkilatı ile resmî ve özel sektöre mensup iktisadî, malî, meslekî, ilim, idarî ve hukukî sahalarda yetkili ilin ve işadamları arasından Ulaştırma Bakanı tarafından seçilecek üyelerden meydana gelir.

Ulaştırma Şûrasının görevleri şunlardır :

a) Ulaştırma sistemlerini ülkenin sosyal, ekonomik ve coğrafi yapısına ve topyekûn savunma ihtiyaçlarına uygun hale getirmek amacıyla yapılmış incelemeleri tartışarak bu hususlaki tavsiyelerini bakanlığa sunmak,

b) Bakanlığın çeşitli işlemlerinde kendi uzmanlıklarına göre faaliyette bulunan araştırma ve geliştirme kurullarının hazırlayacakları plan ve etüdleri inceleyip görüş bildirmek,

c) İşletmeler arasında koordinasyon ve uyum sağlamak amacıyla gereken tedbirleri tavsiye etmek,

d) Bakanlık kuruluş ve görevlerine ait kanunlarda yazılı görevlerle ilgili olmak üzere sunulacak teklifleri inceleyerek sonuçlarını ve tavsiyelerini bakanlığa sunmak,

e) İncelenmesine bakanlıkça gerek görülen diğer işler hakkında görüş bildirmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Şûranın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Savunma Sekreterliği

MADDE 27. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 28. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürekli Kurul

Ulaştırma Şûrası

MADDE 29. — Ulaştırma Şûrası, Ulaştırma Bakanının veya müsteşarının başkanlığında Devlet Planlama Teşkilatı ile resmî ve özel sektöre mensup iktisadî, malî, meslekî, ilmî, idarî ve hukukî sahalarda yetkili ilim ve iş adamları arasından Ulaştırma Bakanı tarafından seçilecek üyelerden meydana gelir.

Ulaştırma Şûrasının görevleri

MADDE 30. — Ulaştırma Şûrasının görevleri şunlardır :

a) Ulaştırma sistemlerini ülkenin sosyal ekonomik ve coğrafî yapısına ve topyekûn savunma ihtiyaçlarına uygun hale getirmek amacıyla yapılmış incelemeleri tartışarak bu hususlaki tavsiyelerini bakanlığa sunmak,

b) Bakanlığın çeşitli işlemlerinde, kendi uzmanlıklarına göre faaliyette bulunan araştırma ve geliştirme kurullarının hazırlayacakları plan ve etütleri inceleyip görüş bildirmek,

c) İşletmeler arasında koordinasyon ve uyum sağlamak amacıyla gereken tedbirleri tavsiye etmek,

d) Bakanlık kuruluş ve görevlerine ait kanunlarda yazılı görevlerle ilgili olmak üzere sunulacak teklifleri inceleyerek sonuçlarını ve tavsiyelerini bakanlığa sunmak,

e) İncelenmesine bakanlıkça gerek görülen diğer işler hakkında görüş bildirmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak,

Şûranın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşra Teşkilatı

Taşra teşkilatı

MADDE 31. — Bakanlık, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 32. — Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların her kademedeki yöneticileri, yapmakla yükümlü bulundukları hizmet veya görevleri, Bakanlık emri ve direktifleri yönünde mevzuata, plan ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst yönetici kademeye karşı sorumludur.

Koordinasyon ve işbirliği konusunda bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu

MADDE 33. — Bakanlık anahizmet ve görevleri ile ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları, yürürlükteki mevzuata uygun olarak belirlemekle kaynak ısrafını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara danışma ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Mahallî idarelerle koordinasyon sorumluluğu

MADDE 34. — Bakanlık, hizmet alanına giren konularda mahallî idarelerle koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi

MADDE 35. — Bakanlık, kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idarî metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkilidir.

Yetki devri

MADDE 36. — Bakan, Müsteşar ve her kademedeki bakanlık ve kuruluş yöneticileri, sınırlarını açıkca belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşra Teşkilatı

Taşra teşkilatı

MADDE 31. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komsiyonunun 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 32. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 32 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Koordinasyon ve işbirliği konusunda bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu

MADDE 33. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mahallî idarelerle koordinasyon sorumluluğu

MADDE 34. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 34 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi

MADDE 35. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 35 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yetki devri

MADDE 36. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 37. — 23.4.1981 gün ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atanmaları Bakan tarafından yapılır.

Ancak, Bakan bu yetkilerini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.

Bakanlık ilgili kuruluşlarının kuruluş kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

Kadrolar

MADDE 38. — Kadroların tespiti, ihdası, kullanılması ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar genel kadro ve usulü hakkında kanun hükmünde kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 39. — 27.6.1945 tarih ve 4770 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Görevleri ve Kuruluşu Hakkında Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapılmasına ve bazı maddeler eklenmesine dair 20.3.1954 tarih ve 6382 sayılı Kanun ve 19.10.1960 tarih ve 101 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Yüksek İstişare Kurulu Teşkiline Dair Kanun, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin (j) bendi ve 17 nci maddesi ile 3056 sayılı Kanuna ekli cetvelin anahizmet birimleri bölümünün 10 uncu sırası, 9.11.1986 tarih ve 3322 sayılı Kanunun 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile 6 ncı maddesinin son fıkrası ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — 13.12.1983 tarih ve 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebi, kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler. Ve kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları, yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslara bağlı olarak saklı tutulur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bakanlık taşra teşkilatı bu Kanunun 31 inci maddesinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler mevcut taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

Bakanlık taşra teşkilatı ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu kanuna uygun hale getirir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılıncaya kadar bakanlık merkez teşkilatında değişen ya da yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu kanuna uygun hale getirir.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 37. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kadrolar

MADDE 38. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 39. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 39 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — «13.12.1983 tarih ve 182 sayılı, 8.6.1984 tarih ve 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ve bu Kanun ile yapılan yeni düzenlemeler sebebi ile kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, durumlarına uygun işlerde görevlendirilerler. Eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları, yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslara bağlı olarak saklı tutulur.»

GEÇİCİ MADDE 2. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bakanlık taşra teşkilatı bu Kanunun 31 inci maddesinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler mevcut taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılıncaya kadar Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında değişen ya da yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir.

«Bu maksatla Bakanlığın teklifi, Maliye ve Gümrük Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının görüşlerine dayanılarak kadro ihdas ve iptal etmeye, mevcut kadrolardan sınıf, ünvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 5. — 8.6.1984 tarih ve 211 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu kanun ile kaldırılmış birimlerde görevli personel durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunların aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

GEÇİCİ MADDE 6. — Başbakanlık bünyesinde bulunan Deniz İşleri Başkanlığının personeli, kadroları ve 1987 yılı bütçe ödenekleri Ulaştırma Bakanlığına devredilmiştir.

Bu kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü bu personel hakkında da uygulanır.

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 5. — Başbakanlık bünyesinde bulunan Deniz İşleri Başkanlığının personeli ve kadroları Ulaştırma Bakanlığına devredilmiştir.

Bu Kanunun Geçici 1 inci Maddesi hükmü bu personel hakkında da uygulanır.

Yürürlük

MADDE 40. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 40 ıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 41. — Bayındırlık - İmar - Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun 41 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Bağlı Cetvel

(1) SAYILI CETVEL

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Ana Hizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimleri
Müsteşar	Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd.	1. Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaat Genel Müdürlüğü 2. Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü 3. Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü 4. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 5. Haberleşme Dairesi Başkanlığı 6. Tarife ve Ticaret Dairesi Başkanlığı 7. Bağlı ve İlgili Kuruluşları Dairesi Başkanlığı	1. Teftiş Kurulu Başkanlığı 2. Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı 3. Hukuk Müşavirliği 4. Bakanlık Müşavirleri 5. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği 6. Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı	1. Personel Dairesi Başkanlığı 2. Eğitim Dairesi Başkanlığı 3. İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı 4. Savunma Sekreterliği 5. Özel Kalem Müdürlüğü

Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Cetvel

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu metnine bağlı cetvel Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 539

Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, 22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/375)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22.4.1983 gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunla eklenen Geçici 11 inci Maddenin değiştirilmesine ilişkin Kanun teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygı ile dileriz.

11 . 11 . 1986

Nuri Korkmaz	*Süleyman Koyuncugil*	*Fikret Ertan*
Adana	Gaziantep	İzmir

GEREKÇE

Siyasî partilere Devletçe yapılacak yardımdan, siyasî partilere verilecek paylara ilişkin olarak, 27.6.1984 tarihli ve 3032 sayılı Kanunla 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa eklenen Geçici 11 inci maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkralarında öngörülen ölçütler, aradan geçen süre içinde ülkemizin siyasal yaşamında ortaya çıkan -bazı yeni siyasî partilerin kurulması, bazılarının başkabir parti ile birleşerek yaşamını sürdürmesi ve bazılarının da kapanması biçimindeki- değişmeler ve gelişmeler nedeniyle, uygulanabilirliğini büyük ölçüde yitirmiştir.

İlk genel milletvekili seçiminde hangi partinin ne oranda seçmen desteğine nail olacağı şimdiden kestirilemeyeceğinden, o tarihe kadar siyasal partilere Devlet çe yapılacak yardımın yeni esaslara bağlanması, adalet ve hakkaniyet gereğidir.

Devlet yardımından, yalnızca T.B.M. Meclisinde grubu bulunan veya 1983-1984 yıllarının olağan dışı koşulları altında seçimlere girebilmiş olan siyasî partilerin yararlanmaları, özellikle içinde bulunduğumuz geçiş döneminde, büyük bir haksızlıktır. Öngörülen değişiklikle bu haksızlık giderilip siyasî partiler arasında adaletli bir dağıtım sağlanmıştır.

Bu konuda bulunabilecek en güncel ve adaletli ölçünün, 28 Eylül 1986 günü yapılan Milletvekili Ara Seçiminde alınmış oyların oranı olacağı düşüncesiyle; Devletçe yapılacak yardımdan pay alabilecek siysî partilerin belirlenmesi için 28 Eylül 1986 Ara Seçiminde kullanılan toplam geçerli oyun % 5'inden fazlasını almış olma ön koşulu getirildikten sonra, bu oranın üstünde oy alan siyasî partilerden, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesi bulunanlara ayrılan tüm ödeneğin % 70'i için Yasama Meclisindeki üye sayısı esası getirilmiş, ödeneğin geri kalan % 30'unun aynı siyasî partiler arasında söz konusu ara seçimde aldıkları oy oranına göre paylaştırılması öngörülmüştür.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 2/375
Karar No. : 55

27 . 2 . 1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

11.11.1986 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 13.11.1986 tarihinde Komisyonumuza havale edilen Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 2 Arkadaşının, «22.4.1983 gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi», Komisyonumuzun 25.2.1987 tarihinde yaptığı 91 inci birleşiminde teklif sahipleri ve Hükümet temsilcilerinin de katılmasıyla incelendi ve görüşüldü.

Bilindiği gibi, Siyasî Partilere Devletçe yapılacak yardım, 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 tarihli ve 3032 sayılı Kanunla eklenen «Ek madde» ile Genel Bütçe Gelirleri «(B) Cetveli» toplamının beşbinde biri olarak hükme bağlanmıştır. Ayrıca, yine aynı kanunun Geçici 11 inci maddesi uyarınca, ilk genel milletvekili seçimine kadar, 1984 tarihinde yapılmış olan; Mahallî İdareler seçimine katılmış siyasî partilere, o yılın bütçesine, siyasî partilere Devlet yardımı için konan ödeneğin % 30'u ayrılmakta ve ayrılan bu ödenek siyasî partilerin İl Genel Meclisi seçimlerinde kazandıkları sandalye sayısına göre paylaştırılmaktadır. Kalan % 70'lik bölüm ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan partilere 6 Kasım 1983 tarihinde yapılmış olan genel seçimlerde aldıkları geçerli oyların, bu partilerin toplam olarak aldıkları geçerli oylar oranına göre bölüştürülerek ödenmektedir.

Ancak, 6 Kasım 1983 seçimlerinden sonra aradan geçen süre içerisinde yeni bazı siyasî partilerin kurulması veya mevcut partilerin başka partilerle birleşmesi gibi gelişmelerin tabiî sonucu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde de bazı gruplar dağılmış ve yerine yeni gruplar kurulmuştur. Bu durum dikkate alındığında siyasî partilere yapılan Hazine yardımından yeni oluşan grupların yararlanabilmesini teminen bir düzenleme yapılmasında elbetteki fayda vardır.

Teklif ile, yeni durum dikkate alınarak yapılan düzenleme genelde olumlu karşılanmakla birlikte, 28 Eylül 1986 ara seçimlerinin esas alınmasıyla büyük sakıncalar ortaya çıkabileceği ve sistemin zedeleneceği görüşleri ağırlık kazanmıştır. Yapılan bu görüşmeler ışığında teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

22.4.1983 gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile eklenen Geçici 11 inci maddesini değiştiren çerçeve 1 inci maddenin görüşülmesi sonucunda, geçici 11 inci maddeyi değiştirmek yerine, maddeye bir fıkra eklenmek suretiyle 2 ve 3 üncü fıkralarında bahsedilen seçimlere katılmamış olsalar dahi, bu Kanunun yürürlük tarihi itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî partilerin, 100 milyon liradan aşağı olmamak üzere Devlet yardımından faydalanabilmeleri ve bu maksatla gerekli ödemelerin Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesinin «yedek ödenek» tertibinden karşılanması hususu verilen bir önerge ile kabul edilmiştir. Bu duruma göre anılan kanunun gerek ek maddesi ve gerekse geçici 11 inci maddesi gereğince yapılacak Hazine yardımı ilgili siyasî partilerin durumuna göre 100 000 000 liradan az olursa bu miktar 100 000 000 liraya çıkarılmış olacaktır. Yapılan bu düzenlemeye uygun olarak, çerçeve 1 inci madde başlığı ve değişikliği içeren ek fıkra buna göre yeniden düzenlenmiş, yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 2 ve 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, teklifin başlığı, çerçeve 1 inci maddedeki değişikliğe paralel olarak, «22.4.1983 gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi» şeklinde değiştirilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan *Cengiz Tuncer* Kayseri	Başkanvekili *Fahrettin Kurt* Trabzon	Sözcü *Alaattin Fırat* Muş
Kâtip *Kadir Demir* Konya	*A. Akgün Albayrak* Adana	*Hazım Kutay* Ankara
Nabi Sabuncu Aydın	*Hakkı Artukarslan* Bingöl	*A. Şamil Kazokoğlu* Bolu Gerekçedeki ifadelere karşıyım.
İlhan Aşkın Bursa	*M. Memduh Gökçen* Bursa Muhalefet şerhim ektedir.	*C. Tayyar Sadıklar* Çanakkale Muhalifim.
Ünal Akkaya Çorum Muhalefet şerhim ektedir.	*Şeyhmus Bahçeci* Diyarbakır	*Metin Yaman* Erzincan
İlhan Aras Erzurum	M. Hayri Osmanlıoğlu Gaziantep (İmzada bulunamadı)	*Murat Sökmenoğlu* Hatay Muhalifim
İ. Fevzi Yaman Isparta	*H. Orhan Ergüder* İstanbul	*Tülay Öney* İstanbul
Özdemir Pehlivanoğlu İzmir	*M. Turan Bayezit* Kahramanmaraş	*Erol Ağagil* Kırklareli
İsmet Ergül Kırşehir	*Haydar Koyuncu* Konya	*Saffet Sert* Konya
Ayhan Fırat Malatya	*Sümer Oral* Manisa Muhalifim.	*Arif Toprak* Niğde
Fehmi Memişoğlu Rize Teklif adil olmadığı için muhalifim.	Enver Özcan Tokat (İmzada bulunamadı)	*İsa Vardal* Zonguldak

MUHALEFET ŞERHİ

28 Eylül 1986 seçimleri Türkiye genelinde yapılmış bir seçim değildir. Bu seçimde alınan sonuçlar Türkiye çapında siyasî partilerin güç oranını gösteremez. Bu bakımdan kanuna karşıyız. Önerge ise grup kurmayı cazip hale getirecek ve grup kurabilmek için milletvekili pazarlama olanağı yaratacaktır. Dağıtım adil değildir. Daha adil dağıtım düşünülmelidir.

Memduh Gökçen Bursa	*Ünal Akkaya* Çorum

ADANA MİLLETVEKİLİ NURİ KORKMAZ VE 2 ARKADAŞININ TEKLİFİ

22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi

MADDE 1. — 22.4.1983 gün ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 gün ve 3032 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen Geçici 11 inci Madde, aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 11. — Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak ilk genel Milletvekili seçimine kadar, 28 Eylül 1986 tarihinde yapılmış olan Milletvekili ara seçimine katılmış siyasî partilerden bu ara seçimde kullanılan toplam geçerli oyun % 5'inden fazlasını alanlara, o yılın bütçesine siyasî partilere Devlet yardımı için konan ödeneğin % 30'u ayrılır ve ayrılan bu ödenek yukarıda belirlenen siyasî partiler arasında 28 Eylül 1986 ara seçiminde aldıkları oy oranına göre paylaştırılır.

Ödeneğin geri kalan % 70'i ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesi bulunan ve 28 Eylül 1986 ara seçiminde toplam geçerli oyun % 5'inden fazlasını alan siyasî partilere, Milletvekili sayısı esas alınarak dağıtılır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

22.4.1983 Gün ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa, 27.6.1984 Gün ve 3032 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 11 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 27.6.1984 tarih ve 3032 sayılı Kanunla eklenen Geçici 11 inci maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubu bulunan Siyasî Partiler yukarıdaki fıkralarda ifade edilen seçimlere katılmamış olsalar dahi Devlet yardımından faydalanırlar. Bu miktar 100 milyon TL. sından aşağı olamaz. Bu maksatla gerekli ödenek 27.6.1984 tarih ve 3032 sayılı Kanunla konulan Ek Maddede öngörülen sınırlamaya bağlı olmaksızın Maliye ve Gümrük Bakanlığı Bütçesinin yedek ödenek tertibinden karşılanır».

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.